

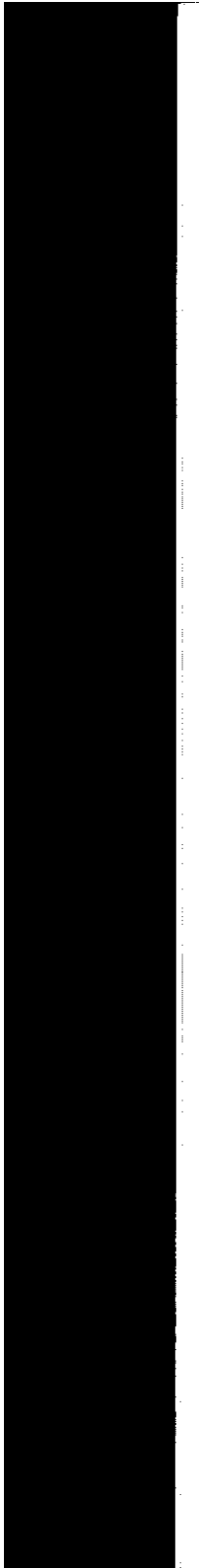
ISBN 84-96526-47-X

788496 526471

CONFIDENTIAL

—|

MANUAL PRÁCTICO DE GALEGO

RAMÓN X. **BELTRÁN CARBALLEIRA**

BAÍA EDICIÓNS

1ª Edición   Maio 2006

© 2006   Ramón X. Beltrán Carballeira

© 2006   BAÍA Edicións
Polígono de Pocomaco, 2ª Avda.
Parcela G18 - Nave posterior
15190 A Coruña
Tel.: 981 174 296
Fax: 981 915 698
www.baiaeditions.net

Distribución:
Consortio Editorial Galego
pedimentos@coegal.com

Edita: Baía Edicións

I.S.B.N.:   84-96526-47-X

D. LEGAL: C-1 148/06

Reservados todos os dereitos. Ningunha parte deste libro pode ser reproducida ou almacenada nun sistema de informática ou transmitida de calquera forma ou por calquera medio xa sexa electrónico, mecánico, fotocopia, gravación ou outros métodos sen previo e expreso permiso do autor e da editorial.

ÍNDICE

Gramática	9
Tema 1. O xénero.....	11
Tema 2. O número.....	19
Tema 3. O artigo.....	25
Tema 4. A acentuación e a diérese.....	35
Tema 5. A comparación.....	45
Tema 6. O pronome persoal.....	53
Tema 7. Demonstrativos e posesivos.....	71
Tema 8. Relativos e numerais.....	83
Tema 9. Indefinidos, exclamativos e interrogativos.....	95
Tema 10. Preposicións e conxuncións.....	103
Tema 11. O verbo.....	119
Tema 12. Perífrases verbais.....	151
Tema 13. O adverbio.....	159
Ortografía	169
1. Teoría.....	171
Topónimos.....	173
Palabras conflitivas.....	185
Abreviaturas, símbolos e siglas.....	191
Familias léxicas Irregulares.....	193
Regras do B e o V.....	197
Apócope.....	201
Separación de palabras a final de liña.....	203
2. Letras.....	207
O H.....	209
Problemas de S ou X.....	213
Problemas con L e N.....	219
Outras letras.....	225
3. Terminacións.....	237
-ano / -ana.....	239
Terminacións que varían.....	241
Outras terminacións.....	254
Sufixos diminutivos e rematados en -ade.....	265
Sufixos -nte dos verbos da 3ª conxugación.....	271
4. Léxico.....	275
Específico.....	277
Administrativo.....	297

SOLUCIÓNS

Gramática	313
Tema 1. O xénero.....	315
Tema 2. O número.....	320
Tema 3. O artigo.....	323
Tema 4. A acentuación e a diérese.....	327
Tema 5. A comparación.....	330
Tema 6. O pronome persoal.....	334
Tema 7. Demonstrativos e posesivos.....	340
Tema 8. Relativos e numerais.....	344
Tema 9. Indefinidos, exclamativos e interrogativos.....	349
Tema 10. Preposicións e conxuncións.....	353
Tema 11. O verbo.....	356
Tema 12. Perífrases verbais.....	364
Tema 13. O adverbio.....	366
 Ortografía	 369
1. Teoría.....	371
Palabras conflictivas.....	373
Familias léxicas irregulares.....	375
Regras do B e o V.....	377
Apócope.....	379
Separación de palabras a final de liña.....	380
2. Letras.....	383
O H.....	385
Problemas de S ou X.....	387
Problemas con L e N.....	391
Outras letras.....	393
3. Terminacións.....	399
Terminacións.....	401
Sufixos diminutivos e rematados en -ade.....	411
Sufixos -nte dos verbos da 3ª conxugación.....	414
4. Léxico.....	417
Específico.....	419
Administrativo.....	427

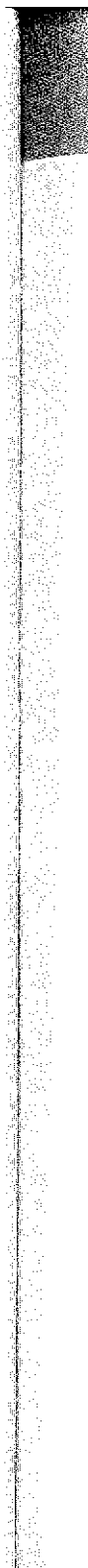
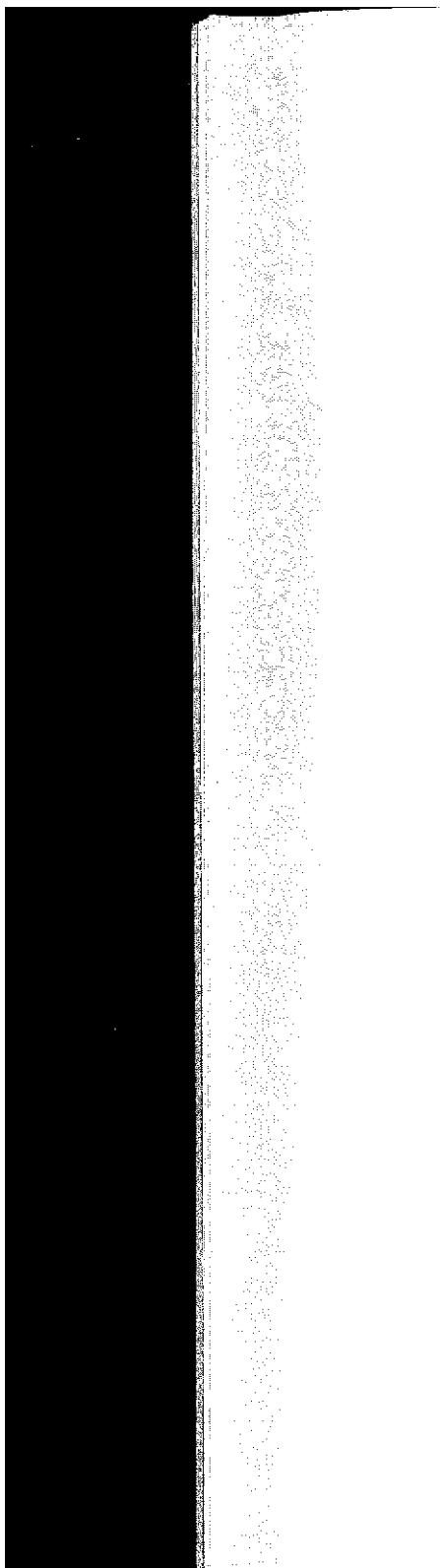
LIMIAR

O *Manual práctico de galego* forma parte da colección que Baía Edicións dedica a poñer en mans das persoas interesadas en coñecer o noso idioma uns manuais de fácil comprensión, ao tempo que proporcionar uns textos para aqueles que precisen dunha forma rápida e segura resolver dúbidas a respecto da escrita do galego.

O presente manual resulta un material didáctico moi eficaz para os cursos de iniciación e perfeccionamento do idioma galego promovidos polas nosas autoridades educativas e culturais tanto no noso país como naqueles territorios con poboacións de tradición galegofalante, para os cursos de formación de adultos en lingua galega, para a preparación de oposicións ás distintas administracións actantes en Galiza, como repaso dos coñecementos adquiridos e complemento dos traballos de lingua para os últimos cursos da ESO, Bacharelato e Formación Profesional, e un texto de consulta inmediata para as persoas que xa fan do galego o seu medio vehicular de comunicación.

O manual, que se adapta ás Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego aprobadas pola Real Academia Galega en sesión plenaria do 12 de xullo de 2003, estrutúrase en dúas partes: unha de teoría, para coñecer os porqués, e outra máis práctica, cunha ampla proposta de exercicios. A súa solución recóllese ao final do manual, coa intención de axilizar a comprobación da exactitude das respostas dadas.

Realizado coa intención de ensinar do xeito máis ameno posíbel, trata tamén de dar unha visión actualizada do galego de hoxe, e axudar a que o noso idioma sexa un vehículo lingüístico máis accesíbel e máis empregado, non só na fala, viva e forte a pesar dos atrancos que aínda na actualidade sofre, senón tamén na forma escrita, por desgraza, máis inusual.

ITALICA

©

○ XÉNERO

○ NÚMERO

○ ARTIGO

A ACENTUACIÓN

A COMPARACIÓN

○ PRONOME PERSOAL

DEMOSTRATIVOS E POSESIVOS

RELATIVOS E NUMERAIS

INDEFINIDOS, EXCLAMATIVOS E INTERROGATIVOS

PREPOSICIÓNS E CONXUNCIÓNS

OS VERBOS

PERÍFRASES VERBAIS

○ ADVERBIO

Tema 1

O XÉNERO

O xénero é un morfema constitutivo dos substantivos e os adxectivos, a flexión de xénero destes últimos está condicionada polo substantivo ao que acompañan.

A oposición entre masculino e feminino ten varias funcións, por unha banda, lxicamente, diferencia o sexo, por outra pode facer o mesmo a respecto do tamaño, individualidade / colectividade, e tamén pode servir para distinguir dúas palabras homógrafas (coa mesma forma) de distinto significado.

Oso / osa   Carballo / carballa   Leño / leña   O cal / a cal

O masculino emprégase xenericamente para designar unha especie (integrada por machos e femias).

O feminino úsase para designar os colectivos (*leño/leña*), tamén, cando trata de diferenzas de tamaño, ao maior (*cancelo/cancela*).

As principais terminacións que aparecen na lingua galega e que diferencian o masculino do feminino son:

Terminacións masculinas

-O (O aparello, O tolo...)
 Agás: A foto, A moto, A radio...
-E
 1º -OTE (O lote, O dote...)
 2º -UME (O fume, O lume...)
 Agás: A servidume, A podredume..
 3º -ME (O nome, O exame..)
-OI (O boi, O boci...)

Terminacións femininas

-A (A mesa, A gata...)
 Agás: O día, O mapa, O clima, O problema...
-E
 1º -AXE Todas femininas.
 Agás: O traxe, O paxe, O garaxe.
 2º -ITE, -ISE, -POLE (Gastrite, Crise, Metropole)
 3º -ADE (Lealdade, Bondade...)
-Á (A mazá, A mañá...)
 Agás: O sofá.

Algúns substantivos admiten os dous xéneros e outros presentan invariablemente un só xénero. No primeiro caso estas son as regras de formación do feminino:

1. Substantivos con dous xéneros

- 1.1. Os que presentan **-O/-A** (para masculino e feminino respectivamente)

fillo/filla   gato/gata   neno/nena

- 1.2. Os que presentan **-E** para o masculino e **-A** para o feminino

mestre/mestra   xefelxefa

(Os adxectivos en **-E** acostuman ser invariables: posible, leve,..)

- 1.3. Os substantivos masculinos rematados en vogal tónica ou consoante distinta de **-N** forman o feminino engadindo **-A**:

avólavoa   señor/señora   deus/deusa

(Algúns substantivos masculinos rematados en **-OR** fan o feminino en **-TRIZ**: *actor/actriz*etc.)

- 1.4. O feminino en **-ONA** empregárase obrigatoriamente cando o masculino en **-ON** corresponder a un aumentativo, derivado verbal ou xentilicio.

cuón/cuona   preguntón/preguntona   lapónllapona

- 1.5. Os masculinos rematados en **-AN** responden a dous tipos:

Terminación galega	Terminación castelá	Feminino galego
-án	- án	- ana
Folgazán	Holgazán	Folgazana
- án	- ano	- á
Irmán	Hermano	Irmá

A dificultade neste grupo consiste en diferenciar unha serie de palabras **que**, por seren cultismos ou entraren recentemente na lingua

galega, presentan a terminación **-ANO** ou **-ANA** (Ver o apartado correspondente no Apéndice ortográfico).

- 1.6.** Algúns substantivos que rematan en **-E** fan o feminino en **-ESA** ou **-ISA**. Tamén pode facer o feminino en **-ISA** algún substantivo masculino rematado en **-A**:

sacerdote/ sacerdotisa conde/condesa poeta/poetisa

- 1.7.** Outros substantivos fan o feminino dunha forma irregular:

canlcadela xudeu/xudía barón/baronesa

- 1.8.** Algúns substantivos que designan seres sexuais presentan lexe-
mas diferentes para cada un dos xéneros:

homelmuller cabalolegua macho/femia

- 1.9.** Outros teñen a mesma forma nos dous xéneros, neste caso a dife-
renza vén marcada polo artigo.

O pianista/a pianista O mártir/a mártir

(É un caso moi frecuente nos adxectivos).

- 1.10.** Algúns substantivos aplicables a seres sexuais non presentan fle-
xión de xénero:

a vítima a criatura

(Sucede acotío con nomes de animais, cando é preciso indicar o
sexo do individuo engádese tras del *macho* ou *femia*: *a aguia*
macho, a aguia femia).

■ ■ ■ ■

OLLO! Na revisión das Normas de 2003 os grupos **-CT-** e **-CC-**
suprimen sistematicamente a primeira consoante cando
vai precedida das vogais **I** e **U**:

Adutor Difame Construción Introducción

Ende ben, mantense esta primeira consoante en palabras
pertencentes a linguaxes especializadas, de escasa pre-
senza na fala ou para evitar homonimias; son os casos de:
*adicción, adicto, amicto, anfiction, anfictionia, apodicti-
co, convicción, convicto, deíctico, dicción, dicterio, dúc-
til, ductilidade, ducto, edicto, evicción, ficción, ficticio,*

flictena, fricción, fricción, ictérica, ictérico, Ictiografía, ictioloxía, ictlomancla (ictio...), indicción, invicto, lictor, micción, nictalope, nictalopía, pictografía, pictórico (picto...), ricto, succión, succionar, veredicto, vindicta.

Por outra banda, prodúcese a vocalización da consoante implosiva nos casos de: **reitor, reitorado, reitoral, reitoría**, así como **seita** (malís: *sectario, sectarismo*). ☐☐☐☐

2. Substantivos que só admiten un xénero

- 2.1. Son masculinos en galego os nomes das letras: *O a, o be, o que (q)*...
- 2.2. Os nomes das froitas son femininos en galego na maior parte dos casos, cando este nome é feminino, tamén o é o da árbore froiteira: *peralpereira, mazál/maceira...*, coa excepción de *castaña/castiñeiro*.

Se o nome da froita é masculino, tamén o é o da árbore correspondente: *limón/limoeiro pexego/pexegueiro...* coa excepción de *figo/figueira*.

Practicamente todas as árbores non froiteiras son do xénero masculino: *Loureiro, piñeiro, carballo* ...
- 2.3. A palabra *epígrafe* ten xénero feminino.

3. Valor semántico do xénero

- 3.1. O masculino e o feminino designan realidades distintas:
Un zapatolunha zapata   O finia fin   O calla cal
- 3.2. En nomes xeográficos, ás veces, aplícase a forma masculina para denominar un río e a feminina para a comarca regada por este: *O Ulla/A Ulla, O Limia/A Limia*.

4. Últimas especificacións

Compre ter en conta que non todas as palabras que en castelán rematan en **-IS** o van facer en galego en **-E**, hai unha serie de excepcións:

<i>Adonis</i>	<i>Chasis</i>	<i>Chotis</i>	<i>Gratis</i>
<i>Iris</i>	<i>Oasis</i>	<i>Sífilis</i>	<i>Tenis</i>
<i>In extremis</i>	<i>Via crucis</i>		

Será moi útil tamén non deixarse levar polo costume de basearse no castelán á hora de construír gramaticalmente en galego, pois existen moitas palabras que cambian de xénero dun idioma a outro:

<i>a árbore/el árbol</i>	<i>a ponte/el puente</i>	<i>o cárcerella cárcel</i>
<i>o mellla miel</i>	<i>o leite/la leche</i>	<i>o costume/la costumbre</i>
<i>a calor /el calor</i>	<i>o sangue/lasangre</i>	<i>a eclipse/el eclipse ...</i>

OLLO! En galego respéctase a etimoloxía do xénero, iso quere dicir que, a diferenza do castelán, non se cambia o artigo que acompaña ao nome para evitar cacofonías

El agua fría   A augafría

Exercicios

Traduce ao galego:

- 1) Compro la leche y la miel en esa tienda porque son buenas.
- 2) Ayer pasamos por un puente muy bonito.
- 3) También la reina tiene la sangre roja.
- 4) Pon un poco de orden en tu vida.
- 5) Se vende una plaza en el garaje de tu padre.
- 6) No llegará la sangre al río.
- 7) Esperó la señal hasta el fin.
- 8) Ese templo pertenece al arte clásico.
- 9) Tu hermana no pertenece a la raza humana.
- 10) Le hicieron un homenaje por su conducta urbana.
- 11) Tiene la costumbre de leer en sus viajes.

- 12) Desconozco el origen del problema.
- 13) Si naciste en Castilla eres castellana.
- 14) ¡Hermoso pájaro el águila!
- 15) Tengo poco margen de maniobra.
- 16) Con el calor llegó el sudor.
- 17) La nariz de Cleopatra era muy femenina.
- 18) Me gusta el agua del mar.
- 19) El paisaje gallego está llenó de castaños.
- 20) Las ciudadanas ferrolanas son numerosas.

Forma os femininos:

Príncipe	Tsar	Alcalde	Rei
Curmán	Sultán	Catalán	Campión
Barón	Xudeu	Galo	Frade
Capitán	Irmán	Poeta	Duque
Actor	Emperador	Castelán	Conde
Xefe	Deus	Vizconde	Sacerdote
Heroe	Cónsul	Folgazán	Vigués

Traduce ao galego en masculino e feminino:

Camero	Caballo	Yerno	Macho
Testigo	Cuadro	Padre (proxenitor)	Hombre
Buey	Perro	Compadre	Padrastro
Jirafa	Suicida	Varón	Padrino
Agente	Lobo		

Emprega o feminino cando sexa posible:

O galo do meu irmán está moi fraco.
A muller do meu fillo é a miña nora.
O macho da ovella é o carneiro.
O cabalo é un animal moi nobre.
Xa hai moito tempo que somos compadres.
Comporteime como un cabaleiro
O señor abade é un home gordo e simpático.

Traduce ao galego e indica o xénero co artigo axeitado:

árbol	color	orden	sangre	paje
paisaxe	calor	origen	frente	hiel
acento	miel	costumbre	alma	humo
testimonio	lumbre	arte	análisis	margen
leche	puente	agua	sal	cumbre
señal	viaje	paréntesis	mar	cuna
efe	traje	sintaxis	necrópolis	maldad
canal	pezuña	legumbre	sal	COZ
paradoja	estreno	dote	hambre	área
tiza	pagoda	pesadilla	centinela	síndrome
icono	reuma	ábside	coma	cutis
palafito	empeine	masacre	fraude	

Pon o artigo correspondente (e traduce ao castelán):

poema	__la	__peaxe	__cal	__costume
talismán	__lume	__ra	__dote	__fe
sorriso	__calor	__cofre	__riso	__culler
análise	__grilo	__be	__aguia	__nariz
carne	__noz	__azar	__colar	__carcere
dor	__ubre	__val	__corvo	__orixe
puré	__café	__ele	__énfase	__auga
couce	__pixama	__atlas	__cinzeiro	__leite
zapato	__pálpebras	__garaxe	__cabelo	__humor
paixón	__garfo	__pel		

Indica o **feminino** e traduce ao **castelán**:

tecelán	ladrón
abade	nenos
formiga	vítima
testemuño	inglés
avó	home
autor	cabaleiro

saltón	patrón
langrán	sogro
pastor	español
capitán	rapaz
accionista	artista
escritor	garda
compostelán	mestre
folgazán	monxe
marido	león
francés	aldeán
xenro	ciudadán
pega	intérprete
pardal	parente
mártir	alemán
xornalista	condutor
madríña	raposo
contratista	embaixador
irmán	xilgaro

Pon o artigo que conveña:

__moto__paraugas__augardente
 __traxe__homenaxe__paxe
 __tuberculose__eme__foto
 __tonelaxe__calor__valor
 __cuspe__asma__avestruz
 __análise__eclipse__aspa

O morfema de número vai marcar a **diferenza entre** realidades singulares e múltiples, é dicir, entre un e o grupo.

As formas do masculino plural poden designar a un colectivo de individuos de distintos **xeneros**:

- Especies animais: Cans = Can e cadela.
- Nomes de parentesco: Irmáns = Irmán c irmá.

Outros substantivos teñen un emprego exclusivo en plural, como ocorre en castelán:

Os cartos   os víveres   as cóxegas   as tebras
as entrañas   as exequias   as nupcias...

Pola contra, hai outras que só aparecen en singular: Norte, Sur, Leste, Oeste.

Outras palabras manteñen a forma imperturbable e só coñecemos o seu número polo artigo OU adxectivos que a acompañan:

O paraugas/osparaugas   O lunslos luns...

E para rematar o panorama existe unha serie de palabras que se poden **empregar** indistintamente en singular ou plural: Pantalón/pantalóns, tesoir/tesoiras, calzón/calzóns).

Á parte da oposición entre singular e plural, o morfema de número **pode ter** outras **aplicacións** semánticas, dando un carácter enfático ou mesmo afectivo: as augas, os tempos...

No que **atinxe** aos nomes propios, o plural só se **pode** empregar cando ten uso coma adxectivo, Os Borbóns (referíndose a unha familia), os Dalís (obras dun persoeiro)...

1. A construción do plural

Se cadra o que máis nos interesa é o xeito de construír o plural en galego, isto soluciónase seguindo unha serie de regras aplicables, segundo sexa a terminación da palabra en singular:

- 1.1. Os substantivos rematados en vogal, ditongo ou **-N** forman o plural engadindo **-S**:

Irmá/irmás   Irmán/irmáns   Leil/leis

Mais tede en conta que hai unha diferenza clara con respecto ao castelán:

Cast. Israelí-Israelíes   Gal. Israelí-Israelís

- 1.2. As palabras acabadas en **-R** ou **-Z** engaden o morfema **-ES**:

Peor/Peores   Noz/Noces

- 1.3. As palabras rematadas en **-S** ou **-X** presentan varios casos:

- a) As palabras agudas que rematan en **-S** engaden **-ES** no plural:

Compás/Compases

- b) Se son agudas e rematan en **-NS** ou **-X**, presentan a mesma forma para singular e plural:

O luns/Osluns   O fax/Os fax

- c) Se teñen acentuación grave ou esdrúxula, presentan a mesma forma en singular e plural:

O lapis/Os lapis   O tórax/Os tórax

- 1.4. Os substantivos rematados en **-L** presentan varias solucións á hora de formar o plural:

- a) Os terminados en **-IL** fan o plural substituíndo o **-L** por un **-S** cando son palabras agudas:

Civil/civís   Proxectil/proxectís   Cadril/cadrís

Van engadir **-ES** cando teñen outra acentuación:

Débil/débiles   Fósil/fósiles   Difícil/difíciles

(É importante ter en conta o cambio de acentuación dalgunhas palabras con respecto ao castelán. Ver tema 5)

- b) Os monosílabos rematados en **-L** forman o plural engadindo **-ES**:

Cal/cales   Talltales   Sollsoles

- c) Os substantivos agudos rematados en **-L** pérdeno e engaden **-IS**:

Animal/animais   Control/   controis   Papell/papeis

- d) Nas palabras graves rematadas en **-L** fórmase o plural engadindo **-ES**:

Cónsul/cónsules   Caníbal/   caníbales   Túnel/túneles

- 1.5.** Cando a palabra remata nunha consoante distinta das vistas ata agora, o plural fórmase engadindo **-S**:

Test/Tests   Álbum/Álbums   Club/Clubs

- 1.6.** No caso das palabras compostas tamén se dan tres situacións:

- a) As palabras completamente unidas fan o plural normal:

Paporroibo/paporroibos   Vacaloura/vacalouras

OLLO! Cando o último elemento da palabra composta é un monosílabo rematado en **-L** o plural vaise formar coma se fose un monosílabo normal: *Ollomol/ollomoles*. O mesmo sucede con *aquel/aqueles*)

_____ ?

- b) As compostas con guión pluralizan os dous termos:

Redactor-xefe/redactores-xefes

Galego-portugués/galegos-portugueses

- c) As unidas con preposición pluralizan SÓ o primeiro termo:

Pita do monte/pitas do monte

Porco da ceba/porcos da ceba

Cinto de seguridade/cintosde seguridade

■ Exercicios

Pon en plural:

Aquel	Débil	Mil	Sal
Caracol	Can	Home	Doutor
Cónsul	Control	Aval	Fértil
Animal	Tórax	Canon	Canón
Iceberg	Álbum	Aerosol	Val
Español	Sandwich	Xentil	Hábil
Réptil	Xudeu	Lapis	Déficit
Rei	Raíña	Zulú	Xardín
Caixón	Paí	Postal	Mal
Proxectil	Funil	Téxtil	Noz
Flor	Dátíl	Exame	Calor
Oasis	Plural	Dólar	Papel
Café	Só	Púxil	Boxeador
Fósil	Fusil	Ríl	Compás
Garda Civil	Estrela de mar	Augardente	Redactor-Xefe

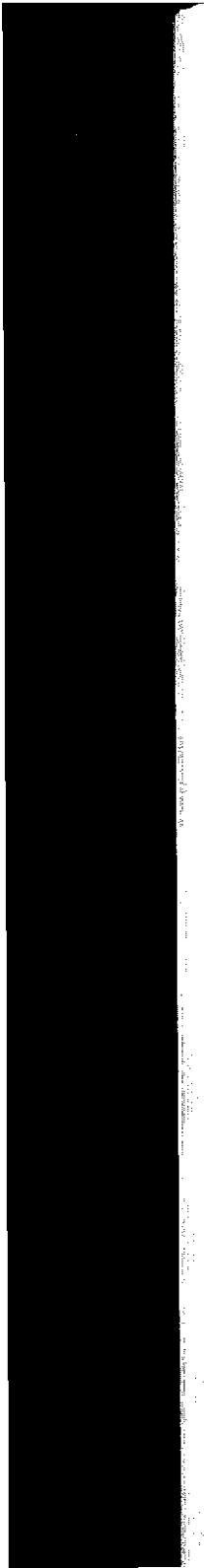
Pon en plural as seguintes frases:

- 1) O paquistaní non se leva ben co hindú nin cunha intervención celestial,
- 2) Ás veces penso que o meu profesor de galego é imbécil.
- 3) O xoves sempre poño café para o meu invitado favorito, o que me regalou un televisor.
- 4) O rei é favorable á república, pero non o di por medo de que escoite o garda civil de seguridade.
- 5) Nunca sobrepaso o nivel de álcool permitido para conducir.
- 6) Hai que ser moi áxil para marcar un gol, o porteiro do equipo contrario é o mellor que vin.
- 7) Son tan langrán que espero que constrúan un hotel na Coruña para non ter que saír fóra de vacacións.
- 8) Aquel mar non aparece no mapa do teu curmán.
- 9) Para poder saír pola rúa sen paraugas hai que esperar ao verán.
- 10) Merquei un Dalí o venres.

11. O banco pediulle ao sefardí un aval que ía contra da leí do seu pobo,
12. A industria téxtil da túa irmá é un fósil.
13. O aerosol é inimigo da atmosfera.
14. Pinteí un cartel cun caracol para anunciar a carreira da miña vila.
15. Non fun feliz ata que comín unha perdiz.
16. A pipa que comiches non era de xirasol senón doutra cousa.
17. Estabades moi elegantes coa vosa camiseta azul
18. Tivo que vender ata o chal da avoa.
19. Para a miña empresa necesito unha persoa versátil.
20. No mellorzoo do mundo non hai réptil tan túzaro como na casa do meusogro.
21. No xardín da casa do edil canta un pardal.
22. Gústame o animal esculpido nese capitel.
23. Foi moixentil aquel zulú, e o papón do meu irmán regaloulle un lapis.
24. Despois dun café non me move do sofá nin un coronel caníbal
25. Hai un garda municipal vixiando a traxectoria do convoi electoral.
26. Daquel álbum que tiñas non sei nada.
27. Prefiro empregar gas letal para acabar co meu profesor de galego.
28. Que xentil foi o doutor co inútil do teu filio!
29. Ese tren ten que pasar por un túnel, segundo dixo o xuíz.
30. Non é fácil nin difícil o exame para cónsul.

Pon en plural:

Norteamericano	Parasol
Ollomol	Fértil
Porco teixo	Vagalume
Columna vertebral	Puntapé
Cinto de seguridade	Francoalemán
Ocasional	Cruz
Télex	Oasis
Esquí	Cempés
Caixa forte	Descontrol
Lanzamisiles	Fusil
Club	Tul
Fráxil	Nupcias

10-10-2010 10:10:10 AM 10-10-2010 10:10:10 AM 10-10-2010 10:10:10 AM 10-10-2010 10:10:10 AM 10-10-2010 10:10:10 AM

O artigo debe presentar ao substantivo concertando con el en xénero e número, como en castelán o artigo en galego pode ser determinado ou indeterminado, empregándose no primeiro caso con realidades coñecidas e identificadas e no segundo con entidades máis abstractas.

A súa ausencia dá un matiz xenérico ao substantivo, esa diferenza de matiz vese clara nestes exemplos:

Merquei os libros fermosos.

Merquei uns libros fermosos.

Merquei libros fermosos.

Son varias as funcións que pode desenvolver o artigo dentro da frase, pero o que máis nos interesa á hora de empregalo na escrita son as formas que pode presentar e que son estas:

Determinados Substantivo coñecido				Indeterminados Substantivo coñecido	
Masculino		Feminino		Masculino	Feminino
1ª F	2ª F	1ª F	2ª F		
0	-Lo	A	-La	Un	Unha
OS	-Los	As	-Las	Uns	Unhas

1. A segunda forma do artigo

Como vedes, o artigo galego presenta dúas formas cando é determinado. Na reforma da normativa do galego, considerase obrigatorio o emprego da segunda forma do artigo **-LO/-LA** só coa preposición **POR** (polo, pola, polos, polas) e tras o adverbio interrogativo **U**:

U-lo can?

Mais existe unha serie de casos en que a representación na escrita deste fenómeno do galego oral é facultativa, xunto da primeira forma do artigo. Aínda que é preferible este último emprego, a segunda forma do artigo pode empregarse nos seguintes contextos:

- a) Cando vai despois dunha forma verbal rematada en **-S** ou **-R**:

Imos come-loslacóns ou *Imos comer os lacóns*
Nós comemo-loslacóns ou *Nós comemos os lacóns*

OLLO! Nunca se pode aplicar esta regra ao caso dos participios que van en plural:

Feitas as probas voltei á casa (BEN)
Feita-lasprobos voltei á casa (MAL)

3 3 3 J

- b) Cando o artigo determinado vai tras unha forma tanto átona como tónica dos pronomes **NOS, VOS (NÓS, VÓS)** e tamén de **LLES**:

Coméuvo-lapastel ou *Comeuvos o pastel*
Vó-las dúas sodes boas ou *Vós as dúas sodes boas*
Lembróuno-lasúa idade ou *Lembrounos a súa idade*
Escribínlle-lascartas a lapis ou *Escribinllesas cartas a lapis*

Até agora, a segunda forma do artigo **sempre** se xuntou coa palabra anterior mediante un guión. Nos casos que van a seguir, as dúas partículas soldan completamente, se se empregan:

- 1.1. Seguindo á preposición **TRAS**, de emprego facultativo:

A segunda forma do artigo vai tralos l tras os pronomes...

- 1.2. Seguindo á preposición **POR**, de emprego obrigatorio:

Fíxeno polo teu noivo.

- 1.3. Tras **AMBOS** e **TODOS**, e os seus femininos:

Levei moitos golpes en ámbolos l ambos os brazos.
Non rematei tódolos l todos os exercicios.

1.4. Cando vai despois da conxunción copulativa **E MAIS**:

Aprobou a historia e maila l e mais a xeografía facilmente.

Quede, pois, claro que en todos os casos, agás **CO** adverbio **U**, para que se poida **empregar** a segunda forma do artigo é preciso que a palabra precedente remate en **-R** ou **-S**, e ademais que esta palabra sexa unha das formas **pronominais** ou **verbais citadas**, xa que outras verbas non poden aceptar esta solución:

Para amigos os de Uxía.

Como monxa chegou a sor a rapaza de Xaquín.

■ ■ ■ ■

OLLO! Lembremos que, se ben ambas as solucións están hoxe recollidas na reforma da normativa, **se aconsella o emprego da primeira forma do artigo**:

Imos comer os lacóns.

Os empregos da segunda forma do artigo con guión débense ao afán por diferenciarlos dunha contracción cun pronome desa mesma forma, este unirase directamente á palabra precedente. Nos outros casos non nal posibilidade de confusión,

Tamén cómpre salientar que as palabras afectadas polo uso da segunda forma do artigo se comportarán, a efectos de acentuación, como unha palabra simple (Indiferentemente de se levan guión ou non).

■ ■ ■ ■

2. Usos do artigo

2.1. Por regra xeral o artigo débese empregar precedendo **sempre** aos **posesivos**, pero hai unha serie de excepcións:

2.1.1. Nos vocativos e exclamacións:

Meu queridiño!

2.1.2. Cando o posesivo precede a un substantivo que designa seres únicos, ben por seren divinos ou por **teren** un título de dignidade:

Súas maxestades foron de viaxe onte.

Salvouse porque Noso Señor quixo.

- 2.1.3.** Tampouco é necesaria a súa presenza cando o posesivo está antecedido doutro determinante (indefinido ou demostrativo):

Eses alumnos teus sonche o demo.

- 2.1.4.** Cando aparece un distributivo na frase o normal é que non apareza o artigo, aínda que tampouco é completamente incorrecta a súa presenza:

Comeucada un súa ración de callos.

Comeucada un a súa ración de callos.

- 2.1.5.** Cos nomes de parentesco precedidos de posesivo o emprego do artigo é optativo, aínda que cando máis afastado está o grao de parentesco máis normal é a súa aparición:

Meu pai dixo que estiveses preparada.

A miña sogra éche moi limpa.

- 2.2.** É completamente optativo, pero de moito uso no galego, o artigo diante dos nomes propios, tanto se son de pía, apelidos ou alcumes:

A Paula ten uns fermosos ollos.

O Raposo de Arteixo gañou a Copa.

A carpeta é do García.

- 2.3.** QUE e CAL cando funcionan como interrogativos teñen a potestade de ir antecédidos do artigo determinado, pero non é obrigatorio:

Dáme mañá o exame do ano pasado. –O que?

Merquei unha gravata na túa tenda. –A cal?

- 2.4.** En moitas locucións adverbiais o substantivo vai ir diante do substantivo, pero tamén hai casos en que non é así:

Ás escuras   Ás apalpadas.

Ás veces   Aos poucos.

Ás presas   Ás cegas/A cegas.

Polo de agora   Polo tanto.

A rolos   A tombos...

- 2.5. Compre salientar a obrigatoriedade de preceder unha serie de substantivos de artigo (queda escusado o seu emprego cando designan categoría):

Cama Casa Clase Escola
Misa Aula

Vou para a casa/vou comprar casas para investir os cartos.

- 2.6. Entre os países e os continentes tamén os hai que levan artigo determinado:

O Brasil O Perú A Alemaña.
A China A Arxentina

Entre os continentes SO : **A América. A Antártida.**

- 2.7. Cos nomes das estacións do ano é obrigatorio o uso do artigo cando van precedidos da preposición **EN** (función adverbial):

Na primavera. No outono.
No verán No inverno.

- 2.8. Os nomes das épocas van ir con artigo: **o entroido, a coresma...** Agás **santos**, que nunca o leva, e **nadal** que admite as dúas opcións.

- 2.9. Con respecto aos numerais cómpre usar artigo ante o cardinal cando vai canda un pronome persoal tónico, se ben se pode escusar coa terceira persoa do plural:

Gañamos nós os dous./Perdestes vós os tres.
Perderon elas catro./Perderon elas as catro. (Optativo)

3. As contraccións do artigo con outras partículas

Cunha serie de partículas o artigo, tanto na súa forma determinada como indeterminada dá lugar a contraccións:

Co artigo determinado

	O	A	Os	As
A	Ao / Ó	Á	Aos / Ós	Ás
De	Do	Da	Dos	Das
Con	Co	Coa	Cos	Coas
En	No	Na	Nos	Nas
Por	Polo	Pola	Polos	Polas

OLLO! Se ben até agora se recomendou o emprego de **Ó** na escrita como froito do seu predominio na fala, a forma **AO** está mol arraigada e o seu uso mol documentado; de feito, a reforma da normativa de Xullo de 2003 recomenda o seu uso.

3.2. Co artigo indeterminado

	Un	Unha	Uns	Unhas
Con	Cun	Cunha	Cuns	Cunhas
De	Dun	Dunha	Duns	Dunhas
En	Nun	Nunha	Nuns	Nunhas

3.3. Coa partícula comparativa CA

	O	A	Os	As
Ca	Có	Cá	Cós	Cas

Pódese dar o caso de concorrer a partícula comparativa, a preposición A e mais o **artigo**, daquela aparecerá na escrita a contracción da preposición co artigo a continuación da conxunción comparativa, sen contraer con **ela**:

Compreille máis galanos á miña veciña ca á túa.

Traduce ao Galego:

Piensa ir en primavera a Brasil.

Tiene la fea costumbre de meter el índice en la nariz.

En China no salía de casa hasta después de cenar.

Vinieron de A Coruña más de cien turistas procedentes de América.

Tu profesor está en el aula magna.

A mi padre no le gusta tu coche.

¡Dios mío, aún estás en cama!

Con un poco de suerte hoy ganamos por más de un gol.

Dime de una vez que haces con los pantalones en la cabeza.

Del partido prefiero no hablar.

El presentador dijo que volvían en unos minutos.

Tu hijo dibuja mejor que el mío (emprega a partícula comp. CA).

Estamos hartos del profesor de gallego, no hay quien aguante sus clases.

Dios Nuestro Señor también entiende el gallego.

En cuaresma la gente sale menos que en carnaval.

Les dieron a cada uno de los que quedaban su foto, eso fue en A Coruña.

Con el agua que lleva ese río no sé para que tienen un puente tan grande.

Con la señal que me hicieron fue suficiente.

Con tus gritos y sus canciones acabaré sordo como una tapia.

Coméis vosotros dos tanto como ellas tres.

Completa coas contraccións e artigos axeitados:

Comprei o pan_____panadaría moi cara.

Vendimos_____noso coche_____tenda de antigüidades_____teu veciño.

_____pobres tanto lles ten_____rebaixas_____grandes almacéns.

Deulles todos os caramelos_____nenas.

Aprobaredes_____nosa axuda_____exame de galego.

Móltos_____teus libros son_____valor incalculable.

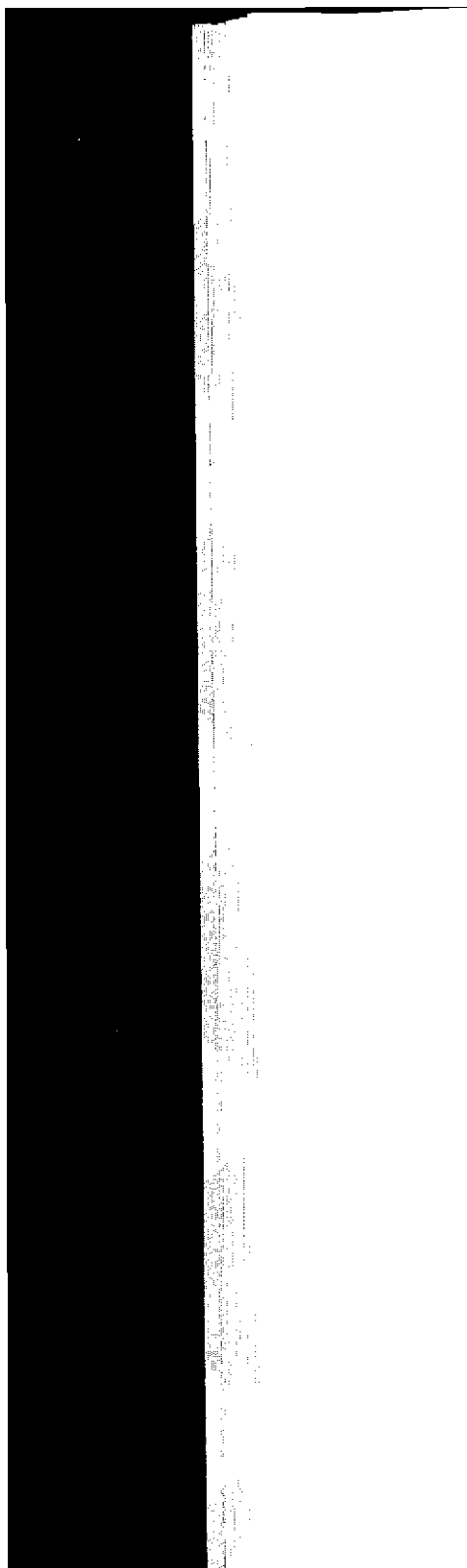
_____empresa como a túa é difícil traballar.

_____ estrada de Arteixo os nenos fixeron _____ súas este verán.
 Non vai _____ meu rego o amigo _____ teu irmán.
 Saín onte _____ sogra _____ doutor.
 Non nos gañaredes _____ vosa vida.
 _____ pouco de sorte saímos ben _____ asunto.
 _____ teu avó asustouse _____ ruído dos foguetes _____ festa.
 Vivín _____ Coruña moitos anos, agora estou _____ Pontes de García Rodríguez.
 Por mor _____ treboada _____ casa quedou _____ escuras.
 _____ futuro é mellor non falar.
 _____ túa casa precisa _____ man de pintura.
 Quíxome guindar _____ fiestra!
 Non sei que fixo _____ papeis _____ seguro.
 Para xogar _____ xadrez hai que ter máis miolos _____ que ti tes.

Traduce empregando cando sexa posible a segunda forma do artigo:

- 1) Hechas las reparaciones los dueños no querían pagar la factura.
- 2) Les gusta la leche más que a los gatos.
- 3) Vosotros dos sois los culpables.
- 4) El detective está tras la pista de los sospechosos.
- 5) Me gusta más tu amiga que comer las lentejas con los dedos.
- 6) Tienes que acabar los estudios que empezaste el año pasado.
- 7) No conocemos los resultados por lo tanto no sabemos si tiene pérdidas las esperanzas.
- 8) Comer los guisos de tu madre es el hecho más arriesgado que se me ocurre.
- 9) Ya están corregidos los exámenes, pronto tendréis las notas.
- 10) Les pregunté la verdad y me lo juraron por la gloria de su madre.
- 11) Se quemaron todos los árboles de tus montes.
- 12) Trabajaba por un sueldo miserable.
- 13) Hechas las cosas a tu manera siempre pareces la mujer más feliz del mundo.
- 14) Es difícil soportar las tonterías del profesor de gallego.
- 15) Al profesor los alumnos le parecen cachos de carne con ojos.
- 16) Entrenaban para ser los mejores.

- 17) El atlas los niños ni lo miran.
- 18) Hay un refrán que dice: de la tierra el carnero y del mar el mero.
- 19) Por el camino de la izquierda hay varias casas de la constructora de tu padre.
- 20) Es verdad que el gobierno quería traer al señor Raldón.
- 21) Hasta que se demuestre su culpabilidad es inocente.
- 22) Hacer una declaración, y otra, y otra, es la cosa más pesada que pueda concebir tu imaginación.
- 23) En el debate de mañana Felipe insultará a José María por sus bigotes.
- 24) La negociación es la negociación, para los trabajadores y para los empresarios del país.
- 25) Supone una modificación esencial del poder.
- 26) En los pueblos de Castilla sólo comen garbanzos con la debida condimentación.
- 27) Los gallegos prefieren no hablar del fletán con los canadienses.
- 28) Conseguí salir de la droga con la ayuda de mis amigos.
- 29) De un enfermo no se puede esperar la misma alegría que de una persona sana.
- 30) En el mar los barcos gallegos torpedean a los canadienses.
- 31) Mi madre cose la falda con el hilo que compró en la feria.
- 32) No puedo olvidar los goles del Deportivo.

A ACENTUACIÓN E A DIÉRESE

O til é unha incomodidade á hora de escribir as palabras en calquera lingua, pero no entanto supón unha inestimable e indispensable axuda cando temos que ler, son as pistas que nos indican o xeito correcto de pronunciar as palabras.

O acento, ou til, é a maior intensidade que recae sobre algunha das sílabas que compoñen a palabra cando esta está composta de máis dunha sílaba, iso significa que a sílaba na que recae o acento, ou til, tónica, será pronunciada con maior intensidade que as outras, átonas.

1. Palabras tónicas

Primeiro hai que ver o **lugar** que ocupa na palabra a sílaba en que recae a forza. Así diferenciamos tres clases de palabras, agudas, graves e esdrúxulas:

- Nas **agudas** o acento vai estar marcado na última sílaba, na súa vogal final.
- Nas **graves** a sílaba que se acentúa é a penúltima.
- Nas **esdrúxulas** será a antepenúltima sílaba.

Esa forza especial que marca a intensidade nunha determinada sílaba non sempre vai ser marcada graficamente, xa que o emprego do til segue unhas determinadas regras:

- 1.1. Os Monosílabos non van presentar un acento gráfico, agás se este ten función diacrítica (verémolo máis adiante).

Sol   Ter   Ron   El   Min

- 1.2. As palabras **Agudas** van recibir o acento gráfico SÓ nos casos en que a palabra (polisílaba) remate en **Vocal**, nas consoantes **-N** ou **-S** ou na secuencia **-NS**.

Así   Ramón   Mandís   Camións

Así pois, as palabras que reciban a forza da pronuncia na súa **derra-**deira sílaba e non cumpran as condicións anteditas non van representar o acento graficamente:

Papel   Chorar   Cartel   Nariz

Contra desta regra aparecen unhas **excepcións**:

- a) Cando a vocal en que tifa que ir o til é o núcleo dun ditongo decrecente (é dicir o formado por vogal forte (**a, e, o**) seguido de vogal feble (**i, u**) non se van acentuar de xeito gráfico:

Bailei   Españois   Espirituais

- b) Tampouco van levar acento gráfico as secuencias **IU, UI** cando se pronuncian nun só golpe de voz, é dicir cando forman un ditongo:

Partiu   Azuis

- 1.3. A acentuación **grave** represéntase na escrita naquelas palabras que rematan en consoante (agás **-N** ou **-S**, pero si nas terminacións cultas **-PS** e **-X**) e tamén nos casos en que a sílaba átona que remata a palabra configura un ditongo decrecente (vogal forte **a, e, o**, seguida de vogal débil **i, u**)

Móbil   Alférez   Bíceps   Tórax

Como dicíamos con respecto das palabras **agudas**, as que levan a forza na penúltima sílaba, pero non cumpren estas **condicións**, non levarán marcada a súa calidade a efectos gráficos:

Sardiña   Virus   Cosmos

OLLO! Para rachar o ditongo as vogais **I** e **U** levan acento cando van antes ou despois doutra vogal átona co fin de indicar que non hai ditongo:

Rúa   Baúl   Viúvo   Saúde

- 1.4. As palabras que se acentúan na antepenúltima sílaba son, sen dúbida, as máis curiosas, ao non teren excepcións e levaren todas acento gráfico:

Esdrúxula   Bágoa   Médico   Simpático

2. Outra regras sobre a acentuación

Pero para ter unha visión total das regras de acentuación no galego cómpre ter presente :

- 2.1. Cando un verbo forma unha soa palabra coa segunda forma do artigo ou co pronome átono, vai actuar a efectos de acentuación coma se fose unha única unidade fonolóxica e polo tanto van seguir nestes casos a regra xeral:

Sacaban (a el)/sacábanllo.

Deberás a contal debera-la conta.

- 2.2. Os adverbios que rematan na secuencia **-MENTE** teñen un claro perigo para os que estean acostumados a empregar o castelán para escribiren: mentres neste idioma, cando se constrúe un adverbio rematado neste sufixo, se a palabra base ten acento, este mantense. En galego non é así, xa que se van aplicar as regras antes expostas sobre a acentuación:

Castelán: Fácil   Fácilmente

Galego: Fácil   Facilmente

- 2.3. Os pronomes **cal, que, quen, cando, canto, como** e **onde** non van levar acento nas frases exclamativas e interrogativas directas:

cando foi?   que traedes?

Non estará marcada a acentuación destas formas cando a interrogación ou exclamación sexan formuladas de xeito indirecto:

dime quen cho deu

Tampouco levan acento en galego os demostrativos nin indefinidos.

Chega o momento de facer unha importante chamada de atención sobre o **emprego** do til en **galego**. Xa vimos que as palabras monosílabas por regra non van levar o signo gráfico, porén hai unha serie de casos en que é preciso a súa presenza, xa que **cómpre** distinguir **dúas** palabras homógrafas (coa **mesma** forma) pero que teñen diferente significado. Non **SÓ** atinxe **como** veredes aos monosílabos, **tamén** hai palabras que contan con **máis** de unha sílaba que precisan desta axuda que proporciona a ortografía galega. **Aí** van as **máis** comúns:

á A+A (Preposición + artigo) (de paxaro ou avión)	a (artigo ou preposición)
ás A+As (Preposición + artigo) (de paxaro ou avión)	as (artigo) (campión) (naipe)
bésta (arma)	besta (egua)
bola (esfera)	bola (pan)
cá ca+a (comparativo + artigo)	ca (comparativo)
chá (plana)	cha (che + a)
chás (planas)	chas (che + as)
có ca+o (comparativo + artigo)	co Con + o (conxunción + artigo)
compre (é preciso)	compre (merque)
dá (verbo dar)	da De + A (preposición + artigo)
dás (verbo dar)	das De + A (preposición + artigo)
dó (pena) O!llo!: duelo a espada	do De + o (preposición + artigo)
é (verbo ser)	e (conxunción)
fóra (adverbio)	fora (verbo ir)
má (mala)	ma (me + a)
más (malas)	mas (me + as)
máis (adverbio cantidade) (signo matemático)	mais (pero) (e mais, conxunción)
nó (atadura) (pronome átono)	no En + Os (preposición + artigo)

nós (ataduras) (nosoutros)	nos En + Os (preposición + artigo) (pronome átono)
ó / ós A+O / A+Os (preposición + artigo)	o / os (;Artigo)
óso (do esqueleto)	oso (animal)
pé (parte do corpo)	pe (nome da letra)
póla (rama)	pola (galiña)
Pólo (xogo) (macho da pola)	polo Por + O (preposición + artigo)
por (verbo poñer)	por (preposición)
presa (adverbio)	presa (dique, botín, encoro, muller que está na cadea)
sé (sede, residencia da igrexa)	se (pronome)
só (único)	so (baixo de...)
té (infusión)	te (nome da letra, pronome)
vén (verbo vir)	ven (verbo ver)
vés (verbo vir)	ves (verbo ver)
vós (vosoutros)	vos (pronome átono)

É **moi** importante que teñades en conta que as formas verbais que levan acento diacrítico o van **manter** cando estean seguidas das formas átonas do pronome:

El dá. I Dáme moitas cousas.

E **tamén** cando levan a segunda forma do artigo:

Vou pór os libros aí** ou **Vou pó-los libros aí.

Xa para rematar, é necesario deixar constancia dunha escolma de salvidades, no que atinxe ao uso do acento en galego que van ter diferenzas con respecto ao castelán.

Unha serie de palabras teñen unha acentuación diferente en castelán e en galego:

Galego	Castelán
Acne	Acné
Amálgama	Amalgama
Anodino	Anodino
Atmosfera	Atmósfera
Auréola	Aureola
Conclave	Cónclave
Elite	Élite
Heroe	Héroe
Isóbara	Isobara
Medula	Médula
Misil	Misil
Omoplata	Omópato
Paxaro	Pájaro
Prénsil	Prensil
Réptil	Reptil
Téxtil	Textil
Traquea	Tráquea

- 2.4. Se ben nas anteriores Normas ortográficas do galego as 4ª e 5ª persoas do pretérito de subxuntivo non se acentuaban por considerárense graves, na revisión de Xullo de 2003, estas formas considéranse esdrúxulas, polo que hai que acentualas:

comésemos   comésedes

- 2.5. As letras maiúsculas teñen tanto dereito e deber como as minúsculas a recibir o seu til cando as regras así o esixan:

África   Álvarez   Úbeda

3. A diérese

Un derradeiro epígrafe debe estar dedicado á diérese: este é un signo ortográfico que se emprega cando se quere indicar que unha vogal é núcleo silábico e, polo tanto, débese ter en conta á hora da pronunciación: **gue-rra**, pero **pingüín**.

A diérese vai aparecer tamén nas 4ª e 5ª persoas do copretérito de indicativo (*lembra~~e~~do neste tempo*) dos verbos que na súa forma de infinitivo rematan nas secuencias **-AER, -OER, -OÍR, AÍR e -UÍR**:

<i>Recaíamos</i>	<i>Recaíades.</i>
<i>Choíamos</i>	<i>Choíades.</i>
<i>Entreoíamos</i>	<i>Entreoíades.</i>
<i>Sobresaíamos</i>	<i>Sobresaíades.</i>
<i>Afluíamos</i>	<i>Afluíades.</i>

4. Outros cambios producidos en signos

4.1. Signos de interrogación e admiración

O seu emprego é só obrigatorio ao final do enunciado:

Que dis? Moito amolas!

Poderíase utilizar tamén ao principio da frase, se houbera problemas de interpretación (por exemplo, en frases moi longas).

4.2. O apóstrofo

No galego escrito actual non se emprega habitualmente o apóstrofo ('), pero as Normas de 2003 permíteno usar coas preposicións *de* e *en*, cando van seguidas de títulos ou cabeceiras de publicacións:

O argumento d'O trevo da sorte

Ese artigo está publicado n'A Nosa Terra

Tamén pode ser utilizado na representación de formas dialectais e/ou populares empregadas no galego oral:

N'é verdade   N'estuda   Ont'ánoite

■ Exercicios

Traduce ao galego:

- 1) Es curioso que tu padre tenga acné en el omóplato derecho.
- 2) En el cónclave sobre la atmósfera hablaron sobre la importancia de los parásitos.
- 3) ¿Qué héroe puede contra un misil?
- 4) La médula de un reptil no tiene nada que ver con la de los pájaros.
- 5) El Deportivo tiene la aureola de campeón.
- 6) Algunos animales tienen dedos prensiles.
- 7) La industria textil catalana era una amalgama de intereses.
- 8) Tuvieron que estudiar la tráquea y los omóplatos del cadáver.
- 9) Los que están en la élite odian a los que están en la base.
- 10) Pasar de la atmósfera a la estatosfera es imposible sin saber hablar gallego.
- 11) Hace tiempo siempre caíamos en la misma trampa.
- 12) Concluíaís siempre vuestros discursos con una estupidez.
- 13) Solíamos vender muy caras cosas sin valor a los turistas madrileños.
- 14) En aquellas reuniones oíaís muchas cosas.
- 15) Nosotros traíamos el vino y vosotros la comida.

Pon os acentos necesarios:

As as do avión están ardendo.

Comes como un oso, polo menos unha bola en cada comida.

Dame as chaves da tua casa, necesito tomar un te.

Tiñas tanta presa que esqueciches dous paquetes fora.

Vos diredes o que queirades máis, como arma, eu prefiro o fusil a besta.

Compre por un par de osos no prato do can.

Da esmolos os pobres todoos días.

El e un pouco parvo non fai mais que mirar para os meus pes.

Fun o oculista e non conseguín distinguir a letra te.

Se fose médico ti non estabas enferma.

Non o ves? ven por aí un amigo da tua írma.

Acentúa as palabras que o necesiten:

Infeliz	Paralise	Comer	Lapis	Autobus
Bus	Peixe	Español	Irman	Cafe
Torax	Album	Avo	Nariz	Alferez
Levou	Debil	Feble	Sardiña	Vieira
Taxi	Viuva	Magoa	Esdruxulas	Perdeu
Esqui	Miudo	Triunfo	Tepedo	Dolmen
Consul	Avoa	Cruel	Rapidamente	Mobilidade
Nacion	Datil	Facil	Facilmente	Avaria
Cantabamos	Baul	Animais	Demais	Ademais
Bebiamos	Almacens	Pendolo	Raiña	Colleu
Imbecil	Mediodia	Colega	Cadeira	Atonas
Lacons	Materiais	Suxestion	Oficiais	Xarope
Alvarez	Rei	Lacazan	Baloncesto	Timidamente
Timida	Paciencia	Climax	Carcere	Portatil
Dous	Duas	Visions	Desoír	Farois
Ei	Min	Martelo	Papeis	Fraxil
Aleivosia	Tia	Saude	Biceps	Xesuita
Deficit	Bagoa	Habitat	Mitin	Rua
Nu	Proxectil	Prexuízo	Camping	Bocoi
Partiu	Martir	Ta boa	Abela	Islam

Coloca a diérese se é necesario:

Ambigüidade	Abranguer	Unguento
Piraguismo	Guillotina	Aguerrida
Anguiliforme	Bodegueiro	Antigüidade
Bilingue	Sangue	Merengue
Ortigueira	Pinguín	Guerra
Guiso	Lingueta	Cargueiro
Pingue	Linguista	Figueira
Aguinaldo	Egua	Aguia
Exsangue	Alugueiro	Contigüidade
Exigüidade	Albergue	Alfandegueiro

Tema 5

A COMPARACIÓN

A comparación é un recurso co que as diferentes linguas definen unha relación entre dúas, ou máis, proposicións.

Esa comparanza que se establece pode ter, evidentemente, tres puntos de vista: de superioridade, de igualdade ou de inferioridade.

Rematarei esta sinxela visión de como comparar en galego subliñando que son dúas as formas de facela: a **analítica** e a **sintética**.

1. A comparación analítica

A comparación analítica vaise facer mediante construcións complexas:

Eu son máis grande ca ti e ca el.

Cómpre empregar un adverbio (**MÁIS**, neste caso) que indique o grao co que queremos facer a comparación, e tamén a presenza dun pronome relativo (**QUE**, **CA** (neste caso), **COMO** ou **COMA**).

Esta comparación presenta tres casos:

1.1. A comparación de igualdade constrúese coas partículas **MÁIS ou **MAIOR** precedendo ao adxectivo e as formas **QUE**, **CA** ou **DO** **QUE** introducindo o segundo elemento da comparación:**

- a) **CA** pode usarse cando a palabra que vaia despois non sexa unha forma verbal. Será de emprego obligatorio cando o segundo elemento da comparación sexa un pronome persoal:

Álvaro tina máis barba quelca Xosé.

Álvaro tina máis barba ca el.

- b) QUE ou DO QUE teñen a obriga de funcionar como nexos nas comparación que teñan como segundo termo unha forma verbal, e cada unha segundo o caso:

Había máis mulleres do que esperaba.

Non debe ser galego, falamáis que pensa.

- 1.2. A comparación de igualdade vai conformarse coas partículas **TAN** ou **TANTO** (coas súas flexión de xénero e número) diante do adxectivo e **COMO** ou **COMA** introducindo o segundo elemento da comparación:

Son tan guapa coma ti.

Falades tanto como dicían.

O emprego das formas **COMO** ou **COMA** non pode ser indiscriminado, ten que seguir unhas regras en casos concretos:

- a) A forma rematada en **-A, COMA**, pódese usar cando preceda a calquera elemento que non sexa forma verbal, pero é importante que lembredes que é obrigatorio o seu emprego cando antecede a pronomes persoais:

Ninguén é tan listo coma min. (Obrigatorio)

Ninguén é tan listo como/coma Xoán. (Ditas posibilidades)

- b) A forma rematada en **-O, COMO**, funciona ao revés da anterior, pode aparecer diante de calquera palabra que non sexa pronome persoal, pero o seu emprego é de regra cando antecede a un verbo:

Fíxeno tan perfecto como puiden.

Non destes tantas respostas correctas como esixían.

Comes tanto como/coma unha vaca.

- 1.3. Só falta para rematar a visión da comparación as formas que atinxen á de inferioridade. **E** moi semellante á de superioridade que vimos de ver, a única diferenza consiste nos adverbios a **empregar**, que neste caso serán **MENOS** e **MENOR**, as regras sobre o emprego dos relativos que introducen a segunda parte da comparación serán as mesmas:

Álvaro tiña menos barba quelca Xosé.

Álvaro tiña menos barba ca el.

Debe ser galego, fálame menos que pensa.

Había menos mulleres do que pensaba.

Como vedes, as formas de relativo a usar son o único problema. Practicamente son empregables as dúas indistintamente, pero decatádevos das excepcións.

Tamén hai que prestar especial atención ao seguinte:

- O primeiro é o tema das contraccións: a forma **CA**, que só se pode empregar en forma escrita como partícula comparativa, contrae co artigo determinado tanto nas súas formas de masculino e feminino, como nas de singular e plural (Ver tema 3 p. 5):

Ti es máis baixa cá (ca+a) túa veciña.

O teu curmán é peor soldado cós (ca+os) seus compañeiros.

Nestes casos tamén é válida a forma **QUE + artigo**:

Ti es máis baixa que a túa veciña.

O teu curmán é peor soldado que os seus compañeiros.

VA

OLLO! A partícula CA non vai contraer coas contraccións de artigo e máis preposición, nin tampouco coa preposición A:

Dálle máis cartos ós pobres ca á igrexa.

Pegáronlle máis que/ca a min.

- Cando se faga unha comparación con respecto á primeira persoa, cómpre empregar a forma oblicua do pronome; isto é unha diferenza co castelán:

Es peor que yo (non que mi).

É peor ca min (non ca eu).

- As partículas **COMO** e **COMA**, ás veces, non precisan da presenza de ningunha outra para dotar por si soas de carácter comparativo a unha oración. Tamén, no caso de que vaian soas, se van seguir as regras xa expostas para o emprego das dúas formas: indiferente calquera das dúas, agás cando precedan a un verbo (obrigatoria a forma rematada en **-O**) ou a un pronome (obrigatoria a forma rematada en **-A**):

Está forte como/coma un touro.

Fala como pensa.

Traballa coma ti.

- É moi común que se dea o caso da existencia de construcións en que o segundo termo da comparación non estea perfectamente marcado na frase, e, polo tanto, pode levar a confusións á hora de empregar as formas obrigatorias:

El le máis do que ti pensas.

(Neste caso a forma correcta a empregar é **Do que**, aínda que vaia seguida de pronome, xa que a comparación se fai con respecto ao verbo:

El le máis do que pensas. (ESTE É O SENTIDO DA FRASE)

El le máis ca ti. (NON)

- Hai que ter presente que é obrigatorio o uso das formas **COMA** ou **CA**, cando o segundo termo da comparación está constituído por unha cláusula condicional (**ca/coma se**), temporal (**ca/coma cando**) ou relativa (**ca/coma que** ou **quen**):

Fixen coma se non pasasen por alí.

Traballan coma cando non había máquinas.

Actuaron coma que non lles importaba.

Poñédevos máis maquillaxe ca se fosedes actuar no circo.

- A pronunciación pode levarnos a caer en erros á hora de empregar en forma escrita algunhas formas, xa que unhas son contraccións, e deben marcarse graficamente, e outras non:

Sempre direi co teu pai é un irmánpara min.

(Ben pronunciado e mal escrito).

Sempre direi que o teu pai é un irmánpara min. (Tamén se pode pronunciar así, e é obrigatorio poñelo desta forma por escrito).

OLLO! Lembra de que as formas que contraen OS artigos son a conxunción CON e a partícula comparativa CA.

2. A comparación sintética

Quere dicir que o propio termo comparativo é quen de indicar por si mesmo o sentido da comparanza, aínda que poida formar parte dunha comparación analítica:

Eu son o meirande. (O máis grande dos tres, collendo o exemplo anterior)

Eu son meirande ca vós.

(Existen moitas formas do adxectivo que funcionan coma sintéticas na comparación):

Grande	Pequeno	Bo	Malo	Alto	Baixo
Maíor	Menor	Mellor	Peor	Superior	Inferior
Meirande					
Máximo	Mínimo	Óptimo	Pésimo	Supremo	Ínfimo

• Exercicios

Traduce ao galego (empregando todas as formas do comparativo posibles):

- 1) No es tan fuerte como nosotros.
- 2) Siempre tuvisteis más fortuna que él.
- 3) Es la mejor lanzadora de pesos que conozco.
- 4) Nunca disfruté del deporte como ahora.
- 5) Mi coche lleva encima menos kilómetros que el tuyo.
- 6) Con los libros que leíste tienes que saber más que ellos.
- 7) Nos gusta más comer que bailar.
- 8) Está prohibido tirar la pelota con las manos.
- 9) Te queda más mili que al palo de la bandera.
- 10) No gano tanto dinero como vosotros.
- 11) No gano tanto dinero como vosotros decís.
- 12) ¿Cómo se puede ser tan guapa?
- 13) Tus amigos son tan listos como mi tortuga.
- 14) Que los pies te den problemas, tanto como a tu padre, es una cuestión de herencia.
- 15) Los mejores tiempos de esa carrera son peores que los de la nuestra.
- 16) Fumas más de lo que deberías.
- 17) Eres menos divertido que un ministro de hacienda.
- 18) Es preciso tener más ingresos que el año pasado.
- 19) Nunca serás tan inteligente como yo.
- 20) Dijeron que tus árboles están enfermos.

Completa **cos** comparativos (cando sexa posible pon os de **igualdade** por riba da liña e os de superioridade/inferioridade so **ela**):

- 1) Aos teus país queraos _____ aos meus.
- 2) O paso vai ser _____ rápido _____ o da volta anterior.
- 3) Nunca serás _____ feo _____ min.
- 4) Sempre parece _____ se estivese a piques de dicir algo.
- 5) Non creas que estás _____ tolo _____ o médico.

- 6) É que non sabedes facer_____o parvo!
- 7) Se falas_____el mellor sería que foses mudo.
- 8) Xa sei que algún día comiches_____nós os dous xuntos.
- 9) Parece que choran_____rin nesa casa.
- 10) Pois si, es_____parvo_____eu pensaba!
- 11) Isto é moito_____nos esperabamos.
- 12) Deixei no_____ben_____pensaba.
- 13) É o_____p o d í a s facer.
- 14) Cres que es_____min? pois non.
- 15) Esa rapaza estache_____un tren.
- 16) Cando era novo non pensaba_____nas mulleres, e sigo igual.
- 17) Tedes_____camisas_____precisa un home na súa vida.
- 18) Non sei se non serás_____necio_____parece.
- 19) Déronlle _____cartos_____ti.
- 20) O meu ordenador ten_____teclas_____teu.

Subliña a forma correcta (se hai **dúas** indicao):

- 1) Non odio tanto a este como / coma a ti.
- 2) Moito me amola que estean tan novos como / coma cando eramos rapaces.
- 3) Tatexabas como / coma se estives nervioso.
- 4) É como / coma se alí non chovese nunca.
- 5) Está máis calvo que / ca ti.
- 6) Esta casa ten máis baños que / cá a de quen eu sei.
- 7) Son máis listo ca / do que vós dicides.
- 8) Son máis listo ca / do que dicides.
- 9) Nunca fixo tanta calor como / coma agora.
- 10) Ata hoxe nunca fixerades como / coma que non sabíades nada.
- 11) Perdoa, pero ti non es mellor que / ca min.
- 12) Cre que está mellor peiteado que / ca se fose xunto a Llongueras.
- 13) Nada é como / coma cando estaba acó o teu irmán.
- 14) Tes a mesma cara que / ca se che dixesen que o Deportivo fose un mal equipo.
- 15) Tratádesnos como / coma se non fosemos todos galegos.

- 16) É unha parvada discutir se un vigués é máis galego que /ca un coruñes ou ao revés (todos somos iguais aos ollos de Breogán).
- 17) Estivo máis pálido que /ca se lle dixesen que estaba vestido como /coma un pallaso.
- 18) Isto é mellor que /ca cando gañou a Copa do Rei o Deportivo ao Real Madrid.
- 19) A verdade, non hai praias máis fermosas que as /cás que hai en Vigo.
- 20) O Apóstolo Santiago preferiu ser soterrado en Compostela, é máis guapa que /ca París.

Traduce ao galego:

- 1) No creo que haya sensación más placentera que la de ser gallego.
- 2) Los castellanos son así por culpa de su dieta, no comen más que garbanzos.
- 3) Leemos más de lo que tú piensas.
- 4) La bandera de Galicia es blanca, no tiene más que una franja azul, el color del Miño y del cielo.
- 5) No eres ni más ni menos que ingeniero nuclear, felicidades.
- 6) Esto es como cuando los árboles estaban llenos de pájaros.
- 7) Suena mejor la gaita gallega que la de otros países celtas.
- 8) Entraste en mi casa como quien no quiere la cosa.
- 9) Sé comportarme como cuando era un chico.
- 10) Es capaz de hacer más cosas de lo que tú piensas.
- 11) Es más ágil que una ardilla.
- 12) Es más ágil que la ardilla que hay en tu jardín.
- 13) Realmente estábamos tan cansados como vosotros.
- 14) Se da más importancia que si fuese un millonario.
- 15) Se comportaron como si fueran más viejos que mis abuelos.
- 16) Mi padre siempre fue mejor que yo.

I, ... Tema 6 . . . . .

OPRONOME PERSOAL

Os pronomes son palabras que non teñen unha significación constante e determinada.

Os pronomes persoais poden exercer as mesmas funcións sintácticas que os nomes, van sinalar as tres persoas gramaticais que interveñen no coloquio: emisor, receptor e a terceira que está fóra das anteriores.

Presentan formas tónicas e átonas, así como rectas e oblicuas, as rectas poden funcionar como suxeito, atributo ou vocativo, as oblicuas realizan as restantes funcións.

1. Formas tónicas

1.1. Primeira persoa

A forma recta é **EU** que ten sempre uso como suxeito da oración:

Eu como moitas patacas e pouca carne.

Como formas oblicuas aparecen: **MIN**, empregada con preposicións, que vai facer función de complemento e actuar tamén como segundo termo das comparacións (a diferenza do castelán). **COMIGO** é a forma oblicua de primeira persoa para expresar compañía.

Esperas moito de min.

Estivo comigo desde onte ata hai un pouco.

1.2. Segunda persoa

TI vai facer funcións de suxeito, pero tamén ten uso con preposicións. Cómpre ter presente que, aínda que é moi común que apareza na fala o pronome **TU**, a única forma válida é a primeira. **CONTIGO** é a

forma de compañía da segunda persoa. Existe tamén unha forma de cortesía ou respecto: **VOSTEDE** que necesita que o verbo sexa empregado en terceira persoa.

Ti es unha boa persoa.

Estes libros son para ti.

Non queren ir contigo ao concerto.

Vostede sempre fala moi alto.

1.3. Terceira persoa

EL e a súa flexión de xénero **ELA** son as formas do suxeito e tamén as que se empregan despois de preposicións. Como no caso da segunda persoa, existe na fala de determinadas áreas dialectais o uso da forma **IL** que non se considera normativamente correcta. Aparecen nesta persoa as formas reflexivas **SI** e **CONSIGO**, esta última forma non ten uso **COMO** forma de compañía, para o que se emprega **CON** seguido de **EL** ou **ELA**.

El dixo que si, pero ela non aceptou.

Só pensa en si, é un egoísta.

Leva sempre consigo un coitelo moi grande.

EL tamén pode aparecer como reforzo nunha construción gramatical, non é traducible ao castelán nestes casos:

El que pasou coa túa curmá onte?

El que fixeches!

1.4. Cuarta e quinta persoas

As formas que funcionan **COMO** suxeitos son **NÓS, NOSOUTROS, VÓS, VOSOUTROS** respectivamente, mais non se trata de palabras absolutamente sinónimas ao presentaren diferenzas de matiz semántico: **NOS** e **VOS** sinalan un grupo amplo, ao que non se pode ou non se quere delimitar, mentres que **NOSOUTROS** e **VOSOUTROS** se empregan para facer referencia a grupos de elementos coñecidos e determinados. A mellor forma de non se trabucar é empregar sempre as primeiras formas, xa que valen para iden-

tificaren tanto unha realidade como a outra, ao non estableceren limitación ningunha.

Nós temos moita calor pero vós non.

As formas **CONNOSCO** e **CONVOSCO** son formas que expresan compañía, pero tamén teñen moito uso **CON NOS** ou **CON NOSOUTROS**. Todas son formas correctas, se ben as primeiras por tradicionais deben ser preferidas. De todos os xeitos se o pronome levar algún adxacente, as formas **CONNOSCO/CONVOSCO** non serán posibles.

Pepiño falou connosco.

Pepiño falou con nós as dúas.

1.5. Sexta persoa

ELES e **ELAS** son as súas formas, seguen as mesmas regras que no caso da terceira persoa.

1.5.1. Contraccións das formas tónicas

As formas de terceira e sexta persoa van reflectir na escrita unha contracción cando son precedidas das preposicións **EN** e **DE**:

	EI	Ela	Eles	Elas
De	Del	Dela	Deles	Delas
En	Nel	Nela	Neles	Nelas

Nelasó vexo virtudes.

Del non quero falar.

Esta contracción non se vai producir cando a preposición a quen realmente acompaña é o verbo, aínda que pola súa colocación pareza que vai co pronome.

De el comer todo iso estoupaba.

En elas rematando marcharon.

2. Formas átonas

Nelas aparecen vestixios da flexión casual latina.

2.1. Primeira persoa

A única forma que aparece é **ME**. Pode desempeñar as funcións de obxecto directo e indirecto; tamén é a forma de reflexivo:

Fixen o que puidero gañoume. (Obxecto directo)

Fixen o que puidero gañoume a partida. (Obxecto indirecto)

Perdinme na vosa cidade. (Reflexivo)

2.2. Segunda persoa

Nesta persoa aparecen dúas formas, xa que hai unha distinción segundo fagan función de obxecto directo ou indirecto: **TE** emprégase para designar o obxecto directo e **CHE** o indirecto, desde logo é un dos problemas máis importante que ten o galego, o emprego correcto destes pronomes require fixarse moito, hai unha serie de pequenos trucos para saber cal das dúas formas temos que empregar:

2.2.1. Pór a frase en terceira persoa, neste caso TE equivale a **O** e CHE a **LLE**:

Escribinche unha carta moi loriga.

Escribinlle unha carta moi loriga.

Vinte no concerto da Filharmónica de Vigo.

Vino no concerto da Filharmónica de Vigo.

2.2.2. Pasando a oración á voz pasiva o obxecto directo pasa a ser suxeito paciente, presentando concordancia en xénero e número co verbo pasivo:

O médico curou a perna (de ti).

A perna (OD) (de ti) foi curada polo médico.

O médico curouche (OI) a perna (OD).

2.2.3. Preguntar ao verbo que? ou que cousa? para coñecer cal é o obxecto directo. Non sempre funciona, xa que, ás veces, a súa resposta a quen identifica é ao suxeito.

María comprou sardiñas (a ti). Que comproa? Sardiñas (OD).

María comprouche (OI) sardiñas (OD).

Pero:

Xa chegou o inverno. (Que chegou? O inverno. Neste caso é suxeito)

Por último lembre que **TE** é a forma exclusiva para indicar a función reflexiva:

Sempre te queixas do mesmo.

2.3. Terceira persoa

Tamén hai dúas formas, unha para o obxecto directo, **O** ou **A**, e **LLE** para o indirecto.

Tireille unha pedra. (Obxecto indirecto)

Tireino ao chan. (Obxecto directo)

As formas de obxecto directo teñen unhas variantes que se van usar segundo unhas regras (o mesmo caso pasaba COS artigos, aínda que agora non vai aparecer nunca o trazo):

2.3.1. -LO, -LA

a) Aparecen tras as formas verbais rematadas en **R** ou **S**:

Ti coñecíalo hai tempo. (Coñecías + o)

Vou colgalo na parede.

b) Despois dos pronomes átonos **NOS**, **VOS** e **LLES**.

Ese cadro déronnolo os veciños de Xesús.

Non volo direi aínda que me matedes.

Roubáronllela cando estaba na rúa.

2.3.2. -NO, -NA

a) Despois das formas verbais rematadas en ditongo:

Comprouno hai xa dez anos.

Leveina moi lonxe.

- b) Despois das formas verbais que rematan en **N**, neste caso só aparece un **N**, isto serve para diferenciar estas formas de terceira persoa coas de primeira de plural que van levar dous **enes**:

Deixáronos quedar acó. (a eles)

Deixáronnos quedar acó. (a nós)

- c) A forma do reflexivo nesta terceira persoa é **SE**, que se vai unir aos verbos en terceira persoa do singular ou plural.

Vaise facer unha casa preto da praia.

Cortáronse uns vinte bidueiros para facer a estrada.

Hai que ter en conta que en ningún caso esta forma do pronome vai concorrer con **O**, **A**, **OS**, **AS** (pronomes); cando haxa que traducir as secuencias **SE LO**, **SE LE** en castelán, emprégase **LLE** en galego:

Hace tiempo que no se le ve.

Hai tempo que non se lle ve.

Se lo creo.

Créollo.

- 2.3.3. Nos demais casos aparecen **-O**, **-A**:

Cóllea. Sácao.

- 2.3.4. **O** pronome de terceira persoa presenta un caso moi particular no seu emprego, segundo identifique ou sinale calidade.

Se sinala que algo ou alguén concreto posúe unha característica determinada, ou sexa identifica, permite a concordancia de xénero e número co substantivo.

Esta é a amiga do teu pai, éa.

Se simplemente sinala a calidade dunha persoa ou obxecto, sen especificar exclusividade, o pronome irá sempre en masculino singular.

Esta é amiga de teu pai, éo.

2.4. Cuarta e quinta persoa

NOS e **VOS** son as únicas formas, fan funcións de obxecto directo, indirecto e pronome reflexivo.

Leváronvos até Ferrol. (OD)

Escribíronnosmoitas cartas desde alí. (OI)

2.5. Sexta persoa

Caso semellante ao da terceira persoa, as formas serán **OS**, **AS** para obxecto directo e **LLES** para o indirecto:

Encarguemos a semana pasada. (OD)

Encargueilles iso a semana pasada. (OI)

2.6. Concorrencia das formas átonas

Pódese dar o caso de que nunha frase concorran dous pronomes átonos, daquela irá situado primeiro o que faga función de obxecto indirecto e despois o de obxecto directo, tanto se van antes como despois do verbo, formando unha soa palabra nos seguintes casos:

	O/lo	A/la	Os/los	As/las
Me	mo	ma	mos	mas
Che	cho	cha	chos	chas
Lle	llo	lla	llos	llas
Nos	nolo	nola	noles	nolas
Vos	volos	vola	volos	volas
Lles	llelo	llela	llelos	llelas

Na secuencia **SE LO**, en castelán, non existe variación de forma dependendo do número de persoas a que fagamos referencia. En galego, pola contra, é necesario **marcala graficamente**:

Llo - castelán - se lo (a él, a ella)

Lla - castelán - se la (a él, a ella)

Llos - castelán - se los (a él, a ella)

Llas - castelán - se las (a él, a ella)

Líelo - castelán - se lo (a ellos, a ellas)

Líela - castelán - se la (a ellos, a ellas)

Líelos - castelán - se los (a ellos, a ellas)

Líelas - castelán - se las (a ellos, a ellas)

3. Colocación das formas átonas na oración

Os pronomes átonos poden ir antes ou despois do verbo, pero nunca na posición inicial da frase. A súa colocación depende dunha serie de regras:

- 3.1.** Nas oracións simples e na principal das complexas polo xeral vai posposto ao verbo:

Patricia díxome moitas cousas.

Comentoume que ti non vas ir ao partido mañá.

- 3.2.** As excepcións desta regra (pronome anteposto) son:

- 3.2.1.** Cando a oración é negativa

Non o quero.

Nunca llo contarei.

Pero se hai unha pausa tras a forma negativa o resto do enunciado vaise comportar de xeito independente, e o significado é completamente diferente:

Non o quero.

Non, quéroo.

3.2.2. Cando determinados adverbios introducen a oración

a) Sempre **énclise** (pronome posposto).

Hoxe	Onte	Mañá	Antonte
Trasantonte	Pasadomañá		
Antano	Hogano	Hoxe en día	Antes
Daquela	Entón	Noutrora	Despois
Ao pouco			
A reo	Seguido	Deseguido	As veces
De cando en vez	Aos poucos	A miúdo	
A cada pouco			
Encima	Arriba	Enriba	Derriba
Abaixo	Embaixo	Debaixo	Diante
Adiante	Atrás	Detrás	Arredor
Ao redor	Dentro	Fóra	Enfronte
Lonxe	Preto	Cerca	Ao lado
A carón	Ao pé		
De sotaque	De socato	De súpeto	De repente
De golpe	Ao cabo	Ademais	

b) Sempre **próclise** (pronome anteposto)

Acaso	Incluso	Velaquí	Ata
Mesmo	Velai	Case	Quizais
Xa	Disque	Seica	Si (afirmat.)
Igual (se cadra)	Até		

Outros poden ir antes ou despois do verbo, no primeiro caso atra- en cara a si ó pronome, cando van tras o verbo o pronome vai des- pois da forma verbal.

Aínda	Axiña	Deseguida/En seguida	
Sempre	Só	Tamén	Ben
Cedo	Mal	Mellor	Peor
Tarde	Igual (do mesmo xeito)		

Á túa amiga aínda a lembro   Á túa amiga lémbroa aínda
Axiña llo mando   Mándolloaxiña.

c) Énclise ou próclise

Hai adverbios que, colocados antes do verbo, poden provocar ou non a anteposición do pronome, segundo leven (pronome posposto) ou non (pronome anteposto) pausa tras deles.

Aquí	Alí	Aí	Aló
Acá	Alá	Acolá	Así

Os adverbios que rematan en -MENTE tamén inflúen segundo leven ou non pausa.

Difícilmente me aceptarán nesa escola.

Para aprobar as oposicións, loxicamente, débese preparar mellor.

Cómpre salientar os casos especiais de **LOGO** e **AGORA**, ambos os dous provocan anteposición cando significan **axiña**, pero non con outros significados (Despois/Entón/Neste momento).

Agora (axiña) cho dou, agarda un intre.

Agora (neste momento) quéreme máis.

Quérela? Logo (entón) doucho.

Tes présa? Acouga logo (axiña) cho remato.

Semellante caso é o de **SEQUERA**, que vai manter o pronome posposto cando equivale a **como mínimo, polo menos**, e anteposto cando significa **se como mínimo, se polo menos**.

Sequera (Polo menos) escríbenos una carta.

Sequera (Se polo menos) o aprobamos!

- Os pronomes interrogativos e exclamativos provocan a anteposición do pronome cando introducen a frase.

Cando o fixeches? Como me enganou!

Nas interrogativas ten que aparecer un deses pronomes interrogativos, se non o pronome vai posposto.

Leváchesllo?

O mesmo ocorre se hai pausa.

Que?, leváchesllo?

3.2.3. Anteposición con algúns pronomes indefinidos, como ocorría cos adverbios **diferéncianse** varios casos:

Ninguén, nada e ningún atraen ao pronome (son negativos).

Ninguénmo dixo.

Ningún vos vale.

Nada che debo.

Algo, alguén, ambos, bastante, calquera, entrambos, mesmo e todo cando van diante do verbo esixen anteposición.

Algo che diría.

Alguén vos deu iso.

Ambos o leron.

Bastante lle permitín.

Calquera vos di nada.

Algún, outro, un, os máis, os demais, moito, moi, pouco, tal tanto tan, máis, menos, demasiado por regra xeral permiten o pronome posposto (agás con entoación enfática).

Algún amigo levárame á casa.

Outros déronme as grazas.

Uns comíano con garfo outros coas mans.

Ler tantos libros queimarache a vista.

Demasiadas persoas cualificanvos de parvos.

Cada, varios, certo nunca producen anteposición.

Cada ano danme menos cartos.

Varios homes déronlle unha malleira.

Certos animais prodúcenme medo.

3.2.4. En oracións que expresan desexo o pronome vai diante do verbo, a non ser que o suxeito siga ao verbo, xa que o pronome non pode encabezar a oración.

Mal raio vos parta.

Vállame Deus.

- 3.2.5. Tamén vai diante do verbo o pronome persoal **cando hai un cambio na orde normal** da construción gramatical.

Diffícil nolo pintades.   Corentapesos vos dei.

- 3.3. **Nas oracións subordinadas** (concesivas, causais, consecutivas, condicionais, comparativas) o pronome átono vai ir diante da forma verbal, mesmo aínda que o nexo non apareza expresamente, agás naqueles casos en que o pronome estea moi afastado do nexo subordinante, porque hai un inciso ou unha pausa entre eles.

*Eu coido que vos debedes **pór** algo **máis** serios.*

Quero bailar contigo aínda que me pises.

Pido se realice unha investigación.

*Onte **dixeron** que, **porfin**, **enviarannos** os paquetes.*

- 3.4. **No caso das perífrases ou construcións de formas verbais conxugadas seguidas de infinitivo ou xerundio** o pronome pode ir despois das formas verbais conxugadas ou das impersoais.

***Vouno** chamar.   **Vou** chamalo.*

- 3.5. Cando entre as formas do verbo vai unha **conxunción** ou preposición existen tres opcións:

***Veño** de dicir~~llo~~.*

***Véñollo** de dicir.*

***Veño** de **llo** dicir.*

OLLO! As oracións compostas por coordinación vanse comportar como simples, pero hai que facer unha chamada de atención con respecto ás disxuntivas con **OU**.

Nelas caben dúas posibilidades: se a disxunción presenta unha alternativa, se un elemento exclúe ao outro, o pronome irá anteposto, pero se o que se dá é unha igualación, melloría ou rectificación o pronome irá posposto á forma verbal.

***Ou** falas ou **che** dou unha labazada.*

***Xesús** é mestre ou foino.*

□ □ □ □

4. As formas de solidariedade e interese

Son formas moi características da nosa lingua e que non teñen tradución ao castelán.

O pronome de solidariedade ten a función de facer participar ao interlocutor do que estamos dicindo, é pois un reforzo enfático. Presenta diversas formas, segundo o número de interlocutores ou o tratamento que se lles dea.

	Un interlocutor	Varios interlocutores
Tratamento familiar	Che	Vos
Tratamento de cortesía	Lle	Lles

Estívoche moi bonito o partido do mércores.

Estívo vos moi bonito o partido do mércores.

Estívolle/lles moi bonito o partido do mércores.

A forma de interese sinala de xeito subxectivo ao que está afectado pola acción.

Os meus alumnos e alumnas moitos temas me levan estudado.

Poden coincidir na frase estas dúas formas.

Os meus alumnos e alumnas moitos temas che me levan estudado.

Estes pronomes son de uso habitual, pero non son obrigatorios.

■ Exercicios

Traduce ao galego:

- 1) Te busqué trabajo en la empresa de mi primo.
- 2) Te llevé aquellas hojas de ejercicios.

- 3) Hace tiempo que no te quiero.
- 4) Te hicieron una buena jugada.
- 5) Quien te avisa no es traidor.
- 6) Tus padres te regalaron un ordenador.
- 7) Te contaron una mentira.
- 8) Ese perro te mordió.
- 9) Ese perro te mordió una pierna.
- 10) Ellas te llamaron demasiado tarde.
- 11) Te traje la leche para el desayuno.
- 12) Te escribo esta carta para contarte lo que pasó.
- 13) Don Manuel te recibió por la mañana y te dijo que no había crisis.
- 14) Te vi en el colegio cuando te expulsaron. No te importó nada.
- 15) Cuando te vieron no te reconocieron.
- 16) Te dije que el doctor te curará pronto, siempre te receta adecuadamente.
- 17) Te llamé y no te encontré en casa, te traje esto.
- 18) No te veo desde que tenías diez años.
- 19) Te lave las manos hace poco.
- 20) Te lavé hace poco.
- 21) Yo siempre te digo la verdad.
- 22) Te queda muy bien ese traje.
- 23) Te dije cien veces que estudies el pronombre.
- 24) Pienso que te conviene cambiar de actitud.
- 25) Te mataré si no apruebas el examen de gallego del Sergas.
- 26) Nuestro profesor te enseñará gallego muy bien.
- 27) Ya te avisaré.
- 28) Te dejaré aquí.
- 29) Te voy a dar un par de besos.

Emprega forma pronominal axeitada (O ou A):

- 1) Esta rapaza é a miña filia, mira para ela que_____é.
- 2) Son de Camariñas, son_____seguro, abonda con escoitar como falan.
- 3) Pensei que era médica, pero non_____é, é astronauta.
- 4) Parecíame a mestra, pero xa vexo que non_____é.

- 5 Parecíame mestra, pero xa vexo que non_____é.
- 6 Parecíanme mestres, pero xa vexo que non_____son.
- 7 Parecíanme as mestras, pero xa vexo que non_____son.
- 8 Parecíanme mestras, pero xa vexo que non_____son.
- 9 Ser non será Carme, pero parecer parece_____.
_____.
- 10 Tense por moi guapa e é_____.
- 11 -Tú es a filia de Antón? -Son_____, é certo.
- 12 Aínda que pareza parva non_____é.
- 13 Pensei que eran as miñas veciñas, pero non_____son.
- 14 -Es curmá de Xosé? -Son_____.
- 15 -Es a curmá de Xosé? -Son_____.
- 16 Boas persoas coido que_____son.
- 17 Esta señora é de Cangas, é_____porque mo dixo Pepe.
- 18 Son os seus pais, son_____segundo ela.
- 19 Credes que son a máis lista da clase e non_____son.

Traduce ao galego:

- 1) No hay nadie como yo.
- 2) Nosotros pensamos que él era tu novio.
- 3) No espero nada de vosotros.
- 4) Estoy harto de que esté siempre conmigo. ¿Es qué usted nunca tiene nada que hacer?
5. No hago otra cosa que pensar en ella, tú no lo entiendes.
Comisteis con él la semana pasada, pero no nos dijisteis nada.
- 7 Cuando sólo piensa en sí es porque es un egoísta.
8. De ellas no hacer eso no estaría ahora aquí.
- 9 Ese coche verde es del primo Pedro, si de él.
- 10 Estoy contigo, ellas no pueden ganar siempre.
- 11 No quiero ir con vosotros mientras habléis mal de ellas.
- 12 Tú y él ¡Quién iba a ser!
- 13 Estuvo con vosotros hasta las cuatro de la tarde.
- 14 No se queje y haga los ejercicios del pronombre como yo.
- 15 No os lo daré ni hoy ni mañana, tened paciencia.

Traduce ao castelán:

- 1) Vaise proceder á lectura dos documentos oficiais.
- 2) Se non o quere cómollo eu.
- 3) Díxenlles que non se afastasen moito da casa.
- 4) Cantas veces tes que lle dicir unha cousa para que a entenda?
- 5) Déronnos moitas escusas pero ós ladróns ceibáronos axiña e nós quedamos sen a bicicleta.
- 6) Onte na escola léronvos unha páxina do meu libro.
- 7) Compreilles tabaco porque xa non lles quedaba moito.
- 8) Non chas quero, tiveches tempo abondo e ata hoxe nada.
- 9) Mandáronnos facer moitos exercicios, eses profesores de galego non che están ben da cabeza.
- 10) Ata que me pete non llelo darei.

Traduce ao galego:

- 1) Dámelo a mi, no se lo des a ellas.
- 2) Nos lo confesó antes que a vosotras.
- 3) Cuando te los dieron los ojos de tu padre brillaban de alegría.
- 4) La televisión no puedo devolvéroslo hasta dentro de unos días.
- 5) Esos lápices se los compraron a tu hermana.
- 6) Les encargué eso la semana pasada.
- 7) La llevé a ver la Torre de Hércules y el Paseo Marítimo, le gustaron mucho.
- 8) Ya se lo dije a ustedes hace tiempo, no estoy en venta.
- 9) Sólo nos quedan diez horas para ser ejecutados por hablar gallego.
- 10) Los llevaron hasta Carballo y después los dejaron marchar, no sin avisarnos.
- 11) Se lo dije a ellos muchas veces.
- 12) Se lo dije a ella muchas veces.
- 13) Lo dejamos abandonado y nos lo robaron.
- 14) No sé cuando se lo piensas decir, como tardes mucho ya no les hará falta.
- 15) Es necesario pensarlo todo dos veces.

Coloca o pronome no lugar axeitado:

- 1) Cedo _____ergue _____o teu pai.
- 2) Se tanto o queres logo _____contrato_____, (a el)

- 3) Ben_____vin_____, (a el)
- 4)_____vin____ben. (a ela)
- 5) Facilmente_____consequín_____as entradas. (a ti)
- 6) Hoxe_____deron_____unha boa nova. (a min)
- 7) Despois_____conduciron_____ata unha rúa moi estreita. (a nós)
- 8) De repente_____meteron_____catro goles. (a vós)
- 9) Diante_____colocaron_____un piano. (a ti)
- 10) A cada pouco_____dan_____calafríos. (a el)
- 11) Case_____convences_____de mercar o sofá de coiro.
- 12) Se vas ti quizais_____anime_____eu tamén.
- 13) Ata_____contou_____iso, Que desgraciado! (a ti)
- 14) Velaí_____va_____o autobús. (a vós)
- 15) Hoxe_____fan_____moitos cadros con pouca pintura. (reflexivo)
- 16)_____Darei_____un consello: falade galego. (a vós)
- 17) Como_____puiden_____esquecer?
- 18)_____Deches_____? (a eles, unha cousa)
- 19) Ninguén_____pode_____salvar_____do cárcere. (a vós)
- 20) Digo eu que algo_____contarían_____. (a elas)
- 21) A nós calquera_____convence_____do contrario!
- 22) O pan de boroa_____fai_____doer o estómago. (a el)
- 23) Mañá_____vou_____matar_____. (a vós)
- 24) Acabo_____de_____comentar_____. (a eles)
- 25) Ou_____dis_____ou chamo á policía. (a min)
- 26) Mala chispa_____confunda_____queridos alumnos! (a vós)
- 27) Demasiados paus_____son_____difíciles de aturar. (a nós)
- 28) Certas actitudes_____desgustan_____. (a min)
- 29) Din que, xa era hora,_____ascenderon_____a capitán. (a el)
- 30) Varios alumnos_____convidaron_____. (a ela)

[illegible]

Te m a 7

DEMOSTRATIVOS E POSESIVOS

1. Os demostrativos

Considéranse sinaladores, xa que a súa función é precisamente a de amosar as cousas ou persoas sen nomealas, situándoas no tempo ou no espazo.

Os demostrativos galegos van presentar unha tripla flexión de xénero: masculino, **feminino** e neutro. Poden funcionar como substantivo ou adxectivo; neste último caso acompañan a un **nome**, ao que presentan e modifican.

Até agora a RAG e o ILG aceptaban dous sistemas á hora de escribir os demostrativos na súa forma neutra: *esto, eso e aquilo* e **mais isto, iso e aquilo**, aínda que estas últimas formas eran as recomendadas. Na última revisión da Normativa de Xullo de 2003 desapareceron como válidas na escrita as primeiras (isto **é**, as formas *esto, eso, aquilo*) nun afán simplificador e dado o predominio das solucións con I no radical na lingua escrita.

Polo tanto, o sistema de demostrativos do galego é o que segue:

Masculino	este(s)	ese(s)	aquel(s)
Feminino	esta(s)	esa(s)	aquela(s)
Neutro	isto	iso	aquilo

Debedes ter presente que os demostrativos **neutros**, como xa ven indicado nos **cadros**, non poden ter forma de plural e que **só** van aparecer con función de **substantivo**.

A efectos prácticos o perigo **máis** salientable co que vos podedes atopar vai estar **nas** formas de plural do demostrativo **masculino**. **Cómpre** ter **moito** coidado no seu **emprego**, xa que acotío se tende a **empregar** a forma galega cando nos estamos expresando en castelán ou ben ao contrario:

Castelán

Estos niños. (ben)   Estes niños. (mal)

Galego

Estes nenos. (ben)   Estes nenos. (mal)

É o prezo que hai que pagar pola contaminación mutua que sofren dúas linguas en contacto durante moito tempo e que inflúen unha na outra.

1.1. Posición

Polo que atinxe ao lugar onde deben ir os demostrativos con respecto á palabra que modifican, é preciso indicar que a posición habitual vai ser diante desta; a presenza do demostrativo nesta posición fai innecesaria o emprego de artigo:

Esta moto non anda ben.

Pero tamén é posible a aparición do demostrativo posposto á palabra á que determina, aparecendo daquela o artigo na posición que lle corresponde. Este tipo de construción vaise empregar para dotar á frase dun carácter enfático:

A moto esta non anda ben.

Cando aparece na frase un adxectivo, numeral, posesivo ou certos indefinidos precedendo ao substantivo, o demostrativo irá, por regra xeral, diante de ambos os dous:

Ese maldito libro.

Esta miña amiga éche o demo.

Tes que limpar aqueles catro espellos.

Aínda que, como xa vimos antes, por razóns de dar unha maior expresividade, o demostrativo pode ir tras o substantivo; tamén neste caso fai aparición o artigo:

O maldito libro ese.

A miña amiga esta eche o demo.

Tes que limpar os catro espellos aqueles.

1.2. As contraccións

Peculiaridade do galego con respecto ao castelán é a contracción de certas palabras, o demostrativo unha delas, con algunhas preposicións, cando estas as preceden. No caso que estamos a ver as preposicións que van dar lugar a formas contractas son EN e DE:

	En	De
Este(s)	Neste(s)	Deste(s)
Esta(s)	Nesta(s)	Desta(s)
Isto	Nisto	Disto
Ese(s)	Nese(s)	Dese(s)
Esa(s)	Nesa(s)	Desa(s)
Iso	Niso	Diso
Aquel(es)	Naquel(es)	Daquel(es)
Aquela(s)	Naquela(s)	Daquela(s)
Aquilo	Naquilo	Daquilo

Un segundo caso de contracción prodúcese cando o demostrativo vai seguido do indefinido OUTRO ou as súas flexións de xénero e número, pero repara de que esta contracción SÓ se vai dar coas formas masculinas e femininas do demostrativo, nunca coas neutras:

Masculino		Feminino	
Singular	Plural	Singular	Plural
Estoutro	Estoutros	Estoutra	Estoutras
Esoutro	Esoutros	Esoutra	Esoutras
Aqueloutro	Aqueloutros	Aqueloutra	Aqueloutras

Estas formas van aparecer cando se exprese unha escolla entre varios elementos, aínda que estes non estean reflectidos na frase:

*Comen **máis** eses que esoutros.*

***Comprei** aqueloutro.*

Xa para rematar, cómpre subliñar que tamén existen contraccións cando as preposicións EN e DE preceden ás formas xa contractas de demostrativo e indefinido que vimos de ver:

En	De
Nestoutro(s)	Destoutro(s)
Nestoutra(s)	Destoutra(s)
Nesoutro(s)	Desoutro(s)
Nesoutra(s)	Desoutra(s)
Naqueloutro(s)	Daqueloutro(s)
Naqueloutra(s)	Daqueloutra(s)

1.3. Usos e empregos especiais

Ás veces, os demostrativos empréganse cunha significación que excede a súa propia función como tales:

- 1.3.1. **AQUEL, AQUELA** poden funcionar como substantivos, cun significado non definido, neste caso poden admitir os **mesmos** determinantes que os substantivos normais:

Tedes un aquel especial para este xogo.

Levabas un aquel na cabeza para te protexer do sol.

Sempre hai unha aquela que estraga o plan.

A escolla entre **aquel** ou **aquela** non está motivada polo xénero da palabra á que substitúen. Cando se traduza ao castelán este tipo de expresións non se pode facer de xeito literal, hai que **lle** buscar unha palabra que non desvirtúe o sentido da frase.

- 1.3.2. Derivados das formas que acabamos de ver son os verbos **AQUELAR** e **AQUELOUTRAR**, e como no caso anterior tamén o seu significado se deducirá polo contexto:

Aqueláronme a radio por poucos caitos.

Estades aqueloutrados desde que sabedes o que sabedes.

1.3.3. Caso moi interesante é o da contracción **DAQUELA**, que ten moito uso e que presenta unha dupla significación, ademais da que ten como demostrativo propiamente dito:

a) Pode funcionar como adverbio de tempo:

Daquela eras a máis guapa. (Entón, naquel tempo)

tí) Ou presentar un valor resultativo:

Estudas moito, daquela aprobarás. (Polo tanto)

É moi común entre os galegos e galegas que falan castelán o emprego incorrecto destes usos especiais do demostrativo, xa que nesta lingua non existen con ese significado.

Eu daquela si era feliz.

Yo de aquella si era feliz. (MAL)

Polo tanto moito ollo cando vos expresedes en castelán, non mesturedes construcións galegas imposibles nese idioma.

1.3.4. Coincidentes co castelán en galego aparecen as partículas **NISTO, NESTAS, CON ESTAS** co significado temporal de *entón, no momento...*

E nisto apareceu Ramón.

1.3.5. Tamén a semellanza do castelán hai unha serie de frases feitas que levan demostrativos: **POR ISO, POR ESAS, ISO XA...**

Así que vides con esas, por iso estades onde estades.

2. Os posesivos

Estas partículas van ter a función de presentaren e actualizaren as palabras ás que acompañan, o posesivo debe concordar en xénero e número coa cousa posuída.

Por regra xeral van precisar a presenza dun artigo diante deles, no entanto esta *está* escusada nos casos xa vistos no tema correspondente ao artigo (TEMA 3).

Hai que precisar que os posesivos que non van precedidos de artigo por acompañaren **nomes** que expresan un grao de parentesco teñen que **levalo** cando o substantivo falta:

Miña nai é tan lista como túa nai.

A miña é tan lista como a túa.

O posesivo que non vai cun substantivo **SÓ** pode aparecer sen artigo cando fai función de atributo. Nese caso a súa presenza ou ausencia comporta unha significación diferente:

*Son os **meus** amigos.*

Son meus amigos.

2.1. Formas

Singular		Plural	
Masculino	Feminino	Masculino	Feminino
Meu	Miña	Meus	Miñas
Teu	Túa	Teus	Túas
Seu	Súa	Seus	Súas
Noso	Nosa	Nosos	Nosas
Voso	Vosa	Vosos	Vosas
Seu	Súa	Seus	Súas

Estas van ser as formas **máis habituais** nas que aparecen os posesivos en **galego**, pero **tamén** hai outro paradigma que se emprega con formas de respecto:

Persoa	Singular	Plural
1ª	Mis	Mis
2ª	Tu	Tus
3ª	Su	Sus
4ª	Noso/Nosa	Nosos/Nosas
5ª	Voso/Vosa	Vosos/Vosas
6ª	Su	Sus

O seu emprego redúcese exclusivamente a aqueles casos nos que van acompañar a unha serie moi determinada de palabras: **PADRE/PADRES, MADRE, TÍO, SEÑOR e AMO**, xa que estes poden aparecer en galego como substantivos especiais de respecto, sendo a forma máis habitual **PAI, NAI e PAIS**, que non admitirían estes posesivos.

2.2. Posición

Por regra xeral o posesivo vai ir anteposto ao substantivo, aínda que existen casos de posposición:

2.2.1. Cando aparece un interrogativo diante do substantivo.

*Que corredor teu pode competir **comigo**?*

2.2.2. Cando se dá a ausencia do artigo, o posesivo vai posposto.

*Son as miñas rarezas / Son rarezas **miñas**.*

2.2.3. Cos indefinidos a colocación será despois do substantivo:

*Certa **parente** vosa é insoportable.*

*Calquera **amigo** noso pode facer iso.*

OLLO! Todos os e Todas as permiten a colocación do posesivo antes ou despois do substantivo.

Viñeron todos os meus amigos / Viñeron os meus amigos todos.

2.2.4. Cando aparece na frase un artigo indeterminado ou un demostrativo, normalmente o posesivo irá posposto, pero **tamén** pode ir anteposto:

*Unha **irmá** súa **morreu** **onte**.   Unha súa **irmá** **morreu** **onte**.*

2.3. Usos e empregos especiais

2.3.1. Posesivo de propiedade exclusiva

Son formas do posesivo que van aparecer precedidas de preposición, **sempre** en masculino e en singular e que, como xa queda dito, expresan unha relación de propiedade exclusiva.

*Teño unha moto de **meu** e outra alugada.*

Noutro contexto esta forma especial do posesivo toma unha significación que expresa unha calidade propia, de nacemento, innata, por natureza.

Sodes espelidos de voso.

1ª persoa	De meu
2ª persoa	De tẽu
3ª persoa	De seu
4ª persoa	De noso
5ª persoa	De voso
6ª persoa	De seu

2.3.2. Posesivo distributivo

O galego ten unhas formas que se poden empregar cando se quere adxudicar a varios posuidores unha cousa para cada un **deles**, ou un número igual ou equiparable de obxectos:

	Masculino	Feminino
Singular	Cadanseu	Cadansúa
Plural	Cadanseus	Cadansúas

Estes distributivos posesivos van acompañar sempre á cousa posuída, non ao posuidor:

Dei cadansúa camisa aos nenos. (BEN)

Dei camisas a cadanseu rapaz. (MAL)

Cómpre sinalar que non é obrigatorio o seu emprego e que podemos construír esa distribución así:

Dei unha camisa a cada neno.

2.3.3. É moi típico do galego empregar a forma **feminina** do posesivo onde tamén pode ir unha **construción** feita coa preposición **De** máis pronome persoal:

Sempre ía un paso diante de ti | Sempre ía un paso diante túa.

OLLO! Unha vez máis fago unha chamada de atención con respecto ao emprego correcto destas formas tan de noso e que non se poden usar en castelán, aínda que se adoite facer, Olio coas traducións literais.

Esta detrás vuestra (MAL) / Está detrás vosa (BEN)

■■■■■

2.3.4. Coincidindo co castelán o posesivo galego ten unha serie de usos que exceden as súas propias funcións como tal:

a) Empregado en primeira persoa ás veces indica familiaridade:

O noso Pepe ***é moi*** listo.

b) Con **numerais** úsase para dar un sentido aproximativo:

Este libro ten as súas cen follas.

c) **Tamén** hai locucións **nas** que aparece o posesivo sen o seu valor habitual:

Os ***meus*** nunca me fallaran ata hoxe.

Teño ganas de volver ao ***meu***.

Xa vexo que fixestes das vosas.

■ EXERCICIOS ■■■■

Traduce ao castelán:

- 1) Non fas máis que lembrar o garrido que estaba Afonso daquela, pero xa pasou moito tempo.
- 2) Abaixo miña viven os teus amigos de Bilbao.
- 3) Comiches os doces? Daquela non pidas cartos para mercar pasteis este domingo.
- 4) Se soubeses daquela que eu era o profesor de galego! Daquela non ías á clase!
- 5) Estabamos na praia, deitados na area, e nisto comezou a chuvia.
- 6) Disque o viño é malo! Daquela dáme augardente!

- 7) Teu avó terá os seus oitenta anos polo menos.
- 8) Pasaredes por riba miña antes de queimar a bandeira azul e branca.
- 9) Eses non fan nunca nada bo.
- 10) Teño casa de meu para facer o que me pete.
- 11) Cando naceu caeu de cabeza no chan e desde aquela anda aqueloutrado, iso di o seu pai, pero eu penso que é parvo de seu.
- 12) Foi niso cando chamaron por teléfono e tivemos que interromper a nosa conversa.
- 13) O tema daquela conferencia era moi interesante, o título tiña o seu aquel «Como criar saltóns se non tendes casa de voso».
- 14) Os xornais daquel día falaban de como os ministros aquelaron o problema do fletán.
- 15) Se esoutra rapaza é tan guapa como a túa noiva, daquela poden traballar xuntas no circo.
- 16) Non sei como explicalo, pero tendes un aquel que dá noxo so mirar para vós.
- 17) Os teus papeis aqueles xa están nese caixón especial que teño na miña mesa.
- 18) Recibiron cadanseu galano. Daquela que máis queren?
- 19) Os tres criminaís recibiron cadansúa condena, a máis longa foi a daquel que vai sen barbear.
- 20) Cando falades galego tendes un aquel especial, nótase que é unha habilidade de voso.

Pon nos ocos os posesivos ou demostrativos axeitados (co seu artigo e facendo as contraccións necesarias):

_____ (de ti) cans comen moito e traballan pouco, parécense moito
 _____ (deles) amo, a verdade é que apenas podo distinguilos, se non fose
 porque ti levas _____ (de ti) camisa de seda e eles van espidos, pero iso
 si, olen mellor porque son máis limpos _____ (de nacemento) Sempre tes
 unha _____ (escusa) para non te lavar, a última auga que viches foi a que
 che botou o cura de _____ (de nós) parroquia o día do bautizo. Que se
 lle vai facer! en _____ (de nós) familia todos teñen _____ (cada un
 o seu) defecto.

Padezo unha grande mágoa por ser _____ (de ti) curmán, pero iso xa é
 irremediable. Cando penso nos celtas que foron _____ (de nós) antergos
 coído que se terían suicidado antes de ter descendentes coma ti, pero claro
 _____ (entón) non podía prevelo nin _____ (posesivo de familiari-
 dade) Breogán.

Realmente non vexo xeito de aquelar _____ (de ti) actitude vital.

Traduce ao castelán o texto anterior

Traduce ao galego (**empregando** se é posible formas contractas e usos **especiais**):

- 1) Los alumnos por entonces eran muy exigentes, a sus profesores de gallego los quemaban con la menor excusa.
- 2) Montados en sus respectivos coches Loly y Emilio compiten en Montecarlo.
- 3) Nunca conseguiréis colocaros delante de mí.
- 4) Estos niños son de aquella señora, si fueran míos....
- 5) ¡Cuánto tiempo pasó desde entonces!
- 6) Su sombrero está muy bien en esa cabeza, está hueca y sirve de ancla.
- 7) Ese caramelo es de naranja, esos otros son de chorizo, la especialidad de la casa.
- 8) En mi fábrica sólo pueden trabajar aquellos que sepan hablar correctamente gallego.
- 9) Nunca digas que eso está bien.
- 10) Entonces ¿Por qué no compras esos libros? son más baratos que aquellos otros.
- 11) Es por eso por lo que no aguanto a tu madre.
- 12) Con la excusa de tu boda estuve tres días sin ir a casa.
- 13) Son buenos, pero no como esos otros que tiene tu suegra.
- 14) ¡Amigo mío! ¿Traes mi dinero?
- 15) Con esos amigos que tienes no te hacen falta enemigos.
- 16) Cuando jugaba al fútbol mi banda era la izquierda.
- 17) ¡Deja ya de hablar de aquello! ya pasó, entonces éramos muy jóvenes.
- 18) Es una ventaja que cada uno tenga su televisión.
- 19) Lo de ser tan guapos es de nacimiento.
- 20) Estos me gustan, de esos otros no se que decir, no los conozco.
- 21) Por debajo de nosotros hay muchos equipos.
- 22) De este dinero vuestros vecinos poco verán.
- 23) ¿A qué amiga suya se lo dijiste?
- 24) La Televisión Gallega no apoya a sus trabajadores.
- 25) La pesca de nuestros barcos era entonces mejor.
- 26) Cualquier frase suya es un insulto para nuestra comunidad.

- 27) Cada calamar tiene su tinta.
- 28) No podemos soportar esos ruidos que hacen tus hijos.
- 29) Hacer estos ejercicios me llevó mis ocho horas.
- 30) No creo que la tuya sea tan grande como la mía.
- 31) ...y yo en la vuestra.

Tema S

RELATIVOS E NUMERAIS

1. Os pronomes relativos

Poden desempeñar dúas funcións, dunha banda van ser o nexo que introduza oracións subordinadas, e doutra funcionarán desenvolvendo calquera función sintáctica das que pode cumprir un substantivo:

*Dixeron que virían **mañá**. (Nexo)*

***Quen** falanoito, **moito** erra. (Suxeito)*

Estas son as formas do pronome relativo:

É, sen dúbida, o máis empregado; trátase dunha forma invariable, xa que non presenta flexións nin de xénero nin de número, permite a presenza do artigo precedéndoa; neste caso o artigo vai concordar en xénero e número co antecedente:

*A escola en que **estudei**. / A escola na que **estudei**.*

QUEN

Úsase **moi** acotío sen antecedente expreso, con sentido xeral de persoa, aparecendo **tamén** en expresións **nas** que se lles dá características humanas a **animais** ou **cousas**.

*É o **viño** **quen** **falapola** tú a boca.*

*Foi o **can** **quen** me avisou de que estaban a roubar na casa.*

*É a **vida** **quen** máis **ensina**.*

Adoita ser substituído na fala pola secuencia **O QUE** e as súas flexión de xénero e número:

*É o **viño** o que fala pola túa boca.*

A diferenza do castelán trátase dunha forma absolutamente invariable. Polo tanto o emprego do plural é un erro, un castelanismo no que debes procurar non caer:

*No se quienes van **ahí** :Non sei **quenes** van **aí**. (MAL)*

A nosa lingua dá como solución para os casos de tradución da forma castelá **QUIENES** o xiro **OS QUE** ou ben o emprego do singular que, como xa quedou dito, é unha forma inmovilizada:

*Non sei os que van **aí** /Non sei quen vai **aí**.*

*Sodes **vós** os que ides / Sodes **vós** quen ides.*

A partícula **QUEN** ás veces posúe valores especiais. Este feito ocorre en construcións como: **SER QUEN A**, **SER QUEN DE**, **COMA QUEN**... que veñen a equivaler en castelán a **SER CAPAZ DE** (as dúas primeiras) ou co significado de «de mentira, finxido» no terceiro exemplo:

*Seredes quen de aprobar o **galego** este ano.*

*Non son quen **a** facer iso.*

*Non me **enterei** **perfixen** coma quen.*

CAL

A diferenza dos anteriores permite a flexión de número (**CALES**), por regra xeral vai aparecer precedido de artigo:

***O** galego é unha **lingua** para a cal non estades dotados.*

***Só** aprobou María, o pai da cal era presidente do xurado.*

*Falades **sempre** castelán, o cal non me parece ben.*

no entanto tamén aparece sen a compañía do artigo na correlación distributiva, que se pode referir a cousas ou persoas:

*Cal **máis** cal menos todos teñen a súa oportunidade.*

E tamén sen artigo na construción con valor adverbial **TAL CAL**:

*Está **tal** cal como hai dez anos.*

CANTO

Vai admitir as flexións de xénero e número, o máis normal é que está forma **apareza** acompañando un substantivo ou representando persoas (en plural) ou cousas (en masculino singular **unicamente**):

Tes un estraño costume, bicas cantas mulleres ves.

Comprades para o voso neto canto xoguete vedes.

Pero tamén aparece frecuentemente precedido e reforzado por **TODO** e **TANTO**:

Teño todo canto quero.

*Hoxe **hai froita**, tanta canta poidades comer.*

Reparade que a oración subordinada se pode expresar en singular ou plural sen que varíe a súa significación.

Comprades todos cantos libros queredes.

Comprades todo canto libro queredes.

ONDE

Forma invariable, precisa dun antecedente que exprese lugar, e pode ir ou non precedido de preposición:

*Esa é a rúa onde **caín** onte.*

*Mellor non saber a **terra** de onde **viñeron**.*

*Os **camiños** por onde pasa o autobús están sinalizados.*

☞☞☞☞

OLLO! Aínda que talando poida parecelo, **ONDE**, a efectos gráficos, non contrae coas preposicións.

CANDO

Vai facer referencia a un antecedente de tempo, é unha forma invariable, que non ten que ver con **CANDA**, partícula que, precedendo un pronome persoal, é unha forma que expresa compañía:

Cando esteas lista avisa.

*Foi canda min todo o **camiño**.*

COMO

Fai referencia a substantivos que expresen modo, xeito. Polo que atinxe á forma COMA e o seu emprego consulte o tema das comparacións.

O mellor foi como acabou o asunto.

CUXO

Esta forma, que permite a flexión de xénero e número é a evolución natural do relativo medieval *cujo*. As peculiaridades da nosa historia lingüística, onde o galego quedou relegado aos rexistros informais e orais, non permitiron a conservación dunha forma que, como **CUXO**, pertence á lingua formal e elevada. Deste xeito foi paulatinamente substituída por locucións como "o cal", maioritarias na lingua falada. A súa inclusión na normativa na reforma de Xullo de 2003 responde ao afán de recuperación de rexistros elevados, ofrecendo así unha outra posibilidade a ámbitos lingüísticos ben fixados e formais.

O seu emprego, semellante ao castelán, debe ser ponderado sobre as demais posibilidades que ofrece a nosa lingua, sobre todo na escrita:

A nena, cuxo nome non me lembro, é aquela.

A nena, da cal non me lembro do nome, é aquela.

2. Os numerais

Poden desempeñar a función sintáctica dun substantivo ou dun adxectivo, e moitas veces aparecen SÓS ao sobreentenderse o substantivo ao que acompañan:

O Deportivo é de primeira. (Sobreenténdese División)

Viaxou en segunda. (Sobreenténdese Clase)

Segundo o que indicaren poden ser:

2.1. Cardinais

Indican o número de unidades concretas da realidade:

0 cero	40 corenta
1 un-unha	41 corenta e un...
2 dous-dúas	50 cincuenta...
3 tres	60 sesenta...
4 catro	70 setenta...
5 cinco	80 oitenta
6 seis	90 noventa...
7 sete	100 cen
8 oito	101 cento e un/unha
9 nove	110 cento e dez
10 dez	120 cento e vinte
11 once	121 cento e vinte e un/unha
12 doce	130 cento trinta
13 trece	131 cento trinta e un...
14 catorce	200 douscentos/duascentas
15 quince	300 trescentos/trescentas
16 dezaseis	400 catrocentos/as
17 dezasete	500 cincocentos/as ou quiñentos/as.
18 dezaioito	1.000 mil
19 dezanove	1.100 mil cen
20 vinte	1.200 mil douscentos/duascentas
21 vinte e un/vinte e unha	2.000 dous mil/dúas mil...
22 vinte e dous/vinte e dúas	10.000 dez mil
23 vinte e tres	100.000 cen mil
24 vinte e catro ...	1.000.000 un millón
30 trinta	1.000.000.000.000 un billón
31 trinta e un...	

Reparade en que de **vinte e un** en diante os números vanse grafar en palabras separadas, e que até aí se facía nunha soa. Lembremos que nas antigas Normas ortográficas esta separación non comezaba

até a serie de trinta, **mais** na reforma de Xullo de 2003 tentouse evitar a vacilación existente no uso dos **numerais**, ao ser a serie de vinte os únicos que se **grafaban** nunha soa palabra.

Tamén cómpre ter en conta que **UN, DOUS** e as centenas todas, agás a primeira (**CEN**), presentan flexión de xénero:

Un / Unha   Dous / Dúas   Douscentos / Duascentas.

É algo que coincide co castelán, tirante o caso de **DOUS / DÚAS**, en castelán non existe esa flexión de xénero e pode inducir a **ERROS** á hora de traducir:

Compró dos camisas en las rebajas.

*Comproou dúas camisas **nas** rebaixas.*

2.2. Ordinais

Van indicar a situación ou orde nunha serie:

1º primeh'o	17º décimo sétimo
2º segundo	18º décimo oitavo
3º terceiro	19º décimo noveno
4º cuarto	20º vixésimo
5º quinto	21º vixésimo primeiro
6º sexto	30º trixésimo
7º sétimo	40º cuadraxésimo
8º oitavo	50º quincuaxésimo
9º noveno	60º sesaxésimo
10º décimo	70º septuaxésimo
11º undécimo/décimo primeiro	80º octoxésimo
12º duodécimo/décimo segundo	90º nonaxésimo
13º décimo terceiro	100º centésimo
14º décimo cuarto	1.000º milésimo
15º décimo quinto	1.000.000º millonésimo
16º décimo sexto	

A diferenza dos **cardinais** estes van presentar flexión de xénero e número en todas as formas, pero **nas** compostas, como en castelán, esta flexión **SÓ** se vai expresar no último elemento:

Esta é a décima vez. / Esta é a décimo cuarta vez.

Constitúen casos especiais os que acompañan nomes de reis ou papas, empregándose o ordinal até o décimo e de aí en adiante o cardinal:

Filipe segundo. / Fernando trece.

No caso dos séculos vanse empregar ordinais ou cardinais, calquera dos dous, até o décimo, e despois só o cardinal, o mesmo ocorre con palabras como páxina, sección, distrito, capítulo...

Século dez ou décimo. / Século once. / Distrito doce.

Fixádevos tamén en que en galego os ordinais **PRIMEIRO** e **TERCEIRO** presentan só esa forma, non podendo darse a apocópada como en castelán:

Llegó en primer lugar. / Chegou en primeiro lugar.

2.3. Multiplicativos

Indican o resultado dunha multiplicación, ou o número de veces que unha cousa contén a outra:

x 2	Dobre, duplo, dupla.
x 3	Triplo, tripla.
x 4	Cuádruplo, cuádrupla.
x 5	Quíntuplo, quíntupla.
x 6	Séxtuplo, séxtupla.
x 10	Décuplo, décupla.

Só as dúas primeiras formas teñen un emprego habitual na fala cotiá, no canto destas formas tamén se pode usar o numeral cardinal correspondente precedendo á palabra **VECES**:

Son tres veces máis listo ca vós.

2.4. Partitivos

Indican unha fracción ou parte da unidade:

/2 medio-metade	1/9 noveno-novena
3 terzo-terza	1/10 décimo-décima
4 cuarto-cuarta	1/11 onceavo-onceava
5 quinto-quinta	1/12 doceavo-doceava
6 sexto-sexta	1/13 treceavo-treceava
7 sétimo-sétima	1/14 catorceavo-catorceava
8 oitavo-oitava	1/20 vinteavo

Os que faltan até 99 fórmanse engadindo a partícula **AVO** á forma do cardinal correspondente. A partir de **cen** empréganse as formas dos ordinais en feminino, precedendo ou non ao substantivo **PARTE**:

Milésima parte. / Centésimo primeiraparte.

2.5. Colectivos

Van identificar un conxunto cun número determinado de compoñentes:

2 Par/parella	20 Vintena
10 Decena	30 Trintena
12 Ducia	100 Cento/Centena
15 Quincena	1.000 Milleiro/Millar

Poden empregarse para dar idea de aproximación:

Teredes un cento de problemas.

Ou usados en plural para ponderar unha cantidade grande:

Hai milleiros de desempregados con fame.

Tes centos de amigos.

2.6. Emprego de cifras ou letras

Empréganse cifras

CARDINAIS

1. En cantidades concretas superiores a nove: 20 casas.
2. En cantidades concretas que expresan unidades dun sistema de medición:
3 m, 1 K(cando no canto dos símbolos aparecen as palabras completas van con letra as cantidades ata dez: **tres metros, un quilogramo**).
3. Nas cantidades que expresan prezos, número de páxina ou de casa, apartados, publicacións, habitantes...
4. Nas datas, agás se forman parte dun nome propio: **Hoxe é 25 de xullo. / Rúa Vinte e cinco de Xullo.**
5. Coas cifras que interveñan en fórmulas ou operacións matemáticas:
4x4=16.
6. Naqueles números que van pospostos a un substantivo: **Xogo co número 9.**

ORDINAIS

.As cifras que expresen orde de leis ou cousas semellantes: **Lei 12a artigo 2º.**

Empréganse letras

CARDINAIS

1. Por regra xeral cos números do 1 ao 9 (agás se van seguido de símbolos: **3 Km**, ou vaian despois dun substantivo: **Habitación 300**).
2. Con cantidades aproximadas: **Uns cen alumnos.**
3. Cando se expresa tempo: **Hai xa once anos diso.**
4. Con cifras que pertencen a un nome propio: **Rúa Vinte e cinco de Xullo.**
5. Coas cifras que vaian ao principio dun parágrafo ou despois dun punto: **Dúas galiñas son poucas.**

ORDINAIS

1. Os números de congresos ou xuntanzas: **Asistín ao terceiro simposio sobre a bolboreta asturiana.**

■ Exercicios

Emprega **outras** formas de **numerais**:

- 1) Nesa carreira cheguei despois do segundo.
- 2) Vou pasar quince días coa túa tía Uxía.
- 3) Comprou uns dez traxes na xastraría máis cara da vila.
- 4) Malia andar con mil precaucións acabou no chan.
- 5) Es dúas veces máis parvo do aconsellable.
- 6) Doce ovos sonche o dobro que seis.
- 7) Non sei se serán vinte ou trinta os alumnos que me queren matar.
- 8) Deiche un cento de explicacións, pero aínda non estás conforme.
- 9) Eses dous non fan máis que bicarse tras a porta.
- 10) Con tres reis gañarías moitos cartos, con dous nin un peso.

Escribe en galego con cifras ou letras segundo **cumpra**:

- 1) Tengo 20 libros y cerca de 50 fotografías sobre el tema.
- 2) Ayer asistimos al 2º congreso sobre el artículo 4º de la Ley 10 del Estatuto de Autonomía.
- 3) Deme 2 mts. de tela branca y azul.
- 4) Ya te dije por lo menos 10 veces que no grites en la ópera, es de mal gusto.
- 5) Hace por lo menos 25 años que vivo en la calle 17 de septiembre.
- 6) Si hombre si, $2 + 2$ son 4.
- 7) Haced 3 ejercicios para mañana.
- 8) 2 jugadores querían llevar el número 10.
- 9) Alquilé 2 coches para las vacaciones.
- 10) Hoy 22 de junio cumplo 33 años.

Traduce ao galego (emprega **sempre** letras):

- 1) Pasarán más de quinientos años antes de que el Deportivo pierda un partido.
- 2) No estuvo mal llegar en séptimo lugar.
- 3) No tengo dinero para alquilar ese cuarto piso.
- 4) El primer idiota que diga algo ya se puede preparar.

- 5) Doce eran los apóstoles, doce los meses del año y dieciocho los palos que te voy a dar,
- 6) Veintidós perras pueden hacer mucho ruido.
- 7) Pusimos en cuarentena a los que superaban la treintena.
- 8) La temperatura ayer alcanzó los treinta grados.
- 9) Doscientas mujeres quieren tener hijos míos.
- 10) Una pareja de la Guardia Civil está compuesta por dos personas.
- 11) El tercer asiento es el suyo.
- 12) Dieciseis años de cárcel sólo por robar un poquito.
- 13) Trece, mal número sí no crece.
- 14) Catorce resultados en la quiniela era lo que yo necesitaba.
- 15) El número quince es la niña bonita.
- 16) Con el número veintidós canté bingo.
- 17) Tienes cerca de cuarenta años y pareces un niño.
- 18) Ayer volví a ver la película «Alien, el octavo pasajero», pero en versión porno.
- 19) Hoy es el quincuagésimo aniversario de nuestro divorcio.
- 20) Te vi resolviendo estos veinte ejercicios.

Escribe con letra:

45.780	230.617	10.001
49	21	2.098
436	123.000	1.002.333
1°	1/2	3°
13°	1/4	24°
73°	1/24	98°
1.000°	5/8	1.000.001
Apartado 24	Capítulo III	Urbano XXI
Século XVIII	Distrito 7°	Disposición 39°
118	36.809	777
1/3	1/7	2/40
17/30	Filipe II	

Traduce ao galego:

- 1) Las madres cuyos hijos son árbitros son unas santas.
- 2) Sois vosotros quienes robáis la fruta de mi abuelo.
- 3) Nadie sabe de donde salió ese monigote.
- 4) Odio a tu hermana, la cual está enamorada de mi.
- 5) En cuanto muera mi tío de América seré rico.
- 6) No sé cual es el vestido apropiado para la ceremonia de esta noche.
- 7) Estás como siempre, eres insoportable.
- 8) Aún recuerdo el día en que te conocí.
- 9) Cuando vayas con ese profesor de gallego vigila sus manos y tu cartera.
- 10) No sé ni donde, ni como, ni cuando llegamos a esta situación tan absurda.

Tema 9

INDEFINIDOS, EXCLAMATIVOS E INTERROGATIVOS

1. Os indefinidos

Os pronomes deste tipo agrupan unha serie de palabras que van expresar unha idea de imprecisión, que ben pode estar referida a conceptos numéricos ou sinxelamente con respecto á identidade dalgunha cousa ou ser vivo.

As funcións que van desempeñar na frase son moi variadas, ás veces aparecen como pronomes, como adxectivos, como substantivos ou mesmo como adverbios.

Non son homoxéneos á hora de efectuar sobre eles flexións de xénero ou número: algúns presentan formas invariables (**Alguén, Nada...**), outros só admiten as de xénero (**Ambos, Ambas**), outros as de número (**Tal, Tales**) e para rematar tamén os hai que admiten as dúas posibilidades (**Algún, Algunha, Algúns, Algunhas**).

1.1. Formas invariables

Algo	Nada	Ren	Alguén
Ninguén	Cada	Calquera	Cadaquén
Quenquera	Máis	Demais	

Deste grupo cómpre facer unhas poucas precisións.

Aínda que non son propiamente indefinidos, moi achegados a eles están os adverbios **ALGURES** (algún lugar) e **NINGURES** (ningún lugar).

QUENQUERA é a tradución do castelán *Quienquiera* normalmente irá seguido do relativo QUE, así pois ollo, non debemos empregalo noutro contexto, xa que sería incorrecto:

Quienquiera que sea, pase. I Quenquera que sexa, pase.

Que pase quien quiera. I Que pase quen queira.

CADAQUÉN ten o valor de cada persoa, cada un.

CALQUERA a diferenza do castelán non admite forma apocopa-da, é un erro moi común ese emprego por imitación da lingua veci-na (Calquer), como tamén o é o de hipergaleguizar o termo (Calqueira).

REN presenta unha significación semellante á de NADA, pero o seu emprego está máis restrinxido, xa que só pode aparecer cando fai función de obxecto directo.

Non comprou ren/nada.

Hai que dicir de nada cando che dan as grazas.

MENOS, MÁIS e DEMAIS cando funcionan como indefinidos deben ir precedidos de artigo.

1.2. Formas variables

1.2.1. Só flexión de xénero

Varios, Varias

Ambos, Ambas

Entrambos, Entrambas

Como vedes son formas que están inmovilizadas en plural, Ambos e Entrambos, así como os seus respectivos femininos necesitan a presenza de artigo cando van seguidos de substantivo:

Ambos hermanos están aquí. I Ambos os irmáns están aquí.

1.2.2. Só flexión de número

Tal, Tales

1.2.3. Flexión de xénero e número

Algún	Algúns	Algunha	Algunhas
Ningún	Ningúns	Ningunha	Ningunhas
Todo	Todos	Toda	Todas
Outro	Outros	Outra	Outras
Certo	Certos	Certa	Certas
Moito	Moitos	Moita	Moitas
Pouco	Poucos	Pouca	Poucas
Mesmo	Mesmos	Mesma	Mesmas
Tanto	Tantos	Tanta	Tantas

Deste grupo cómpre salientar que:

NINGÚN e as súas flexións tense que empregar obrigatoriamente en construcións de carácter negativo, isto é unha diferenza con respecto ao castelán que adoita empregar a forma positiva (ALGUNO e flexións).

No tiene oportunidad alguna / Non ten oportunidade ningunha.

MESMO, en masculino singular pode ter o significado adverbial de INCLUSO.

1.3. As contraccións

Polo que atinxe ao tema das contraccións é preciso ter moito coitado á hora de as empregar, é fonte de moitos erros na escrita, xa que cando pronunciamos temos a tendencia a facer algunhas que non se poden rexistrar por escrito. Estas son as correctas:

	Algún(s)	Algunha(s)	Outro(s)	Outra(s)
De	Dalgún(s)	Dalgunha(s)	Doutro(s)	Doutra(s)
En	Nalgún(s)	Nalgunha(s)	Noutro(s)	Noutra(s)

Así pois non son correctas as formas contractas destas preposicións con outros indefinidos tales como Algo ou Alguén.

Lembrede que xa no tema dos demostrativos vimos unha serie de contraccións que se dan entre estes e o indefinido Outro, e mesmo entre demostrativos, o indefinido Outro e as preposicións De e En.

2. Os interrogativos

As formas do pronome interrogativo coinciden coas do relativo no caso de **QUE. QUEN. CAL** e **CANTO**:

QUE pode ir só ou acompañar un substantivo:

Que che pasou na perna?

Que libro liches onte?

A expresión **O QUE** serve para manifestar sorpresa:

Gañei o campionato. O que?

QUEN, lembrede, sempre invariable, non vai nunca acompañado de substantivo:

Quen fixo a comida?

Cando fai función de suxeito, o verbo debe ir en singular: *Quen fala de min?* (descoñécese o suxeito e mesmo o seu número). Pero cando desempeña función de atributo pode ir en plural: *Quen son os que van xogar hoxe no Deportivo?* (pregúntase pola identidade de alguén ou algúns que coñecemos).

CAL, CALES como no caso de QUE pode ir só ou acompañando un substantivo.

CANTO e as súas flexións de xénero e número serven para preguntar por cantidades.

Xa para rematar, dicir que é moi habitual en galego encabezar a interrogación coa conxunción E, ou E LOGO:

E por que falas tan baixo?

E logo por que falas tan baixo?

OLLO! Xa vedes que os interrogativos en galego non levan acento gráfico, só hai uns poucos casos. Mirade o tema do acento.

Os exclamativos

As formas interrogativas pódense empregar con carácter admirativo nas frases exclamativas:

QUE, cando vai só reforza o concepto de intensidade ou cantidade:

Que parvo podes chegar a ser!

Que grande é a lingua galega!

Cando vai precedendo á preposición DE expresa unha cantidade grande:

*Que de paus levaches por non saber **falargalego!***

Ten moito uso precedido de artigo:

***O** que **fixo** teu filio!*

*A que se **armou!***

QUEN ten uso en frases que expresan desexo:

*Quen tivera tantos **cartos!***

CANTO e as súas flexións de xénero e número van ponderar sempre a cantidade:

*Canta mala uva nun corpo tan **pequeno!***

COMO tamén ten moito uso como exclamativo:

Como, non é posible!

Remato subliñando que a lingua galega emprega moitos máis xeitos de construír frases cun matiz exclamativo: **VAIA, VAIA QUE, MIRA QUE. UNHA DE. A DE:**

Vaia parella de porcos eses amigos teus!

Vaia que es simpático!

Mira que meter os dedos no enchufe!

*Comín unha de **vieiras!***

*A de **tempo** que pasou dende **aquela!***

Reparade en que as frases construídas coa expresión UNHA DE adoitan levala despois do verbo, mentres as outras normalmente encabezan o enunciado.

- **Exercicios**

Traduce ao galego:

¿Por qué preguntas? No puedes tener duda alguna.

Quiero que cada uno cumpla con su cometido.

Esto debe ser de alguien.

En algunos casos es mejor seguir el ejemplo de otros.

Nunca oí hablar de tales libros.

No os creáis todo lo que os digan ciertas personas.

Algunos son verdaderos, pero esos otros no.

Cualquier tonto es capaz de resolver ese problema.

En pocos libros vi tantos dibujos.

¡De algo podrás jugar en otro equipo!

Mucha cantidad de agua es mala para la patata.

Eres tan raro que pareces de otro planeta.

Por poco dinero tendré algunas joyas.

Quienquiera que lea esto será destruido.

Los demás pueden salir.

Esto es de alguien, pero no puedo hacer nada.

Cualquier amigo tuyo es bien recibido.

En esta cárcel no hay forma alguna de escapar.

No todos eran hombres, estaban allí todas las mujeres del pueblo, que no eran muchas por cierto.

De algo sirvió que en alguna cafetera hubiera café.

En algo tienes razón, no hay película alguna que merezca la pena.

Lo hicieron entre ambos amigos.

Incluso algunos jugadores del Madrid reconocieron la superioridad del Deportivo.

Cualquier cosa que digas será utilizada en tu contra.

En otras circunstancias no me fiaría de nadie.

Traduce ao galego:

- 1) ¿Cuáles crees que son las adecuadas?
- 2) ¿Qué te dijo tu amiga?
- 3) ¡Quién lo iba a decir!
- 4) ¡Cómo es posible que estés dormido!
- 5) ¿Cuándo estarás callado?
- 6) ¿Dónde pusiste el cuadro de Velázquez?
- 7) ¿Quiénes se creen que son esos monigotes?
- 8) ¿Por qué no estudias gallego?
- 9) ¿Qué dices? ¡Todos tus amigos están locos!
- 10) ¿Cuáles compraron, estos o aquellos otros?
- 11) Dime ¿Qué quieres?
- 12) ¿Hacía tanto frío como para quedarse en casa?
- 13) ¡Lo que hay que ver!
- 14) ¡Cuánto tonto en poco espacio!
- 15) ¿Cuánto tiempo tengo que esperar para que alguien me releve?

Traduce ao castelán:

- 1) Vaia comida puxo a túa sogra!
- 2) Que non comes lentellas? Quen che dera!
- 3) Cantos pratos rompiches onte?
- 4) Calquera pode facer iso!
- 5) Cantas plantas tes na horta?
- 6) Que o leve quen queira!
- 7) Quenquera que fose non estará tranquilo.
- 8) Sempre sodes os mesmos os que facedes o parvo na clase!
- 9) De onde vés a estas horas?
- 10) Onde se metería o Xurxo?
- 11) Quen son eles para dicir iso do meu irmán?
- 12) De tales persoas tales feitos!

- 13) Non dixen ren, xa o sabían eles!
- 14) Por algures aínda chove menos ca en Andalucía.
- 15) En ningures atoparás mellor xente ca en Galicia!
- 16) Mesmo pensei que estaba tolo!
- 17) A vosa enfermidade non ten solución ningunha.
- 18) Canto falas para non dicir ren!
- 19) Non es quen de resolver estes exercicios correctamente.
- 20) Demo, si que es!

PREPOSICIÓNS E CONXUNCIÓNS

1. Preposicións

A preposición é unha palabra que non presenta flexión de xénero nin de número e que pode servir de nexo entre dous elementos. Hai dous tipos de preposicións: as mínimas (unha soa palabra) e as locucións prepositivas (substantivos ou adverbios seguidos dunha preposición simple). Tanto unhas coma outras teñen o mesmo valor.

1.1. Formas mínimas

A

Significa dirección ou termo de movemento cando vai ante substantivos que indican unha localización espacial ou temporal.

Van a Carballo. / Atúa irmá non chega até mañá.

Con valor de termo de movemento a preposición **A** pode ser substituída por **PARA** e **EN**, se ben estas dúas engaden unha idea de permanencia ou repouso no lugar da acción.

Van para clase. / Van na casa. / Van á clase.

Con valor de dirección pode ser substituída por **CARA A** e **CONTRA**:

Imos cara a Santiago. / Imos contra Santiago.

AGAS

Ten valor de exclusión, equivalendo a **SALVO**, **TIRANTE**, **EXCEPTO...**:

Foron todos agás el.

ANTE

Significa anterioridade na localización espacial, ou tamén con sentido abstracto, con respecto a un límite, que está sinalado pola palabra rexida:

Presentouse ante min. Ante esa posibilidade non sei que dicir.

Concorre con PERANTE aínda que esta ten un significado máis restrinxido «en presenza de»:

Os testamentos léronse perante o xuíz.

APÓS

Relaciona por subordinación e nos sitúa no tempo e no espazo:

Após unha breve pausa, continuou coa súa clase de galego

Estudamos todas e todos após o aprobado de galego

Após parou o tren, subimos na procura dos nosos asentos

ATA, ATÉ

Significa termo ou fin dun proceso ou desprazamento, cando vai con expresións de tempo sinala o remate da acción que marca o verbo:

Comeu ata rebentar. Foron até a praia.

ATA pode ser intercambiado con A e DEICA en moitos contextos, pero tende en conta que DEICA ten un significado restrinxido «de aquí (este tempo, este lugar) ata».

BAIXO

Ten o significado de inferioridade con respecto a un límite.

En sentido concreto concorre coas locucións prepositivas BAIXO DE e DEBAIXO DE. Co mesmo significado de BAIXO existe a preposición SO:

A túa carteira estaba baixo/debaixo de/so a mesa.

CANDA

Indica simultaneidade na acción, tamén se emprega para indicar compañía:

Rematamos canda vós. (Ao mesmo tempo)

Se queres senta canda min. (Comigo)

CON

Adoita empregarse con significado de compañía ou instrumento. Pode substituír a CONTRA e CANDA en certos casos:

*Cravei o cravo **cun** martelo.*
*Pelexamos con/contra **meu** pai.*

CONFORME

Ten o mesmo significado que SEGUNDO e CONSONTE e significa «de acordo con»:

*Constrúo a **cociña conforme/consonte/segundoo** teu deseño.*

CONTRA

Indica enfrontamento ou oposición. Pode ter tamén valor aproximativo no espazo ou no tempo:

*Estades todos **contra min**.*
*A **sua** casa está **contra** Arteixo.*

Ten moitas aplicacións xa que se usa para indicar a procedencia, alternando con DESDE, posesión, materia...:

***Veño** de Santiago.*
*Ese libro é de **María**.*
*Teño **unha** mesa de **mármore**.*

Co posesivo masculino forma construcións que significan propiedade exclusiva ou carácter inherente (ver tema de posesivo):

*Temos coche de **noso**.*
*É **fermosa** de **seu**.*

DEICA

Como xa vimos ten o mesmo valor que ATA/ATÉ nalgúns contextos. Significa «de aquí a», «desde este momento **ata**», «desde este lugar **até**»:

- *Ese non chega **deica** o estanco sen caer.*

DENDE, DESDE

Marcan o punto inicial dun proceso ou acción no espazo ou no tempo:

*Estades tolos **dende/desde** hai xa anos.*

DURANTE

Serve para indicar simultaneidade ou sinalar o tempo de duración da acción verbal (Olla non confundir con **perante**):

*Perdoa,pero **estiven durmindo** durante o teu discurso.*

*Estivo **alí** durante **catro** días.*

EN

Como no caso de DE ten gran cantidade de usos, o máis común é o de sinalar localización espacial ou temporal. Con xerundio forma perífrases verbais con valor temporal e perfectivo:

Penso en ti en todos os sitios no día do aniversario.

En comendo empezo a ler a túa novela.

ENTRE

Indica localización espacial, temporal ou de concepto con respecto a dous ou máis puntos de referencia:

*Entre **hoxe e mañá rematarei** o libro.*

***Dubido** entre votar aos comunistas ou aos ecoloxistas.*

*Veranea **nun** lugar que está entre Toledo e Madrid.*

Tamén se emprega co significado de participación:

*Entre **catro** é doado facer iso.*

Pode significar reciprocidade, sobre todo cos pronomes persoais:

*Supoño que entre **elas** se entenderán.*

EXCEPTO

Ten o mesmo valor que AGÁS ou BARDANTE.

MALIA

Ten un valor concesivo, equivale a «a pesar de»:

Maliaos teus esforzos non aprendiches galego.

MEDIANTE

Vai indicar o instrumento que participa na acción:

Conseguiches o emprego mediante os subornos.

MENOS

Indica exclusión é o mesmo caso de **AGÁS** e as outras preposición que xa vimos.

ONDA

Indica lugar en repouso «no mesmo sitio ca» e concorre coas locucións prepositivas **Á BEIRADE, AO LADO DE, A CARÓN DE:**

Tiñas unha casa onda o río.

PARA

Emprégase para indicar dirección ou aproximación espacial ou temporal, cando vai co verbo IR expresa o tempo transcorrido e con pronome persoal punto de vista ou opinión:

Para mañá quero ese traballo rematado.

Van para dez anos sen ler nada de nada.

Para min que ese está un pouco despistado.

Alterna con **DENTRO DE** para indicar tempo no futuro:

Estarei listo para o ano que vén.

Tamén pode indicar finalidade ou interese:

Comprei un bolígrafo para poder escribir.

PERANTE

Equivale a **ANTE**, mais, como xa indicamos, cun significado máis restrinxido.

POR

Indica unha localización espacial ou temporal máis ou menos precisa, tamén ten uso alternando con **EN** e **DE** para sinalar o lugar sobre o que se desenvolve a acción:

*Estarei pola **cidade**.*

*Chegaremos por **agosto**.*

*Fun pola **estrada da Coruña**.*

QUITADO

E tamén **QUITANDO, SACADO, SALVADO, SALVANTE, SALVO, TIRANTE** coinciden en usos e valores con **AGÁS** e as outras preposicións xa comentadas.

SEGUNDO

Coincide con **CONFORME**.

SEN

Indica privación ou carencia, usándose tamén como negación da forma verbal que o segue:

Estou sen un can.

*Pasa sen comer **un** día a ver se **melloras**.*

SINTE

Indica inclusión ou adición.

SO

Véxase **BAIXO**.

SOBRE

Indica localización de superioridade, en sentido físico concorre con **ENCOL** pero **SÓ** neste caso, por extensión emprégase con sentido abstracto ante substantivos que expresan o elemento que recibe a acción verbal; tamén pode ter valor aproximativo:

*Teño os libros **sobre** **encol** da mesa.*

***On**te **falaron** sobre o medio ambiente.*

*Sobre dez millóns **custa** o coche do teu **curmán**.*

TRAS

Indica unha localización no espazo ou no tempo de posterioridade respecto dun referente que vai despois desta preposición:

Estou tras unha porta para que non me vexan.

XUNTA

Serve para indicar proximidade, o seu valor é moi semellante ao de ONDA:

Xuntanós non senta ese madridista.

1.2. Locucións prepositivas

Hai moitas:

- **Á beira de, beira de, ao lado de, a par de, de par de, ao par de, pé de, ao pé de, cabe de, cabo de, xunta de, xunto a, xunto de...** Indican proximidade.
- **A carón de, a rentes de, a rente de, a son de, a ras de.** Teñen o mesmo valor e diferenzas de matiz.
- **A forza de, a poder de, a por de.** Indican causa cun valor enfático de reiteración na acción.
- **Antes de.** Prioridade na localización espacial ou temporal.
- **A non ser de, de non ser de, non sendo, agás de, fóra de.** Indican exclusión.
- **A prol de, en prol de** equivalen a **a favor de** ou **en favor de**.
- **A respecto de** equivale a **en relación a**.
- **A través de.** Alterna con **por** nalgúns contextos.
- **Acerca de, en canto a, respecto a, respecto de, tocante a, verbo de.** Significan «en relación con»
- **Ademais de, á parte de.** Equivalen a **Sinte**.
- **Alén de** equivale a **máis alá de**.
- **Aquén de** equivale a **antes que, menos que**.
- **Canto a** equivale a **no lugar de**.
- **Cara a.** Dirección ou orientación no espazo, ou valor aproximativo no espazo ou no tempo.

Cerca de, preto de. Significan proximidade.

Cima de, encima de, enriba de, por riba de. Localización espacial de superioridade.

Co gallo de, por norte de, co adaxo de. «Con ocasión ou motivo de», «co pretexto de».

De resultas de. «Como consecuencia de».

Diante de equivale a Ante.

Encol de. Significa localización espacial de superioridade, non se pode empregar en sentido abstracto, debendo substituírse nestes casos por acerca de, sobre, verbo de...

En vez de, en troques de, no canto de, en lugar de. Significan substitución.

Por causa de, por cousa de, por culpa de, por mor de. Indican causa ou motivo.

1.3. Contraccións das preposicións

Non todas as preposicións, pero si algunhas de moito uso presentan na escrita unha forma contracta cando van seguidas de determinadas palabras, aínda que xa vimos algúns casos en temas precedentes CONVEN lembrarmos estas formas:

1.3.1. Preposicións e artigos

	O/ Os	Lo/ Los	A/ As	La/ Las	Un/ Uns	Unha/ Unhas
	ao / ó aos / os		á ás			
De	do dos		da das		dun duns	dunha dunhas
En	no nos		na nas		nun nuns	nunha nunhas
Con	co cos		coa coas		cun cuns	cunha cunhas
Por		polo polos		pola polas		

1.3.2. Preposicións e indefinidos

	Algún / s	Algunha / s	Outro / s	Outra /
De	dalgún dalgúns	dalgunha dalgunhas	doutro doutros	doutra doutras
En	nalgún nalgúns	nalgunha nalgunhas	noutro noutros	noutra noutras

1.3.3. Preposicións e demostrativos

	Este / s	Esta / s	Ese / s	Esa / s
De	deste destes	desta destas	dese deses	desa desas
En	neste nestes	nesta nestas	nese neses	nesa neas

	Aquel / es	Aquela / s
De	daquel daqueles	daquela daqueles
En	naquel naqueles	naquela naqueles

	Isto	Iso	Aquilo
De	disto	diso	daquilo
En	nisto	niso	naquilo

1.3.4. Preposicións, demostrativos e indefinidos

	Estoutro/ Estoutros	Estoutra/ Estoutras	Esoutro/ Esoutros	Esoutra/ Esoutras	Aqueloutro/ Aqueloutros	Aqueloutra/ Aqueloutras
De	destoutro destoutros	destoutra destoutras	desoutro desoutros	desoutra desoutras	daqueloutro daqueloutros	daqueloutra daqueloutras
En	nestoutro nestoutros	nestoutra nestoutras	nesoutro nesoutros	nesoutra nesoutras	naqueloutro naqueloutros	naqueloutra naqueloutras

1.3.5. Preposicións e pronomes persoais

	El	Eles	Ela	Elas
De	del	deles	dela	delas
En	nel	neles	nela	nelas

2. As conxuncións e locucións conxuntivas

Hai vai unha escolma das que teñen máis emprego no noso idioma.

Copulativas

a mais	e mais	nin
e	mais	

Disxuntivas e distributivas

ben...ben	ou	volta...volta
cal...cal	ou...ou	xa...xa
nin...nin	(que)...que	
ora...ora	quer...quer	

Adversativas

a menos que	emporiso	ora ben
aga que	en troques	ora que
agás que	excepto que	pero
agora ben	fóra de que	porén
agora que	inda que	por íso
aínda que	mais	quitado que, quitando que
así e todo	menos que	sacado que, sacando que
bardante que	mentres (que)	senón
con todo	no entanto	senón que
e iso que	non obstante	só que

Concesivas

a pesar de que	inda que	nin que
a pouco que	máis que	por (+ adx.) que
aínda que	mal que	por máis que
así	malia que	por moito que
ben que	mesmo que	por pouco que

Condicionais

a menos que	catar se	quitando que
a nada que	con que	quitando se
a non ser que	con tal de que	sacado que
a non ser se	con tal que	sacado se
a pouco que	de non ser que	sacando que
aga que	de non ser se	sacando se
aga se	en caso de que	salvo que
agás que	excepto que	salvo se
agás se	excepto se	se
bardante que	onda non	sempre que
cando	quitado que	senón que
caso de que	quitado se	

Causais

como	por causa de que	posto que
como queira que	por cousa de que	que
dado que	por culpa de que	visto que
pois	por mor de que	xa que
pois que	porque	

Finais

a fin de que	en favor de que	porque
a que	para que	que

Temporais

antes de que	decontado que	inda ben non
antes que	deica que	logo que
ao que / ó que	dende que	mal
apenas	des que	mentres
asemade	desde que	mentres tanto
así que	deseguida que	namentres
ata que	despois de que	non ben
até que	despois que	(por) en canto
axiña que	en canto	sempre que
cada vez que	en tanto	tan presto
cando	entre tanto	tan pronto
cando queira que	entrementes	

Modais

(así) como	consonte	segundo
ben como	de forma que	sen que
coma se	de maneira que	(tal) cal
como queira que	de modo que	(tal) como
como se	de xeito que	tal e como
conforme	mal como	

Consecutivas

(así) pois	de maneira que	por conseguinte
(así) que	de modo que	por tanto
conque	de xeito que	tan(to)... que
daquela	entón	xa que logo
de aí que	logo	
de forma que	polo tanto	

De lugar (ou locativas)

onde	onde queira que
------	-----------------

Comparativas

ca	como
coma	que

Completivas

que	se
-----	----

OLLO! Elimínanse definitivamente *arique*, *entonces*, *nembargantes* e *sen embargo*.

Erros habituais no emprego das preposicións

Están moi asentados na nosa lingua unha serie de barbarismos que afectan ao uso da preposición A; así aparecen construcións incorrectas como **ola a presión, barco a vapor, motor a gasolina, televisión a color, distinto a...** no canto das que serían correctas: **ola de presión, barco de vapor, motor de gasolina, e televisión en/de cor, distinto de.**

Tamén é un erro empregar **A + infinitivo** como complemento dun verbo, é un galicismo. Por exemplo:

Correcto	Incorrecto
<i>Nada que destacar</i>	<i>Nada a destacar</i>
<i>Problema por resolver</i>	<i>Problema a resolver</i>
<i>Encontro que se vai disputar</i>	<i>Encontro a disputar</i>
<i>Instrucións que se deben seguir</i>	<i>Instrucións a seguir</i>
<i>Propostas que se deben discutir</i>	<i>Propostas a discutir</i>

Con certas perífrases o uso de **A** é incorrecto, por exemplo con **Ir + infinitivo**:

Correcto	Incorrecto
<i>Fun cazar coellos</i>	<i>Fun a cazar coellos</i>
<i>Que vaian tocar a outro sitio!</i>	<i>Que vaian a tocar a outro sitio!</i>

Coa perífrase **Volver + infinitivo** o uso de **A** é optativo, aínda que é máis normal non empregala:

Volveron errar no mesmo / Volveron a errar no mesmo.

Con complemento directo de persoa adoita empregarse cos nomes propios pero non cos comúns:

Correcto	Incorrecto
<i>Achastes un compañeiro</i>	<i>Achastes a un compañeiro</i>
<i>Achastes a Pepe</i>	<i>Achastes Pepe</i>

Ás veces tamén se dan incorreccións no uso doutras preposicións:

<i>Atentar a</i>	no canto de	<i>Atentar contra</i>
<i>En relación a</i>	no canto de	<i>En relación con</i>
<i>En base a</i>	no canto de	<i>Baseándose en</i>

Con respecto á preposición **DE**, os erros prodúcense por exceso ou por defecto, é dicir, por «dequeísmo» (emprego da preposición **DE** ante **QUE**), tras verbos de lingua ou pensamento (falar, pensar, dicir, opinar...) ou por supresión da preposición diante de **QUE** (estar seguro que, informar que, ter esperanza que...).

• Exercicios

Traduce ao galego:

No estoy dispuesto a llegar hasta allí.

De aquí a casa de tus padres hay varios kilómetros.

Ayer salieron hacia Orense y aún no llegaron.

Nuestra causa es la de la lucha contra las injusticias.

Tienes una cabeza muy bonita pero sin nada dentro.

Tengo sobre la mesa un discurso sobre los peces de colores.

Esto no es para mí, así que hasta mañana.

Desde ayer no soy capaz de escribir dos líneas.

Bajo mis pies está mi país.

No me atrevo a decir lo mismo ante ella.

De alguien tiene que ser este perro.

En aquellas tiendas hay desde telas hasta cuchillos de cocina.

Ante todo no perdáis la calma.

Excepto vosotras todo el mundo se divirtió en la playa.

A pesar de sus protestas se lo llevaron detenido.

De estas no tengo quejas, sin embargo de esas otras sí.

Me compraron una gaita entre los vecinos de mi edificio, con la condición de que la toque a más de quinientos metros.

¡Hasta aquí podíamos llegar!

Supongo que la reunión empezará a las cuatro de la tarde.

Intenta verlo desde mi punto de vista.

Por causas ajenas al autor estos ejercicios son fáciles para los alumnos.

Tienes el traje colgado tras la puerta del armario.

No pensaba estar con la hermana de Pepe todo el día.

Fueron hasta la farmacia para comprar aspirinas.

Sobre cuarenta años calculo que harán falta para que me perdonen.

Traduce ao castelán:

A por de estudar conseguiron obter o título.
Teño que erguer a voz en prol de María.
No canto de Xaquín vai xogar Francisco.
Fomos deica Santiago co gallo do Ano Santo.
Tes o almorzo encol da mesa.
Xa é hora de que falemos verbo dos teus estraños costumes.
Segundo o teu tío declarar perante o xuíz foi unha desagradable experiencia.
Acadamos unha gran Vitoria malia a actuación arbitral.
So este teito vivín durante moito tempo.
Aíña que remate estou contigo, mentres ten paciencia.
Estades preparados, no entanto coido que non vos debedes confiar.
Por norte de ir á clase tiven que deixar a cama sen facer.
En troques de estudar pasades o día na rúa.
Deixou este mundo por mor do tabaco, o alcol e as mulleres.
Consonte as regras do noso instituto seredes expulsados.
Deixaches o acendedor cima dun moble.
Sempre tes que quedar por enriba miña.
Aprobaron todos, tirante os que non sabían falar galego.
O balón lanzado polo dianteiro saíu a rentes do pao longueiro.
Viñeron xunta nós para falar mal da túa curmá.
Á beira da miña casa hai dous garaxes.
Desde aquela estou tolo polos seus ollos.
Convencéronnos mediante enganos e mentiras.
Botan foguetes co adaxo das festas patronais.
Desoutro rapaz non debes agardar cousas boas.
Esa bicicleta que está tras a parede é dela.
Nin ti nin el podedes crer todo o que vos digan de min.
Estes exercicios ídelos facer decontado.
Estou moi enfadado, de xeito que quitando Xoana xa non aturo a ninguén.

Corrixe os erros no emprego das preposicións **nas seguintes** frases:

- 1) Estabamos mortos de frío incluso a carón da estufa a butano.
- 2) Estou segura que as cuestións a debater son moi interesantes.
- 3) En base ás pistas que teño dubido que poida ir cear hoxe.
- 4) Aquelas mulleres opinan de que se deben facer melloras cousas.
- 5) Sempre queda a esperanza que o partido a celebrar mañá se teña que pospor.
- 6) Atopei unha gata na porta da miña casa, e en relación a ese tema non vou a dicir nada máis.
- 7) Déronse conta que as cociñas a gas son máis baratas alí.
- 8) Maruxa estaba convencida de que Alberte mercara unha televisión a cor.
- 9) Vai a rañar o bandullo! Eses costumes teus atentan ao bo gusto!
- 10) Para manexar un barco de vapor coido de que hai que ser moi mariñeiro.

Tema 11

VERBO

O verbo é a parte máis importante da frase, é tamén a palabra que vai sufrir máis variacións, xa que expresa modo, tempo, voz e o número e mais persoa do suxeito.

Está constituído por diferentes partes:

Unha **raíz** ou lexema, a parte menos variable, sobre todo nos verbos regulares.

Unha **vocal temática** que serve para clasificar os verbos en tres conxugacións, A para a primeira, E para a segunda, I para a terceira (en galego poderíase falar dunha cuarta conxugación ao existir o verbo POR e os seus derivados, no entanto este grupo está incluído na segunda conxugación por razóns etimolóxicas).

Unha **desinencia modotemporal** que como o seu nome indica o modo (indicativo, subxuntivo...) e o tempo (presente, pretérito, futuro...).

E por fin un **morfema de número e persoa** que sinala o emisor, o receptor ou un alleo a ambos, e tamén se se trata dun só individuo ou máis.

Raíz	Vogal temática	Desinencia modotemporal	Desinencia número/persoa
Salt	a	ba	mos

O verbo pode comulgarse en **voz activa** ou **pasiva**. A primeira indica que o suxeito realiza a acción verbal, na segunda recibe os efectos desa acción:

Ela escoita. (activa) • Ela é escoitada. (pasiva)

A voz pasiva está composta polo verbo SER precedendo ao participio do verbo que se está a conxugar; ten un uso practicamente único na escrita.

Os verbos clasifícanse segundo a súa forma en: **regulares**, que teñen unha conxugación que sempre segue uns patróns determinados, e **irregulares** que non se axustan aos mesmos patróns dos anteriores, e que presentan, xa que logo, unha serie de irregularidades que afectan sobre todo á súa raíz ou vogal temática e en moita menor medida aos outros morfemas xa sinalados.

Non son moitos os verbos irregulares, pero si de emprego cotián e, polo tanto, moi importantes. Veremos os paradigmas tanto dos regulares como dos irregulares máis adiante.

Os verbos presentan dúas formas: **as infinitas** e **as finitas**.

1. As formas infinitas

Coñecidas tamén como **nominais** son o **infinitivo** (impersoal ou persoal), o **xerundio** e o **participio**. Diferéncianse das formas finitas basicamente por:

- Non van expresar nin o modo nin o tempo. Na maior parte dos casos tampouco poden por si mesmas constituir o núcleo dunha cláusula independente, si porén en cláusulas subordinadas.
- Polo seu significado e as súas funcións sintácticas, o infinitivo (non conxugado ou impersoal) está moi preto dos valores do substantivo, de feito tamén é coñecido como **substantivo verbal**, o participio do adxectivo e o xerundio ao adverbio.

1.1. O infinitivo

Ten dúas formas, unha invariable e impersoal e outra conxugada e persoal. Esta última é unha forma infinita constituída polo infinitivo invariable máis o morfema de número-persoa.

É un tempo verbal característico das linguas galega e portuguesa. Aínda que o seu emprego é considerado voluntario pola normativa, a forma flexionada do infinitivo debe ser ponderada na escrita dada a súa peculiaridade no conxunto da Romanía e o seu alto grao expresivo e mais estilístico. Mais non pode aparecer en todos os contextos, reducíndose aos que a seguir expomos.

Cando o infinitivo aparece antes do seu verbo **principal**, existe unha forte tendencia a **conxugalo**.

Estas son as regras para o **emprego** desta forma do infinitivo:

1.1.1. **Uso do infinitivo conxugado**

Formas		
saltar	beber	partir
saltares	beberes	partires
saltar	beber	partir
saltarmos	bebermos	partirmos
saltardes	beberdes	partirdes
saltaren	beberen	partiren

Pode aparecer (lembra de non é nunca obrigatorio, **mais** si debe ser ponderado):

- a) Cando o infinitivo posúe un suxeito expreso claramente diferente ao do verbo **principal**.

*Chamáronte **ao non chegaren os teus amigos**.*

- b) Cando o suxeito, sendo distinto ao do verbo principal, non está expreso e **convén** marcalo para evitar ambigüidade, ocorre sobre todo con verbos unipersoais:

Convén subirmos á casa para cear.

- c) Cando, aínda tendo o mesmo suxeito có verbo principal e indo posposto a **el**, vai a unha distancia suficiente para non deixar claro cal é o seu suxeito:

*Quedamos **durmidos**, e sen poder ir **ao traballo**,
ao non **oirmos o espertador**.*

- d) Cando, aínda tendo o mesmo suxeito có verbo principal, aparece antes ca **el**, sobre todo se a cláusula do infinitivo vai introducida por unha preposición:

***Por facerdes todos os exercicios** teredes un premio.*

- e) Cando o emprego da terceira persoa do plural indica que o suxeito non é determinado:

*Non **consentiu** prenderen aos fugados.*

Nos demais casos é de regra o emprego da forma impersonal do infinitivo.

1.2. O xerundio

A función fundamental e máis cotiá do xerundio é a de modificar ao verbo como o **faría** un adverbio (complemento circunstancial), aínda que **tamén** aparece formando parte dunha perífrase verbal como verbo auxiliar:

Foi correndo até xunta miña. (Circunstancial de modo)

Hoxe está nevando. (Verbo auxiliar)

A construción «a + infinitivo» equivale a un xerundio, e recibe o nome de infinitivo xerundial e ten bastante uso en galego:

Pasa horas e horas a cantar/cantando.

Desmentindo en certa forma o seu carácter de forma invariable admite un sufixo diminutivo para dotar de maior expresividade á frase:

*Vai correndiño que temos **présa**.*

1.3. O participio

A súa función máis común é a de adxectivo **atributivo**, con carácter verbal case nulo, este **maniféstase** case exclusivamente na pasiva en oracións **nas** que constitúe núcleo oracional:

Estou desfeito. (Adxectivo)

*Teño feito **moita** ximnasia.*

Acentuando ese carácter adxectivo **mesmo** cando forma parte dunha perífrase, pode concordar en xénero e número co obxecto directo:

*Levo vendido **moitos** libros. / Levo vendidos **moitos** libros.*

Os participios regulares fórmanse engadindo o morfema **-ADO** ao radical dos verbos da primeira conxugación e **-IDO** ao dos da segunda e terceira. Como xa quedou dito con valor adxectivo permite as flexión de xénero e número **-ADO(S)**, **-ADA(S)**, **-IDO(S)**, **-IDA(S)**.

Moitos verbos irregulares forman **tamén** irregularmente o seu participio:

Dicir	Dito
Facer	Feito
Poñer/Pór	Posto
Ver	Visto
Cubrir	Cuberto
Supoñer	Suposto

Outros que son regulares presentan un **SÓ** participio e irregular:

Abrir	Aberto
Describir	Descrito
Escribir	Escrito
Morrer	Morto

Moitos verbos teñen **unha** dobre forma para o participio: **unha** regular, que se emprega en función verbal (**nas perífrases, na pasiva**), e outra irregular que funciona sempre como adxectivo.

Infinitivo	Participio regular	Participio irregular
Absolver	Absolvido	Absolto
Acender	Acendido	Aceso
Bendicir	Bendicido	Bendito
Clamar	Clamado	Calmo
Cansar	Cansado	Canso

Infinitivo	Participio regular	Participio irregular;
Coller	Collido	Colleito
Comer	Comido	Comesto
Chocar	Chocado	Choco
Descibir	Descibido	Descrito
Distinguir	Distinguido	Distinto
Envolver	Envolvido	Envolto/Envolveito
Enxugar	Enxugado	Enxoito
Erguer	Erguido	Ergueito
Esptar	Esptado	Espterto
Fixar	Fixado	Fixo
Fartar	Fartado	Farto
Gastar	Gastado	Gasto
Limpar	Limpado	Limpo
Maldicir	Maldicido	Maldito
Nacer	Nacido	Nado
Pagar	Pagado	Pago
Pchar	Pchado	Pcho
Prender	Prendido	Preso
Quentar	Quentado	Quente
Resolver	Resolvido	Resolto
Salvar	Salvado	Salvo
Torcer	Torcido	Torto

As formas finitas

Son aquelas que se van conxugar para que as diferentes formas resultantes indiquen a perspectiva desde a cal se efectúa a acción, sinalando o tempo, o modo e a persoa en que se desenvolve esta.

Como xa dixen antes, hai dous tipos de verbos segundo a súa forma, os regulares e os irregulares. Poden pertencí" a calquera das tres conxugacións. Botémoslle unha ollada aos paradigmas de ambos os dous:

2.1. Verbos regulares

2.1.1. Primeira conjugación [-AR]

INDICATIVO

Presente	Copretérito	Pretérito
Salto	Saltaba	Saltei
Saltas	Saltabas	Saltache(s)*
Salta	Saltaba	Saltou
Saltamos	Saltabamos	Saltamos
Saltades	Saltabades	Saltastes
Saltan	Saltaban	Saltaron
Antepretérito	Futuro	Pospretérito
Saltara	Saltarei	Saltaría
Saltaras	Saltarás	Saltarías
Saltara	Saltará	Saltaría
Saltaramos	Saltaremos	Saltaríamos
Saltarades	Saltaredes	Saltariades
Saltaran	Saltarán	Saltarían

SUBXUNTIVO

Presente	Pretérito	Futuro
Salte	Saltase	Saltar
Saltes	Saltases	Saltares
Salte	Saltase	Saltar
Saltemos	Saltásemos	Saltarmos
Saltedes	Saltásedes	Saltardes
Salten	Saltasen	Saltaren

IMPERATIVO

Salta (ti)
Saltade (vós)

FORMAS NOMINAIS

Infinitivo conxugado	Infinitivo
Saltar	Saltar
Saltares	Xerundio
Saltar	Saltando
Saltarmos	Participio
Saltardes	Saltado
Saltaren	

* Pode empregarse ou non o -s final na desinencia de 2ª persoa de pretérito.

2.1.2. Segunda conxugación [-ER]

INDICATIVO

Presente	Copretérito	Pretérito
Como	Comía	Comín
Comes	Comías	Comiche(s)
Come	Comía	Comeu
Comemos	Comíamos	Comemos
Comedes	Comíades	Comestes
Comen	Comían	Comeron
Antepretérito	Futuro	Pospretérito
Comera	Comerei	Comería
Comeras	Comerás	Comerías
Comera	Comerá	Comería
Comeramos	Comeremos	Comeríamos
Comerades	Comeredes	Comeríades
Comeran	Comerán	Comerían

SUBXUNTIVO

Presente	Pretérito	Futuro
Coma	Comese	Comer
Comas	Comieses	Comeres
Coma	Comese	Comer
Comamos	Comésemos	Comermos
Comades	Comésedes	Comerdes
Coman	Comesen	Comeren

IMPERATIVO

Come (ti)
Comede (vós)

FORMAS NOMINAIS

Infinitivo conxugado

Comer
Comeres
Comer
Comermos
Comerdes
Comeren

Infinitivo

Comer

Xerundio

Comendo

Participio

Comido*

* Neste caso concreto o verbo ten dobre participio, cousa que ocorre con algúns verbos, o participio irregular é **Comesto**.

Na segunda persoa dos perfectos desta **segunda** conxugación a vocal tónica é **I**: **Colliches**, **bebiches** e non **Colleches**, **bebeches**.

2.1.3. Terceira conjugación [-IR]

INDICATIVO

Presente	Copretérito	Pretérito
Parto	Partía	Partín
Partes	Partías	Partiche(s)
Parte	Partía	Partiu
Partimos	Partíamos	Partimos
Partides	Partiades	Partistes
Parten	Partían	Partiron
Antepretérito	Futuro	Pospretérito
Partira	Partirei	Partiría
Partiras	Partirás	Partirías
Partira	Partirá	Partiría
Partiramos	Partiremos	Partiríamos
Partirades	Partiredes	Partiríades
Partiran	Partirán	Partirían

SUBXUNTIVO

Presente	Pretérito	Futuro
Parta	Partise	Partir
Partas	Partises	Partires
Parta	Partise	Partir
Partamos	Partísemos	Partirmos
Partades	Partísedes	Partirdes
Partan	Partisen	Partiren

IMPERATIVO

FORMAS NOMINAIS

Parte (ti) Partide (vós)	Infinitivo conxugado	Infinitivo
	Partir	Partir
	Partires	
	Partir	Xerundio
	Partirmos	Partindo
	Partirdes	Participio
	Partiren	Partido

Como **vedes**, as formas do futuro de subxuntivo coinciden nos verbos regulares coas do infinitivo **conxugado**. Pola súa banda, o futuro de subxuntivo é unha forma de **moi** pouco emprego no galego oral, aínda que ten pervivencia na lingua escrita en linguaxes moi concretas (xurídica, administrativa...). Tende en conta **tamén** que as desinencias de terceira persoa no pretérito será ETJ para os verbos da segunda conjugación e **IU** para os da terceira: *Rompeu. Fritiu.*

2.2. Verbos irregulares máis usados

INDICATIVO						
	CABER	CAER	DAR	DICIR	ESTAR	FACEP
P e c	Caibo	Caio	Dou	Digo	Estou	Fago
	Cabes	Caes	Dás	Dís	Estás	Fas
	Cabe	Cae	Dá	Dí	Está	Fai
	Cabemos	Caemos	Damos	Dicimos	Estamos	Facemos
	Cabedes	Caedes	Dades	Dicides	Estades	Facedes
	Caben	Caen	Dan	Din	Están	Fan
C o p	Cabía	Caía	Daba	Dicía	Estaba	Facía
	Cabías	Caías	Dabas	Dicías	Estabas	Facías
	Cabía	Caía	Daba	Dicía	Estaba	Facía
	Cabíamos	Caíamos	Dabamos	Diciamos	Estabamos	Facíamos
	Cabiades	Caíades	Dabades	Diciades	Estabades	Facíades
	Cabían	Caían	Daban	Dicían	Estaban	Facían
P	Couben	Caín	Dei	Dixen	Estiven	Fixen
	Coubeche(s)	Caíche(s)	Deche(s)	Dixeche(s)	Estiveche(s)	Fixeche(s)
	Coubo	Caéu	Deu	Dixo	Estivo	Fixo
	Coubemos	Caemos	Demos	Dixemos	Estivemos	Fixemos
	Coubestes	Caestes	Destes	Dixestes	Estivestes	Fixestes
	Couberon	Caeron	Deron	Dixerón	Estiveron	Fixeron
c	Coubera	Caera	Dera	Dixera	Estivera	Fixera
	Couberas	Caeras	Deras	Dixeras	Estiveras	Fixeras
	Coubera	Caera	Dera	Dixera	Estivera	Fixera
	Couberamos	Caeramos	Deramos	Dixeramos	Estiveramos	Fixeramos
	Couberades	Caerades	Derades	Dixerades	Estiverades	Fixerades
	Couberan	Caeran	Deran	Dixeran	Estiveran	Fixeran
3 ro	Caberei	Caerei	Darei	Direi	Estarei	Farei
	Caberás	Caerás	Darás	Dirás	Estarás	Farás
	Caberá	Caerá	Dará	Dirá	Estará	Fará
	Caberemos	Caeremos	Daremos	Diremos	Estaremos	Faremos
	Caberedes	Caeredes	Daredes	Diredes	Estaredes	Faredes
	Caberán	Caerán	Darán	Dirán	Estarán	Farán
Po pret r	Cabería	Caería	Daría	Diría	Estaría	Faría
	Caberías	Caerías	Darías	Dirías	Estarías	Farías
	Cabería	Caería	Daría	Diría	Estaría	Faría
	Caberíamos	Caeríamos	Daríamos	Diríamos	Estaríamos	Fariamos
	Caberiades	Caeriades	Dariades	Dinades	Estaríades	Fariades
	Caberían	Caerían	Darían	Dirían	Estarían	Farían

SUBXUNTIVO

CABER	CAER	DAR	DICIR	ESTAR	FACER
Caiba	Caia	Dea	Diga	Estea	Faga
Caibas	Caías	Deas	Digas	Esteas	Fagas
Caiba	Caia	Dea	Diga	Estea	Faga
Caibamos	Caíamos	Deamos	Digamos	Esteamos	Fagamos
Caibades	Caíades	Deades	Digades	Esteades	Fagades
Caiban	Caian	Dean	Digan	Estean	Fagan
Coubese	Caese	Dese	Dixese	Estivese	Fixese
Coubeses	Caeses	Deses	Dixeses	Estiveses	Fixeses
Coubese	Caese	Dese	Dixese	Estivese	Fixese
Coubésemos	Caésemos	Désemos	Dixésemos	Estivésemos	Fixésemos
Coubésedes	Caésedes	Désedes	Dixésedes	Estivésedes	Fixésedes
Coubesen	Caesen	Desen	Dixesen	Estivesen	Fixesen
Couber	Caer	Der	Dixer	Estiver	Fixer
Couberes	Caeres	Deres	Dixeres	Estiveres	Fixeres
Couber	Caer	Der	Dixer	Estiver	Fixer
Coubermos	Caermos	Dermos	Dixermos	Estivermos	Fixermos
Couberdes	Caerdes	Derdes	Dixerdes	Estiverdes	Fixerdes
Couberen	Caeren	Deren	Dixeren	Estiveren	Fixeren

IMPERATIVO

Cabe (ti)	Caer (ti)	Da (ti)	Di (ti)	Está (ti)	Fai (ti)
Cabede (vós)	Caede (vós)	Dade (vós)	Dicide (vós)	Estade (vós)	Facede (vós)

FORMAS NOMINAIS

Caber	Caer	Dar	Dicir	Estar	Facer
Caberes	Caeres	Dares	Dicires	Estares	Faceres
Caber	Caer	Dar	Dicir	Estar	Facer
Cabermos	Caermos	Darmos	Dicirmos	Estarmos	Facermos
Caberdes	Caerdes	Dardes	Dicirdes	Estardes	Facerdes
Caberen	Caeren	Daren	Diciren	Estaren	Faceren
Caber	Caer	Dar	Dicir	Estar	Facer
Cabendo	Caendo	Dando	Dicindo	Estando	Facendo
Cabido	Caído	Dado	Dito	Estado	Feito

INDICATIVO						
	HABER	IR	MOER	OÍR	LER	PODER
Presente	Hei	Vou	Moio	Oio	Leo	Podo
	Has	Vas	Moes	Oes	Les	Podes
	Ha / Hai	Vai	Moe	Oe	Le	Pode
	Habemos	Imos	Moemos	Oimos	Lemos	Podemos
	Habedes	Ides	Moedes	Oides	Ledes	Podedes
	Han	Van	Moen	Oen	Len	Poden
Preterito	Había	Ía	Moía	Oía	Lía	Podía
	Habías	Ías	Moías	Oías	Lías	Podías
	Había	Ía	Moía	Oía	Lía	Podía
	Habíamos	Íamos	Moíamos	Oíamos	Líamos	Podíamos
	Habíades	Íades	Moíades	Oíades	Líades	Podíades
	Habían	Ían	Moían	Oían	Lían	Podían
Imperfecto	Houben	Fun	Moín	Oín	Lin	Puiden
	Houbeche(s)	Fuche(s)	Moíche(s)	Oíche(s)	Liche(s)	Puideche(s)
	Houbo	Foi	Moeu	Oiu	Leu	Puido
	Houbemos	Fomos	Moemos	Oimos	Lemos	Puidemos
	Houbestes	Fostes	Moestes	Oístes	Lestes	Puidestes
	Houberon	Foron	Moeron	Oíron	Leron	Puideron
Antepreterito	Houbera	Fora	Moera	Oíra	Lera	Puidera
	Houberas	Foras	Moeras	Oíras	Leras	Puideras
	Houbera	Fora	Moera	Oíra	Lera	Puidera
	Houbéramos	Foramos	Moeramos	Oíramos	Leramos	Puideramos
	Houbérades	Forades	Moerades	Oírades	Lerades	Puiderades
	Houberan	Foran	Moeran	Oíran	Leran	Puideran
Uctio	Haberei	Irei	Moerei	Oirei	Lerei	Poderei
	Haberás	Irás	Moerás	Oirás	Leras	Poderás
	Habera	Irá	Moerá	Oirá	Lerá	Poderá
	Haberemos	Iremos	Moeremos	Oiremos	Leremos	Poderemos
	Haberedes	Iredes	Moeredes	Oiredes	Leredes	Poderedes
	Haberán	irán	Moerán	Oirán	Lerán	Poderán
Pospreté	Habería	Iría	Moería	Oiría	Lería	Podería
	Haberías	Irías	Moerías	Oirías	Lerías	Poderías
	Habería	Iría	Moería	Oiría	Lería	Podería
	Haberíamos	Iriamos	Moeríamos	Oiríamos	Leríamos	Poderíamos
	Haberiades	Iriades	Moeriades	Oiriades	Leriades	Poderiades
	Haberían	Irían	Moerían	Oirían	Lerían	Poderían

SUBXUNTIVO

HABER	IR	MOER	OÍR	LER	PODER
Haxa	Vaia	Moia	Oia	Lea	Poida
Haxas	Vaias	Moias	Oias	Leas	Poidas
Haxa	Vaia	Moia	Oia	Lea	Poida
Haxamos	Vaiamos	Moiamos	Oiamos	Leamos	Poidamos
Haxades	Vaiades	Moiaades	Oiades	Leades	Poidades
Haxan	Vaian	Moian	Oian	Lean	Poidan
Houbese	Fose	Moese	Oíse	Lese	Puidese
Houbeses	Foses	Moeses	Oises	Leses	Puideses
Houbese	Fose	Moese	Oíse	Lese	Puidese
Houbésemos	Fósemos	Moésemos	Oísemos	Lésemos	Puidésemos
Houbésedes	Fósedes	Moésedes	Oísedes	Lésedes	Puidésedes
Houbesen	Fosen	Moesen	Oisen	Lesen	Puidesen
Houber	For	Moer	Oír	Ler	Puíder
Houberes	Fores	Moeres	Oires	Leres	Puideres
Houber	For	Moer	Oír	Ler	Puíder
Houbermos	Formos	Moermos	Oírmos	Lermos	Puidermos
Houberdes	Fordes	Moerdes	Oírdes	Lerdes	Puiderdas
Houberen	Foren	Moeren	Oíren	Leren	Puideren

IMPERATIVO

Hai (ti)	Vai (ti)	Moe (ti)	Oe (ti)	Le (ti)	Pode (ti)
Habede (vós)	Vamos (nós) Ide (vós)	Moede (vós)	Oíde (vós)	Lede (vós)	Podede (vós)

FORMAS NOMINAIS

Haber	Ir	Moer	Oír	Ler	Poder
Haberes	Ires	Moeres	Oíres	Leres	Poderes
Haber	Ir	Moer	Oír	Ler	Poder
Habermos	Irmos	Moermos	Oírmos	Lermos	Podermos
Haberdes	Irdes	Moerdes	Oírdes	Lerdes	Poderdes
Haberen	Ien	Moeren	Oíren	Leren	Poderen
Haber	Ir	Moer	Oír	Ler	Poder
Habendo	Indo	Moendo	Oíndo	Lendo	Podendo
Habido	Ido	Moído	Oído	Lido	Podido

INDICATIVO						
	POÑER	POR	QUERER	RIR	SABER	SER
P es le	Pono	Poño	Quero	Río	Sei	Son
	POS	Pos	Queres	Rís	Sabes	Es
	Pon	Pon	Quere	Ri	Sabe	É
	Ponemos	Pomos	Queremos	Rímos	Sabemos	Somos
	Poñedes	Pondes	Queredes	Rides	Sabedes	Sodes
	Poñen	Pon	Queren	Rin	Saben	Son
	Poñía	Puñía	Quería	Ría	Sabía	Era
pretérito	Poñías	Puñías	Querías	Rías	Sabías	Eras
	Ponía	Puñía	Quería	Ría	Sabía	Era
	Poñíamos	Puñíamos	Queríamos	Ríamos	Sabíamos	Eramos
	Poñíades	Puñades	Queríades	Ríades	Sabíades	Erades
	Poñían	Puñían	Querían	Rían	Sabían	Eran
	Puxen	Puxen	Quixen	Rin	Souben	Fun
	Puxeche(s)	Puxeche(s)	Quixeche(s)	Riche(s)	Soubeche(s)	Fuche(s)
P etério	Puxo	Puxo	Quixo	Riu	Soubo	Foi
	Puxemos	Puxemos	Quixemos	Rimos	Soubemos	Fomos
	Puxestes	Puxestes	Quixestes	Ristes	Soubestes	Fostes
	Puxeran	Puxeron	Quixeron	Riron	Souberon	Foron
	Puxera	Puxera	Quixera	Rira	Soubera	Fora
	Puxeras	Puxeras	Quixeras	Riras	Souberas	Foras
	Puxera	Puxera	Quixera	Rira	Soubera	Fora
p et ri t	Puxeras	Puxeramos	Quixeramos	Riramos	Souberamos	Foramos
	Puxera	Puxerades	Quixerades	Rirades	Souberades	Forades
	Puxeramos	Puxeran	Quixeran	Riran	Souberan	Foran
	Puxerades					
	Poñerei	Porei	Quererei	Rirei	Saberei	Serei
	Poñerás	Porás	Quererás	Rirás	Saberás	Serás
	Poñerá	Porá	Quererá	Rirá	Saberá	Será
3 S	Poñeremos	Poremos	Quereremos	Riremos	Saberemos	Seremos
	Poñeredes	Poredes	Quereredes	Riredes	Saberedes	Seredes
	Poñerán	Porán	Quererán	Rirán	Saberán	Serán
	Poñería	Poría	Querería	Riría	Sabería	Sería
	Poñerías	Porías	Quererías	Rirías	Saberías	Serías
	Poñería	Poría	Querería	Riría	Sabería	Sería
	Poñeríamos	Ponamos	Quereríamos	Riríamos	Saberíamos	Seríamos
Pos p té i	Poñeríades	Poriades	Quereríades	Riríades	Saberíades	Seríades
	Poñerían	Porían	Quererían	Rirían	Saberían	Serían

SUBXUNTIVO

	POÑER	PÓR	QUERER	RIR	SABER	SER
Pr e e c	Poña	Poña	Queira	Ría	Saiba	Sexa
	Poñas	Poñas	Queiras	Rías	Saibas	Sexas
	Poña	Pona	Queira	Ría	Saiba	Sexa
	Ponamos	Poñamos	Queiramos	Riamos	Saibamos	Sexamos
	Poñades	Poñades	Queirades	Riades	Saibades	Sexades
	Poñan	Ponan	Queiran	Rían	Saiban	Sexan
a. re	Puxese	Puxese	Quixese	Rise	Soubese	Fose
	Puxeses	Puxeses	Quixeses	Rises	Soubeses	Foses
	Puxese	Puxese	Quixese	Rise	Soubese	Fose
	Puxésemos	Puxésemos	Quixésemos	Rísemos	Soubésemos	Fósemos
	Puxésedes	Puxésedes	Quixésedes	Rísedes	Soubésedes	Fósedes
	Puxesen	Puxesen	Quixesen	Risen	Soubesen	Fosen
ut u r o	Puxer	Puxer	Quixer	Rír	Souber	For
	Puxeres	Puxeres	Quixeres	Rires	Souberes	Fores
	Puxer	Puxer	Quixer	Rír	Souber	For
	Puxermos	Puxermos	Quixermos	Rirmos	Soubermos	Formos
	Puxerdes	Puxerdes	Quixerdes	Rirdes	Souberdes	Fordes
	Puxeren	Puxeren	Quixeren	Riren	Souberen	Foren

IMPERATIVO

Pon (ti)	Pon (ti)	Quere (ti)	Ri (ti)	Sabe (ti)	Se (ti)
Poñede	Ponde (VÓS)	Queredede	Ride (VÓS)	Sabede	Sede (VÓS)
(VÓS)		(VÓS)		(VÓS)	

FORMAS NOMINAIS

nt v o ix g o	Poñer	Pór	Querer	Rir	Saber	Ser
	Poñeres	Pores	Quereres	Rires	Saberes	Seres
	Poñer	Pór	Querer	Rir	Saber	Ser
	Poñermos	Pormos	Querermos	Rirmos	Sabermos	Sermos
	Poñerdes	Pordes	Quererdes	Rirdes	Saberdes	Serdes
	Poñeren	Poren	Quereren	Riren	Saberen	Seren
	Poñer	Pór	Querer	Rir	Saber	Ser
	Poñendo	Pondo	Querendo	Rindo	Sabendo	Sendo
	Posto	Posto	Querido	Rido	Sabido	Sido

INDICATIVO

	TER	TRAER	VALER	VER	VIR	SAUDAR
Presente	Teño	Traio	Vallo	Vexo	Veño	Saúdo
	Tes	Traes	Vales	Ves	Vés	Saúdas
	Ter	Trae	Vale	Ve	Vén	Saúda
	Temos	Traemos	Valemos	Vemos	Vimos	Saudamos
	Tedes/Tendes	Traedes	Valedes	Vedes	Vides/Vindes	Saudades
	Teñen	Traen	Valen	Ven	Veñen	Saudan
Preterito	Tiña	Traía	Valía	Vía	Viña	Saudaba
	Tiñas	Traías	Valías	Vías	Viñas	Saudabas
	Tiña	Traía	Valía	Vía	Viña	Saudaba
	Tiñamos	Traíamos	Vallamos	Víamos	Viñamos	Saudabamos
	Tiñades	Traíades	Valiades	Viades	Viñades	Saudabades
	Tiñan	Traían	Valían	Vían	Viñan	Saudaban
Imperfecto	Tiven	Trouxen	Valín	Vín	Vín	Saudei
	Tiveche(s)	Trouxeche(s)	Vallche(s)	Viche(s)	Víñeche(s)	Saudache(s)
	Tivo	Trouxo	Valeu	Viu	Veu	Saudou
	Tivemos	Trouxemos	Valemos	Vimos	Viñemos	Saudamos
	Tivestes	Trouxestes	Valestes	Vistes	Viñestes	Saudastes
	Tiveron	Trouxeron	Valeron	Viron	Viñeron	Saudaron
Antepreterito	Tvera	Trouxera	Valera	Vira	Viñera	Saudara
	Tveras	Trouxeras	Valeras	Viras	Viñeras	Saudaras
	Tvera	Trouxera	Valera	Vira	Viñera	Saudara
	Tveramos	Trouxeramos	Valeramos	Viramos	Viñeramos	Saudaramos
	Tverades	Trouxerades	Valerades	Virades	Viñerades	Saudarades
	Tveran	Trouxeran	Valeran	Viran	Viñeran	Saudaran
Futuro	Te re i	Traerei	Valerei	Verei	Virei	Saudarei
	Terás	Traerás	Valerás	Verás	Virás	Saudarás
	Terá	Traerá	Valerá	Verá	Virá	Saudará
	Teremos	Traeremos	Valeremos	Veremos	Viremos	Saudaremos
	Teredes	Traeredes	Valeredes	Veredes	Viredes	Saudaredes
	Terán	Traerán	Valerán	Verán	Virán	Saudarán
Pospretérito	Tería	Traería	Valería	Vería	Viría	Saudaría
	Terías	Traerías	Valerías	Verías	Virías	Saudarías
	Tería	Traería	Valería	Vería	Viría	Saudaría
	Teríamos	Traeríamos	Valeríamos	Veríamos	Viríamos	Saudariamos
	Teríades	Traeríades	Valeríades	Veríades	Viríades	Saudariades
	Terían	Traerían	Valerían	Verían	Virían	Saudarían

SUBXUNTIVO

TER	TRAER	VALER	VER	VIR	SAUDAR
Teña	Traia	Valla	Vexa	Veña	Saúde
Teñas	Traias	Vallas	Vexas	Veñas	Saúdes
Teña	Traia	Valla	Vexa	Veña	Saúde
Teñamos	Traiamos	Vallamos	Vexamos	Veñamos	Saudemos
Teñades	Traia des	Vallades	Vexades	Veñades	Saudedes
Teñan	Traian	Vallan	Vexan	Veñan	Sauden
Tivese	Trouxese	Valese	Vise	Viñese	Saudase
Tiveses	Trouxeses	Valeses	Vises	Viñeses	Saudases
Tivese	Trouxese	Valese	Vise	Viñese	Saudase
Tivésamos	Trouxésamos	Valésamos	Vísamos	Viñésamos	Saudásamos
Tivésedes	Trouxésedes	Valésedes	Vísedes	Viñésedes	Saudásedes
Tivesen	Trouxesen	Valesen	Visen	Viñesen	Saudasen
Tiver	Trouxer	Valer	Vir	Vifier	Saudar
Tiveres	Trouxeres	Valeres	Vires	Viñeres	Saudares
Tiver	Trouxer	Valer	Vir	Vifier	Saudar
Tivermos	Trouxermos	Valermos	Virmos	Viñermos	Saudarmos
Tiverdes	Trouxerdes	Valerdes	Virdes	Viñerdes	Saudardes
Tiveren	Trouxeren	Valeren	Viren	Vifieren	Saudaren

IMPERATIVO

Ten (ti)	Trae (ti)	Vale (ti)	Ve (ti)	Ven (ti)	Saúda (ti)
Tende / Tede (Vós)	Traede (Vós)	Valedede (Vós)	Vede (Vós)	Vinde / Vide (Vós)	Saudade (Vós)

FORMAS NOMINAIS

Ter	Traer	Valer	Ver	Vir	Saudar
Teres	Traeres	Valeres	Veres	Vires	Saudares
Ter	Traer	Valer	Ver	Vir	Saudar
Termos	Traemos	Valermos	Vermos	Virmos	Saudarmos
Terdes	Traerdes	Valerdes	Verdes	Virdes	Saudardes
Teren	Traeren	Valeren	Veren	Viren	Saudaren
Ter	Traer	Valer	Ver	Vir	Saudar
Tendo	Traendo	Valendo	Vendo	Vindo	Saudando
Tido	Traído	Valido	Visto	Vido	Saudado

OLLO! En canto ao uso do antepretérito do indicativo e do pretérito do subxuntivo, recoméndase manter ben discriminados os usos: **-RA** para o antepretérito e **-SE** para o pretérito:

Recomendoulle ~~que~~ collera o tren ás nove da noite

Recomendoulle ~~que~~ collese o tren ás nove da noite

No tocante ao futuro de subxuntivo, a revisión das Normas de 2003 recoñece que, dada a súa lexitimidade histórica e a súa rendibilidade en certos rexistros lingüísticos, como p. ex. a linguaxe xurídica, cómpre restaurar o seu uso, sempre dentro dos límites da corrección establecidos pola gramática,

Esta situación dáse normalmente en oracións condicionais, cando o verbo principal val en presente ou en futuro:

Se fores ver ao Deportivo, non veñas tarde

Se quixerdes, facemos os exercicios de galego agora

2.2.1. Familias de derivados de verbos irregulares

Moitos destes verbos irregulares que acabades de ver teñen unha familia de derivados que á hora da conxugación seguen o mesmo paradigma, outros por contra serven como exemplo para verbos que non pertencen á súa familia. Estes son os máis usados:

CAER

Emprégase o seu paradigma para **CONXUGAR**:

Abstraer	Atraer	Contraer	Debater
Decaer	Distraer	Extraer	Recaer
Retrotraer	Subtraer	Retraer	

DICIR

Serve de modelo para:

Bendicir	Contradicir	Desdicir	Maldicir
Predicir			

FACER

O seu paradigma emprégase con:

Desfacer   Refacer   Satisfacer

MOER

Conxúganse igual:

Doer   Proer

OIR

É o modelo de:

Desoír   Saír   Sobresaír

OLLO! Admítese tamén a forma **ouvir** ao lado de **oír**, (Presente de indicativo: *ouzo, ouves, ouve, ouvimos, ouvídes, ouven*. Presente do subxuntivo: *ouza, ouzas, ouza, ouzamos, ouzades, ouzan*).

LER

Do mesmo xeito:

Crer   Desprover   Prover   Reler   Sobreser

POÑER

Do mesmo xeito:

Opoñer	Compoñer	Depoñer	Descompoñer
Dispoñer	Expoñer	Impoñer	Pospoñer
Predispoñer	Presupoñer	Propoñer	Recompoñer
Repoñer	Supoñer		

POR

Tamén:

Compor	Depor	Descompor	Dispor
Expor	Impor	Opor	Pospor
Predispor	Presupor	Propor	Recompor
Repor	Sobrepor		

RIR

Tamén:

Sorrir

TER

Tamén:

Abster

Ater

Conter

Deter

Entreter

Manter

Obter

Reter

Soster

TRAER

Neste caso SÓ quero marcar que os verbos da súa familia, por seren cultos, **conxúganse** como regulares.

VALER

Conxúgase igual:

Equivaler

VER

Seguen o mesmo paradigma:

Entrever

Prever

VIR

Da mesma maneira:

Contravir

Convir

Intervir

Previr

Provir

Sobrevivir

3. Verbos con alternancia vocálica

Existe un grupo de verbos pertencentes todos eles á terceira conxugación que presentan unha alternancia de vogais en determinados casos da súa **conxugación**, aí van eses casos.

.1. Alternancia I / E

Vaise dar SÓ nos presentes de indicativo e subxuntivo e no imperativo, collemos como exemplo PEDIR:

Pres. Indicativo		Pres. Subxuntivo		Imperativo
Eu	vido	Eu	pida	Pide ti
Ti	pides	Ti	pidas	Pedide VÓS
El	pide	El	pida	
Nós	pedimos	Nós	pidamos	
Vós	pedides	Vós	pidades	
Eles	piden	Eles	pidan	

Do mesmo xeito van ser conxugados:

Adherir	Advertir	Agredir	Arrepentir
Competir	Conferir	Despedir	Desvestir
Diferir	Discernir	Divertir	Dixerir
Espir	Impedir	Inserir	Interferir
Investir	Inxerir	Medir	Pedir
Preferir	Proferir	Referir	Reflectir
Repetir	Revestir	Suxerir	Transferir
Transgredir	Vestir		

.2. Alternancia E / I

Só se dá esta alternancia nos mesmos tempos que no caso anterior:

Pres. Indicativo		Pres. Subxuntivo		Imperativo
Eu	sigo	Eu	sigas	Pide ti
Ti	segues	Ti	sigas	Pedide VÓS
El	segue	El	sigas	
Nós	seguimos	Nós	sigamos	
Vós	seguides	Vós	sigades	
Eles	seguen	Eles	sigan	

Conxúganse así:

Asentir	Conseguir	Consentir	Desmentir
Disentir	Ferir	Malferir	Mentir
Perseguir	Presentir	Proseguir	Seguir
Sentir	Servir		

3.3. Alternancia U / O

A alternancia SÓ se dá no presente de indicativo, mentres que no imperativo se respecta o **U** do radical (durme ti, durmide vós).

Pres. Indicativo

Eu	durmo
Ti	dormes
El	dorme
Nós	durmimos
Vós	durmides
Eles	durmen

Conxúganse **igual**:

Acudir	Bulir	Cubrir	Cumprir
Cuspir	Descubrir	Deslucir	Encubrir
Engulir	Fuxir	Lucir	Muxir
Pulir	Relucir	Rexurdir	Ruxir
Sacudir	Subir	Sufrir	Translucir
Tusir	Ulir	Urdir	Xurdir ...

OLLO! Cómpre reparar nestes casos, fonte de moitos erros.

► Vi

4. Formas diferentes con respecto ao castelán

4.1. Verbos acabados en -ECER e -UCIR

Os que rematan en -ECER presentan diferenzas na conxugación dos presentes de indicativo e subxuntivo con respecto ao castelán:

P. Ind. galego	P. Ind. castelán	P. Subx. galego	P. Subx. castelán
Obedezo	Obedezco	Obedeza	Obedezca
Obedeces	Obedeces	Obedezas	Obedezcas
Obedece	Obedece	Obedeza	Obedezca
Obedecemos	Obedecemos	Obedezamos	Obedezcamos
Obedecedes	Obedecéis	Obedezades	Obedezcáis
Obedecen	Obedecen	Obedezan	Obedezcan

Pertencen a este grupo verbos tan usuais como:

Abastecer, agradecer, aparecer, apetecer, carecer, compadecer, comparecer, coñecer, crecer, embelecer, encarecer, endurecer, enfurecer, enlouquecer, enriquecer, entorpecer, entristecer, favorecer, fortalecer, humedecer, merecer, ofrecer, padecer, palidecer, perecer, permanecer, rexuvenecer...

Mentres, os rematados en -UCIR, ademais destes tempos, tamén presentan diferenzas no perfecto:

P. Ind. galego	P. Subx. galego	Pretérito galego
Traduzo	Traduza	Traducín
Traduces	Traduzas	Traducíches
Traduce	Traduza	Traduciu
Traducimos	Traduzamos	Traducimos
Traducides	Traduzades	Traducistes
Traducen	Traduzan	Traduciron

P. Ind. castelán	P. Subx. castelán	Pretérito castelán
Traduzco	Traduzca	Traduje
Traduces	Traduzcas	Tradujiste
Traduce	Traduza	Tradujo
Traducimos	Traduzcamos	Tradujimos
Traducís	Traduzcaís	Tradujisteis
Traducen	Traduzcan	Tradujeron

Verbos que seguen este exemplo son:

Conducir, deducir, inducir, introducir, lucir, producir, reducir, seducir, **traducir**... (lucir e os seus derivados presentan **tamén** alternancia vocálica)

4.2. Verbos rematados en -UÍR

Tamén presenta diferenzas co castelán nos presentes de indicativo e subxuntivo, perfecto e imperativo (e o xerundio: **Concluindo**).

Pres. Indicat.	Pres. Subxunt.	Pretérito	Imperativo
Conclúo	Conclúa	Concluín	Conclúe ti
Conclúes	Conclúas	Concluíches	Concluíde vós
Conclúe	Conclúa	Concluíu	
Concluimos	Concluamos	Concluimos	
Concluídes	Concluades	Concluístes	
Conclúen	Conclúan	Concluiron	

Son moitos os verbos deste paradigma:

Afluir, atribuir, concluir, confluír, constituír, construír, **contribuír**, **destituír**, **destruír**, **diminuír**, **distribuír**, fluír, **instruír**, **posuír**, **recluír**, **substituír**...

4.3. Os verbos reflexivos

Son tamén unha importante fonte de **erros** á hora das **traducións**, en galego hai verbos que son exclusivamente reflexivos (queixarse, etc.) e outros poden ou non **conxugarse** deste xeito (lavar, lavarse). Na nosa lingua o reflexivo só ten **emprego** como obxecto **directo**, nunca indirecto:

Laveime (BEN)

Laveime a cara (MAL)

Existen, por outra banda, unha gran cantidade de verbos que en castelán funcionan como **pronominais** e, por contra, en galego non. Estes son algúns dos que non se deben empregar con **pronome reflexivo** en galego:

Abrandar, afrouxar, almorzar, apurar, atrasar, **baixar**, cargar, casar, cicatrizar, coller, comer, curar, deixar, demorar, desfondar, desin-

char, dislocar, enfermar, escapar, **escordar**, esperar, espertar, estreitar, fracturar, inchar, incrementar, merendar, **rachar**, rebentar, recordear, romper, sentar, terminar, tropezar, **xogar**...

4.4. Acentuación e diérese

Como xa dixemos no tema da **acentuación**, na revisión das Normas de 2003 as 4ª e 5ª persoas do pretérito de subxuntivo son consideradas esdrúxulas e, polo tanto, deben acentuarse **sempre**:

<i>Cantásemos</i>	<i>Cantásedes.</i>
<i>Bebésemos</i>	<i>Bebésedes.</i>
<i>Durmísemos</i>	<i>Durmísedes.</i>

No que **atínxe á diérese**, lembrar o xa comentado no tema da acentuación; esta vai aparecer na cuarta e quinta persoa do copretérito de indicativo dos verbos que rematan en -AER, -OER, -OÍR, -AÍR e UÍR:

<i>Caíamos</i>	<i>Caíades.</i>
<i>Moíamos</i>	<i>Moíades.</i>
<i>Oíamos</i>	<i>Oíades.</i>
<i>Saíamos</i>	<i>Saíades.</i>
<i>Concluíamos</i>	<i>Concluíades.</i>

4.5. Emprego de verbos con expresións temporais

Tamén é moi habitual errar neste tipo de expresións pola imitación do modelo castelán que **emprega** sempre o verbo Hacer, no entanto en galego debe facerse unha triple distinción:

- a) Para expresións de **tempo atmosférico** usade o verbo IR:

Vai un frío de coidado.

- b) Para expresións de **tempo cronolóxico** usade o verbo HABER:

Hai moito tempo que non vou ao cine.

- c) O verbo FACER non ten uso nos casos anteriores, pero si noutros casos:

Fixo unha casa moi grande.
Sempre estás a facer o parvo.

4.6. O verbo ANDAR

Por imitación do castelán, ás VECES, conxúgase como irregular, cando en galego é completamente regular: **Eu andei**, non andiven, **Nós andamos**, non andivemos...

4.7. Verbos que cambian de conjugación de galego a castelán

4.7.1. Pertencen á segunda conjugación en galego

Galego	Castelán	Galego	Castelán
Abater	Abatir	Inverter*	Invertir
Amortecer	Amortiguar	Irromper	Irrumpir
Bater	Batir	Morrer	Morir
Combater	Combatir	Ocorrer	Ocurrir
Concorrer	Concurrir	Perverter	Pervirtir
Converter	Convertir	Prorromper	Prorrumpir
Converxer	Convergir	Rebater	Rebatir
Debater	Debater	Reconverter	Reconvertir
Derreter	Derretir	Recorrer**	Recurrir
Discorrer	Discurrir	Render	Rendir
Diverxer	Divergir	Reverter	Revertir
Escorrer	Ecurrir	Rexer	Regir
Espremer	Exprimir	Somerxer	Sumergir
Ferver	Hervir	Toller	Tullir
Incorrer	Incurrir	Transcorrer	Transcurrir
Interromper	Interrumpir	Xemer	Gemir

Inverter ten o significado de «invertir» SÓ como cambio de sentido ou orientación. Para o eido económico emprégase **Investir**:

Ao inverter o vaso verteu a auga.

Investín moitos cartos nesa aventura.

Recorrer ten o significado de «recurrir» ou sexa acudir ou presentar recurso. Para o concepto cubrir unha distancia o verbo a empregar é **Percorrer**:

Temos que recorrer ao teu pai para que nos salve.

Percorreron un bo treito a pé.

Tamén pertencen a esta conxugación outros verbos que presentan máis cambios na súa forma:

Galego	Castelán	Galego	Castelán
Acender	Encender	Fender	Hendir
Encher	Llenar	Pertencer	Pertenecer
Erguer	Levantar*	Premar**	Apretar
Esborrexer	Resbalar	Reencher	Rellenar
Esparexer	Esparcir	Tremar	Temblar
Esquecer	Olvidar		

* **Levantar** tamén é forma válida en galego.

** **Apertar** é tamén forma correcta.

OLLO!

Levan un só e: **Ler** **Crer** **Sobrescribir** os seus derivados.

4.7.2. Pertencen á terceira conxugación en galego

Galego	Castelán	Galego	Castelán
Balbucir	Balbupear	Reflectir	Reflejar
Garantir	Garantizar	Reinsertar	Reinsertar
Inserir	Insertar	Tusir	Toser
Posuír	Poseer		

Outros verbos galegos da terceira conxugación que presentan máis cambios na súa forma con respecto ao castelán son:

Galego	Castelán	Galego	Castelán
Afundir	Hundir	Engadir	Añadir
Atinxir	Atañer	Muxir	Ordeñar
Desbaldir	Derrochar	Requirir	Requerir

Xa para rematar, aí vai un cadro de equivalencias entre os tempos casteláns e os galegos, moi útil para evitarmos caer na tentación de empregar construcións con **haber + participio** posibles en castelán, pero non no noso idioma:

Tempos	Galego	Castelán
Presente	Ando	Ando
Copretérito	Andaba	Andaba
Pretérito	Andei	Anduve - He andado - Hube andado
Antepretérito	Andara	Había andado
Futuro	Andarei	Andaré - Habré andado
Pospretérito	Andaría	Andaría - Habría andado
Presente de Subx.	Ande	Ande - Haya andado
Pretérito de Subx.	Andase	Hubiera o Hubiese andado - Anduviera o Anduviese
Imperativo	Anda ti - Andade VÓS	Anda tú - Andad vosotros

i Exercicios

Traduce ao galego:

- 1) No será admitido aquel que agreda a otro socio.
- 2) Cuando compite se convierte en un animal.
- 3) Siempre despedís a los que no tienen donde ir.
- 4) Vosotros advertís del peligro, pero no dais soluciones.
- 5) De esas opiniones yo difiero.
- 6) Así es como diviertes a la gente que va a tu casa.
- 7) Es preciso que no ingiera más alcohol en su vida.
- 8) Él impide que despidamos el año con alegría.
- 9) Repite tú si quieres esa canción, no serán ellos quienes la repitan.
- 10) Mides más de dos metros, pero ellas pedían menos dinero que tú.
- 11) No comprendo que preferáis los garbanzos a los grelos.
- 12) Él profirió un grito, nosotros proferimos otro y nadie lo advirtió.
- 13) Yo no me refiero a lo que vosotros os referís.
- 14) Repites siempre que no crees que vosotros os repetís u os repitáis.
- 15) Lo que él sugiera nunca será lo que tú sugieres.
- 16) No transfiráis tanto dinero a esa cuenta, transgrede la ley.

Tu vistas la misma ropa que vistieron tus abuelas.
 No digas que no acudimos donde tú acudes.
 Cubre mañana la cama de tu padre con una manta, nosotros la cubrimos ahora.
 Cumpló con mi misión como cumples tú y como cumple él.
 Colón descubre América en 1492, nosotros la descubrimos hoy.
 Si encubres a tu primo engulliremos todos los pasteles.
 ¡Huye! si huyes y ellos huyen todos huimos con vosotros.
 Cuando luce mi estrella no importa que vosotros escupáis al cielo.
 Tú ordeñas a tu vaca cuando ellos duermen.
 Al pensar en Galicia resurgen en mi anhelos de independencia.
 Ruge el león, pero con el hambre también rugen nuestros estómagos.
 Si sacudís la pereza yo acudo a clase de gallego con vosotros.
 Subimos las escaleras como él sube la montaña más alta.
 Si tú sufres yo sufro, nosotros sufrimos y ellos sufren, ¿Vosotros sufrís?
 Nunca toso cuando tú toses.
 ¡Qué bien huele la flor de mi jardín! Casi tan bien como oléis vosotras.
 Surgió la idea como cuando surgen las hojas en los árboles.
 Yo consiento más cosas de las que tú consientes.
 Consigue siempre lo que quiere.
 Consentís a vuestros hijos menos de lo que tú consientes a mis alumnos.
 Yo miento sólo cuando hace falta, vosotros mentís siempre que abrís la boca.
 Hiere menos el que quiere que hiero yo cuando estoy enfadado.
 Tú persigues una cosa que presiento es imposible de conseguir.
 Nos resentimos de tu actitud.
 No sirvo para las mismas cosas para las que servís.
 Disiento de las declaraciones de ese individuo, y las desmiento.
 A pesar de todo proseguimos si él sigue con su trabajo.
 Siento lo mismo que sentís en Vigo y que sienten en Pontevedra.
 Sólo hiere aquel que siente los colores como yo.

Traduce ao castelán:

Se cantásedes coma elas non estariades no paro.
 Ti saltaches pola fiestra cando che dei a noticia da morte do teu can.
 Andarades moito con aqueles rapaces polos camiños da vila.
 Non sei canto andastes pero eu xa andei demasiado por hoxe.

- 5 Ela sofre pesadelos, cousa da que eu non padezo.
- 6 Canto tempo levades acó? Xa sei que non é cousa miña.
- 7 Désteslles todo canto pediron e agora non vos falañ.
- 8 O que o saiba que o diga, sen vergoña.
- 9 Vai un vento de medo, din que xa derrubou tres casas.
- 10 Pedíronnos que désemos algún tipo de garantía.
- 11 Sotelaron aliviados ao partirdes.
- 12 Colleuna polo pescozo e, se non o evita Pedro, alí mesmo esgánaa.
- 13 Non te preocupes, nunca soubo o noso.
- 14 Velázquez pintou unha velia fritindo ovos.
- 15 Eles sempre ven por onde vén Xaquín, pero ti non o soubeches ata onte.
- 16 Andou moito tempo sen saber que facer, comesto polos remorsos.
- 17 Non sei se darás limpado iso ata que se poida considerar limpo.
- 18 Se eu comese o que come el xa estaría no hospital.
- 19 Chorou todo o día ao leares o seu cabaliño de cartón.
- 20 Leu tantos libros que agora está tolo, o mesmo que o meu profesor de galego.

Corrixe as formas verbais que o precisen:

- 1) Xamais sabrás o porqué da nosa decisión.
- 2) Quen sabe por onde andivestes!
- 3) Nese ascensor non quepo, e tampouco a túa curmá.
- 4) O porteiro non veu por onde iba a pelota.
- 5) Non o poido creer.
- 6) Conduxen con moita habilidade pero din contra unha farola.
- 7) Cando éramos novos caíamos sempre na mesma trampa.
- 8) Amólame moito que non haia auga en Andalucía.
- 9) Vós puideches salvarme pero non quixeches.
- 10) Aínda que non o pareza é un parvo.
- 11) Nesa academia eu din clases de francés e deseño.
- 12) Mañá vamos ata Lugo, din que se come moi ben.
- 13) Non valgo tanto como pensades.
- 14) Nesa época oíamos a radio de moda.
- 15) Estuvichedes enfermos cando viu o circo á nosa cidade.
- 16) Queiro mercar dúas lámpadas de pé para miña avó.
- 17) Vindes cheos de rancor, iso non e bo.

- 18) Fumos ata alí para ver que pasaba.
- 19) Se tes algo que decir será mellor que sea agora, ou cala para sempre.
- 20) Cando saíamos da tenda chegou a policía.

Traduce ao galego:

- 1) Agradezco vuestras intenciones pero aún no estoy dispuesto.
- 2) El que no obedezca será castigado.
- 3) La segunda prueba del examen consiste en que traduzcamos un texto muy largo.
- 4) Redujiste la posibilidad de riego pero no la eliminaste.
- 5) Seduce si puedes, yo también seduje en mi tiempo.
- 6) No os debe extrañar que yo conduzca.
- 7) Conocemos los efectos del experimento, a no ser que se humedezca el suelo.
- 8) No es extraño que palidezcáis ante los hechos.
- 9) Ya concluyo señor juez, esa noche nosotros no éramos los que cantábamos.
- 10) Molíamos el trigo en el molino de tu tía.
- 11) Aunque no lo sepas contribuyes al malestar general.
- 12) Nunca poseí más de lo que poseo hoy.
- 13) Cuando tú eras un niño yo ya había cantado en muchas fiestas.
- 14) Recluyendo a tus padres en un asilo disminuirás tus ocupaciones.
- 15) Destruye tú los papeles si eres valiente.
- 16) No se como puedes comerte eso sin reventarte.
- 17) Te fracturaste un dedo jugando al parchís.
- 18) Mientras el palo va y viene descansa la espalda.
- 19) El premio quedó desierto porque no hay nadie que lo merezca.
- 20) ¿Cuánto tiempo hace que no sales de casa?
- 21) Tiene usted que curarse antes del fin de semana, necesitamos su cama.
- 22) Bebíamos mucho antes de conocerte.
- 23) Al romperse el diálogo se acabó nuestra esperanza.
- 24) Arreglabas la situación destituyendo a los consejeros de tu empresa.
- 25) No pienso casarme hasta que tenga trabajo.
- 26) Al sentarse hizo un gesto de dolor.
- 27) Ya he comido suficiente, gracias.
- 28) Sólo seré feliz cuando perezcas.
- 29) Los profesores instruyen a sus alumnos.
- 30) Eso lo había hecho antes un pintor cuyo nombre no recuerdo.

Completa **axeitadamente** os infinitivos:

Inc__rr__r	El__x__r	Combat
Pos__r	Transc__rr__r	Convert.
Corromp__r	Xem__r	Pervert__
T__s__r	L__r	Rec__rr__
Som__rx__r	Derret__r	

Pon en galego:

Ocurrir	Hundir
Abatir	Resbalar
Llenar	Incurrir
Olvidar	Pertenecer
Recurrir	Emerger
Encender	Hervir
Garantizar	Engullir
Escupir	Reflejar
Ingerir	Toser
Reinsertar	Requerir
Competir	Concurrir
Escurrir	Rebatir
Gemir	Tullir
Desvanecer	Convergir
Reconvertir	Ordeñar
Derrochar	Irrumpir
Poseer	Leer
Sobreseer	Esparcir
Convertir	Atañer
Hendir	Insertar
Batir	Creer
Balbucear	Apretar
Derretir	Rendir
Temblar	Morir
Recorrer	Dormir
Decir	Oír
Trabajar	Estudiar

Tema 12

PERÍFRASES VERBAIS

As perífrases verbais compóñense dun verbo en forma persoal ou finita (verbo auxiliar) e un verbo en forma non persoal ou infinita, (infinitivo, xerundio ou participio) (verbo auxiliado). Entre as dúas formas verbais pode aparecer un elemento de relación que será unha preposición ou conxunción.

Das dúas formas verbais que forman a perífrase a primeira indica persoa, tempo e modo. A segunda forma verbal é a que dá o contido semántico a expresión, é o verbo que proporciona o significado léxico.

Pódese deducir que o esencial destas perífrases é que a reunión destes dous verbos, ten un valor distinto do que cada un deles posúe por separado, expresando modificacións da idea central do verbo que non se poderían acadar mediante outras formas conxugadas.

É preciso ter en conta que non se pode falar de perífrases verbais cando o primeiro verbo conserva o seu sentido orixinal:

Era tarde e quixen comer.

Pensades comprar un coche.

Querenfalar co teu xefe.

Nestes exemplos os verbos persoais van conservar o seu sentido orixinal, non están empregados como auxiliares. Daquela non se pode falar de perífrases verbais.

Segundo a significación gramatical que teñan existe unha distinción.

1. Clases de perífrases

1.1. Perífrases temporais, futuridade e inminencia

IR + INFINITIVO

- 1) Idea de movemento: **foron abrir a xanela.**
- 2) Intencionalidade: **Vou marchar se non calades.**
- 3) Tendencia cara ao futuro: **Ides gañar o campionato.**

HABER (+ DE) + INFINITIVO

- 1) Aparece con valor de futuridade fundamentalmente co presente e copretérito de indicativo:

*Vou **dicir** algo que ha de **abraiara** moitos.*

*Ía **dicir** algo que **había** de **abraiar** a moitos.*

- 2) Indica acción que estivo a piques de se realizar pero non se realizou; vai co pretérito de indicativo:

*Houbestes de caer co **empurrón** que vos **dei**.*

ESTAR A/PARA + INFINITIVO

Indica unha acción a piques de suceder; ten, pois, carácter de inminencia:

*Está a **chegar** a nosa oportunidade.*

Co verbo en pasado sinala algo que estivo a punto de pasar pero non pasou:

*Estiven para **dicir**lle **catro** cousas.*

QUERER + INFINITIVO

Emprégase sobre todo con verbos referidos a fenómenos meteorolóxicos:

*Eu diría que **quere** chover.*

1.2. Perífrases modais; obrigación e hipótese

HABER (+ DE) + INFINITIVO

- 1) É difícil distinguir nesta perífrase o matiz de futuridade do de obrigatoriedade, nocións moi ligadas:

Todo ha ter relación. (Obrigatoriedade)

Heifacer o que me pete. (Futuridade)

- 2) Aínda que non é o seu valor habitual, tamén pode aparecer esta con valor hipotético:

*Esas cuxas han de andar polos **cen** quilos.*

HAI + QUE + INFINITIVO

Expresa obrigatoriedade concibida dun xeito xeral, impersonal; non hai posibilidade de confusión co valor de futuro.

Houbo que matar moitos coellos para a cea.

TER + QUE + INFINITIVO

É semellante a anterior.

*Teño que ir a Betanzos para mercar **máis** coellos.*

DEBER (+ DE) + INFINITIVO

Ten valor de obrigación ou dúbida.

*Deberías de saír **pol**a porta e non pola **x**anela.*

*Deben ser **noivos** porque **sempre** están a paos.*

PODER + INFINITIVO

Ten un sentido de probabilidade.

*Naquela torre **podería** haber algún tesouro.*

1.3. Perífrases aspectuais

O aspecto non sinala a posición do falante con respecto ao tempo no que **transcorre** a acción, senón que se **refire** ao tempo interno da acción verbal, sen relación con outras accións nin coa sucesión temporal.

Este tipo de perífrases subdivídese á súa vez en:

1.3.1. Imperfectivas

O proceso está desenvolvéndose.

ESTAR + XERUNDIO = ESTAR + A + INFINITIVO

Teñen o mesmo valor.

*Estaba a facer... = Estaba **facendo**...*

ANDAR + XERUNDIO = ANDAR + A + INFINITIVO

*Anda mirando... = **Andaa** mirar...*

LEVAR + XERUNDIO

*Levan **traballando** na horta **moito tempo**.*

SEGUIR + XERUNDIO

Como nas anteriores é posible a súa substitución por **a + infinitivo**.

*El seguía cantando. | El seguía **a** cantar.*

IR + XERUNDIO

Ten un matiz de desenvolvemento gradual.

*Non me queixo, **vai-me** indo.*

VIR + XERUNDIO

Construción moi semellante á anterior.

Este libro vén dicindo o mesmo que dicía eu.

Tamén pode ter valor **terminativo**, sobre todo con respecto á identidade das persoas.

E logo de quen vén sendo esa rapaza?

SER + A + INFINITIVO

Moi diferente das anteriores polo seu carácter **resultativo**, adoita ir precedida de **TODO** ou construción equivalente.

*Todo o público era **a berrar** contra o **árbitro**.*

1.3.2. Perfectivas

Contemplan a acción como proceso concluído, emprégase na maioría dos casos como forma auxiliada o participio.

ACABAR + DE + INFINITIVO

Indica finalización recente dunha acción.

Acaban de saír pola porta.

VIR + DE + INFINITIVO

Expresa o remate dunha acción con idea de movemento

Vimos de celebrar unha festa.

DEIXAR(SE) + DE + INFINITIVO

Deixou de ser mocíña cando foi comigo ao palleiro.

DAR + PARTICIPIO

É sobre todo frecuente en oracións negativas e, en menos casos, interrogativas.

Non dás acabado os exercicios nin mañá.

Dás acabado eses exercicios mañá?

LEVAR + PARTICIPIO

Poucos levan estudado tanto coma elas.

TER + PARTICIPIO

Teño viaxado moito no tren nos tempos de estudante.

HABER + PARTICIPIO

Moitos casos desta perífrase constitúen castelanismos, xa que como quedou demostrado no tema dos verbos o galego desbota o emprego do verbo **HABER + PARTICIPIO**, unicamente cando aparece o verbo auxiliar en forma impersonal é aceptable, e, neste caso, non se pode falar dunha perífrase, xa que **HABER** conserva o seu sentido orixinal:

Había escritos que lle daban a razón.

Pero existe a posibilidade de construír perífrases coas formas *houbera/houbese* + participio con valor temporal ou modal de irrealidade:

Houbera sido peor darlle a razón.

1.3.3. Reiterativas

Expresan reiteración da acción verbal.

VOLVER + INFINITIVO

Volvín facer o mesmo de sempre.

1.3.4. Incoativas

Refiren o proceso no seu comenzo.

COMEZAR/EMPEZAR + A + INFINITIVO

Empezaba a chover cando comprei o paraugas.

BOTAR(SE)/PÓR(SE) + A + INFINITIVO

Botastes a correr como lebres cando apareceu Xosé.

DAR + EN + INFINITIVO

Deu en chorar ao saber a nota do exame de galego.

1.3.5. Terminativas

Expresan unha acción que se achega ao seu remate.

CHEGAR + A + INFINITIVO

Chegamos a ver o final do partido.

VIR + A + INFINITIVO

Todas viñan a darme a razón cando acabei de falar.

ACABAR + POR + INFINITIVO

Acabaredes por facer o que vos digo.

1.4. Perífrases pasivas

A voz pasiva é en xeral moi pouco usada en galego, sobre todo na fala que habilitou outros recursos.

SER + PARTICIPIO

Alí serás atendido como mereces.

■ Exercicios

Constrúe perífrases:

dar + participio

ir + infinitivo

haber + (de) + infinitivo

hai + que + infinitivo

estar + para + infinitivo

levar + participio

estar + xerundio

ser + participio

seguir + xerundio

ir + xerundio

andar + a + infinitivo

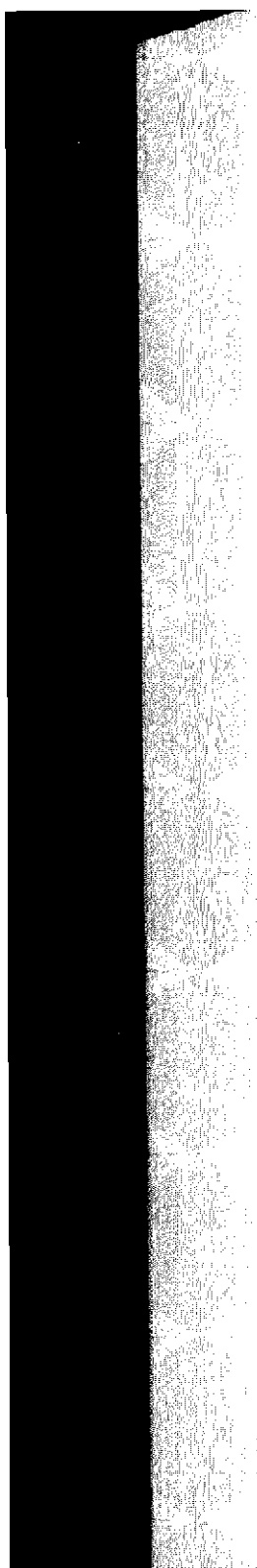
ter + participio

dar + en + infinitivo

querer + infinitivo.

Traduce ao galego:

- 1) No volveré a hacer eso, lo juro.
- 2) Ramiro y Pedro fueron a comer patatas con carne.
- 3) Voy a sentarme en esta silla.
- 4) Este partido lo váis a ganar sin esfuerzo.
- 5) Cuando volví a escribir fue pensando en ti.

Tema 13

O ADVERBIO

O adverbio é un vocábulo invariable en xénero e número; algúns admiten sufixos intensificativos: *cedísimo, cediño...*, e poden modificar un verbo (*Estudaches pouco*), un adxectivo (*esa señora non é nada lista*), outro adverbio (*Esa casa queda moi lonxe*), ou incluso unha oración enteira (*sinxelamente, debes comer as lentellas*).

Pola súa banda, eles non poden ser modificados máis que por outro adverbio (*Erguéstesvosmoi tarde*) ou por unha frase preposicional (*Afortunadamente para nós, o profesor non foi puntual*).

Os adverbios completan o sentido da unidade á que van subordinados, expresando unha circunstancia.

1. Clasificación dos adverbios

Segundo a natureza da circunstancia expresada, os adverbios clasi-
fícanse en:

1.1. Adverbios de lugar

Indican a situación no espazo, podemos distinguir dous grupos:

1.1.1. Absolutos

Sitúan no espazo por referencia ao lugar ocupado pola persoa falante, polo seu significado está relacionado cos demostrativos. Estas son as súas formas:

Este lugar	Ese lugar	Aquel lugar
aquí	alí	alí
acó		aló
acá		alá
	acólá	acólá

As formas en -í sinalan un punto preciso:

Parou aquí. Está aí. Alí non vou.

As formas en -O refírense exclusivamente a movementos, sinalando unha aproximación ou afastamento:

Veu acó. Foi aló.

As formas en -A poden referirse a estados ou movementos, se ben cunha localización máis imprecisa.

Disque estivo por acá. Estará por alá.

O emprego de **acolá** non está relacionado coa distancia, pois pode aplicarse a calquera punto que quede dentro do campo espacial designado por **aí** e alí, como ocorría co demostrativo **esoutro**. Ás veces, **acolá** aparece como segundo elemento nunha correlación, pero tamén pode aparecer como única referencia.

Ti senta aquí e ti acolá. Deixei as chaves acolá.

1.1.2. Adverbios relativos

Sitúan no espazo con relación a un lugar dado. Esta relación pode ser de distintos tipos:

- Interior-exterior: **dentro-fóra**
- Achegado-afastado: **preto/cerca-lonxe**
- Verticalidade: **arriba/enriba/encima-abaxo/embaixo/debaixo**
- Horizontalidade: **atrás/detrás-adiante/diante/enfronte arredor/en derredor/ao redor.**

1.1.3. Presentativos

Teñen a función de presentar algo ou alguén.

Velaquí *Velaquí están os papeis que buscabas.*

Velaí *Velaí van os xogadores do Celta.*

Eis *Eis unha solución para o problema.*

Eis acepta a segunda forma do artigo:

Eis a solución para o problema. Ei-la solución para o problema.

r

1.1.4. Interrogativos

Onde   *Dime onde está Xaquín*

U   *U-lo ten noivo?*

1.1.5. Indefinidos

Algures (algunha parte, úsase precedido de preposición):

Perdeuse por algures

Ningures (ningunha parte):

Non imos a ningures por ese camiño.

Xalundes (calquera outro sitio, outra parte, por aí adiante):

Ten que estar xalundes

1.1.6. Locucións adverbiais de lugar

Teñen uso frecuente as seguintes:

Ao redor	Ao lado	Á beira	A rente
A rentes	A carón	Ao pé	A desmán
A contramán	Por riba	Por baixo	Alón
Aquén			

1.2. Adverbios de tempo

Sitúan no espazo un feito ou unha acción, diferéncianse varios tipos:

1.2.1. Absolutos

Toman como referencia o momento do discurso.

Agora	Antes	Despóis
Hoxe	Onte	Antonte
Trasantonte	Mañá	Pasadomañá
Antano	Hogano	
Arestora	Outrora	Noutrora

(Arestora = significado amplo de neste tempo).

1.2.2.Relativos

Sitúan unha acción con relación a un referente pasado.

Entón	Daquela	Logo	Axiña
Cedo	Tarde	Aínda	Inda
Xa	Mentres	Namentres	Entrementres

OLLO! Na revisión das Normas de 2003 a forma *entonces* eliminase de forma definitiva,

1.2.3.Indefinidos

Sempre

Decote (Aplícase a accións reiterativas e habituais)

Nunca

Xacando (Ten un significado próximo a noutroa)

1.2.4.Interrogativos

Cando

1.2.5. Locucións adverbiais de tempo

As que aparecen máis frecuentemente son:

O outro antonte, antes de antonte (Trasantonte)

Hoxe en día

Deseguida, enseguida, decontado, de camiño, ao momento, no momento (Axiña, rapidamente, inmediatamente)

De vez (Definitivamente, para sempre)

Ao pouco, de olí a (un) pouco, de aquí a pouco

A seguir (A continuación)

De momento, polo de agora

A deshora, a destempo

A reo (Seguido, sen interrupción)

Ás veces, por veces

De vez en cando, de cando en vez

Ao raro, de raro en raro, de tempo en tempo

A miúdo

Acoñto, decotío, a diario

Decontino

1.3. Adverbios de modo

Expresan a maneira de ser ou de se realizar un proceso.

Existen dúas maneiras de formar novos adverbios de modo: a adverbialización dun adxectivo, sen variar a súa forma, ou mediante a derivación a partir do sufixo **-MENTE**. No primeiro caso poucos son os verbos que permiten esta circunstancia (**falar /alto-baixo-claro, correr, andar, petar...**). A utilización dun adxectivo como adverbio esixe que o primeiro se empregue en masculino e singular.

*Falaclo que non te **entendo**.*

A formación de novos adverbios por medio do sufixo **-MENTE** vaise **construír** a partir da forma feminina do adxectivo.

Rápido - Rapidamente   Claro - Claramente

Tamén existe a posibilidade de crear este tipo de adverbios partindo do diminutivo ou superlativo dun adxectivo (tamén sobre a forma feminina):

Fortísimo - Fortisimamente

Practicamente todos os adxectivos son válidos para esta **construción**, pero hai excepcións, case todos os de cor (verdemente, azulmente) ou pechado (pechadamente) non son **factibles**.

Cando os adverbios así construídos aparecen en forma de relación e unidos pola conxunción **E SÓ** o último deles leva o sufixo:

*Respectuosa e **caladamente** saíron da casa.*

1.3.1. Adverbios mínimos de modo

Hai poucas formas **mínimas**, xa que a posibilidade comentada de **construción** de novos adverbios satisfai as necesidades:

Asemade (simultaneamente)	Así
Ben, mellor, mal, peor	Como
Gratis	Adrede, aposta
Engorde, paseniño (a modo)	

1.3.2. Locucións adverbiais de modo

Amodo, amodiño
Devagar, devagariño (lentamente)
Ao xeito (con coidado)
Ás presas, á presa, a escape, a correr
A eito (en cantidade e de calquera maneira)
A feito (de principio a fin)
De súpeto, de socato, de repente, de golpe.
O chou, a rumbo, ás toas, a treu
A dereitas, ao dereito
A propósito, á mantenta
Do revés, ao revés
En balde, en van
Ao cabo, á fin (finalmente)
De veras
Polo miúdo (minuciosamente)
Ás claras
Ás agachadas, a furto (secretamente)

1.4. Adverbios de cantidade e precisión

Indican unha cantidade non determinada, ou ben precisan un grao, máis ou menos elevado dunha calidade ou un estado.

1.4.1. Formas mínimas

Abondo	menos
Algo	mesmo/mesmamente
Bastante	moito/moi
Ben	nada

Canto	pouco
Case/casemente	só/soamente
Incluso	talmente
Logo	tanto/tan
Máis	todo
Malamente	xusto
Medio	

1.4.2. Locucións

De menos
De máis, de sobra
Dabondo
De todo, por completo
A medias
Un pouco
Con forza (en abundancia)
A eito, a felxes, ás presas, a fartar, a encher, a barullo

❌❌❌❌

OLLO! Na revisión das Normas de 2003 a forma ***alomenos*** eliminase de forma definitiva. O correcto é ***ao/polomenos***.

✅✅✅✅

1.5. Outros adverbios

1.5.1. Adverbios de orde

Sitúan os elementos nunha serie, neste grupo están as formas rematadas co sufixo -MENTE construídas sobre os **numerais** ordinais (sobre a forma **feminina**) ou adxectivos como Ultimo e Final.

O numeral **Primeiro** pode funcionar como adverbio, e tamén Logo e Despois, ás **VECES**, presentan este valor.

Polo que atinxe ás locucións son de moito uso:

Ao comezo	Ao principio	Ao último	Por último
Ao remate	Ao final	Ao cabo	

1.5.2. Adverbios inclusivos

Introducen un elemento dentro dunha serie.

Mesmo	Incluso	Ata	Até
-------	---------	-----	-----

1.5.3. Afirmación e negación

As formas máis sobranceiras son:

a) Afirmación

Si	Abofé	Tamén
De certo	Así mesmo	

b) Negación

Non	Non xa	Nin
Sequera	Nin sequera	Tampouco

En galego a resposta afirmativa máis común é a que consiste na repetición do verbo da pregunta:

Liches o tema do adverbio? Lin.

Cando na pregunta existe algún adverbio de tempo COMO: **sempre**, **nunca**, **xa**, **aínda**, a resposta afirmativa pode consistir na simple repetición do adverbio:

Sempre fala tanto? Sempre.

1.5.4. Adverbios e locucións adverbiais de dúbida

a) Formas mínimas

Quizá/quizaís	Seica	Acaso	Disque
---------------	-------	-------	--------

b) Locucións

Poida que + subxuntivo	Ao mellor	Talvez
Se cadra	Se callar	

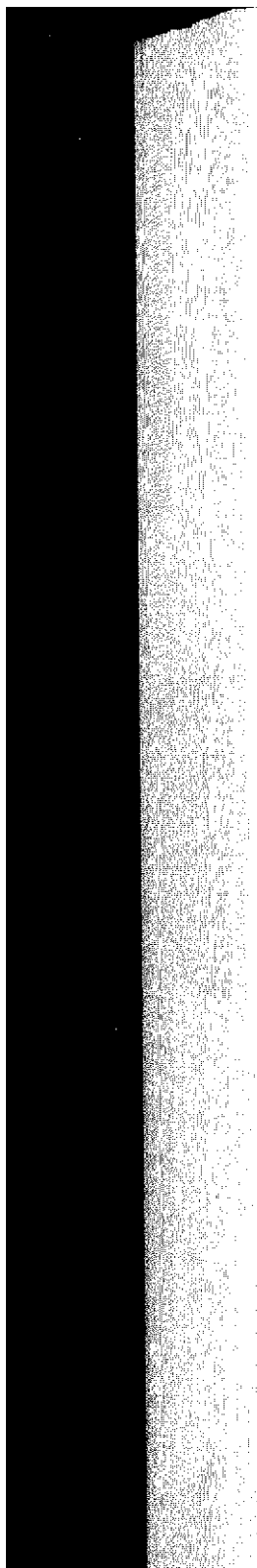
- Exercicios

Traduce ao castelán:

- 1) Que se vou ir ao baile?, abofé que si.
- 2) Debe estar xalundes, por aquí non o vexo.
- 3) Camiñamos sempre devagar
- 4) Arestora están tocando os músicos da banda municipal.
- 5) Xa temos abondo, así que marchamos.
- 6) Carlos di que se barbea e fuma asemade.
- 7) Quizais aí estea a solución do noso problema.
- 8) Visitabamos acotío as leiras montados nun pobre animal.
- 9) Facendo iso non chegaredes a ningures.
- 10) Fixo a quiniela ao chou e tocoulle.
- 11) Se cadra así aprendades dunha vez.
- 12) De súpeto foise a luz .
- 13) Antonte contaba o avó como antano decote apagaba a luz para andar ás agachadas pola casa.
- 14) Despois de ver os vosos exercicios porei ceros a oito.
- 15) De certo que o fixo á mantenta.

Fai **unha** frase coas **seguintes** locucións e adverbios:

- Velaquí
- Xalundes
- Ao redor
- Arestora
- A rentes
- A carón
- Axiña
- Decote
- A reo
- Polo miúdo
- Á mantenta
- De vez
- De raro en raro
- Ás presas
- A oito

TEORÍA

Topónimos
Palabras conflitivas
Abreviaturas, símbolos e siglas
Familias léxicas irregulares
Regras do B e o V
Apócope
Separación de palabras a final de liña

LETRAS

O H
Problemas de S ou X
Problemas con L e N
Outras Letras

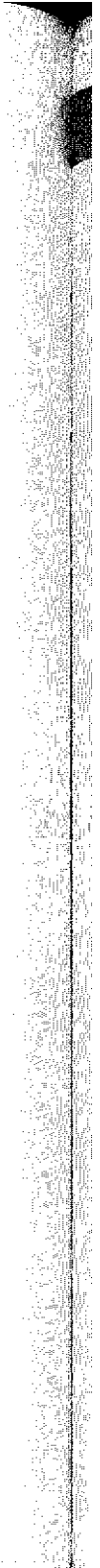
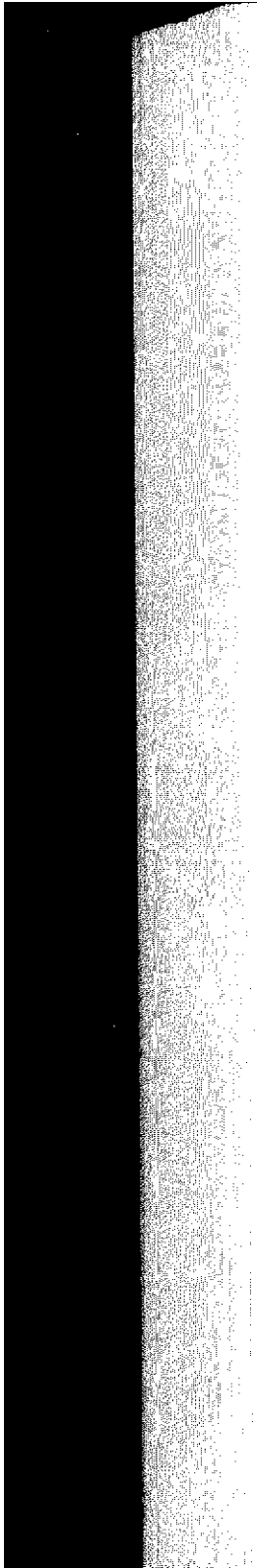
TERMINACIÓNS

-Ano / -ana
-Icio / -icia / -ición
-Ez / -Azgo
-Azo
-llo / -illa
Outras terminacións
Sufijos diminutivos e rematados en -ade
Sufijos -nte dos verbos da 3ª conxugación

LÉXICO

Específico
Léxico administrativo

TOPÓNIMOS

PALABRAS CONFLITIVAS

ABREVIATURAS, SÍMBOLOS E SIGLAS

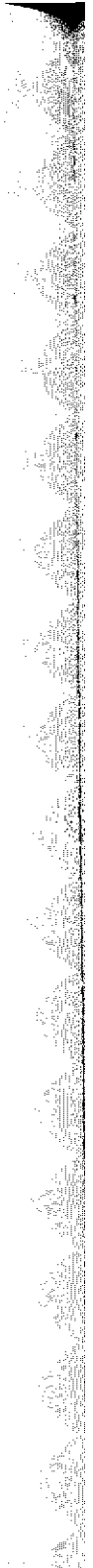
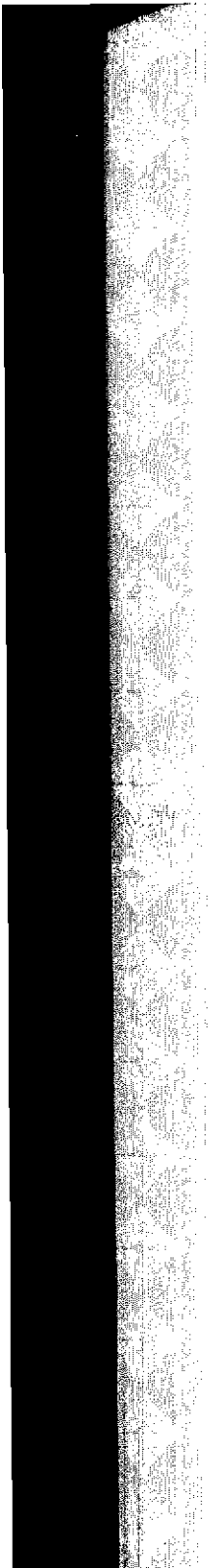
FAMILIAS LÉXICAS IRREGULARES

REGRAS DO B E O V

APÓCOPE

SEPARACIÓN DE PALABRAS A FINAL DE LIÑA

TOPÓNIMOS

No que atinxe ao seu uso, cómpre ter presente un par de cousas:

O nome da poboación non debe ser empregado de xeito abreviado en ningún dos seus compoñentes: **Caldas de Reis** non Caldas de R., **A Pobra do Caramiñal** non A P. do Caramiñal.

Aparecen en galego de xeito moi cotián unha serie de topónimos comezados por artigo (A **Coruña**, **O Grove**), e na construción de moitas frases vense precedidos por preposicións, neste caso dáse unha contracción coma se fose un artigo corrente:

Merqueino no Carballiño. E da Estrada.

A seguir vai a relación dos nomes oficiais dos concellos de Galicia, cuxos xentilicios incluímos como información adicional:

Abadín	Abadinense
Abegondo	Abegondense
Agolada	Agolense
Alfoz	Alfocés/-esa
Allariz	Alaricano/-ana, allaricense
Ames	Amesán/-á
Amoeiro	Amoeirés/-esa*
Antas de Ulla	Ullán/-á
Aranga	Arangués/-esa
Arbo	Arboense
Ares	Aresán/-á
Arnoia (A)	Arnoiao/-á
Arteixo	Arteixán/-á
Arzúa	Arzuán/-á

B

Baiona	Baionés/-esa
Baleira	Baleirense*
Baltar	Baltareño/-ña
Bande	Banduense
Baña (A)	Bañense
Baños de Molgas	Molguense*
Baralla	Barallense
Barbadás	Barbadés/-esa*
Barco de Valdeorras (O)	Valdeorrés/-esa, barquense
Barreiros	Barreirense
Barro	Barrés/-esa, barrense
Beade	BeadésAesa*
Beariz	Bearicense*
Becerreá	Becerreense
Bergondo	BergondésAesa
Betanzos	Betanceiro/-eira, brigantinoAna
Blancos (Os)	Blanquense*
Boborás	Boborense*
Boimorto	Boimortense
Boiro	Boirense
Bola (A)	Bolense*
Bolo (O)	BolésAesa
Boqueixón	Boqueixanés/-esa, boqueixanoAna
Bóveda	Bovedense
Brión	BrionésAesa
Bueu	Buenense
Burela	BurelaoAá, burelense

C

Cabana de Bergantiños	CabanésAesa, cabanense, bergantiñánA
Cabanas	CabanésAesa, cabanense
Caldas	Caldense
Calvos de Randín	Radinense*

Camariñas	Camariñán/-á, camariñés/-esa
Cambados	Cambadés/-esa
Cambre	Cambrés/-esa
Campo Lameiro	Campolameirán/-á
Cangas	Cangués/-esa
Cañiza (A)	Cañicense
Capela (A)	Capelán/-á
Carballeda de Avia	Aviao/Aviá*
Carballeda de Valdeorras	Valdeorrés/-esa
Carballedo	Carballedés/-esa*
Carballiño (O)	Carballinés/-esa, carballinense
Carballo	Carballés/-esa
Cariño	CariñésAesa
Carnota	Carnotán/-á
Carral	CarralésAesa
Cartelle	Cartellés/-esa*
Castrelo de Miño	Miñense*
Castrelo do Val	Valense*
Castro Caldelas	Caldelao/-á
Castro de Rei	CastrexoAa
Castroverde	CastroverdianoAa
Catoira	Catoirense
Cedeira	Cerdeirense
Cee	Ceense
Celanova	Celanovés/-esa
Cenile	CenllésAesa*
Cerceda	Cercedense
Cerdedo	Cerdedense
Cerdido	Cerdidense
Cervantes	CervantegoAa
Cervo	Cervense
Cesuras	CesuránAá
Chandrexo de Queixa	ChandrexaoAá*
Chantada	Chantadino/-a

Coirós	Coirense*
Coles	Colense*
Corcubión	Corcubionés/-esa
Corgo (O)	Corgués/-esa*
Coristanco	CoristanquésAesa
Cortegada	Cortegao/-á
Coruña (A)	Coruñés/-esa, herculino/-a
Cospeito	Cospeitense*
Cotobade	Cotobadés/-esa
Covelo (O)	Covelense
Crecente	Crecetense
Cualedro	Cuadrelao/cuadrelá*
Culleredo	Cullerdense
Cuntis	Cuntiense
Curtis	Curtiense
D	
Dodro	Dodrense
Dombría	Dumbriés/-esa
Dozón	Castrexo/-a, castrense
E	
Entrimo	Entrimés/-esa*
Esgos	Esgocense*
Estrada (A)	Estradense
F	
Fene	FenésAesa
Ferrol	Ferrolán/-á
Fisterra	Fisterrán/-á
Folgoso do Courel	Courelao/-á
Fonsagrada (A)	Fonsagradino/-a, brañego/-a, buxanés/-esa
Fornelos	Fornelense
Foz	FocegoAa, focense
Frades	Fradense

Friol	Friolés/-esa
Forcarei	Forcaricense
G	
Gomesende	Gomesendés-esa*
Gondomar	Gondomareño/-a
Grove (O)	Groveiro/-a, grovense
Guarda (A)	Guardés/-esa
Gudiña (A)	Gudiñao/Gudiñá*
Guitiriz	Guitiricense
Guntín	GuntinésAesa*
I	
Illa de Arousa (A)	Illeu/-a, illeiro/-a, insular
Incio (O)	Inciense
Irixo (O)	Irixence
Irixoa	IrixoésAesa*
L	
Lalín	Lalinense
Lama (A)	Lamense
Láncara	Lancarao/-á
Laracha	Larachés/-esa
Larouco	Laroucao/-á*
Laxe	Laxense
Laza	Lacense*
Leiro	Leirensés/-esa*
Lobeira	Lobeirán/-á*
Lobios	Lobiense*
Lousame	Lousamián/á
Lugo	Lugués/-esa, lucense
M	
Maceda	Macedao/-á*
Malpica de Bergantiños	MalpicánAá

Manzaneda	Manzanedense*
Maftón	Mañónés/-esa
Marín	Marinense
Maside	Masidao/-á
Mazaricos	Mazaricán/-á
Meaño	MeañésAesa
Meira	Meirao/-á
Meira	Meirego/-a, meirense
Meis	MeisiñoAa, meisense
Melide	MelidaoAá, melidense
Melón	MelonésAesa
Merca (A)	Merquense
Mesía	Mesiense
Mezquita (A)	MesquitésAesa
Miño	Miñense
Moaña	MoañésAesa
Moeche	ModestinoAa
Mondariz	Mondaricense
Mondariz-Balneario	Mondaricense
Mondoñedo	Midoniense
Monfero	MonferésAesa
Monforte	MonfortinoAa
Montederramo	Montederramés/-esa
Monterrei	Montederrense
Monterroso	Monterresino/-a
Moraña	MorañésAesa
Mos	Mosense
Mugardos	Mugardés/-esa
Muños	Muiñense*
Muras	Muresán/-á*
Muros	MuradánAá
Muxía	MuxiánAá

N

Narón	NaronésAesa
Navia de Suarna	NaivegoAa
Neda	Nedense
Negreira	NegreirésAesa, nicrariense
Negueira de Muñiz	Negueirés/-esa*
Neves (As)	Nevense
Nigrán	NigranésAesa
Nogais (As)	Noguense*
Nogueira de Ramuín	Ramuinense*
Noia	Noiés/-esa

O

Oia	Oiense
Oímbra	OimbraoAá*
Oleiros	Oleirense
Ordes	Ordense
Oroso	OrosánAá
Ortigueira	Ortigueirés/-esa, ortigueirán/-á, urticariense
Ourense	Ourensán/-á, auriense
Ourol	OurolésAesa*
Outeiro de Rei	Outeirán/-á*
Outes	Outiense
Oza dos Ríos	Ocense*

P

Paderne	Padernés/-esa*
Paderne de Allariz	Padernés/-esa*
Padrenda	PadrendésAesa
Padrón	Padronés/esa, iriense
Palas de Rei	Palense
Pantón	PantonésAesa*
Parada de Sil	Silense

Paradela	Paradelense
Páramo (0)	ParamésAesa*
Pastoriza (A)	Pastoricense
Pazos de Borbén	Pacense
Pedrafito do Cebreiro	Cebreirego/-a
Pereiro de Aguiar (O)	Pereirense*
Peroxa (A)	Peroxense*
Petín	PetínésAesa
Pino (0)	Pinés/-esa*
Piñor	Piñorense
Pobra de Brollón (A)	Pobrense
Pobra de Trives (A)	TrivésAesa
Pobra do Caramiñal (A)	Pobrense
Poio	Poiense
Pol	Polense*
Ponteareas	Ponteareán/-á
Ponte-Caldelas	PontecaldelánAá, caldelánAá
Ponteceso	PontésAesa
Pontecesures	Cesureño/-a
Pontedeume	PontedeumésAesa, eumésAa
Pontedeva	PontedevésAesa
Pontenova (A)	PontenovésAesa
Pontes de G^a Rodríguez (As)	PontésAesa
Pontevedra	PontevedrésAesa, teucrino/-a.
Porqueira	PorqueirésAesa
Porriño (0)	Porrifiés/-esa
Portas	Portense
Porto do Son	Sonense
Portomarín	Portomarinense
Punxín	PunxínésAesa
Q	
Quintela de Leirado	Quintelán/-á
Quiroga	Quirogés/-esa

Rábade	Rabadense
Rairiz de Veiga	Veiguense*
Ramirás	Ramirense
Redondela	Redondelán/-á, choqueiro/-a
Rianxo	Rianxeiro/-a
Ribadavia	Rivadaviense
Ribadeo	Ribadense
Ribadumia	Ribadumiense
Ribas de Sil	Ribasilense
Ribeira	Ribeirán/-á, ribeirense
Ribeira de Piquín	Ribeirego/-a
Río, San Xoán de	Riés/-esa*
Riós	Riense
Riotorto	RiotorteñoAa, riotortense
Rodeiro	Rodeirense
Rois	Roisense
Rosal (O)	RosalésAesa
Rúa (A)	RuésAesa
Rubiá	RubiaoAa
o	
Sada	Sadense, sadésAesa
Salceda	Salcedense
Salvaterra de Miño	Salvaterrense
Sanios	Samonense
San Cibrao das Viñas	Cibrense
San Cristovo de Cea	CeésAesa
San Sadurniño	Sadurniñense*
Sandiás	SandiaoAá
Santa Comba	Santa CombésAesa, xalleiro/-a
Santiago de Compostela	Santiagués/-esa, compostelán/-a
Santiso	Santisés/-esa
Santo Amaro	Amarense

Sanxenxo	Sanxexino/-a
Sarreaus	Sarreaus*
Sarria	Sarriao/-á
Saviñao (O)	Saviñádigo/-a
Silleda	Silledense
Sober	SoberinoAa
Sobrado	Sobradés/-esa
Somozas (As)	Somocense
Soutomaior	Soutomaiorense

Taboada	TaboadésAesa
Taboadela	Taboadelense
Teixeira (A)	TeixeirésAesa
Teo	Teense
Toén	Toenés/Toenesa
Tomiño	Tomiñés/Tomiñesa
Toques	Toquense
Tordoia	Tordoiense*
Touro	Tourense*
Trabada	TrabadésAesa
Trasmiras	Trasmireño/-a*
Trazo	Tracense*
Triacastela	Triacastelao/-á*
Tui	Tudense*

Val do Dubra	DubrésAesa, valdubrésAesa
Valadouro (O)	Valadourés/-esa
Valdoviño	Valdoviñés/-esa
Valga	ValguésAesa
Vedra	VedrésAesa
Veiga (A)	Veiguense
Verea	Vereense
Verín	VerinésAesa, verinense

Viana do Bolo	Vianés/-esa
Vicedo (O)	Vicedense
Vigo	ViguésAesa, olívicoAa
Vila de Cruces	Cruceño/-a
Vilaboa	VilaboésAesa
Vilagarcía de Arousa	Vilagarcían/-á, aurosán/á
Vilalba	VilalbésAesa, chairego/-a
Vilamarín	Vilamarinés/-esa
Vilamartín de Valdeorras	Vilamartinés/-esa
Vilanova de Arousa	Vilanovés/-esa, aurosán/-á
Vilanova de Lourenzá	Laurentino/-a
Vilar de Barrio	Barriés/-esa
Vilar de Santos	<u>Vilasantés/-esa</u>
Vilardevós	Vilardexense
Vilariño de Conso	VilariñésAesa
Vilarmaior	VilarmaiorésAesa
Vilasantar	Vilasantarés/-esa*
Vimianzo	Vimiancés/-esa
Viveiro	ViveirésAesa, viveirense, vivariense

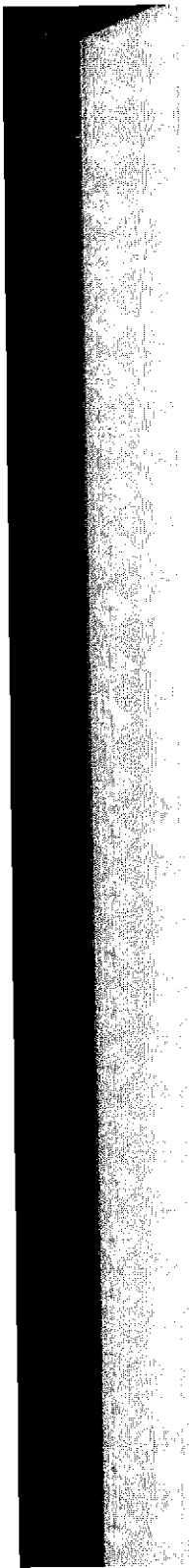
Xermade	Xermadés/-esa
Xinzo de Limia	Limiao/-á, limegoAa
Xove	Xovense
Xunqueira de Ambía	Xunqueirao/-á
Xunqueira de Espadanedo	Xunqueirao/-á

Z

Zas	Zaense*
------------	---------

(*) Non existe un acordo oficial sobre o xentilicio.

Nota: Os xentilicios rematados en **-ENSE** e **-EAUS** refírense tanto para a denominación masculina e **feminina**; o carácter de xénero vén dado, cando é substantivo, polo xénero do artigo ou demostrativo que o presenta e, cando é adxectivo, polo xénero do substantivo ao que acompaña.

PALABRAS CONFLITIVAS

Existen en galego unha serie de palabras que presentan certas dificultades á hora de grafalas. Vexamos algunhas delas e o xeito correcto de usalas:

Grado / Grao / Gran

Grado. Empregarase en galego só cando signifique vontade ou gusto.

Grao. Equivale a nivel, rango, intensidade e tamén designa a unidade de medida tanto térmica como xeométrica.

Gran. Adxectiva tanto unha cantidade como tamén define unha semente ou unha broulla.

Porque / Por que / Porqué

Porque. Úsase esta partícula para explicar unha causa.

Por que. Esta é a forma que se emprega na interrogación.

Porqué. Ten como en castelán valor de substantivo.

Se non / Senón

Se non. As frases que o inclúen teñen un carácter condicional.

Senón. Esta partícula dá sentido adversativo á frase.

Sentido / Senso

Sentido. Emprégase cando é participio do verbo sentir, ou é sinónimo de doído, facultade de percibir impresións, siso, xeito particular de entender as cousas, ou fala dunha dirección.

Senso. Pódese empregar sentido ou senso cando se fai referencia á acepción dunha palabra ou expresión.

Crédito / Creto

Crédito. Úsase esta forma cando se refire a temas económicos.

Creto. Funciona como sinónimo de fama, sona, prestixio...

Firma / Sinatura

Firma. Emprégase unicamente cando fai referencia a unha empresa comercial.

Sinatura. Autógrafo dunha persoa.

Con que / Conque

Con que. Ten significado de instrumento.

Conque. Ten valor de «así que», pertence ás partículas consecutivas.

Aí! / Aí / Hai

Aí! Interxección.

Aí. Adverbio de lugar.

Hai. Forma verbal (haber).

Cando / Canda

Cando. Expresa tempo.

Canda. Expresa compañía.

Pasantía / Clases Particulares

Pasantía. Dereito de paso, pasaxe.

Clases particulares. É o xeito correcto en galego, non existe pasantía con este concepto.

Interese / Xuro

Interese. Atención, fixación.

Xuro. Única forma válida para falar do eido económico.

Inversión / Investimento

Inversión. Cando se fala de cambio de sentido ou posición.

Investimento. Úsase este verbo cando se fala de cartos.

Último / Derradeiro

Último. Pódese empregar sempre.

Derradeiro. Ten uso restrinxido, só cando se refire a algo que é definitivo, que remata sen posibilidade de continuación unha cousa.

Madre / Nai

Madre. Ten uso en tratamentos especiais e tamén para designar á relixiosa.

Nai. O xeito máis común.

Padre / Pai

O mesmo caso que o anterior.

Cardeal / Negrón

Cardeal. Só para designar ao prelado.

Negrón. Ou mazadura para a outra acepción que ten «cardenal» en castelán.

Ola / Onda

Ola. Forma de saúdo ou recipiente.

Onda. Elevación dunha superficie líquida.

Patrón / Padrón

Patrón. Xefe.

Padrón. Lista de habitantes e tamén modelo (Padrón ouro).

Sede / Sé

Sede. Necesidade de líquido ou domicilio dun organismo.

Sé. Referente só á Igrexa.

Sirena / Serea

Sirena. Instrumento acústico.

Serea. Ser mitolóxico, metade peixe metade muller.

Secreto / Segredo

Secreto. Funciona só como adxectivo (policía secreta)

Segredo. Funciona como substantivo (Teño un segredo)

Recorrer / Percorrer

Recorrer. En castelán recurrir.

Percorrer. Facer un camiño, unha distancia.

Ano / Año

Ano, Período de tempo (365 ou 366 días).

Año. Cría da ovella, cordeiro.

Balor / Valor

Balor. Mofo.

Valor. Afouteza, calidade dos valentes.

Niño / Neno

Niño. Casa dos paxaros ou outros animais.

Neno. Cría do ser humano.

O fin / A fin

O fin. Finalidade, obxectivo.

A fin. Remate dalgunha cousa.

Á / Aba

Á. Ou ben contracción de A (preposición) + A (artigo), ou parte das aves, dos avións, dos edificios ou dos exércitos.

Aba. Parte do sombreiro.

Falda / Faldra / Saia

Falda / Faldra. Carne de res.

Faldra / Saia. Peza de roupa.

Faldra. Parte dunha montaña, aba, ladeira.

Testemuña / Testemuño

Testemuña. Persoa que testifica, ou presenza algunha cousa.

Testemuño. Declaración que dá a testemuña.

Exercicios

Traduce ao galego:

Los militares de alto grado si no comen cigalas no se quedan contentos.

Cuando estábamos ahí tenías muchos granos en la cara.

¿Con qué hiciste esa mesa? es necesario un alto grado de habilidad.

No es ese sino aquel el hombre que dice ay.

Ahí estáis, conque a estudiar gallego.

Farruco dice que el ángulo recto hierve a noventa grados.

Vete al grano, ¿Sois parientes de segundo grado o no?

Si ellos no lo quieren otros lo querrán de buen grado.

Es un gran maestro, sabe todos los porqués.

El incendio le provocó quemaduras de segundo grado.

No tiene sentido común, siempre va por sentido contrario.

No doy crédito a loque oigo, no soportas el agua a menos de sesenta grados.

Pedir un crédito a ese banco es como querer conocer el porqué del origen del Universo.

El sentido de la vista no permite percibir los granos que tiene, el maquillaje hace milagros.

Sé donde vives, ahí, en esa calle, conque ya me estás devolviendo los libros de cuarto grado de ingeniería si no quieres que le diga a tu novia que eres una persona sin crédito.

Tiene mucho interés en poner su firma en el libro de visitas.

La entrada secreta sólo la conozco yo, pero el padre Andrés sospecha algo.

No es un secreto que falta a las pasantías día sí y otro también.

Sólo le dije hola y me llenó el cuerpo de cardenales.

No escuches cantos de sirena y firma por nuestra firma comercial.

En la sede eclesiástica pasan mucha sed.

Siempre dice lo mismo: padre no hay más que uno y tonto el último.

Sus últimas palabras fueron para dejar claro el derecho de paso.

No creo que sea buena idea invertir tanto dinero.

Mi patrón os acusa de inversión sexual, y prohibirá al banco que pague los intereses de vuestra cuenta.

- 26) Se necesita valor para recorrer la falda de la montaña.
- 27) El niño buscaba nidos todo el año.
- 28) El fin de semana vi nacer un cordero.
- 29) Las alas de los sombreros tienen el fin de proteger del sol.
- 30) El abogado recurrirá la sentencia si tu testimonio fue falso.

ABREVIATURAS, SÍMBOLOS

A abreviación consiste no emprego de determinadas formas de palabras ou sintagmas de forma reducida. Dáse cando se sobreentende que o oínte ou lectora coñece o que se omite e é quen de interpretar correctamente a mensaxe.

Aparecen dous casos: a abreviación de palabras (abreviacións e símbolos) e a abreviación de sintagmas (siglas).

1. Abreviación de palabras

Pode producirse por supresión de letras ou sílabas (abreviatura) ou polo emprego dunha letra que simbolice unha palabra (símbolo).

1.1. As abreviaturas van ir seguidas de punto: Sr., nov. etc., D. Nalgúns casos tamén se emprega unha barra (/) no canto do punto: c/ cargo, c/c conta corrente, r/ rúa.

As abreviaturas poden ser :

- a) **Simples:** constan dun só termo (Sr., D.)
- b) **Compuestas:** teñen máis dun termo (S.A., S.L.)
- c) **Dobres:** expresan o plural repetindo a letra (CC.OO., EE.UU.)

1.2. Os símbolos son as letras ou conxunto de letras que na ciencia e na técnica representan unha palabra ou mesmo un sintagma. Posúen unhas peculiaridades que as diferencian das abreviaturas:

- a) Son instituídos por organismos internacionais, polo tanto non son de libre creación.
- b) Non levan nunca punto abreviativo (**m** e non **m.**, **km** e non **km.**)
- c) Non admiten morfema de plural (7 **m** e non 7 **ms**)

2. Abreviación de sintagmas

As siglas son a xustaposición de iniciais dun sintagma que dá lugar a unha formación léxica diferente de cada unha das palabras que lle dan orixe e as cales substitúe (OTAN, BOE, DOGA).

As siglas, que non levan puntos de separación, fan referencia a nomes de organismos, sociedades, asociacións...: ONU, TVG etc.

Comisións, servizos, departamentos...: DXPL (Dirección Xeral de Política Lingüística).

Cando as siglas só recollen a inicial das palabras básicas, escríbense con maiúsculas e sen punto de separación. Polo contrario, algunhas siglas xa lexicalizadas por completo adoitan escribirse con inicial maiúscula e as outras en minúsculas (Unesco, Unicef, Astano, Fenosa), e outras, pola súa banda, totalmente en minúsculas. Estas últimas son consideradas xa como palabras normais, con entrada nos dicionarios, e admiten flexión de xénero e número (ovni, láser, talgo...).

As siglas van levar o xénero da sigla inicial, co cal o artigo debe concordar con esta en xénero e número: a ONU, o DOGA.

Xa para rematar só sinalar que aparecen na lingua galega unha serie de siglas que conservan a forma que tían na lingua de orixe KGB, UNESCO... e que se deben considerar empréstimos; outras, pola súa banda, son adaptadas ao noso idioma a partir dunha tradución OTAN por NATO, ONU por UNO...

FAMILIAS LÉXICAS IRREGULARES

Existen na lingua galega unha serie de palabras que pertencen a unhas familias léxicas denominadas irregulares. Explicareime, trátase de familias de palabras que adoptan unha forma patrimonial (máis galeguizada para entendérmonos) ou semiculta/culta (máis conservadoras no tocante á súa evolución da lingua orixe).

Este é polo momento o rexistro en que entran os vocábulos no galego.

Precisamente esa diferenza conduce a engano no caso de certas palabras que son moi habituais na nosa fala e escrita.

Entre as máis frecuentes están:

Formas patrimoniais	Formas semicultas/cultas	Formas patrimoniais	Formas semicultas/cultas
Anxo	Anxélico Anxelical Ángelus	Doente Adoecer Evanxeo	Indolente (-mente) Indolencia Evanxelista Evanxelización Evanxelizar Evanxelizado Evanxélico/a
Cor Corido	Color Colorido Coloración Colorante Colorismo Colorista Incoloro	Lúa Luar (luz da lúa) Aluar Galardoar Galardoado/a	Lunar (rel. á lúa) Lunático Galardón
Coroa Coroación Coroamento Coroar	Coronario/a	Lume Alumear Iluminación Luminosidade	Luminoso Iluminar
Dor Dorido Doer Doenza	Dolor Doloroso (-mente)	Moa	Luminaria Molar

Formas patrimoniais	Formas <u>semicultas/cultas</u>	Formas patrimoniais	Formas semicultas/cultas
Amontoado	Montón	Resoar	Resonancia
Amontoar		Resoador	
Orde	Ordenar	Resoante	
	Ordenación	Vontade	Voluntario
	Ordenamento		Voluntarioso
	Ordenador		Voluntariamente
	Ordinario	Xeral (adx.)	Xeneral
Perdoar	Perdón	Xerar	Xeneralizar
Perdoado		Xeralmente	Xeneralidade
Persoa	Personaxe	Xeración	Dexeneración
Persoeiro	Personalidade	Xerador	Dexenerar
Persoal	Personalizar	Xerado	Dexenerado
Persoalmente	Personificar	Xerativo	Xenerativo
	Personalismo	Xeratriz	Xeneralización
Só, Soa	Solitario	Xeracional	Xénero
Soidade			Xenérico
Soamente		Xeado	Xelado (Substantivo)
Soar		Xeada	
Asoante	Consonancia	Xear	
Consoante	Consonante		
	Consonántico		
	Consonantismo		

Exercicios

Traduce ao galego:

- 1) Ese pintor usa el color de una forma tan indolente que produce dolencias en los ojos.
- 2) Nosotros creemos que por ser solitarios tenéis una personalidad lunática.
- 3) No me gusta personalizar pero el único que se presentó voluntariamente fue Pedro.

- 4) Tu conducta sólo nos produce dolor, adoleces de lo que tiene que tener una persona.
- 5) Pensaban que comprando un ordenador pondrían orden en su vida, pero alunizaron en terreno desconocido.
- 6) La coloración lunar es objeto de estudio en la actualidad.
- 7) Los generales de esa generación no buscan personalismos, por regla general.
- 8) La soledad es la lumbre en la que se consumen las personas y los personajes, generadora de comportamientos lunáticos.
- 9) Es extraordinario como ha degenerado hasta ese punto.
- 10) La generación de mis padres solamente entiende los colorines de tus cuadros.
- 11) Hubo un rey al que llamaban «El doliente», no debía ser una luminaria.
- 12) Tengo por misión alumbrar la senda de los que recorren el doloroso camino de las oposiciones.
- 13) El general que pide voluntarios para la guerra, personalmente creo que está destinado a ser una personalidad solitaria.
- 14) Por mucha voluntad que tengas no puedes luchar contra el ordenamiento jurídico.
- 15) Cuando se apagó el generador tuvisteis una idea luminosa.
- 16) Cuando seas comerciante comprenderás lo difícil que es elegir el género textil.
- 17) No sabes lo que me duele que estés siempre en la luna.
- 18) Se tiñó el pelo de una forma muy colorista, dice que así gana en personalidad.
- 19) Tenía un lunar en la frente y otro en un sitio en el que generalmente no lo hay.
- 20) Su novia es tan voluntariosa como él indolente, ¡que pareja!
- 21) Esos refrescos sólo tienen colorantes y conservantes autorizados.

Define:

Un líquido que non ten cor é _____

Texto representado por persoas _____

Algo que causa dor _____

Manchas na pel _____

O que non ten compañía _____

Máis alto grao militar _____

O que fai algo porque quere (faino) _____

Está frío, é de sabores (cómese) _____

Peza dental (para mastigar)

Se te meten no conxelador estás

Relativo ás moas

Cando levas un golpe estás

A igrexa do Evanxeo é

Se non é vocal é

O Papa reza o

Poñer cousas enriba doutras é

Dar o perdón a alguén

Unha canción habitual

Premio, distinción

REGRAS DO B E DO V

Non é doado para os que queren escribir en galego, e sempre o fixeron en castelán, evitar caer no erro do emprego incorrecto do B e do V. Sendo ambas linguas filias da mesma nai, o latín, a súa evolución afastounas ao tomaren cadansúa solución lingüística.

Ter coñecementos de latín sería a solución máis definitiva, pero como este libro trata de ser un manual eminentemente práctico contentarémonos con coñecer as regras básicas e as palabras que aparecen con maior asiduidade no noso idioma e que se grafan de diferente xeito ao castelán.

1. Escríbese B

- Nos verbos *caber, deber, beber, haber, saber, sorber e lamber* (e os seus derivados).
- Nos verbos rematados en **-BIR**:
Recibir, percibir... (agás **servir, vivir, vir e derivados**).
- Nos verbos rematados en **-BUÍR**:
Retribuir, atribuir...
- Nas 1ª e 2ª persoas do singular e nas tres do plural dos pretéritos imperfectos de indicativo dos verbos da primeira conjugación:
Amaba, amabas, amabamos, amabades, amaban.
- Precedendo a outra consoante:
Obcecar, abdome, bloque, branco, substantivo, abril, abstemio, absurdo, abreviatura, brillantar, abnegado, obsequio, obxecto, obra, libre....(agás **acivro, ávrego**).
- Nas palabras que comezan cos prefixos BEN-, **BI-**, BIS-, BIO-:
Benfalado, benvido, benestar, bicarbonato, bígamo, bicicleta, bisílabo, biografía, bioloxía...(**Olo, non as que comezan por vice- vice-presidencia, vicesecretaría...**).

Nas palabras que comezan por **BIBL-**, **BUR-**, **BUS-**, **BU-**:

Biblioteca, bibliografía, burgués, burla, busto, buscar, bufanda, búfalo... (agás **vurullo**).

Nas palabras que comezan por **ABU-**, **ABUR-**, **ABUN-**:

Abulia, abundancia, aburguesamento... (**Olo, avultar e derivados**).

Nas palabras rematadas en **-BILIDADE**:

Mobilidade, habilidade... (agás **civilidade e derivados**).

Palabras derivadas de **móbil**:

Mobilizado, automóbil...

Nas palabras rematadas en **-BUNDO**:

Vagabundo, meditabunda...

Nas palabras rematadas en **-ILABO**:

Tetrasílabo...

Escríbese V

Nos verbos acabados en **-VER**:

Mover, ver... (agás **beber, deber, lamber, caber, haber, saber, sorber e derivados**).

Nos verbos rematados en **-VERSAR**, **-SERVAR**:

Reservar, observar...

Despois de **B**, **D**, e **N**:

Obvio, adverbio, envelenar...

Nas palabras que comezan polo prefixo **VICE-**:

Vicesecretario, vicepresidente...

Despois de **LE-**, **DI-** cando son principio de palabra:

Levantar, levar, dividir, divorcio... (agás **lebre e derivados**).

Nas palabras que principian por **EVE-**, **EVA-**, **EVO-**, **EVI-**:

Eventual, evaporar, evolución, evidencia... (agás **ébano, ebonita e derivados**).

- Nas palabras rematadas co sufixo **-ÍVORO/A**:
Carnívoro, omnívoro, fruxívoro... (agás **víbora**)
Nas palabras que rematan en **-TIVO/A, -TIVAMENTE**:
Optativo/a, iniciativa, primitivamente...
- Nos nomes das **estacións do ano** e dos **numerais**:
Inverno, primavera, verán, nove, vinte, vixésimo...

3. Palabras máis comúns que cambian de galego a castelán

Abelá	Esvelto	Varanda
Avó/Avoa	Gravar	Varrer
Avoengo	Garavanzo	Vasura
Avogada	Marabilla	Verniz
Chibo	Móbil	Voda
Chubasco	Pavillón	Vogar
Corveta	Ravo (planta)	Voitre
Covarde	Rebentar	Vulto
Escaravello	Trevo	Xavelina
Escarvar	Trobador	

• Exercicios

Traduce ao galego:

- 1) Mi bisabuelo conocía a un trovador.
- 2) Es una maravilla ver caer los chubascos en la tele.
- 3) Tenía la extraña costumbre de disecar escarabajos, buitres y abubillas.
- 4) La barandilla de su casa recorría todo el pabellón norte.
- 5) Con tanto barullo, la grabación quedo fatal.
- 6) Ayer tu madre tuvo que lavar, barrer y tejer una bufanda.
- 7) El vicepresidente de la comunidad no se sintió bienaventurado hasta que tomó bicarbonato.

- 8) Está obcecado en emplear palabras trisílabas, como por ejemplo cobarde.
- 9) Aquel automovilista demostró gran habilidad para no sucumbir.
- 10) La biografía del Vizconde de Betanzos es una obra increíble.
- 11) ¡No hombre, la víbora no es un animal herbívoro!.
- 12) Beber y conversar es lo que más le gusta.
- 13) Divulgaron la iniciativa de su abuela.
- 14) La abundancia de vagabundos se debe a que perciben la posibilidad de una boda.
- 15) Ese biólogo considera una vulgaridad usar el bisturí para reventar bolsas.
- 16) Mi bisnieto tiene un busto del vicesecretario en el recibidor que está barnizado.
- 17) La deuda del gobierno con los albañiles es consecuencia de la privatización del sector.
- 18) Cantabas cuando creías que no encontrarían el cadáver en la taberna.
- 19) Los sorbetes de avellana saben mejor que los de garbanzo.
- 20) Te he dicho veinte veces que el número cinco no es divisible por dos.
- 21) En esta casa no son bienvenidos los capitanes de corbeta.
- 22) El Deportivo consiguió un resultado abultado.
- 23) Resbalé cuando pisé el agua que habías vertido.
- 24) Los pasos de las liebres son leves.
- 25) Debe llover hoy o mañana para que se salve la cosecha.
- 26) Me dejó acobardado cuando le vi lanzar la jabalina.
- 27) Ese chivo está como una cabra.
- 28) Tomar un subfusil requiere una buena dosis de valor.
- 29) Sentado en el diván no conseguirás jamás ser esbelto.
- 30) Aunque encuentre un trebol de cuatro hojas no tendrá nunca una familia de abolengo.

Completa con B ou V:

Pol_o	__ol__oreta	Ti__en	Pom__a
A_ella	Chi_o	Gai__ota	__ulto
Tro_ador	__arrer	__ulgar	A__ogado
__urullo	Re__entar	Gra__ar	__uscar
__alorecer	__esar	__anzo	__eludo
__ermello	__aleiro	Co__arde	Go__erno
Lu_as	__arullo	__illa	Mara__illa
Inser__ible	__usto	__írgula	Mó__il

APOCOPE

Na nosa lingua aparece nos adxectivos Grande e Santo.

Escoller entre Gran e Grande vai ao gusto do consumidor, aínda que se considera máis tradicional a forma plena (Grande).

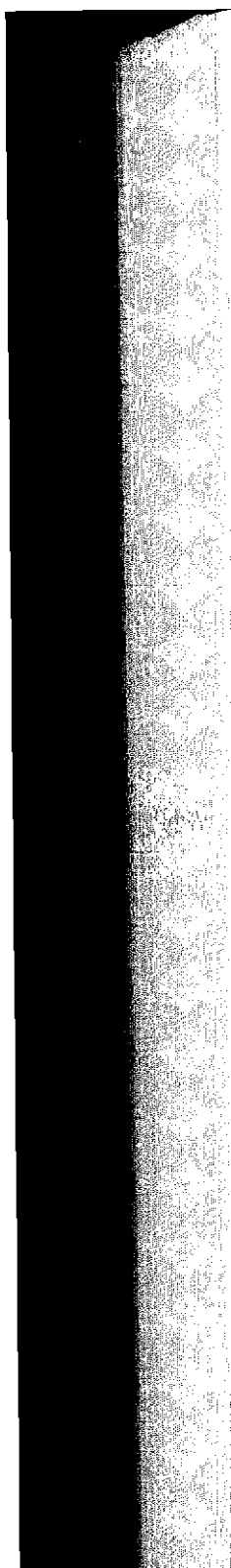
No que atinxe a Santo, a forma apocopada (San) só afecta ao masculino singular, e, neste caso, cando aparece diante de nomes que comezan por consoante. A forma plena (Santo) é obrigatoria ante nomes comezados por vogal e tamén coa palabra Cristo.

• Exercicios

Traduce ao galego:

- 1) No es que sea un gran ingeniero, pero está protegido por San Cosme.
- 2) Grande fue mi disgusto cuando Santa Rita no me concedió el deseo.
- 3) San Antón y San Pedro son los más grandes santos.
- 4) Como no era un gran médico se especializó en medicina forense.
- 5) Tus palabras tuvieron una gran repercusión social.
- 6) Yo por si las moscas voy mañana a San André de Teixido.
- 7) Santa Ana y Santa María son imágenes más pequeñas que el gran Santo Cristo del altar.

SEPARACIÓN DE PALABRAS A FINAL DE LÍNEA

Cando existe a **necesidade** de partir **unha** palabra ao final da liña, a división debe respectar as **sílabas** que a **compoñen**. Para o facer **correctamente**, cómpre ter presente unha serie de regras:

1. Os dous elementos dun dígrafo (LL, CH, RR, NH) non poden **separarse**, xa que representan un son único:

Pele - llo

Du - cha

Deste - rrado

Ningu - nha.

2. Cando **nunha** palabra aparece unha secuencia de dúas consoantes entre **vogais**, a separación silábica faise entre as consoantes:

Ac - tual

Ab - dome

Ad - misión

Ec - cema

Adap - tación

Amig - dalite

Ét - nia

Om - nívoros

Ad - hesión.

Cando as dúas consoantes forman unidade (**BL**, **BR**, **PL**, **PR**, **CL**, **CR**, **GL**, **GR**, **DR**, **TL**, **TR**, **FL**, **FR**) non se poden separar:

Ca - ble

Co - bra

Com - pleto

So - prar.

3. Cando hai **máis** de dúas consoantes existen dous casos:

- 3.1. Se o grupo termina en -L ou -R, a consoante que as precede forma sílaba con **elas**:

Es - trada

Ex - tremidade

Ins - trución

Em - blema.

- 3.2. Nos demais casos a separación silábica faise antes da última consoante:

Abs - tención   Sols - ticio   Trans - piración   Ins - tituto.

4. Naquelas palabras construídas por prefixación e nas que aínda non se perdera conciencia do prefixo, é recomendable facer a partición entre o prefixo e a base:

Bis - avoa   Trans - oceánico.

Pero tampouco sería incorrecto dividir en sílabas normais:

Bi - savoa   Tran - soceánico.

5. Cando aparecen dúas vogais xuntas poderán separarse se forman hiato:

Co - ello   Re - alismo   Mu - ñño

Non poderán separarse se forman diptongo:

Vim - bio   Espe - cial   Cien - cia

Se hai tres ou máis vogais xuntas pode separarse a primeira sempre que non forme parte dun diptongo ou un triptongo:

Ensa - iar   Distribu - íu   Xe - niais.

6. Cando o guión que separa a segunda forma do artigo ou os dous termos dunha palabra completa coinciden en final de liña sempre hai que repetilo no comezo da liña seguinte:

Debes estudar para obterlo aprobado.   Agora pertence ao PSG-EG.

Padece unha típica crise maníaco-depresiva.

Por último, lembrar que debe evitar deixarse unha letra soa ao final de liña, por razóns de estética.

8 Exercicios

Sinala as palabras mal separadas, **supoñendo** que a barra / indica cambio de liña:

Ma-/chete	Co-/uto	Le-/irón	Ex-/ame
Per-/spicacia	Gramma-/lleira	Algun-/ha	Exac-/to
Ambigu-/o	Soci-/ais	Sei-/xal	Ref-/resco
Proc-/lamación	Xen-/ro	Adop-/tar	Reac-/ción
Bis-/avó	Trans-/atlántico	Xesu-/íta	Co-/ordinar

Sinala todas as posibilidades de separación a final de liñas das seguintes palabras:

Delincuencia.

Raíña.

Obxectivo.

Areeiro.

Carraxe.

Subscrición.

Miúdo.

Científico.

Desdobralo.

Comunmente.

Ensaíou.

Xoia.

Acción.

Coroado.

Continuidade.

Conspiradora.

Lactante.

Obscenidade.

Coengo.

Pallaso.

Corrixe os **erros** na partición de palabras que atopas:

Penso que deberías ser máis reflex-
ivo e non votar a esa coalición PG-
XG só por que che gusta a lou-
ra que reparte a propaganda.

Fai o favor de saír cando conclú-
-as con ese traballo, non esquezas a-
pagar a luz, o aire acondicionado ou mel-
lor dito a calefacción.

Non nos importa que sexa francés, ing-
lés ou alemán, o que xa non queremos é enc-
her a empresa de xente que non sai-
ba falar galego.

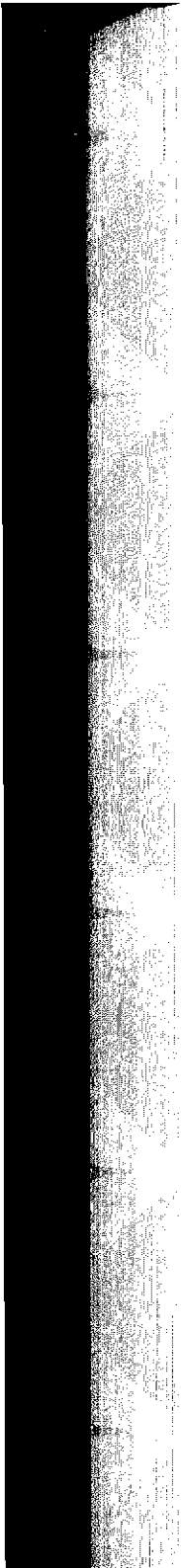
O seu problema era unha enfermidade maníaco-
-depresiva que lle facía parecer ante os ollos dos dema-
is unha especie de monstro, cousa que non era de ningun-
ha maneira.

○ H

PROBLEMAS DE S OU X

PROBLEMAS CON L E N

OUTRAS LETRAS

o h

Aínda que podería dicirse que a norma máis xeral é colocar en galego un F onde en castelán aparece **H** existen moitos casos que contradín esta regra.

Ás veces, por tratárense de palabras de orixe grega ou latina que entraron na nosa lingua como palabras cultas ou **semicultas** e conservan o **H**.

Pero non son estes os únicos casos.

1. Prefixos máis coñecidos

Halo	Hex / Hexa
Hecto	Hidr / Hidro / Higo
Heli / Helio	Hiper
Hema / Hemat / Hemato	Hipn / Hipno
Hemi	Hipo (debaixo)
Hendeca	Hipo (cabalo)*
Hepato	Holo
Hept / Hepta	Homeo
Heter / Hetero	Homo

* Hipo (castelán) Impo, salouco (galego).

2. Tamén levan H por contra do castelán

Harmonía (e a súa familia léxica)

Harpía

Levan H en posición intermedia

Alcohol / Alcol	Exhortar	Prohibir
Adhesión	Exhumar	Superhome
Bohemio	Filharmónica	Unha
Coherencia	Inherente	Vehemencia
Deshonra	Inhóspito	Vehículo
Desinhibir	Inhumano	
Exhibir	Ningunha	

Non levan H

Alelí	Inchar	Orchata
Baía / Badía	Irmán	Orfo
Desinchar	Oco	Ovo
Ermida	Ola	Truán
Ermitán	Ombro	Úmero ..

Levan F no canto de H

Afogar	Fermosura	Fume
Almofada	Ferramenta	Fungo
Bafo	Ferro	Furacán
Faba	Fidalgo	Furto
Faia	Fígado	Mofo
Falcón	Fillo	Tafona
Fame	Fio	Tafur
Fastio	Folgazán	Refén
Farina	Formiga	
Ferida	Formigón	

■ Exercicio

Traduce ao galego:

Sus hermanos dan hierba a los caballos cerca del hospital.

Nunca serás un héroe ni un superhombre mientras seas tan holgazán.

Los hidalgos murieron ahogados de forma humillante.

La humedad produce moho en las cosas, eso es lo que pasa en la cocina del Hospicio.

Siendo huérfano no queda más remedio que ser humilde.

Cuando caí por el hueco de la escalera me lastimé el hombro.

Tienes que desinhibirte y decir por lo menos ¡hola!

Esa prohibición me parece inhumana, una injusticia que rompe la armonía.

Nunca estáis de buen humor, aunque os hipnoticen.

Exhortó con vehemencia a aquellos truhanes.

La humanidad necesita más alhelíes y menos horrores.

De primer plato tomaré huevos fritos, de segundo habas con harina y para beber horchata.

Tienes una rueda deshinchada en tu vehículo, pero no es ninguna deshonra.

Menos mal que llevas luces halógenas, no se ve nada en varias hectáreas.

¡Que susto! se rompió el húmero y es hemofílico.

Cree que ser bohemio consiste en beber hectolitros de alcohol.

Vuestros exámenes me produjeron una hemorragia cerebral, nadie sabe lo que significa heliocéntrico.

El hormigón no es el macho de la hormiga, por lo menos en el Hemisferio Norte.

Vivía como un sultán en su harén, pero acabó en la horca.

Como su nombre indica endecasílabo se refiere a once sílabas.

¡Que lástima! toda el agua de la bahía está llena de hidrocarburo.

¡Pues no queridos alumnos! no es lo mismo homosexual que heterosexual.

Nos hizo una exhibición de humor negro en aquel inhóspito hospicio.

Hogaño es lo contrario de antaño.

Hasta que llegaron con aquella aguja hipodérmica que parecía un arpón no me puse nervioso.

- 26) Dices que tu suegra es una arpía horrible, culpable del holocausto judío entre otros crímenes, vigila la hipertensión.
- 27) La hipótesis de que el hipo lo provocan los hongos de los pies es muy vieja.
- 28) Ya sé que los ejercicios sobre ortografía conducen al hastío, y que los alumnos os sentís rehenes de un profesor loco.
- 29) Sobre la mesa de haya el tahúr jugó con habilidad sus cartas.
- 30) Nos preguntaron sobre las palabras homógrafas y como se halla el área de un hexaedro.
- 31) Los cristales de la tahona estaban cubiertos de vaho.

PROBLEMAS DE S OU X

Por regra xeral o **X** ocupa o lugar que en castelán ten a letra **J** dentro das palabras, esta **unicamente** aparece en galego en voces prestadas.

Por outra banda, tamén hai que contar cos prefixos de orixe latina **-EX / -ES / -E** que significan movemento cara ao exterior, e **-EXTRA**, fóra de.

Así pois, o panorama que achamos no emprego do **X** é un tanto complexo, sobre todo porque, á parte dos casos comentados, existen vocábulos que **varían** con respecto ao castelán.

1. Emprégase S a diferenza do castelán

1.1. No canto de Z

Biscoito	Mesquita
Esquerda (e derivados)	Polisón
Lapis	Torresmo
Mesquiño (e derivados)	Xasmín

1.2. No canto de X

Esaxerar (e derivados)*	Estender (e derivados)*
Escavar (e derivados)	Estranxeiro (e derivados)
Escéptico (e derivados)	Estrañar (e derivados)
Escusar (e derivados)*	Osíxeno (e derivados)
Esixir (e derivados)*	Sesaxenario
Espoliar (e derivados)	Sesaxésimo
Espremer (e derivados)	

OLLO! A locución «De extranjijs» tradúcese en galego «Por tras da porta, ós agachadas».

Logo da revisión de xullo de 2003 admítense tamén **exaxerar** e **exixir**.

«Excusado» emprégase en castelán como eufemismo, en galego non ten ese valor, así «escusado» será sempre participio do verbo escusar podendo ter valor de adxectivo. Co outro valor en galego úsase a voz «retrete»,

Estender conxúgase con **S**, pero na formación de substantivos, adxectivos e adverbio leva **X** (*Extensión, Extensivo, Extensor, Extenso, Extensamente*). i

1.3. Non levan S

Diminuir (e derivados)

Subtraer (e derivados).

Levan X a diferenza do castelán

2.1. X no canto de S

Xarampón*

Graxa (e derivados)

Taxa

Xastre (e derivados)

Bruxelas (e derivados)

Cornixa

Enxalzar

Igrexa

* Tamén é correcta a forma **Sarampelo**.

2.2. X no canto de Y

Cónxuxe (e derivados)

Conxuntura

Inxección (e derivados)

Maxestático

Pexorativo

Proxectar (e derivados)

Proxectil

Subxugar (e derivados)

Traxecto (e derivados)

Xema*

Xeso (e derivados)

Xugular

Xacer (e derivados)

* *Xema corresponde en castelán tanto a «gema» como a «yema».*

2.3. X no canto de CH

Bolxevique (e derivados)	Paxá
Clixé	Xelín
Haxís	Xilaba

Levan X no canto doutras consoantes

Cervexa (e derivados)	Suxeitar (e derivados)
Conxectura	Desexar (e derivados)
Enxiva (ou Xenxiva)	Bocexar (e derivados)
Lixivia	Bosquexo (e derivados)
Oxalá	Xaxún
Pelexa	Arxila
Solfexo	Maxestoso ...

Palabras que en castelán levan J e en galego LL

Se antes **falei** de que normalmente o que en castelán leva **J** en galego leva **X**, seguir esa regra en determinados vocábulos conduce a caer nun erro de **castelanismo**.

NON

Conexo
Parexa
Antoxo
Oxo
Baraxa
Lentexa
Pelexo
Cexa
Texa
Estropaxo
Clavixa
Burbuxa
Concexal
Amasixo

SI

Coello
Parella
Antollo
Ollo
Baralla
Lentella
Pelello
Celia
Tella
Estropallo
Caravilla
Burbulla
Concelleiro
Amasillo

• Ejercicios

Pon en galego:

En Bruselas experimentan inyectando gasolina en la sangre.

En mis barcos nunca hay polizones, exijo a mi tripulación una preparación excepcional.

No podrás ayunar mucho tiempo si estás tan cerca de bizcochos y torreznos.

Lo que desean los concejales es derribar la iglesia, pero no lo conseguirán sin pelea.

Estudia solfeo por un antojo de su sexagenario abuelo.

La vida conyugal de los bolcheviques es como la de cualquier otra pareja.

Usaba su lápiz como un proyectil contra los demás compañeros.

Nunca creí que fueras tan mezquino, emborrachar a los conejos con cerveza no estuvo bien.

El sastre yace sobre sus bocetos víctima de la falta de oxígeno.

Es extraño que a la izquierda de la mezquita no existan cornisas.

El médico me aconsejó disminuir el consumo de grasas mientras bostezaba, debe estar aburrido de decir siempre lo mismo.

Como la baraja se le manchó de yema de huevo el muy animal la lavó con lejía.

Los dentistas irlandeses cobran sus revisiones de encías en chelines.

La coyuntura económica permitió la esclavitud.

Si crees que por ser aparejador estás libre del sarampión estás muy equivocado.

El marroquí que os vendió el hachís tenía una chilaba muy llamativa.

Los estudiantes opinan que las tasas universitarias son exageradas.

El aire huele a jazmines y el paisaje es majestuoso.

Hoy asistimos a una proyección sobre la vida del pachá de un país africano.

Es una conjetura pero creemos que aquí puede haber sal gema.

Ya le expliqué que es deber del anfitrión agasajar a sus invitados.

Son lentejas, si quieres las comes si no las dejas.

Hay varias tejas sobre la cornisa de la iglesia.

La trayectoria del proyectil dibujó un arco.

La extensión de tus tierras no supera a la de las de mi cónyuge.

- 26) Le cortaba de buena gana la yugular a mi profesor de gallego.
- 27) No puedo ensalzar la sustracción de esos libros, pero no pude sujetar mis manos.
- 28) Excelente partido de tenis el que jugaron esa pareja de concejales.
- 29) El extranjero nunca había visto burbujas de esa clase.
- 30) No me gustaría estar en el pellejo de mi sobrina cuando tenga que examinarse de gallego.

Traduce ao galego:

Yo tenía una prima que era muy exagerada, con la excusa de hacer un café exprés, exigía que todos, excepto su hermano, jurásemos que no tenía ni un gramo de grasa.

Hacía falta tomar oxígeno después de semejante mentira, era como ensalzar la delgadez de un elefante, una mentira que no sonaba bien ni con la ayuda del solfeo.

Otro ejemplo: el día que fue al sastre, el pobre hombre tuvo que hacerse el sordo cuando le comentó que la vida en Bruselas, como extranjero turco, consistía en pelear y coser chilabas para sus compatriotas, aguantar dolor de encías cuando les pegaban los neonazís, y pagar las tasas con sujeción a la ley.

El sastre no pudo aguantar y le contestó que prefería beber lejía en una cornisa antes que aguantar las conjeturas de alguien que había fumado demasiado hachís.

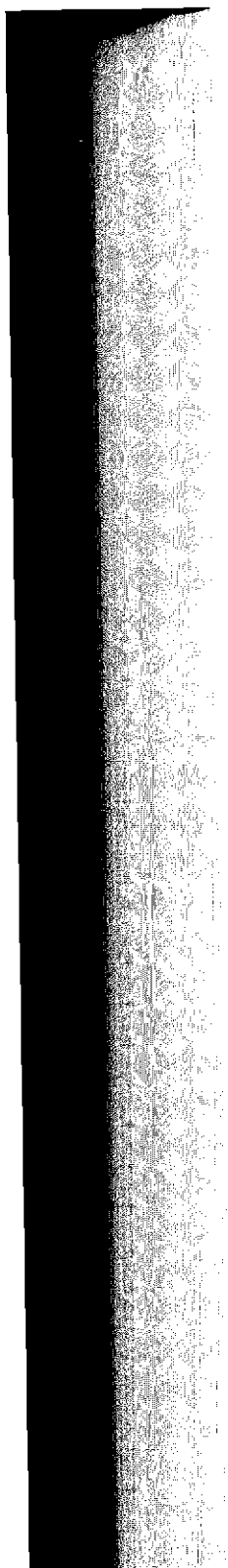
Lo peor fue cuando le quiso pagar en chelines.

Todas las conjeturas que hagáis no son suficientes para calificar a esa mujer que rompe con el cliché del bolchevismo. Ojalá.

El sexagenario sastre no se extralimitó, no fue extraordinariamente desagradable, pero necesitaba ser más experto en el trato con los extraños.

Al llegar a este extremo pienso que la expulsión de mi prima era necesaria, antes de que se extralimitase. Pero ella había ido allí ex profeso para exprimir los sesos del sastre, y cuando él habló le dió la oportunidad por la que ella estaba a la expectativa.

Corresponde a un médico estudiar la excitación que le produjo aquella respuesta. Antes de expirar el día, extender una extensa extrañeza sobre aquel polizón era su único objetivo. Después de eso el aire olería a jazmín y alimentaría como bizcochos.

PROBLEMAS CON **L** e **N**

É preciso destacar que é **moi** característico do galego a **perda** destas dúas consoantes en posición intervocálica con respecto á palabra orixe latina (Lúa - Luna).

Teño que volver a referirme aos cultismos, semicultismos e voces patrimoniais para explicar as diferenzas no emprego destas dúas **letras**. Os cultismos están **máis** achegados na súa forma á primixenia, definen, polo **xeral**, realidades abstractas ou termos **científicos**, mentres as voces patrimoniais e **semicultas** sufriron un **maior** proceso de evolución con respecto á lingua nai, e **refírense** a realidades **máis habituais e concretas**.

Do latín *PLENUM* aparecen tres formas *Cheo* **I** *Preamar* **I** *Pleno*.

1. **OL**

1.1. **Con L como en castelán**

Aclamar (e der.)	Declamar (e der.)
Adolescente	Doloroso
Anxélico	Evanxélico (Evanxeo)
Blasfemia	Exemplar
Bloque (e der.)	Flamante
Candelabro	Globo
Claro (e der.)	Molar (Moa)
Clase	Placa
Clasificar (e der.)	Plácido (e der.)
Clima	Plana*
Colorido	Planta (e der.)
Condolencia (condoer)	Plátano
Consolar	Platino
Cristalino	Público (e der.)
Reclamar (e der.)	Suplicar (e der.)
Repleto (e der.)	Volante*
Solitario (Só)	Voluntario
Suplente (e der.)	Xelado (e der.)*

* *Volante* leva *L* cando significa adorno dun vestido ou o guiador dun automóbil.

* *Xelado* leva *L* cando define a larpeirada, sen *L* emprégase para referirse ao verbo *xear*.

* *Plana* cara dunha folla **I** *Chaira* extensión de terreo **I** (*Plana* maior, *Primeira plana*).

1.2. Con L en galego, con LL en castelán

Apelido (e der.)	Chanceier (e der.)	Novelo
Atropelar (e der.)	Crioulo	Peliza
Belo (e der.)	Degolar (e der.)	Pesadelo
Bulicio (e der.)	Destelar (e der.)*	Querela (e der.)
Calo* (e der.)	Ebulición	Selar (e der.)
Camelo*	Estalar	Talo
Capela (e der.)	Estrela	Vasaio
Castelo	Meixela	Vila

* *Calo* dureza, *Callos* comida.

* *Camelo* animal, *camelo* en castelán tradúcese por *engano* ou *engaio-lamento*.

* *Destelar* é emitir luz, *destellar* é quitar tellas.

1.3. Desaparece o L con respecto ao castelán

Aguia	Moa	Saúde
Amea	Moer	Saúdo
Amidón (e der.)	Natureza	Só
Anguía	Pa	Tea
Cabido	Panca	Veio
Caveira	Perigo (e der.)	Voar (e der.)
Coar (e der.)	Pía	Xémeo*
Doce (e der.)	Pobo (e der.)	
Doer (e der.)	Saír (e der.)	

* *Tamén* existe a forma *Xemelgo*

1.4. Levan R non L

Afrixir (e der.)	Frouxo	Praza (e der.)
Arbore	Igrexa	Prazo (e der.)
Branco (e der.)	Mércores	Pregar (e der.)
Brando (e der.)	Nobre (e der.)	Pregaría
Cárcere	Obrigar (e der.)	Preito (e der.)
Cravar (e der.)	Pracer (e der.)	Recruta (e der.)
Cumprir (e der.)	Praga	Soprar (e der.)
Empregar (e der.)	Praia	Soprete
Escravo (e der.)	Prata (e der.)	
Fraco (e der.)	Prato	

Non levan L en castelán

Laranxa (e der.)	Pálpebra	Xulgar (e der.)
Leste	Rampla	
Lintel	Rolda	

* «Julio» en castelán ten dúas formas en galego: Xulio cando é nome de persoa, e mais Xullo, o nome do mes.

2. O N

2.1. Levan N como en castelán

Abandonar (e der.)	Ordenado (Fam. Lex. Irr.)
Abonar (e der.)*	Órgano (e der.)
Apaixonar (e der.)	Personalidade (Fam. Lex. Irr.)
Condenar (e der.)	Serenata
Consonancia (Fam. Lex. Irr.)	Serenar (e der.)
Detonador	Sirena*
Fregona	Tronar (e der.)
Lunar (Fam. Lex. Irr.)	Trono
Melena	Zona*

* *Abonar(se)* co significado de *subscribirse*.

* *Sirena* instrumento acústico, *Serea* ser mitolóxico.

* *Zona* parte de terreo, *Zoar* é o ruído que fan as moscas ou o vento.

2.2. Con N en galego, con Ñ en castelán

Anil	Canón (e der.)	Pestana (e der.)
Antano	Danar	Rapina
Brunir (e der.)	Desenganar (e der.)	Sinai (e der.)
Cana*	Enganar (e der.)	
Cano	Ensinar (e der.)	

* *Cana define tanto o pelo branco como o talo dos vexetais ou mesmo o instrumento de pesca.*

Non levan N a diferenza do castelán

Abdome	Deter (e der.)	Orde (Fam. Lex. Irr.)
Albará	Ditame	Orixe
Amea	Doar (e der.)	Perdoar
Ameazar (e der.)	Emendar (e der.)	Persoa (Fam. Lex. Irr.)
Amoestar (e der.)	Enseada	Plancto
Apisoar (e der.)	Entoar	Pole
Area (e der.)	Esperirne	Pregoar
Avea	Estrear (e der.)	Ra
Bo	Esvaecer	Razoar
Cadea (e der.)	Exame	Réxime
Cadeado	Frear (e der.)	Saba
Campá	Galardoar	Seme
Cardeal*	Gravame	Soar (e der.)
Cea	Hipérbato	Soto
Cear*	La	Teor*
Centeo	Lagosta	Terreo (e der.)
Certame	Lagostino	Trastornar (e der.)
Cicel	Limoadá	Vaidade
Colmea	Limoeiro	Vea*
Comezar (e der.)	Lúa	Ventá
Corrugo	Mañá	Virxe
Cominar (e der.)	Marxe	Volume
Coroar (e der.)	Mazá	Xerme
Crime	Moeda (e der.)	

* *Cardeal* gráfase así cando é referente a un membro da igrexa, *Negrón* ou *mazadura* é a forma válida para o outro significado.

* *Cear* pode significar *tamén recuar*, ir cara a atrás.

* *Teor* non leva *N* cando significa contido (a teor do dito...), se falamos dun cantante dicimos tenor, con *N*.

* *Vea* é a do sangue, *velas* son as dos barcos.

2.4. Levan N en galego e non en castelán

Carcamán	Confraría	Manequín
Confrade	Comungar	

2.5. Levan Ñ en galego e N en castelán

Aliñar*	Gañar	Rañura
Comiño	Liña (e der.)	Remuíño
Comuñón	Muíño	Sardiña
Coñecer (e der.)	Pergamiño	Secaño
Enxeño (e der.)	Poñer (e der.)	Xuño
Estorniño	Quiñentos	

* *Aliñar* tanto significa *pór* en liña como condimentar.

ü Exercicios

Pon en galego:

- 1) Mi padre vendía globos en la plaza.
- 2) Antaño trabajaban con palas y palancas.
- 3) Al pelo blanco también se le llama canas
- 4) Las personas flacas no tienen salud, son bastante flojas.
- 5) Comieron callos y chorizos criollos, tres platos cada uno.
- 6) En julio siempre asiste más público y gano más dinero.
- 7) Es un crimen engañar a la gente joven.
- 8) Lo atropellaron cerca del cabildo.

- 9) Reclutan a todos los obreros que pueden para emplearlos en la construcción de la rampa de lanzamiento.
- 10) Reclamó en la heladería, en la Cofradía de pescadores, y mañana piensa ponerles un pleito.
- 11) Tu tío es un carcamal que no sabe más que juzgar y condenar a los demás.
- 12) El dictamen de la Iglesia fue claro y rotundo: Excomunió.
- 13) Ya es viejo ese maniquí, tiene ranuras en la cara.
- 14) El tallo de las plantas se puede llamar caña.
- 15) En la rueda de prensa del ministro el bullicio no desapareció hasta que se serenaron los periodistas.
- 16) Quinientos langostinos deben comer mucho plancton.
- 17) Blasfemar contra el Evangelio no es lo más apropiado antes de comulgar.
- 18) Abandona la idea de arreglar el dintel con un soplete.
- 19) Su nombre de pila es Julio, y su primer apellido Iglesias, y él es un cantante.
- 20) Una plaga amenaza a la cosecha de naranjas este año.
- 21) Sonó la sirena y supimos que la clase había acabado.
- 22) Necesitó seis velas para el candelabro.
- 23) Los párpados de los camellos son blandos.
- 24) Pensar en mi mujer llevando el volante me produce pesadillas, no sabe donde está el freno.
- 25) El águila es un ave de rapiña.
- 26) No se puede encerrar a los germenés con un candado.
- 27) Después de alinear a los reclutas comenzamos los ensayos para el día de la coronación.
- 28) Demasiado almidón es incómodo, pero sin él esta tela no vale para presentar en el certamen.
- 29) Desengáñate, el espécimen de sardina no puede adaptarse a vivir cerca de un remolino.
- 30) La clase entera declamó la escena en la playa.

OUTRAS LETRAS

1. Outras diferenzas

Á parte dos casos anteriores existen **tamén** diferenzas entre galego e castelán no **emprego** doutras letras:

1.1. A

Ábsida	Bacharelato (e der.)	Nácara
Acareo	Casarío	Omoplata
Acender (e der.)	Escaseza	Rabaño
Alacante (e der.)	Fumarada	Rancor
Alcatrán	Garavanzo	Rescaldo
Anano (e der.)	Grafar (e compostos)	Romaría
Anoxar (e der.)	Icona	Sabotar
Apócema	Lagaña	Sermonar
Asasinar (e der.)	Latrina	Telefonar
Avaliar (e der.)	Lanterna	Vantaxe (e der.)
Avaría (e der.)	Marmelada	Vendima ...

Non levan A

Chicoria	Manda	Rebanda
Coligar (e der.)	Mapoula	Xadrez (e der.)
Compasar (e der.)	Metrallar (e der.)	Zócolo

Acazarse (e der.)	Cirurgía (e der.)	Tecer (e der.)
Cazapo	Ciste	

1.3.

Almirantado	Irmandar	Margarida
Amizade	Lámpada	Priorado
Califado	Lealdade	Renda (e der.)
Cuadri-*	Liberdade	Venda*

* *Cuadri-prefixo con significado de catro.*

* *Venda transacción comercial.*

1.3.1 Non levan 0

Cela	Niño (e der.)	Suar (e der.)
Cru/Crúa	Nu/Núa	
Grao (medida)	Onde	

1.4. E

As palabras cultas que, procedentes do grego, en castelán rematan en **-IS**, **-ITIS**, ou **-TIS**, en galego van tomar a forma **-SE**, **-ITE**, e **-TE** respectivamente. Son vocábulos que adoitan aparecer na linguaxe científica ou médica e que en galego van ter sempre xénero feminino.

(a) *análise*   (a) *apendicite*   (a) *glote*

Pero, ollo, tamén hai excepcións:

Adonis	Gratis	Sífilis
Chotis	Iris	Tenis
Clitoris	Oasis	

E expresións latinas (in extremis, Vía Crucis..)

Tamén rematan en -E en galego palabras que en castelán o fan en -POLIS, -DERMIS, - **AXIS**.

Metrópole   *Epidemie*   *Sintaxe*

1.4.1. Levan E a diferenza do castelán

Abater	Desculpar (e der.)	Nacemento
Agre	Deseñar	Pagode
Alude	Diócese	Pemento
Anteface (e similares)	Disfrace	Pértega
Árbore	Efémero	Reiseñor
Arcebispo	Efeminado (e der.)	Render
Arrabalde	Eiruga	Restra
Asemblea	Embigo	Rexemento
B asear (e der.)	Embude	Rexer
Bater (e der.)	Engrenaxe	Sabedoría
Berbequí	Escuridade (e der.)	Sen
Betume	Estaleiro	Talude
Bípede*	Encordio	Temón (e der.)
Cárcere	Ferver	Tenaces
Cegoña	Fiorde	Testemuña
Cemiterio	Fume	Testemuño
Cheminea	Hóspede	Tose
Combater	Interese	Valse
Converter	Lide	Verniz (e der.)
Debater	Mármore	Vértixe
Debuxar	Mestre	Vide
Demitir	Metade	Xelea
Deputado (e der.)	Milagre	Xene

* *Tamén Cuadrúpede, Velocípede...*

Non levan algún E

Acredor	Ler	Sermonar
Crer	Luns	Sobreser
Gasoduto	Namorar	Telefonar
Gasosa/o	Pertencer	
Lenda	Sabotar	

1.5. G

Agora	Fumegar	Podengo
Artigo	Gargallada	Prognósticar (e der.)
Buguina	Manteiga	Revogar (e der.)
Engadir (e der.)	Mastigar (e der.)	Vigairia (e der.)

1.6. I

Acibeche	Femia	Rendible
Ambigüidade	Feminino	Requirir (e der.)
Antigüidade	Fritir	Rir
Arriscar (e der.)	Hipocrisfa	Sinal
Brusquidade	Humidade (e der.)	Sismo
Calcano	Inimigo	Siso
Campión	Inimizade	Sinistra
Cerimonia	Labirinto	Sinistro
Concibir	Lingua (e der.)	Tusir
Corrixir	Lixivia	Titor (e der.)
Cranio	Minguar (e der.)	Vacina (e der.)
Crista	Pavillón	Vestiarío
Dicir	Posuír (e der.)	Vingar (e der.)
Dita*	Rendibilidade	Xiringa

* *Dita. Tanto participio feminino de dicir como felicidade.*

Non levan I

Limpar (e der.)	Onomatopea	Vendimar (e der.)
Manobrar (e der.)	Prosopopea	Vidro
Menopausa	Trunfar/Trunfo*	

* *Trunfo e trunfar só se empregan en referencia ao xogo de naip*

1.7. LL

Allo	Consello	Orella
Callos	Mexillón	Pallaso
Colleita	Olleiras	Xullo*
Concello	Ollo	

* *Xullo: Nome do mes.*

mm

1.7.1. Non levan LL

Achar (e der.)	Chuvia (e der.)	Pranto
Chaga	Encher (e der.)	Rechamante
Chama, Lapa*	Lamia*	
Chamar (e der.)	Laparada	

* *Emprégase a forma Llama para designar ao mamífero.*

* *Lamia significa Llanta en castelán.*

1.8. M

Comigo	Grampa (e der.)	Interim
--------	-----------------	---------

1.8.1. Non leva M

Derrubar (e der.)

1.9. O

Bordel	Fioco	Recorrer
Bordo	Fronte (e der.)	Referendo
Botifarra	Gobernativo (e fam.)	Resumo
Cacto	Impeto	Riguroso
Caloroso	Incorrer	Rito
Cartolina	Interromper	Somerxer (e der.)
Coresma	Irromper	Soro
Cota*	Loito	Tifo
Enfrontar (e der.)	Mercadoría	Transo
Espírito	Monstro	Tribo
Esquimo	Ocorrer (e der.)	Ultimato
Fastoso	Pagadoría	Valoroso (e der.)
Figurino	Polgar	

* *Cota: Cuota en castelán. Tamén esta forma en galego para a demais acepcións.*

Non levan O

Bispo (e der.)	Ton	Van
----------------	-----	-----

1.10. P

Escapulirse   Pneumático   Pneumonía   Pneumotórax

1.10.1. Non levan P

Pérdese en galego por regra xeral o P do grupo PC ou PT nas palabras que rematan na secuencia **-SCRIPTO**, **-SCRIPCIÓN** e tamén nalgúns outras.

Adscrición	Descritivo	Setentrión
Adscrito	Ditongo	Setentrional
Circunscrición	Inscrición	Sétimo
Descrición	Prescrición	Tritongo
Descritible	Setembro	

1.11. Q

Co prefixo **ARCHI-** en castelán, en galego pasa a **ARQUI-**

Arquipélago   Archivo...

Tamén levan Q no canto de K a diferenza do castelán as palabras comezadas por Kilo:

Quilo   Quilómetro   Quilovatio...

OLLO! As abreviaturas destas medidas gráfanse con K:

Kg (quilogramo)   Km (quilómetro)   Kw (quilovatio)

■■■■ Li

E outras:

Quiosco

Á parte das xa vistas, Ciste e Cirurxía e derivadas, que non levan Q a diferenza do castelán.

1.12. R

O R vai simple no principio da palabra, cando vai diante doutra consoante e no final da sílaba:

Rei   Prata   Porto

aa

Entre vogais R para que soe débil (Pera) e RR para que soe forte (Carro).

1.12.1. Levan **R** a diferenza do **castelán**

Canastra	Mastro	Perruca
Cirurxía (e der.)	Nubrado	Preito
Faldra	Orquestra (e der.)	

1.12.2. Non levan **R**

Erro	Padrasto	Sucar (e der.)
Madrasta	Sangue (e der.)	

1.13. **S**

Esaxerar (e der.)	Sentinela
-------------------	-----------

Alfinete (e der.)	Peite (e der.)
-------------------	----------------

1.14.1. Non levan **T**

Cafeal	Manancial
--------	-----------

Acuitar	Durmir	Rouco
Curral	Estufar	
Curto	Machucar (e der.)	Subornar (e der.)
Gustar	Procesual	Sufocar (e der.)
Custo	Regulamentar (e der.)	Tusir

1.15.1. Non levan **U**

Cidade (e der.)	Conservadorismo
Fastoso	Maxestoso

1.16. **Y**

Á parte de palabras tomadas doutros idiomas, non aparece en galego. Substitúese por outra letra.

Aia	Iate	Xacer
Axudar (e der.)	Iodo (e der.)	Xaxuar (e der.)
Egua	Maio	Xenro
Ermo	Maior	Xeso (e der.)
Eu	Mordomo	Xugo
Faia (árbore)	Onte	

1.17. Z

Amizade	Inimizade	Xuízo
Andazo	Pertenza	
Cansazo	Prezo (e der.)*	Xustiza
Crenza	Traizoar	

* Desprezar, pero Apreciar e Aprecio.

1.17.1. Non levan Z

Garantir (e der.)

2. Palabras tomadas doutras linguas

2.1. Con J

Jazz	Jockey	Jumbo
Jeep	Judo (e der.)	

2.2. Con K

Bikini	Karate (e der.)	Koala	Vodka
Hokey	Kiwi	Poker	

2.3. Con W

Sandwich	Twist	Whisky	Windsurf
----------	-------	--------	----------

2.4. Con Y

Hipppy	Hoby	Rugby	Spray
--------	------	-------	-------

Exercicios

Pon en galego:

Como nació en Alicante le llaman «alicantino».

En esa carretera echaron alquitrán.

Sólo ella consigue enojarme, estoy enojado.

Para ser capaz de asesinar hay que ser un asesino.

O no se evaluar o eso no es evaluable.

El hijo de Floro no acabó el bachillerato.

Tu enfermedad es una desventaja.

Ese político echa muchos garbanzos en su plato.

Trabaja limpiando letrinas.

Como estaba oscuro llevé una linterna.

Tus dientes son de nácar.

No le guardo rencor al rebaño pero sólo porque no soy rencoroso.

Fue una ventaja ir con ella a la romería.

Suenan las campanas de la iglesia.

Tuve una avería en el coche.

No sé si tendré que telefonar para que me traigan la mermelada.

Durante mucho tiempo pensé en sabotear la empresa.

Tuve que lidiar con ellos y menuda lidia.

Fui a la vendimia porque me gusta vendimiar.

Esa es la diferencia entre estar acompasado y desacompasado.

Ese ganadero siempre pone mucha achicoria.

Ametrallé las amapolas de tu jardín con mi ametralladora.

Corté una rebanada de pan para untarle mantequilla y desayunar.

De tanto jugar al ajedrez se hizo un gran ajedrecista.

Masticó la carne quemada y después declaró que le convenía ayunar.

Llenó hasta la mitad su vaso y aplastó el pan con la mano.

Mientras soplabla el viento atajó por el camino más corto, pero tuvo que recorrer varios kilómetros.

Recurrió contra la sentencia judicial que le ordenaba derribar su casa.

Las margaritas están marchitas, se marchitan enseguida.

- 30) Es un error no llevar bikini al archipiélago.
- 31) ¡Una orquesta, payasos!, tu padrastro si que sabe hacer fiestas.
- 32) Disculpa pero esa maniobra no está bien hecha, si crees que los esquimales son tontos te equivocas.
- 33) Quería que le diesen gratis el embudo.
- 34) Tu hija no tiene seso dentro del cráneo.
- 35) El mayordomo de mí tutor compró las llantas para los neumáticos del coche cuando iba conmigo.
- 36) El centinela pudo ver como sobornaban a los diputados.
- 37) Consiguieron sofocar las llamas, pero les costó sangre y sudor.
- 38) Tienes la creencia de que los que llevan peluca padecen el tifus, ¡Que ocurrencia!
- 39) Hasta el séptimo intento no conseguimos convencer a aquella tribu de que se vacunasen.
- 40) No pueden garantizar que ese manantial tenga agua todo el año.
- 41) Interrumpí la descripción del burdel porque vi agazapado a uno de los profesores.
- 42) Limpió tanto los zapatos que tenía betún hasta en el ombligo.
- 43) La ceremonia será en la diócesis.
- 44) El gallo tiene una oruga en la cresta.
- 45) Fue un milagro encontrar el oasis.
- 46) Después de arreglar el engranaje con solo unas tenazas nos pusimos a bailar un vals.
- 47) La pertenencia a nuestra sociedad obliga a respetar su reglamento.
- 48) Desde la ciudad se pueden ver los mástiles de los barcos, son muy llamativos.
- 49) No se que haces en el vestuario con una grapadora.
- 50) Son las campeonas de la hipocresía.
- 51) Es difícil diseñar un laberinto, y añadir medidas de seguridad contra los seísmos.
- 52) En el examen de lengua haré preguntas sobre sintaxis y diptongos.
- 53) Cuando le dije que estaba enamorado empezó a reírse a carcajadas.

Sublínea a forma correcta:

Naranxa / Laranxa	Milagre / Miragre	Leste / Este
Cárcel / Cárcere	Xuzgado / Xulgado	Nobre / Noble
Vontario / Voluntario	Doble / Dobre	Volante / Voante

mu

Público / Púbrico	Atropelar / Atropellar	Colar / Collar
Avasallar / Avasalar	Clavo / Cravo	Destello / Destelo
Moble / Mobre	Estrella / Estrela	Flor / Fror
Pa / Pala	Flauta / Frauta	Voo / Volo
Flecha / Frecha	Cabildo / Cabido	Flouxo / Frouxo
Amidón / Almidón	Flaco / Fraco	Camelo / Camello
Regla / Regra	Beleza / Belleza	Singladura / Singradura
Saúde / Salude	Complacer / Compracer	Xulio / Xullo
Plaga / Praga	Perigoso / Peligroso	Soplar / Soprar
Selo / Sello	Soplete / Soprete	Fregués / Feligrés
Obrigación / Obligación	Villa / Vila	Blanco / Branco
Talo / Tallo	Pasodoble / Pasodobre	Flamante / Framante
Floreiro / Foreiro	Paladar / Padal	Callos / Calos
Claridade / Craridade	Palanca / Panca	Canciller / Chanceler
Anguía / Anguila		
Escalofrío / Calofrío / Calafrió	Diablo / Diabro / Diabo	
Criollo / Crioulo / Crioulo	Calambre / Cambre / Cambra	
Doce / Dulce / Dolce	Fleco / Freco / Floco	
Igrexa / Eirexa / Iglesia		

Localiza as palabras incorrectas:

revogar	recrutar	acorazado	sinistro
madrasta	cautividade	vestiario	fiambre
disminución	estuche	rapiña	alhelí
asamblea	columpio	reptil	costumbre
canonazo	cirurxián	chimenea	cocodrilo
espíritu	incertidume	calqueira	convinte
alfiler	peine	biscoito	polisón
suco	archipélago	delicto	orquestra
mástil	obispo	placa	cartolina
grapadora	conmigo	coluna	derribar
rampla	calaveira	voe	sismo
ingrediente	trecho	menopausa	tutor
tutear	ambiente	alcol	humidade
látigo	estofar	bulicio	curral
trevo	maravilla	bocina	murcélagos
mote	gubernamental	ladaña	callar

Escolle a forma correcta:

bolsa / bursa

machacar / machucar

reglamento / regulamento / regramento

cincuenta / cinconta / cincoenta

cuarenta / corenta / coarenta

punto / ponto

sofocar / sufocar

tusir / toser / tuser

ciudade / cidade / cidad

maxestoso / maxestuoso

fastuoso / fastoso

amplio / ampio

maniobra / manobra

resumen / resumo

trance / transo

octubre / outubro

valeroso / valoroso

comuni3n / comu3n3n

pergamino / pergami3o

comino / comi3o

ranura / ra3ura

monta3a / montana

pesta3a / pestana

lagosta / langosta

polen / pole

maniqu3 / manequ3 / manequ3n

filarm3nica / filharm3nica

carcaxada / gargallada

salada / salgada

podenco / podengo

sinceiro / sincero

polilla / traza / couza

crista / cresta

ceremonia / cerimonia

manancial / manantial

Terminacións

-ANO / -ANA

-ICIO / -ICIA / -ICIÓN

-EZ / -AZGO

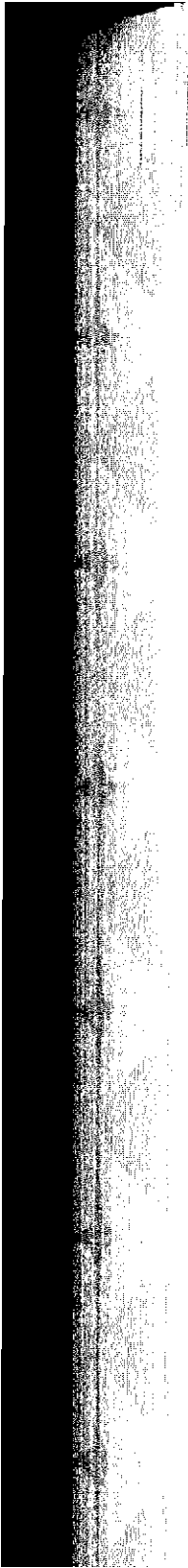
-AZO

-ILLO / -ILLA

OUTRAS TERMINACIÓN

SUFIXOS DIMINUTIVOS E REMATADOS EN -ADE

SUFIXOS -NTE DOS VERBOS DA 3ª CONJUGACIÓN

1. Terminacións en -ANO/-ANA

Non é, como se podería pensar, un castelanismo o emprego de palabras que rematen nesta secuencia. De feito están perfectamente recollidas en galego.

A este grupo pertencen aquelas palabras que se poden considerar cultismos, e que entraron na lingua galega nun tempo relativamente recente.

A maior parte delas son **xentilicios**, referidos á xeografía non galega (peninsular ou mundial), ou **adxectivos** referidos a **correntes** do pensamento ou literarias.

Tamén hai unha serie de palabras (adxectivos e substantivos) que non se inscriben nos dous grupos anteriores e que son de uso moi común.

1.1. Palabras máis comúns

1.1.1. Xentilicios

Africano	Californiano	Hispano
Alsaciano	Colombiano	Italiano
Americano	Coreano	Sevillano
Andorrano	Cubano	Toledano
Asturiano	Dominicano	Valenciano
Australiano	Espartano	Vaticano
Boliviano	Gaditano	

(Para os xentilicios galegos empréganse os sufixos **-án/-ao** para o masculino e **-á/-ana** para o feminino, tamén no caso concreto de **castelán/castelá**, aínda que defina un xentilicio non galego).

Adxectivos (ideas e cultura)

Anglicano	Kantiano	Salesiano
Confuciano	Luterano	Samaritano
Franciscano	Mahometano	Teresiano
Freudiano	Mariano	Victoriano
Gregoriano	Presbiteriano	Wagneriano
Kafkiano	Puritano	

Adxectivos e substantivos

Decano	Microbiano	Semana
Humano	Miliciano	Soberano
Marciano	Mundano	Tirano
Mecano	Paisano	Urbano
Mediano	Parroquiano	Veterano
Metacarpiano	Propano	Vexetariano
Metatarsiano	Provinciano	Xitano/Cigano.

OLLO! Seguen o esquema **-ÁN/-Á** (do tipo *Irmán, irmá; cidadán, cidadá* etc.) as seguintes formas: *afgán, afgá; alazán, alazá; aldeán, aldeá; alemán, alemá; ancián, anciá; artesán, artesá; barregán, barregá; bosquimán, bosquimá; capitán, capltá; catalán, catalá; chan, chá; cidadán, cidadá; cirurxián, cirurxiá; comarcán, comarcá; concidadán, concidadá; cortesán, cortesá; cotián, cotiá; cristián, cristiá; curmán, curmá; ermitán, ermitá; escribán, escribá; gardián, gardiá; gran, gra; insán, insá; irmán, irmá; livián, liviá; louzán, louzá; malsán, malsá; marrán, marrá; musulmán, musulmá; nugallán, nugallá; pagán, pagá; rufián, rufiá; san, sa; sancristán, sancristá; sultán, sultá; tecelán, tecelá; temperán, temperá; temporán, temporá; truán, truá; van, va; vilán, vilá.*

Seguen tamén este modelo todos os xentilicios galegos con masc. en **-ÁN**: *arousán, arousá; bergantiñán, bergantiñá; compostelán, compostelá...*

Deste xeito, a terminación **-ÁN / -ANA** fica reservada para caracterizadores pexorativos (*folgazán, folgazana; lacazán, lacazana* etc...).

A flexión **-ÓN/-OA** úsase nos seguintes casos: *anfitrión, anfitrioa; bretón, bretoa; camplón, campioa; ladrón, ladroa (e ladra); león, leoa; patrón, patroa; saxón, saxoa; teutón, teutoa*.

Así, o esquema **-ÓN /-ONA** queda reservado para formacións aumentativas (*mullerón, mullerona...*) e para caracterizadores pexorativos (*abusón, abusona; faltón, faltona...*).

Terminacións que varían

-ICIO, -ICIA, -ICIÓN

A secuencia **-ICIO/-ICIA** é a máis común en galego, coincidindo coa que se **emprega** en castelán; porén hai **unha** serie de vocábulos que presentan unha terminación diferente:

Cansancio	Cansazo, canseira.
Codicia	Cobiza
Desahucio	Desafiuzamento
Despacio	Engorde, a modo, de vagar, paseniño...
Desprecio	Desprezo
Diferencia	Diferenza*
Espacio	Espazo*
Estancia	Estanza (estrofa, non habitación)*
Gracia	Graza*
Injusticia	Inxustiza
Juicio	Xuízo
Justicia	Xustiza
Lacio	Laso, liso / Flácido, laso, feble
Licencia	Licenza*
Menosprecio	Menoprezo, desprezo
Nacencia	Nacenza*
Novicio	Novizo*
Perjuicio	Prexuízo, dano, menoscabo
Perseverancia	Perseveranza*
Precio	Prezo

Prejuicio	Prexuízo
Querencia	Querenza*
Quicio	Couzón, guiceiro, couzoeira
Recio	Rexo, varudo, vigoroso, forte
Sentencia	Sentenza*
Servicio	Servizo*
Tercio	Terzo*

NOTA: Todos estas palabras foron introducidas na ampliación da Normativa de 2003. Aínda que anteriormente aparecían coa terminación culta **-CIO/-CIA**, a ampla documentación coas solucións patrimoniais en **-ZO/-ZA** requería a súa recuperación na escrita do galego.

Outras aceptan as dúas terminacións:

Avaricia	Avareza, avaricia
Palacio	Pazo, palacio
Vicio	Vezo, vicio (mal costume) Vezo (frondosidade)

E xa para rematar hai outras palabras que podemos incluír neste apartado:

Bendición	Bendición, beizón
Donación	Doazón
Financiación	Financiamento
Traición	Traizón

2 2 -EZ

Por regra xeral galego e castelán coinciden á hora de empregaren as terminacións en -EZ; no entanto unha serie de palabras varían dunha lingua a outra. Aí vai unha lista das máis sobranceiras:

Acidez	Acidez, acedume, acía, cortón, ardentía, acedía.
Almirez	Morteiro, machucador.

Altivez	Altivez, altiveza.
Aridez	Aridez, segura.
Dejadez	Deixamento, desleixo, abandono
Delgadez	Delgadeza
Desfachatez	Desvergoña, desvergonza, ousadía, insolencia
Escasez	Escaseza
Estrechez	Estreiteza, estreitura
Juez	Xuíz
Madurez	Madurez, madureza
Nuez	Noz, cuncho, concho, croucho
Sencillez	Sinxeleza
Soez	Bocapodre, malfalado, porco, basto
Testarudez	Teimosía, obstinación, teima
Tez	Pel, cute

3. -AZGO

As terminacións que en castelán toman a forma -AZGO, en galego adoptan outras solucións:

Almirantazgo	Almirantado
Hallazgo	Achado, descubrimento, descuberta
Hartazgo	Farta, fartadela, enchenta, chea
Liderazgo	Liderato
Mayorazgo	Morgado
Noviazgo	Noivado
Padrinazgo	Padriñado
Patronazgo	Padroado, padroádegó

4. -AZO

Entre galego e castelán hai diferenzas no emprego da terminación en -AZO, cómpre ter presentes as palabras nas que existe variación dunha lingua a outra:

Aldabonazo	Aldabrada (Aldaba - Aldraba)
Arañazo	Rabuño, rabuñadura
Arañar	Rabuñar
Brochazo	Brochada
Cabezazo	Cabezada, testada
Cambiaz	Cambio
Capotazo	Pase de capote
Codazo	Golpe, cotenada...
Derechazo	Golpe dado coa dereita
Escopetazo	Escopetada
Espaldarazo	Lombeirada
Espaldarazo, dar el	Dar o empuirón
Esquinazo (dar el)	Escapulirse
Hachazo	Machadazo
Martillazo	Martelada
Navajazo	Navallada, coitelada
Picotazo	Picada, picadura
Pinchazo	Picada, picadura (Picada, nunha roda)
Porrado	Porrada, fungueirazo
Porrado, de golpe y	De súpeto
Puñetazo	Puñazo, puñado, puñada
Puyazo	Picada
Ramalazo	Ramallazo
Tijeretazo	Tesoirada
Vistazo	Ollada, mirada, visual
Zarpa	Pouta, gadoupa
Zarpazo	Poutada, gadoupada

Outras moitas palabras coinciden nos dous idiomas: *Balazo, carpe-tazo, chispazo, taconazo, zapatazo...*

2.5. -ANCIA

Financia	Finanza (mais, financeiro/a, financiamento)
Perseverancia	Perseveranza
Estancia	Estanza ('estrofa')

2.6. -ENCIA

Diferencia	Diferenza (indiferenza)
Licencia	Licenza
Nacencia	Nacenza (renacenza)
Presencia	Presenza
Querencia	Querenza (benquerenza, malquerenza)
Sentencia	Sentenza

2.7. -CIO

Espacio	Espazo (espazar, espazoso)
Juicio	Xuízo (axuizar, prexuízo)
Novicio	Novizo
Precio	Prezo (desprezo, menosprezo, prezar, desprezar)
Servicio	Servizo (servizal)
Tercio	Terzo (terza, terzá, terzar)

2.8. -CIA

Galicia	Galicia/Galiza*
Gracia	Graza (grazas, desgraza)
Justicia	Xustiza (axustizar, inxustiza; mais, xusticeiro/a)

OLLO! A revisión das Normas de 2003 establece: (...) **Galicia**, voz lexítima galega, denominación oficial do país e forma maioritaria na expresión oral e escrita moderna, **Galiza** é tamén unha forma lexitimamente galega, ampiamente documentada na época medieval, que foi recuperada no galego contemporáneo.

2.9. -BLE

A solución moderna para as palabras cultas que teñen o sufixo latino -BILIS é tanto **-BEL** (pl. -beis) como **-BLE** (pl. -bles):

Amable	Amábel/Amable
Indeleble	Indelébel/Indeleble
Apetecible	Apetecíbel/Apetecible
Soluble	Solúbel/Soluble

2.10. -AU, -EU

Engádense á relación de palabras rematadas en **-AU**: *paue bacallau*.

Engádense á relación de palabras rematadas en **-EU**: *chapeu, romeu e xubileu*.

2.11. -O

Escríbense con **-O** voces (en castelán, **-um, -us**) como: *currículo, espirito, ímpeto, memorando, referendo e tribo*.

2.12. -ADE, -TADE

Segue esta tendencia: *liberdade puberdade*.

2.13. -ARÍA / -ERÍA

Dáselle preferencia á solución tradicional **-ARÍA**:

*Armaría Bruxaría Carnizaría Consellaría Enfermaría
Libraría Panadaría Tesouraría...*

Mantense a excepción en **-ERÍA** nalgúns galicismos modernos como:

Batería Galantería Galería Mercería

2.14. -ILLO / -ILLA

Presentan en galego este tipo de **terminacións unha** certa dificultade á hora de traducilas do castelán, xa que non hai un xeito **homoxéneo** de facelo.

Débese entender que estou a **falar** das palabras que teñen esa terminación de seu, ou sexa que non se inclúen aquelas que a adquiren ao engadírselles un sufixo diminutivo, **ex. jarro/jarrillo**. Neste caso, a regra para a tradución do castelán ao galego é sinxela, empregárase o diminutivo galego **-IÑO/-IÑA**: **xerro/xerriño**.

No tocante ao outro **grupo**, ao haber diferentes solucións segundo a palabra, preséntase a seguir unha escolma das **máis** usuais na **fala** e na escrita e a **súa** tradución correcta.

Estas son por orde alfabética (aparecen tamén palabras que, aínda que non rematan nestas terminacións, inclúen na súa forma esa secuencia):

Altallo	Outeiro, cotarelo / Alzadeiro (dun armario ou des pensa)
Amarillo	Amarelo, marelo
Anilla	Anel, argola, armela, elo / Virola, anel (remate que reforza) / Narigón (o que se coloca nas fosas nasais das vacas) / Argola, aro (empregados en ximnasia)
Anillo	Anel
Arcilla	Arxila
Ardilla	Esquí
Astilla	Estela, racha, guizo, acha, lasca
Azucarillo	Terrón de azucre, pedra de azucre
Barandilla	Varanda
Barbilla	Queixo, queixelo, barbela, barbarote, bico, petelo.
Bocadillo	Bocadillo (tanto o de comer como a parte na que se escribe o texto nas historietas)
Bolillo	Palillo (especie de pao para facer encaixes)
Bolsillo	Peto
Bombilla	Lámpada
Boquilla	Boquilla (relativa ao tabaco) / Bocal, embocadura (parte pola que se sopran os instrumentos de vento)
Bordillo	Bordo
Brillo	Brillo
Buhardilla	Bufarda, bufaría / Faiado, faio
Cabecilla	Líder, xefe, dirixente
Cabestrillo	Estribeira
Calderilla	Solto, miúdo, cambio, descambiado

Calzoncillo	Calzón
Camilla	Angarellas, padiola / Mesa (con rodas) / Mesa de braseiro
Campanilla	Campaña / Campaña, úvula, pinguelo (do veo do padal)
Campanillear	Repinicar
Canilla	Canela, tibia
Canutillo	Canoto
Carbonilla	Feluxe, cisco
Carilla	Cara
Carrerilla (de)	De corrido, de carreira, sen pensalo
Carretilla	Carreta
Cartilla	Libreta (de aforros, militar) / Cartilla (das primeiras letras)
Casilla	Caseta (dun garda) / Casa (do xadrez) / Caseta, compartimento (dun clasificador)
Casillero	Clasificador
Casquillo	Casco
Castillo	Castelo
Caudillo	Caudillo
Cedilla	Cedilla
Cejilla	Presilla
Cepillo	Cepillo / Peto, boeta (das ánimas)
Cerilla	Misto, fósforo
Cervatillo	Cervato, cervatiño
Chiquillo	Neno, rapaz
Chinchilla	Chinchilla
Cigarrillo	Cigarro, pito
Cochinilla	Cochinilla
Cochinillo	Leitón, bacoriño
Codillo	Cóbado, xoga, xógara, xogo
Coletilla	Apostila, aditamento, engadido
Colilla	Pava, cabicha
Colmillo	Cabeiro, cairo, caíño, columelar, dentequeiro / Dente (dos elefantes)

Colodrillo	Cocote, couquizo, occipucio
Comillas	Comiñas, comas
Coronilla	Coroa, curato
Cosquillas	Coscas, cóxegas, cóchegas, celigras
Cosquilleo	Pruído, formigueo, inquietude
Costilla	Costela
Cotilla	Contiñeiro, rexoubeiro, murmurador
Cotillón	Cotillón
Criadilla	Collón, testículo
Cuadrilla	Cuadrilla, fato, grupo, banda
Cuartelillo	Cuartel
Cuartilla	Cuartilla
Cuartillo	Cuartillo, neto (medio litro)
Cucillas (en)	De crequenas, de coscas, de cachoupiño
Cucharilla	Culleriña
Cuchilla	Coitela
Cuchillada	Coitelada, navallada
Cuchillo	Coitelo
Cursillo	Curso

D

Dedillo (al)	De corrido
Degollina	Matanza, exterminio, desfeita
Doblادillo	Dobra, pregue

E

Empanadilla	Empanadilla
Enladrillar	Ladrillar
Ensaladilla	Ensalada rusa
Ensillar	Ensellar
Escotilla	Zapón
Escuadrilla	Escuadrilla
Espinilla	Canela, tibia / Espiña, acné, gran
Estadillo	Relación de persoal
Estampilla	Selo

Flequillo	Floco
Flotilla	Flotilla
Fuguillas	Bulebule, fervello, fuxefuxe
Ganchillo	Gancho
Gargantilla	Colar
Gravilla	Grava miúda, grixo, cascallo
Grillo	Grilo
Guerrilla	Guerrilla
Guillotina	Guillotina
Guindilla	Chile
Hatillo	Fardelo, farda, fardo, trouxa
Hebilla	Fibela
Hornillo	Fogón
Horquilla	Furco, galla, gallo (bifurcación dun pao) / Gancho, pinza (aparello para soste o peiteado)
Humillar	Humillar
Infiernillo	Fornelo
Jeringuilla	Xiringa
Ladilla	Piollo pato
Ladrillo	Tixelo
Latiguillo	Retrouso, cantinela, latinorio
Lentilla	Lente de contacto
Machacamartillo	Firmemente, cegamente
Manilla	Pulseira / Grillón
Manillar	Guiador

Mantilla	Mantilla (prenda feminina) / Touca (dos nenos)
Manzanilla	Macela
Maravilla	Marabilla
Martillo	Martelo.
Mascarilla	Máscara
Masilla	Masilla
Mejilla	Meixela
Mejillón	Mexillón
Membrillo	Marmeleiro (árbore) / Marmelo (froito)
Mesilla	Mesa de noite
Milla	Milla
Molinillo	Muíño
Morcilla	Morcilla, longaínza
Muletilla	Retrouso
Mundillo	Mundo, ámbito...
Natillas	Crema
Negrilla	Letra grossa
Novillo	Novelo, xato, cuxo, pucho, xuvenco
Nudillo	Coteno, cotelo, cotobelo, cotomelo, noca
○	
Octavilla	Panfleteo, octavilla
Organillo	Órgano de manivela, órgano de man
Orilla	Orela, beira
Ovillo	Nobelo
Pacotilla	Pacotilla
Paletilla	Paleta, pa, omoplata
Palillo	Palillo, escarvantes / Palillo (encaixe)
Panecillo	Boliño, cornecho
Pandilla	Cuadrilla, grupo
Pantorrilla	Mazá da perna, papo da perna, barriga da perna
Papilla	Papa / (Hacer p.) mallar, derrear

Pardillo	Pintarroxo (paxaro) / Paspán, inxenuo
Parrilla	Grella
Pasillo	Corredor
Pastilla	Pastilla, tableta
Patilla	Patilla (sempre)
Peladilla	Améndoa confitada
Pelotilla	Afago, adulación
Pepinillo	Cogombro
Perilla	Perilla, pera
Perillán	Pillabán, pillo, galopín
Pesadilla	Pesadelo
Pescadilla	Pescada pequena, pixota, pescadiña
Pestillo	Ferrollo, pasador, picaporte
Pillo	Pillo, pillabán, traste
Pitillo	Cigarro
Plantilla	Patrón, guía, modelo / Sobreplanta (do zapato) / Cadro de persoal (conxunto de traballadores)
Pocilio	Taza
Polilla	Couza, traza, carancho
Postilla	Bostela, carapola, carpola, caspela costra pústula
Postilloso	Carapolento
Presilla	Presilla
Puntilla	Puntilla

Q

Quilla	Quilla, carena
Quisquilla	Camarón / Insignificancia, miudeza...
Quisquilloso	Entreitizo, meticuloso, puntilloso
Rabadilla	Rabadilla, croca
Rabillo	Rabo
Rastrillo	Anciño, angazo (instrumento de labranza) / Rastro (feira, mercado)
Rejilla	Reixa, celosía (das ventás) / Grella (soporte das brasas)

Rencilla	Rifa, retesía, disputa, liorta
Rodilla	Xeonllo
Rodillera	Xeonlleira / Bolsa (parte do pantalón)
Rodillo	Rolo, rodete, rodo
Semilla	Semente / Semente, causa, orixe
Semillero	Sementeiro, alcouve, pebideiro, viveiro
Silla	Cadeira, asento / Sela (a do cabalo)
Sillín	Asento
Sillón	Butaca, cadeira de brazos
Solomillo	Solombo
Sombrilla	Antuca, quitasol, parasol
Taquilla	Armario de vestiario, despacho de billetes
Tobillo	Nortello, nocello, tornecelo, artello
Tomillo	Tomiño
Tonadilla	Cantiga, cántiga, cantar, canción
Tornillo	Parafuso
Tortilla	Tortilla
Trabilla	Presilla
Trampilla	Trapela, trapa
Tresillo	Tresillo
Trillón	Trillón
Vainilla	Vainilla
Vajilla	Vaixela, louza
Varilla	Vareta, balea, variña (dun paraugas)
Ventanilla	Portelo, xanela, xaneliña
Villa	Vila
Zancadilla	Cambadela
Zapatilla	Zapatilla

3. Outras terminacións

Existe unha serie de terminacións en castelán ás que non se pode aplicar unha regra para pasalas ao galego, xa que non presentarán sempre a mesma solución. Así debemos recorrer á **nosa** memoria para fixarmos nela unhas palabras de uso **moi** común e que poden causarnos dúbidas.

3.1. Terminacións **-UELO/-UELA**

Abuelo/a	Avó/avoa
Anzuelo	Anzol, amocelo, brinca, cebo, engado
Arroyuelo	Regato, regueiro, rego
Autoescuela	Autoescola
Bisabuelo/a	Bisavó/bisavoa
Buñuelo	Chula
Callejuela	Ruela, canello, calello, canellón, quella, quenlla
Castañuela	Castañola, castañeta
Cautela	Cautela
Cazuela	Cazola, cazolo, pota, tarteira, ola
Ciruelo/a	Cirola, ameixa / Ciroleira, ameixeira
Consuelo	Consolo, conforto, consolación
Duelo	Duelo (a espada, a pistola)/Dó (mágoa, pesar)
Entresuelo	Sobrado/Entreplanta, entrechán
Escuela	Escola
Esquela	Nota necrolóxica
Habichuela	Faba, feixón
Hoyuelo	Coviña, cunquiña, furada, foquiña (no queixo) / Fura, furada (nas meixelas)
Ladronzuelo/a	Ladroeiro/a, rapiñeiro/a, raspiñeiro/a, rateiro/a
Lentejuela	Abelorio
Locuelo/a	Toleirán/ana, toleirón/ona, tolainas

Mochuelo	Moucho
Muela	Moa
Pañuelo	Pano
Parihuela	Padiola, angarella
Pilluelo/a	Pillabán/ana, galopín/ina, traste
Revuelo	Axitación, confusión, rebumbio
Riachuelo	Arroio, regueiro, regato, regueira, rego
Sanguijuela	Sanguesuga, sambesuga/chupón, parasito
Secuela	Secuela, consecuencia, efecto
Señuelo	Reclamo, cebo, engado, senrada
Subsuelo	Subsolo
Suela	Sola
Suelo	Chan (o que se pisa, pavimento ou piso) / chan, país, solar, terra (lugar onde nace un) / solo (parte da superficie terrestre na que se pode edificar ou cultivar)
Tachuela	Chatola, brocha
Tatarabuelo/a	Tataravó/oa
Viruela	Vexigas. boas, variola
Vuelo	Voo
Zarzuela	Zarzuela

3.2. Terminacións en **RO/A**

Agarradero/a	Agarradoiro
Amarradeiro	Amarradoira
Ancladero	Ancoradoiro, fondeadoiro
Aserradero	Serradoiro, serra
Atracadero	Atracadoiro, peirao
Cobertera	Cobertoira, cubertoira
Coladero/a	Coadoiro/a
Colgadero/a	Colgadoiro/a
Desembarcadero	Desembarcadoiro
Embarcadero	Embarcadoiro

Fondeadero	Fondeadoiro, ancoradoiro
Frutal	Froiteiro/a
Hervidero	Fervadoiro, fervor, fervura
Imperecedero	Imperecedorio, inmorredoiro, inmortal.
Invernadero	Invernadoiro
Lavadero	Lavadoiro
Matadero	Matadoiro, cortadoría
Meadero	Mexadoiro, urinario
Mirador	Miradoiro
Pagadero	Pagadoiro
Paradero	Paradoiro
Perecedero	Perecedoiro
Ponedero	Poñadoiro
Respiradero	Respiradoiro
Salmuera	Salmoira
Secadero	Secadoiro
Sudadera	Suadoiro
Sumidero	Sumidoiro
Valedero	Valedoiro
Varadero	Varadoiro

Algunhas palabras presentan **dupla terminación**:

Apeadero	Apeadoiro, apeadeiro
Bebadero	Bebadoiro, bebedeiro
Cargadero	Cargadoiro, cargadeiro
Descargadero	Descargadoiro, descargadeiro
Vertedero	Vertedeiro, vertedoiro

Terminacións -IEGO/A

Ciego/a	Cego/a
Desasosiego	Desasosego, desacougo
Griego	Grego

Labriego	Labrego, labrador
Mujeriego	Mullereiro
Palaciego	Palaciano
Pliego	Prego
Solariego	Nativo, orixinario
Sosiego	Sosego, acougo
Trasiego	Trasfega
Veraniego	Estival
Friega	Frega, freta
Siega	Sega, seitura, ceifa

3.4. Terminacións -IERO/A

Arriero	Arrieiro
Fiero/a	Fero/a
Financeiro	Financeiro
Ingeniero	Enxeñeiro
Justiciero	Xusticieiro
Noticiero	Noticiario, informa
Pendenciero	Camorrista, rifón
Vidriero	Vidreiro, vidreira

• Exercicios

Traduce ao **galego**:

- 1) El Decano de mi facultad no admite estudiantes africanos ni compostelanos.
- 2) Los canguros son animales australianos, pero allí también hay seres humanos.
- 3) Los orensanos y los zaragozanos son siempre luteranos.
- 4) Su abuelo contaba siempre historias de su época partisana.

- 5) Su novia era californiana, su padre cubano, su madre ferrolana pero él parecía un marciano.
- 6) Las persianas de su casa estaban rotas, según él por culpa del Vaticano.
- 7) Ese gitano habla tanto gallego como castellano.
- 8) Los asturianos tienen el monopolio del gas propano.
- 9) La semana que viene vendrán unos parientes venezolanos, veteranos de la II Guerra Mundial.
- 10) Pensó en hacerse mahometano, cristiano o confuciano, finalmente sigue siendo ateo.
- 11) Ese soberano trata a sus paisanos como un tirano inhumano.
- 12) Tu tío es monje franciscano, y da unos sermones maratonianos en sus misas.
- 13) Lituanos y arzuanos nunca harán buena pareja.
- 14) Cuando supe que eras vegetariana te compré una manta zamorana.
- 15) Es de buen samaritano socorrer tanto a coreanos como a angoleños.
- 16) El ron antillano es mejor que el aguardiente gaditano.
- 17) Para librarse de sus complejos freudianos recurre al canto gregoriano dos veces por semana.
- 18) Jugar con tu mecano y comer ancas de rana es lo único que sabes hacer.
- 19) Mi conocimiento sobre la época victoriana es sólo mediano.
- 20) Crees que por saber catalán eres mas mundano que el que habla italiano.
- 21) El área metropolitana orensana es pequeña, pero muy hermosa.
- 22) Una venganza siciliana es lo que se merece ese guardia urbano.
- 23) La religión de Cristo es la cristiana, la de Mahoma mahometana, y la música de Wagner wagneriana.
- 24) Gasto mucho en butano en mi casa ferrolana, pero pasamos un frío siberiano.

Emprega o xentilicio que corresponde:

Nixeria	Ponteareas
Arousa	Troia
Irán	Ribeira
Bierzo	Tolosa
Segovia	Fisterra
Redondela	Roma
Ourense	Perú

Emprega o adxectivo axeitado:

Teresa (Sta.)	Mahoma
Urbanidade	Shakespeare
Cristo	Xúpiter
Confucio	Sahara
Diluvio	Bacteria

Traduce ao galego:

- 1) El dinero invertido en piedra pómez es una pequeñez dentro del presupuesto,
- 2) Sólo dices sandeces tras idioteces.
- 3) Tu hermana llegó la primera con gran nitidez.
- 4) Fue una insensatez jugar al ajedrez contra los rusos.
- 5) Permite que ponga en duda la solidez de tu empresa.
- 6) ¡Si hombre, estado de gravidez es sinónimo de preñez!
- 7) La rigidez en la dieta lleva a la delgadez.
- 8) Si venciese mi timidez sería otro hombre.
- 9) Vencimos sin brillantez pero con intrepidez y desfachatez.
- 10) Sólo su testarudez le permite conllevar una grave invalidez.
- 11 Los profesores de gallego sólo necesitan un vistazo para saber quien da el cambiao en los exámenes.
- 12 Las cosas no se resuelven a puñetazos ni a balazos.
- 13 Creo que ese pintor utiliza la técnica del brochazo.
- 14 El Deportivo dió un zarpazo y se llevó los tres puntos en juego.
- 15 Cuando eras ciclista no podían contigo ni los pinchazos.
- 16 De golpe y porrazo esas chicas nos dieron esquinazo.
- 17 Al primer puyazo el toro buscó las tablas, no pude dar ni un capotazo.
- 18 Estoy dudando si darte un navajazo o un escopetazo.
- 19 Me apetece lo mismo ir a clase de gallego que darme un martillazo en la cabeza.
- 20 El partido de ayer fue una demostración de cabezazos y taconazos.
- 21 Necesito que tu padre me dé el espaldarazo definitivo.

Traduce ao castelán:

- 1) A escaseza de auga pode **ser** grave este ano.
- 2) **Se** queres moer o allo primeiro **pono** no machucador.
- 3) Seica o botaron da escola **por** bocapodre.
- 4) Non aturo as estreitas dos grandes almacéns en época de rebaixas.
- 5) Foi o teu desleixo o que che fixo perder o traballo.
- 6) Oesquío aliméntase de cunchos.
- 7) Padecemos todos de acá, e ti queres comer callos!
- 8) A miña nenez transcorreu con sinxeleza.
- 9) Ata que acadas a madurez non penses en ter un coche.
- 10) Ata os bancos teñen pouca liquidez.

Pon a *calidade* á que corresponde ao *adxectivo* (Ex. Sólido / Solidez):

Estúpido	Sinxelo
Honrado	Vello
Espléndido	Cándido
Estreito	Árido
Sensato	Ávido
Pálido	Rápido
Escaso	Delgado
Tartamudo	Altivo
Maduro	Embriagado
Viúvo	Fríxido
Válido	Neno

Traduce ao galego:

- 1) Se nota un gran cansancio en el almirantazgo.
- 2) La institución del **mayorazgo** suponía un grave menosprecio para los hijos menores.
- 3) **Aprecio y desprecio** son sentimientos que no tienen precio.
- 4) La avaricia conduce al precipicio a todos los necios.
- 5) Tomaba sus noviazgos como negocios, sin ningún prejuicio.
- 6) Bajo el quicio de la puerta se produjo un importante hallazgo.

Nadie discute su liderazgo en nuestra nación.
 Sólo la codicia del nuncio oscureció su ejercicio.
 Estamos hartos de las injusticias en Galicia.
 Debéis ir despacio, porque tenéis el vicio de la velocidad.
 No esperes justicia en el juicio.
 Sin su patronazgo el comercio no produciría beneficios.
 Sus recias costumbres no eran bien vistas en palacio.
 ¡Olvida ya tus sucios prejuicios!
 El pelo lacio es más bonito que el rizo.
 No tengo en el bolsillo más que un azucarillo, pero no se lo digas a nadie
 cotilla.
 Tu bicicleta tiene el manillar roto, por eso tienes las rodillas llenas de postillas.
 Manolo reparte octavillas para poder comer pescadilla y fumar un pitillo de
 vez en cuando.
 El molinillo del café está cerca de las natillas, no seas quisquilloso y vete por él.
 Debajo de la sombrilla hay un ejército de grillos moviendo sus colmillos
 sobre una morcilla.
 Ese chiquillo tiene las canillas llenas de golpes y delgadas como palillos.
 Pepe siempre mira por el rabillo del ojo para evitar que le pongan zancadillas.
 Sus cartas nunca ocupan más de una carilla, además escribe en papel
 amarillo.
 El brillo del Sol no se puede comparar con la luz de una bombilla.
 Fue una buena broma eso de meter arcilla en los bocadillos de tortilla.
 Tengo la barbilla llena de espinillas.
 Mis zapatillas de deporte fueron más caras que toda la vajilla de tu madre.
 Cuando estoy enfermo mi médico siempre me receta las mismas pastillas,
 y yo, cuando salgo de su consulta y estoy en el coche, las tiro por la ventanilla.
 El tesoro estaba debajo de la trampilla oculta por el tresillo, tú no la
 encontraste porque eres un pardillo.
 Ocho años de conservatorio y ahora se gana la vida tocando el organillo y
 haciendo bailar a un mono que come peladillas.
 El solomillo a la parrilla es un manjar de dioses, sobre todo si de primer
 plato hay ensaladilla.
 Su mujer le esperaba con el rodillo preparado, él le pidió perdón de rodillas,
 pero desde entonces sufre pesadillas.

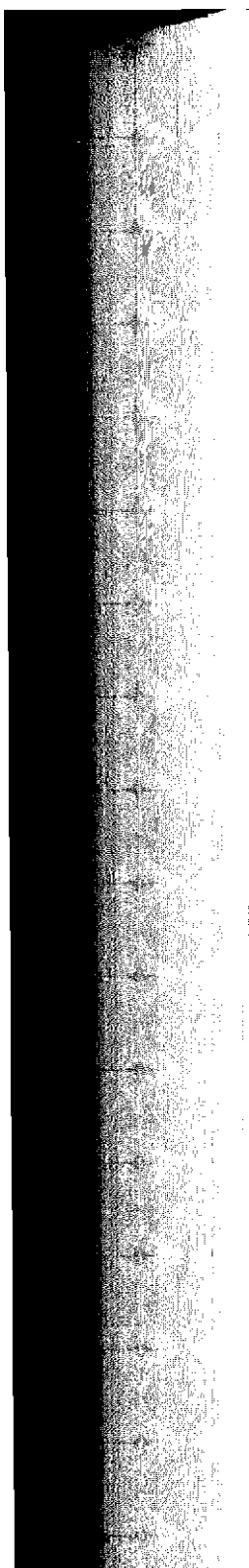
- 33) Siempre emplea la misma muletilla para acabar sus frases, EN la pandilla no le soportan.
- 34) Las polillas se comieron sillas, sillones y hasta el mango de los rastrillos.
- 35) No seas pillo, fuiste tú el que tiró la papilla del niño por la orilla del pasillo.
- 36) Robar aquel ovillo y poner millas por medio fue todo uno.
- 37) Trabaja dando la puntilla a los novillos, ¡Que maravilla!
- 38) Está calvo por la coronilla, pero flequillo aún tiene.
- 39) Saben que fumas porque encontraron la boquilla de tu cigarrillo en la buhardilla.
- 40) Fue necesario hacer encaje de bolillos para aprobar la gimnasia, sobre todo fas anillas.
- 41) No creo que las ardillas puedan estar en los bordillos de las aceras.
- 42) Come a dos carrillos cuando le ponen por delante un cochinillo asado.
- 43) Perdió las lentillas cuando cayó en la gravilla de la carretera, y cuando las buscaba se clavó una jeringuilla en un nudillo.
- 44) Posó la cucharilla sobre el mantel de ganchillo y nos enseñó un casquillo de bala.
- 45) Corté la colilla con una cuchilla muy fina que me prestaron en el cuartelillo de bomberos.

Traduce ao galego:

- 1) Tu abuela fue la única que picó el anzuelo de la autoescuela.
- 2) No pagamos nunca los buñuelos, somos unos ladronzuelos.
- 3) El mochuelo es un pájaro que caza de noche.
- 4) Cuando fui al dentista no perdí la muela porque la traje en un pañuelo.
- 5) Antes de levantar el vuelo no pensábamos que una simple tachuela nos hiciese besar el suelo.
- 6) La suela de tus zapatos muestra las secuelas de tus locuelos bailes.
- 7) Sólo una sanguijuela como tú puede sabotear la zarzuela.
- 8) Os convencieron con un señuelo muy común, el de las riquezas del subsuelo.
- 9) Mi tatarabuelo murió al batirse en duelo, en su entierro no se recibió duelo.
- 10) Si tuvieses más cautela ahora no tendrías la viruela.
- 11) La esquela de tu abuelo fue muy comentada.
- 12) Siempre vende sus nercancias en las callejuelas que están cerca del arroyuelo.
- 13) Su bisabuelo come ciruelas dentro de la escuela vieja.

Para comer habichuelas no tenéis que formar tanto revuelo.
 Lavó la cazuela en el riachuelo.
 La lesión fue grave y tuvo que salir del campo en paruhuelas.
 Con su traje de lentejuelas y sus hoyuelos en las mejillas se convirtió en la reina de la fiesta.
 Encontramos consuelo en la desgracia del prójimo, somos unos pilluelos.
 Tus castañuelas están bajo el ciruelo que plantó tu bisabuelo.
 Perdió las espuelas cuando cruzaba el entresuelo del edificio.
 Si no llega a ser por el agarradero resbalo y me caigo, cada día estoy más ciego.
 Se puso como una fiera cuando el tren non frenó en el apeadero.
 El dueño del aserradero no tiene sosiego por sus problemas financieros.
 Allí estaba, en el mirador, con su sudadera, en la que se leía: «Soy un mujeriego».
 En el noticiero de la tarde hablaron de los productos perecederos.
 El justiciero enmascarado está en paradero desconocido durante el periodo veraniego.
 La carne en salmuera es el plato favorito de ese ingeniero griego.
 Las gallinas apagan la sed en el bebedero que puso el labriego cerca de su ponedero.
 La defensa es un coladero que cualquiera puede atravesar, y eso que siempre les digo que practiquen la siega.
 El trasiego de ganado hacia el matadero es muy intenso.
 No soy pendenciero, pero defenderé a muerte mi fondeadero.
 En el atracadero está el famoso barco-invernadero del arriero millonario.
 Tienes modales palaciegos y unos principios imperecederos.
 Me duele la espalda desde que trabajo en el vertedero, voy a ver si me dan unas friegas.

35) Los frutales están al lado del secadero que tiene vidrieras.

SUFOCOS DIMINUTIVOS E REMATADOS EN -ADE

1. Diminutivos

Son os morfemas que se unen a substantivos, adxectivos, indefinidos ou adverbios e que matizan o significado da palabra á que acompañan no sentido de diminución de tamaño, intensificación (**cediño (moi cedo)**) ou connotacións afectivas (**filliño**) ou mesmo despectivas (**homiño**).

Neste último caso a fronteira entre diminutivos e despectivos non está clara, só son identificables uns doutros polo contexto en que aparecen.

Por outra banda, cómpre salientar que se dan casos de lexicalización, é dicir que aparecen palabras constituídas nun principio mediante sufixación diminutiva e que adquiriron significado de seu: **camiseta, corpiño, culleriña...**

A acumulación de sufixos é un proceso intensificativo destinado a conseguir unha maior expresividade: **pequerrechiño**.

Diminutivos cualificados de eruditos, aparecen en cultismos, son por exemplo: **corpúsculo** (corpo), **cuadrícula** (cadro), **glóbulo** (globo), **partícula** (parte), **versículo** (verso)...

Os principais sufixos diminutivos que existen en galego son:

-INO/-INA	-ELO/-ELA	-OLO/-OLA
-ECHO/-ECHA	-OCHO/-OCHA	-UCHO/-UCHA
-EXO/-EXA	-UXO/-UXA	-ETE/-ETA
-OTE/-OTA	-ICO/-ICA	-UCO/-UCA

1.1. Sufixo -IÑO

É, sen dúbida, o sufixo máis presente na nosa lingua. A súa aplicación a outras palabras forma derivados seguindo unhas regras:

- a) Cando o sufixo se engade a unha palabra rematada en vogal átona, esta desaparece: **avoa/avoíña, libro/libriño, camisa/camisiña...** (cando a palabra remata nos ditongos **-IO**, **-IA** o **-I** do sufixo fúndese co do ditongo: **gloria/gloriña, saia/saiña...**)
- b) Se a palabra remata na consoante **-N** ou en ditongo decrecente (formado por vogal forte: **a, e, o** e mais vocal feble: **u, i**), o resultado require a presenza dun **C** diante do sufixo, a terminación será xa que logo **-CIÑO**: **can/canciño, pai/paiciño.**

• ❧❧❧

OLLO! Aquelas palabras que teñen o masculino rematado en **-AN** e o feminino en **-Á**, fan o diminutivo do feminino a partir da forma do masculino: **lrmanciño/lrmanciña**). ❧❧❧

- c) No caso de que a palabra remate en consoante distinta de **-N** ou en vogal tónica, o sufixo **-INO** solda coa palabra sen que se produza perda de ningunha vogal: **só/soíño, calor/caloriña...**

Cómpre ter en conta que a terminación **-INO/-INA** aparece tamén en palabras galegas desprovista de carácter de sufixo, tamén hai terminacións **-INO/-INA**, que na lingua galega se reservan para os cultismos ou semicultismos e frecuentemente para a formación de xentilicios. É preciso coñecer estes cultismos de uso común para non errar no seu emprego:

-IÑO/-IÑA: *Muíño, camiño, campesiño, veciño, comiño, mesquiño, espiña, sardiña...*

-INO/-INA: *Asasino, cartolina, oficina, gasolina, divino, esquina, casino, ruína...*

Sufixo -ADE

O sufixo **-ADE** é característico dos substantivos abstractos, é frecuente que constitúan irregularidade dentro da súa familia léxica (persoal/personalidade). Presenta diferentes solucións:

2.1. -IDADE

Esta é a forma que corresponde á castelá -EDAD, pero tamén aparece noutras palabras:

Capacidade	Gravidade	Necidade
Claridade	Idade	Novidade
Escuridade	Imbecilidade	Soidade
Felicidade	Mocidade	Vaidade ...

2.2. -IEDADE

Substantivos formados a partir de adxectivos en -IO / -IA:

Ansiedade	Nimiedade	Sobriedade
Arbitrariedade	Notoriedade	Solidariedade
Propiedade	Seriedade	Variedade ...

2.3. -LDADE

Beldade	Fealdade	Lealdade
Crueldade	Humildade	Maldade ...

2.4. -NDADE

Cristiandade	Mortandade	Ruindade
Irmandade	Orfandade	Vecindade

2.5. -RDADE

Herdade	Liberdade	Puberdade
---------	-----------	-----------

2.6. -TADE

Dificultade	Metade	Vontade
Facultade	Potestade	
Maxestade	Tempestade	

Exercicios

Forma o diminutivo ou afectivo de:

Cartón	Campo	Libro
Voz	Raía	Río
Andrés	Home	Avó
Lapis	Can	Nai
Cruz	Xosé	Pantalón
Muller		

Forma o substantivo abstracto a partir do adxectivo
(Ex. Grave /Gravidade):

Leve	Orfo	Malo
Cristián	Libre	Ebrio
Van	Propio	Leal
Fácil	Húmido	Breve
Maxestoso	Mortal	Novo
Serio	Feo	Feliz
Pío	Capaz	Vario
Púber	Igual	Ansia

Pon en galego:

Hermanito	Hermanita	Pobrecito
Librito	Perrita	Abuelito
Abuelita	Madrecita	Saborcito
Perrito	Trabajito	Pececito
Piececito	Jamoncito	Cafecito
Solita	Pastorcito	Manita

Forma o diminutivo de:

Pan	Tolo	Doutor
Cadro	Figura	Rosa
Saia	Sol	Formiga
Amiga	Pai	Pantalón
Calor	Prato	Raia

Pon en galego:

Rapiña	Cocina	Porcino
Riña	Golondrina	Supino
Campiña	Espina	Dañino
Cariño	Vespertino	Harina
Cortina	Carabina	Bailarina
Nicotina	Lino	Cartulina
Felino	Tocino	Sobrino
Marina	Gallina	Estornino
Angina	Sietemesino	Disciplina
Armiño	Vecino	Gabardina
Intestino	Guiño	Camino
Campesino	Cretino	Cetrino
Letrina	Toxina	Padrino
Comino	Canino	Herculino
Destino	Esquina	Pino
Piña	Interino	Alpina
Niña (dos olios)	Libertino	Mezquino
Alfonsino	Submarino	Vaina

Pon en galego:

- 1) Sus hijos son terribles, me hicieron jugar a las adivinanzas, cuando se cansaron quemaron las cortinas de la casa.
- 2) Su destino es una incógnita, pero recorre un camino lleno de espinas.
- 3) Es mezquino por tu parte no respetar la voluntad de los demás vecinos.
- 4) Parece mentira pero a mi edad estoy metido en un torbellino de oscuridad.
- 5) Una semanita de descanso me calmaría la ansiedad.
- 6) Querido abuelito, la soledad no es buena, en nosotros siempre encontrarás solidaridad.
- 7) Al quedar sin gasolina no tuvo más remedio que ir a comprar los cominos a pie.
- 8) Esa cancioncita que inventaste es una necedad pero a ellos les parece música divina.
- 9) Amigueta, la maldad no conduce a la felicidad.

- 10) La cocaína no es una droga blandita, digan lo que digan en la oficina.
- 11) Es una novedad que en ese papelito aparezcan conceptos de bondad.
- 12) Son unos asesinos todos los militares que participaron en la guerra de las patatas.
- 13) Pobrecita la oveja que confía en la lealtad del hombre.
- 14) La Humanidad está en peligro, pero eso lo desconoce el campesino gallego.
- 15) Tu hermanito es un felino bajo los palos, un portero de lujo en el equipito del pueblo.
- 16) La libertad no se suplica, se conquista.
- 17) América Latina es una zona en ruinas, propiedad de los que emplean la crueldad como método.
- 18) La hermandad de los monfortinos es la que más majestad pone en sus desfiles.
- 19) Cartoncitos o cartulinas ¡que más da! el caso es anunciar el casino.
- 20) Tus comidas provocaron una subida en la mortandad habitual mamáta.
- 21) No contaban con tanta arbitrariedad cuando repartieron las crucecitas.
- 22) La mitad de los que llegan a la pubertad son golondrinas sin destino ni facultades desarrolladas.
- 23) Seriedad y humildad es lo único que le piden al jefe de mi oficina.
- 24) Las aguas de la playa son cristalinas, el Sol les da claridad y los vecinos evitan que nadie las contamine.
- 25) La humedad de tu casa se la debes a Pedrito, ese que estudió medicina en una facultad de Madrid.

SUFIXOS -NTE DOS VERBOS DA TERCEIRA CONJUGACION

Cos verbos desta conjugación os adxectivos que se forman adquieren tres solucións diferentes:

1. Derivados en -INTE

Conseguínte	Oínte	Posuínte
Constituínte	Saínte	Reconstituínte
Contribuínte	Seguínte	
Ferínte	Substituínte	

Derivados en -ENTE

Adherente	Fulxente (e derivados)
Adquirente	Incidente (e derivados)
Atinxente	Lucente (e derivados)
Competente (e derivados)	Olente (e derivados)
Concernente	Persistente
Consecuente (e derivados)	Producente (e derivados)
Consistente (e derivados)	Remitente
Deprimente	Requirente
Dicente (e derivados)	Residente
Diferente (e derivados)	Resistente
Escribente	Servente
Esixente	Suplente
Existente (e derivados)	Vivente (e derivados)
Fluente (e derivados)	

3. Derivados en -IENTE

Expediente	Recipiente
Nutriente	Sapiente
Obediente (e derivados)	Saliente
Paciente (e derivados)	Veniente (e derivados)

■ EXERCICIOS

Pon en galego:

- 1) No seas impaciente, como tú estamos todos ios contribuyentes.
- 2) La actitud de la gente desobediente es un asunto urgente a resolver.
- 3) Sus argumentos son inconsistentes señor abogado.
- 4) Es preferible trabajar de escribiente que de sirviente.
- 5) Las lenguas maldicentes siempre consiguen oyentes.
- 6) Donde hay algo maloliente hubo antes otra cosa.
- 7) Jugar en sus condiciones es contraproducente.
- 8) La luz de sus ojos es refulgente, sin duda proveniente de algún estímulo químico.
- 9) Es evidente que nosotros no somos muy competentes.
- 10) Vender esos recipientes tan resistentes es necesario.
- 11) No hubo supervivientes de vuestro último invento, el reconstituyente universal.
- 12) Aunque era una persona sobresaliente sus parientes acabaron con su carrera política.
- 13) En lo concerniente a los elementos nutrientes no tengo más que decir.
- 14) ¡Que barbaridad! llamarnos maledicentes por redactar su expediente contando la verdad.
- 15) Es tan fina que a los ciegos les llama invidentes.
- 16) La entidad adquirente desalojó a los directivos salientes.
- 17) Échale más diluyente a la pintura.
- 18) Tantos años de sustituto le valieron el sobrenombre de «sustituyente».

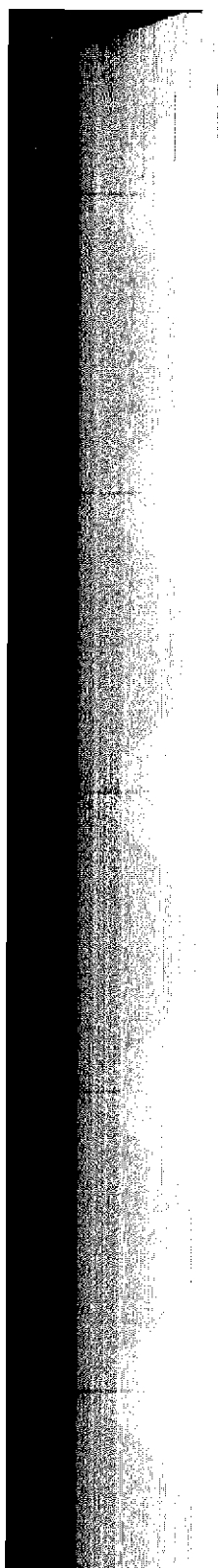
- 19) Es muy hiriente ese discurso, ser paciente y esperar es mi consejo.
20) Los afluentes de los ríos gallegos son importantes.

Pon a forma rematada en -nte que corresponde a cada verbo:

1) Pedir	8) Producir
2) Transixir	9) Resistir
3) Delinquir	10) Provir
4) Posuír	11) Conseguir
5) Concernir	12) Influir
6) Lucir	13) Ver
7) Conseguir	14) Expedir

ESPECÍFICO
ADMINISTRATIVO

LÉXICO ESPECIFICO

1. Partes do corpo

Bíceps	Bíceps, lagarto do brazo
Frente	Testa, fronte
Pómulo	Pómulo
Labios	Labios, beizos
Cráneo	Cranio (e derivados)
Esqueleto	Esqueleto
Mejillas	Meixelas, fazulas
Encías	Enxivas, xenxivas
Mentón	Queixelo, queixo, barbela
Párpados	Pálpebras (parpadeo, pestanexo)
Pestaña	Pestana, perfeba
Ceja	Celia
Entrecejo	Cello
Cuello	Colo, pescozo
Garganta	Garganta, gorxa
Nuca	Caluga, brouca
Nudillos	Cotenos, cotelos, cotobelos, nocas
Oreja	Orella
Mano	Man
Brazo	Brazo
Antebrazo	Antebrazo
Muñeca	Pulso (se é o xoguete - boneca ou moneca)
Meñique	Maimiño, pequeno
Índice	índice, furabolos
Anular	Anular, dedo do aro

Pulgar	Polgar, grande, gordo, matapi ollos...
Medio	Medio, maior, do corazón, pai de todos
Codo	Cóbado
Pecho	Peito
Barriga	Barriga, ventre, bandullo
Ingle	Íngua, éngoa, virilla
Pubis	Pube
Pierna	Perna
Muslo	Coxa (zanco, dos animais)
Rodilla	Xeonllo
Tibia	Tibia (óso) (tépeda, morna- adxectivo)
Pie	Pé
Pulmón	Pulmón, levián
Higado	Fígado, fégado
Riñón	Ril, cadril
Vejiga	Vexiga, mexa, vincha
Sobaco	Sobaco, axila, sobrazo
Ventre	Ventre
Vena	Vea
Barbilla	Queixo, queixelo, barbela, barbarote, bico
Labio	Labio, beizo
Lengua	Lingua
Paladar	Padal, ceo da boca
Diente	Dente
Colmillo	Cabeiro, cairo, caíño, canteiro, columelar..
Muela	Moa
Talón	Talón, calcañar, calcaño
Tobillo	Nortello, nocello, artello, tornecelo
Nalga	Nádega, cacha
Espalda	Lombo, costas
Sienes	Sens, tempas, vidallas
Pantorrilla	Mazá da perna, barriga da perna, papo da perna

2. Animais

Perro/-a	Can / Cadela
Rana	Ra
Zorro	Raposo, golpe (como alcume ou adx. zorro, renarte...)
Cerdo	Porco, marrán, cocho
Jabalí	Xabaril, porco bravo
Topo	Toupa
Ratón	Rato
Ardilla	Esquío
Lechón	Leitón, bácoro
Ternero	Tenreiro, cuxo, xato, becerro
Yegua	Egua, besta
Camello	Camelo
Cocodrilo	Crocodilo
Comadreja	Donicela, doniña, garridiña
Nutria	Lontra, londra, lóntrega, lóndrega
Erizo	Ourizo
Lirón	Leirón
Tortuga	Tartaruga, sapoconcho
Buey	Boi
Oveja	Ovella, pécora
Carnero	Carneiro
Jirafa	Xirafa

3. Sons que emiten os animais

Can	Ladrar
Ra	Croar
Galiña	Cacarexar
Corvo	Grallar
Xílgaro	Piar
Pomba	Rular

Moucho	Moucheat
Pitiño	Rechouchiar
Gato	Miañar
Porco	Coincar
Burro	Ornear
Ovella	Bear
Lobo	Ouvear
Cabalo	Rinchar
Vaca	Bradar, bramar, brecar

Paxaros

Paloma	Pomba
Lechuza	Curuxa, noitebra
Mochuelo	Moucho
Buho	Bufo
Cigüeña	Cegoña
Estornino	Estorniño
Abubilla	Bubela
Buitre	Voitre
Gaviota	Gaivota
Gavilán	Gabían
Halcón	Falcón
Pingüino	Pingüín
P. carpintero	Peto
Mirlo	Merlo
Águila	Aguia
Golondrina	Andoriña
Urraca	Pega
Alondra	Laverca
Ruiseñor	Reiseñor
Murciélago	Morcego
Pavo Real	Pavón
Codorniz	Paspallás

Pichón	Pombiño, ruliño
Pato	Parrulo
Jilguero	Xílgaro
Gorrión	Pardal
Urogallo	Pita montés, galo monteiro

Bechos

Libélula	Libeliña
Grillo	Grilo
Cucaracha	Cascuda
Babosa	Lesma
Lombriz	Miñoca, lombriga (L. intestinal lombriga)
Mariposa	Bolboreta, paxarela, papoia, avelaíña
Saltamontes	Saltón
Mariquita	Xoaniña, rei - rei, maruxiña...
Luciérnaga	Vagalume, lucecú, lucerna...
Avispa	Avespa, avéspora, nespra
Polilla	Couza, traza
Sanguijuela	Samesuga, sanguesuga
Oruga	Eiruga
Escarabajo	Escaravello
Ciempies	Cempés
Gusano	Verme, coco

Eivas físicas

Cojo	Coxo
Tuerto	Torto
Bizco	Vesgo, birollo, breco, estrábico
Tartamudo	Tatexo
Manco	Toco, manco, maneto
Ciego	Cego
Sordo	Xordo

Mudo	Mudo
Sordomudo	Xordomudo
Jorobado	Corcovado, xiboso, chepudo
Tullido	Tolleito

Froitas e a súa árbore

Manzana	Mazá / Maceira, maciñeira
Pera	Pera / Pereira
Ciruela	Cirola, ameixa / Ciroleira, ameixeira
Castaña	Castaña / Castiñeiro
Nuez	Noz, cuncho, croncho / Nogueira, noceira...
Naranja	Laranxa / Laranxeira
Limón	Limón / Limoeiro
Cereza	Cereixa / Cerdeira
Almendra	Améndoa / Amendoeira
Higo	Figo / Figueira
Breva	Bévera / Figueira
Avellana	Abelá / Abeleira, abaira
Madroño	Erbedo, albedro / Érbodo, albedro
Coco	Coco / Coqueiro

Outras árbores

Pino	Piñeiro
Eucalipto	Eucalipto
Roble	Carballo
Sauce	Salgueiro
Abedul	Bidueiro, bido
Ciprés	Ciprés, alcipreste
Encina	Aciñeira
Alcornoque	Sobreira, cortizo
Quejigo	Caxigo
Fresno	Freixo
Boj	Buxo

9. Xogos

Yoyó	Ioio
Cometa	Papaventos (cometa = astro)
Ajedrez	Xadrez
Columpio	Bambán, randeeira, carriola
Peonza	Buxaina, borracha, peón
Escondite	As agachadas, ás escondidas
Gallina ciega	Pita cega

10. Ferramentas

Alambre	Arame
Aguarrás	Augarrás (feminino)
Alcayata	Alcaiata
Barniz	Verniz
Clavo	Cravo
Tornillo	Parafuso (Atornillar = Aparafusar)
Destornillador	Desaparafusador (Destornillar = Desaparafusar)
Tenazas	Tenaces
Alicates	Alicates
Yunque	Engra, incre, bigornia (Bigornia cando é unha parte do oído)
Martillo	Martelo
Lima	Lima
Tuerca	Porca, rosca
Bisagra	Bisagra, palmela, gonzo
Tijera	Tesoira
Llave inglesa	Chave inglesa
Sierra	Serra (Serrar = Serrar)
Escuadra	Escuadra
Taladro	Trade (Taladrar = Tradear)
Berbiquí	Berbequí
Hacha	Machada, machado, macheta

Rodillo	Rodo, rolo, rodete
Yeso	Xeso
Escayola	Escaiola
Cal	Cal (masculino)
Soplete	Soprete
Grúa	Guindastre, guinche
Homigonera	Formigoneira
Hormigón	Formigón
Volquete	Caixa abatible (dun camión)
Cadena	Cadea
Eslabón	Elo, anel
Quicio	Couzón, couzoeira, guiceiro

Peixes e mariscos

Bacalao	Bacallau
Pulpo	Polbo
Besugo	Ollomol
Lubina	Robaliza
Sardina	Sardiña
Trucha	Troita
Congrio	Congro
Pescadilla	Pescadiña, pixota
Merluza	Pescada
Anguila	Anguía
Tiburón	Tiburón, quenlla
Jurel	Xurelo, chicharro
Lenguado	Linguado
Ballena	Balea
Delfín	Delfín, golfinho, arroaz, toniña
Calamar	Lura
Mejillón	Mexillón
Almeja	Ameixa
Berberecho	Berberecho, carneirolo

Navaja	Navalla
Mincha	Caramuxo
Cangrejo	Cangrexo, cangarexo
Lapa	Lapa, cuco, lámparo, patelo
Langosta	Lagosta

O m a r

Anzuelo	Anzol
Ancla	Áncora
Mástil	Mastro
Timón	Temón
Brújula	Compás
Puerto	Porto
Muelle	Peirao
Playa	Praia
Red	Rede
Isla	Illa
Islote	Illote
Sedal	Sedela, liña, tanza
Malecón	Dique, crebaondas
Marejada	Marusía

Colectivos

Ovellas	Rabaño
Abellas	Enxame
Allos ou cebolas	Restra
Naipes	Baralla
Porcos	Fato, rabaño, larada
Soldados	Exército
Xogadores	Equipo
Illas	Arquipélago
Músicos	Orquestra

Flores	Ramo, ramallete, ramallo
Roupas	Vestiario
Avións	Escuadrilla
Barcos	Frota, armada (barcos de guerra)
Avespas	Avespeiro, avesporeiro, nespreiro
Pratos, vasos...	Vaixela

Profesiões

Albañil	Albanel
Ingeniero	Enxeñeiro
Marino	Mariño
Guardia	Garda
Maestra	Mestra
Pescadero	Peixeiro
Abogada	Avogada
Labrador	Labrador, labrego
Molinero	Muiñeiro
Dependiente	Dependente
Oficinista	Oficinista
Carpintero	Carpinteiro
Concejala	Concelleira
Consejero	Conselleiro
Carnicero	Carniceiro
Panadero	Panadeiro
Juez	Xuíz
Empresaria	Empresaria
General	Xeneral
Sastre	Xastre
Clérigo	Crego
Obispo	Bispo
Ganadero	Gandeiro
Torero	Toureiro
Portero	Porteiro
Zapatero	Zapateiro

Librera	Libreira
Herrero	Ferreiro
Comadrona	Comadroa, parteira, comadre, matrona
Peluquero	Peiteador, perruqueiro
Orfebre	Ourive, xoieiro
Ferretero	Ferraxeiro

15. Clima

Lluvia	Chuvia, Choiva
Chubasco	Chuvasco, bailón, bátega, arroiada
Chubasquero	Chuvasqueiro
Llovizna	Chuvisca, babuña, babuxa, barbuña orballo, poalla
Granizo	Sarabia, pedra, pedrazo, salpedrés salabreada
Trueno	Trono, tronido, trebón
Relámpago	Relampo, lóstrego, alustro, relustro
Rayo	Raio, chispa
Paraguas	Paraugas
Borrasca	Borrasca
Ciclón	Ciclón, furacán
Bruma	Bruma, néboa, mera, brétema, borraxeira
Niebla	Néboa
Neblina	Borraxeira, brétema, fuscillo, mera
Huracán	Furacán
Nevada	Nevada, nevarada
Helada	Xeada, carazo
Arco iris	Arco iris, arco da vella
Vendaval	Vendaval
Temporal	Temporal
Escampar	Escampar, escambrar, estiñar, estear, estrelampar, clarear
Rocío	Orballo, rosada
Escarcha	Xeada
Tormenta	Tormenta, treboada, trebón, torboada torbón

16. Roupa e complementos

Sombrero	Sombreiro, chapéu
Boina	Boina, pucha
Pañuelo	Pano, pano de man
Bufanda	Bufanda
Foulard	Foulard
Collar	Colar
Gargantilla	Colar
Corbata	Gravata
Pajarita	Paxarela, gravata de lazo
Camisa	Camisa, blusa, chambra
Blusa	Blusa, chambra
Camiseta	Camiseta
Corpiño	Corpiño
Chaqueta	Chaqueta
Americana	Americana
Faja	Faixa
Cazadora	Cazadora
Solapa	Solapa, lapela, remontado
Bolsillo	Peto
Pendientes	Pendientes, brincos
Sortija	Sortella, anel
Anillo	Anel
Cinturón	Cinto
Cremallera	Cremalleira
Jersey	Xersei
Pantalón	Pantalón, pantalóns
Calzoncillo	Calzón
Falda	Faldra, saia
Bragas	Bragas
Sujetador	Axustador, teteiro
Reloj	Reloxo
Sudadera	Suadoiro, sueira

Corona	Coroa
Pulsera	Pulseira
Capucha	Capucho, capucha, carapuzo, carapucha, caparucha, carrapucha
Hebilla	Fibela
Traje	Traxe
Gemelos	Broches (da camisa)

17. Outras palabras e expresións

Abeja reina	Abella mestra
En cuclillas	De crequenas, de coscas, de cachoupiño
Cuchipanda	Chea, enchente, enchenta, lupanda...
Cuchitril	Cortello, cubil
Cursi	Ridículo, afectado, relambido
Desbarajuste	Desfeita, desorde, barullo, lea
Paso de cebra	Paso ou pasaxe de peóns
Ahuecar el ala	Liscar
Dar alas	Estimular, favorecer
Cortar las alas	Cortar os fumes
Estornudo	Espino, esbirro
Zángano	Abázcara (abella) / Folgazán, nugallán..
Pereza	Preguiza
Agujetas	Maniotas
Afonía	Rouquén, afonía
Mimos/Mimoso	Mecos / Mecoso
Rascacielos	Rañaceos
Orzuelo	Tirizó
Pepita	Pebida
Letanía	Ladaíña
Disparate	Despropósito, desatino, insensatez...
Descabellado	Sen pés nin cabeza, absurdo...
Avispado	Grileiro, intelixente, espelido
Enardecido	Azirrado, acendido, alporizado...

Mortecino	Esmorecido
Atisbo	Indicio, asomo, mostra
Regañadientes	De mala gana
Rajatabla	Rigorosamente
Relieve	Relevo
Bodrio	Brodio, bazofia
Bobalicón	Bobo, babeco
Tremolina	Barafunda, batifondo, rebumbio
Pelillos a la mar	Morra o conto
Pamplinas	Andrómenas, garatuxas, paraxismas...
Alabar	Loar, gabar
Acertijo	Adiviña, enigma
(por) Doquier	(por) onde queira, (por) todas as partes
Ser el vivo retrato	Ser cuspidiño
¿Quien te dió vela en este entierro?	Quen che mandou tocar aquí a gaita?
Estar a dos velas	Estar a velas vir
No soltar prenda	Calar como un peto
A machacamartillo	A forza
Gastar saliva	Falar por falar
Aflojar las riendas	Soltar corda
Tira y afloja	Tirapuxa
Quedar en agua de borrajas	Quedar en augas de bacallau
Cuando el río suena agua lleva	Cando as pitas cacarexan algo senten
Ahogarse en un vaso de agua	Afogar en pouca auga
Ande yo caliente y ríase la gente	Diga a miña veciña e teña o meu fol fariña
Miel sobre hojuelas	O mellor do mellor
Mostrar	Amosar
Guantes	Luvas, guantes
Tragaperras	Comecartos
Lágrima	Bágoa, lágrima
Granizo	Sarabia, pedrazo, salpedrés

Bruma	Brétema
Mariposear	Tarabelear, Trapelear / Facer as beiras galantear
Limosna	Esmola
Lisonja	Afago, adulación
Malecón	Dique / Peirao / Terraplén
Mamotreto	Librón, librazo
Mampostería	Cachotaría
Manido	Gastado, sobado
Mezcla	Mestura
Mojón	Marco
Monasterio	Mosteiro
Monda	Tona, pela, prana...
Mondarse de risa	Escachar coa risa
Mondo y lirondo	Limpo e relimpo
Mota	Mouta
Mote	Alcume
Noviazgo	Noivado
Peatón	Peón
Peldaño	Chanzo, banzo
Peluquería	Salón de peiteado
Perrera	Canil
Pescadería	Peixaría
Pisapapeles	Calcapapeis
Sietemesino	Setemesiño
Terciopelo	Veludo, felpa
Plantear	Expor, expoñer, presentar, formular Exposición, presentación

18. Cambios producidos na revisión das Normas de 2003

Convén destacar a importancia que a adopción do portugués como recurso para a incorporación de novo léxico culto ten para o noso idioma: *“Para o arriquecemento do léxico culto, nomeadamente no referido aos ámbitos científico e técnico, o portu-*

gués será considerado recurso fundamental, sempre que esa adopción non for contraria ás características estruturais do galego”.

En canto ao léxico, as únicas formas correctas son: *estudo* (*estudar, estudante, estudosa...*), *frota* (conxunto de barcos dun país), *vogal* (como substantivo):

As vogais e as consoantes O vogal dunha comisión de festas

pero ter en conta tamén:

As cordas vocais A harmonía vocal, por exemplo.

• Exercicios

Pon en castelán:

- 1) Quixen amosarlles as miñas luvas que merquei para cando chegue a sarabia.
- 2) É tan espelido que por alcume lle puxeron « Esquíu».
- 3) O teu noivo é un babeco, non distingue a caiuga das tempas.
- 4) O noso boneco de veludo leva un reloxo no pulso esquerdo.
- 5) Ninguén pensaba que ese librón estivese cheo de adiviñas.
- 6) Ata que desapareza a brétema non se poderán ver os marcos.
- 7) Como está a velas vir ten que vivir nun cortello no que hai que estar sempre de crequenas.
- 8) É tan preguiceiro que cando move un calcapapeis do seu sitio xa ten maniotas.
- 9) Seca as túas bágoas e morra o conto.
- 10) Aínda estou acirrado polo rebumbio que montaches onte.
- 11) É cuspidiño ao (a) seu pai, non sae das máquinas comecartos.
- 12) Cantos chanzos terá ese rañaceos?
- 13) As miñas boas intencións quedaron en augas de bacallau.
- 14) A abella mestra non lles dá cortado os fumes aos abázcaros.
- 15) A súa presentación puxo de relevo que lle gusta falar por falar.
- 16) Onte vin unha pita montés comendo un verme.
- 17) Perdeu unha man na guerra e agora está toco.

- 18) O peixeiro tatexo vendeume un polbo e unhas luras moi boas.
- 19) Había un enxame de abellas moi preto do bambán onde xogaban os nenos.
- 20) Meu pai mercoume un papaventos, así que agora digo «Diga a miña veciña e teña o meu fol fariña».

Pon en galego:

- 1) Tiene una lesión grave en la rodilla, el muslo muy dolorido y molestias en la ingle.
- 2) Ayer comieron muslo de pavo real y puré de castañas.
- 3) Pertenece a la Sociedad de Estudiosos de las Costumbres del Escarabajo.
- 4) Se produjo un tira y afloja sobre el precio de las tenazas entre el albañil y el carpintero.
- 5) Venden merluza en el muelle, y también lenguado pescado con anzuelo.
- 6) Las Canarias son un archipiélago rico en delfines y ballenas.
- 7) Ese juez es como un marino sin brújula no hace más que mariposear como una luciérnaga borracha.
- 8) ¡Que asco! Mezcló mejillones con membrillo y se lo comió a pesar de las cucarachas que habían caído dentro.
- 9) Es mejor madera la de roble que la de pino, por no hablar de la de castaño.
- 10) En esta época del año alondras y golondrinas anidan por doquier.
- 11) Soy un peatón que cumple las normas a rajatabla, no a regañadientes como tú.
- 12) ¿Qué quieres que le den de comer a tu perro en la perrera? cualquier bodrio.
- 13) Este clérigo siempre nos castiga con la misma manida letanía.
- 14) Es muy cursi lisonjear al alcalde por el diseño de los pasos de cebra.
- 15) Se rascaba el orzuelo del ojo con el dedo meñique.
- 16) Se pintó los labios y se maquilló las mejillas, parecía otra.
- 17) No sé si su prima será bizca, pero cuando el río suena agua lleva.
- 18) Siempre vestido de negro y siempre saliendo de noche, no me extraña que te llamen «el murciélago».
- 19) Aunque sea ciego me gusta pasear entre los almendros y perales.
- 20) La piel de las comadreas y las nutrias tiene un precio muy alto para mí.
- 21) El yunque es un pequeño hueso del oído, no debes confundirlo con el yunque del herrero.

- 22) Con cuatro tornillos, algo de alambre, un taladro y un martillo soy capaz de hacer cualquier cosa.
- 23) No seas mimoso, deja de llorar que las tuyas son lágrimas de cocodrilo.
- 24) Le pregunté: «¿Quién te dió vela en este entierro?» pero él siguió sin soltar prenda.
- 25) La afonía y los estornudos son síntomas de catarro.

Traduce ao galego:

- 1) Fui a la ferretería para comprar alambre y una docena de clavos.
- 2) No soy dentista, pero con tenazas o alicates en la mano le saco las muelas a cualquiera.
- 3) Si tu primo está en la cárcel, llévale un pastel con una lima dentro.
- 4) Está claro que hace tiempo que os falta un tornillo.
- 5) Esa rueda tiene flojas las tuercas, y sin llave inglesa no podrás arreglarla.
- 6) No creo que puedas hacer agujeros en esa pared con un berbiquí, inténtalo con un taladro.
- 7) Para meterles algo en la cabeza a mis alumnos necesitaría emplear un hacha.
- 8) El yunque es un hueso del oído, pero por yunque también se conoce en castellano una pieza de metal.
- 9) Con una escuadra, una regla, un lápiz y unas tijeras sois capaces de cualquier cosa.
- 10) Cortamos varios árboles con la sierra de tu vecino. Después intentamos unirlos clavando alcayatas.
- 11) Si no lijas en primer lugar la pared, no podrás pintarla por muy buena que sea la brocha o el rodillo.
- 12) Las tijeras si no están afiladas no cortan ni papel ni cartulina.
- 13) El taladro sin broca es como un campo sin flores.
- 14) Eres tonto, con los brazos escayolados no puedes pretender sacar el barniz con tan poco aguarrás.
- 15) Ni una grúa puede derribar las paredes construidas con el hormigón y los ladrillos de mi fábrica.
- 16) La cal viva es peligrosa sí en vez de brocha usas pincel.
- 17) Mi profesor de gallego se parece mucho al eslabón perdido, siempre dice que el alumno es el mejor amigo del hombre.
- 18) Me pone fuera de quicio que los carpinteros atornillen las bisagras mal en el quicio de la puerta.

- 19) Tiene la muñeca izquierda vendada.
- 20) La falta de oxígeno mata muchos sastres.
- 21) Los ajedrecistas son unos jugadores incorregibles.
- 22) Ni siquiera los relámpagos asustan a los buitres.
- 23) Durante tu juventud pensabas hacerte buzo.
- 24) Es un error andar por la acera, es más divertido pisar los baches de la carretera.
- 25) Todos los asesinos comen garbanzos y ametrallan rebaños de ovejas.
- 26) Ayer fui al concierto de la Orquesta Filarmónica de La Coruña.
- 27) Anunciaron tu boda por los altavoces de la iglesia.
- 28) Nuestro tutor padece escalofríos en los muslos.

Traduce ao castelán:

- 1) É tan forte que no canto de rodete usa martelo para dar pintura ás paredes.
- 2) Cómpre un desaparafusador para arranxar as eivas da túa cabeza.
- 3) Todo o mundo sabe que os tixolos sonche máis febles que as pedras, agás ti paspán.
- 4) Os cristais desa fiestra precisan máis masilla para non caer ao chan.
- 5) Deu tal martelada na bigornia que pensamos que a romperá.
- 6) Coa axuda dunha escuadra cravei a palmela na porta.
- 7) Empregando unha engra é doado arranxar os arames.
- 8) Mercou un guindastre e un camión con caixa abatible para a súa empresa.
- 9) Hai que ser animal para querer serrar os gonzos de chumbo cunha serra para madeira.
- 10) Tedes unha forma de falar que vai acabar por rachar a miña bigornia e o meu martelo.
- 11) O xeso ten moitas virtudes, pero cando rompín o brazo púxenlle cemento, eu son así.
- 12) Esmaguei unha cascuda co matapiollos.
- 13) Ese concelleiro non pode soportar aos ourives.
- 14) Se queres ser gandeiro, pensa en contratar pegureiros.
- 15) Merquei unha perruca moi esaxerada.
- 16) O cirurxián púxome o furabolos nunha vírilla.
- 17) Morrera dun golpe na caluga.
- 18) Sinaloume co pai de todos, e a min tremábanme os xeonllos.

- 19) Foi noxento, todo aquilo estaba cheo de saltóns, limacos e cocos.
- 20) Almorcei biscoitos e xantei friame.
- 21) Tiven que axotar os abázcaros para poder durmir.

Pon en galego:

- 1) La lluvia, la llovizna o los chubascos son rasgos característicos del clima gallego.
- 2) ¡Pedazo de alcornoque! Claro que el granizo no es bueno para la cosecha de patatas.
- 3) No le pidas peras al olmo, si no estudias es imposible que apruebes, aun que tu profesor sea Ramón.
- 4) En esa parte del país sólo hay rayos y truenos.
- 5) Hoy anunciaron la llegada de una borrasca, así que no salgas sin chubasquero y paraguas.
- 6) La bruma era tan intensa que no podía ver la carretera y mi automóvil está ya muy viejo, o sea el viaje fue peligroso.
- 7) Estaba acostumbrado a que me condujeran por ese camino entre la neblina.
- 8) Es difícil que por allí no haya nevadas fuertes en el mes de diciembre.
- 9) Ni un huracán pude borrar el arco iris que se dibujó en mi alma al ver tu sonrisa.
- 10) Mi cosecha quedo hecha pedazos por causa de las heladas, no del rocío, como se había dicho.
- 11) Un vendaval no puede asustar a nadie que sea gallego.
- 12) El pedrisco arruinó las perspectivas de mi comarca para el cultivo de zanahorias.
- 13) Sólo un adivino puede prever una tormenta como la que está a punto de ocurrir en el seno de nuestro partido.

LEXICO ADMINISTRATIVO

Na linguaxe da Administración hai unha serie de expresións e palabras moi comúns que non se deben traducir literalmente do castelán:

El abajo firmante	O que abaixo asina
A mayor abundamiento	Por máis abastamento. Por maior abastanza
El accionariado	Conxunto de accionistas. Os accionistas
Levantar acta	Redactar a acta
Acusar recibo	Acusar a recepción
Acuse de recibo	Xustificante de recepción
Adjunto remito	Remítolle xunto con este escrito
Allanamiento de morada	Violación de morada
Por añadidura	Ademais, por riba...
Por vía de apremio	Por vía de constrinximento
En base a...	Baseándose en...
Callejero	Da rúa (perro callejero-can sen dono). Guía de rúas
Peón caminero	Legoeiro
Casco	Casco
Casco urbano	Núcleo, centro urbano
Casco viejo	Zona vella
Caudales públicos	Fondos públicos
Cautelarmente	De xeito preventivo
Compulsación	Compulsa
Bienes concejiles	Bens municipais
Conllevar	Levar consigo, supoñer, supor
Connivencia	Conivencia
Conminar/conminatorio	Cominar / cominatorio
Poner en conocimiento	Dar coñecemento
Constreñir	Constrinxir, compeler, obrigar

Pagar al contado	Pagar de contado
Convalidación (e der.)	Validar (e der.)
Corresponsal	Correspondente
De cuajo	De raíz
Cumpleaños	Aniversario, natalicio
Cuplimentar	Cubrir, encher (un papel). Cumprimentar, saudar (facer cumprimentos)
Excedente de cupo	Excedente de leva
Curriculum	Currículo
Cursar	Cursar (seguir un curso), Tramitar (un documento), Enviar (unha carta). Transmitir (unha orde)
El año en curso	Este ano
Chequear	Examinar
Dar de alta/baja	Dar a alta/baixa
Dar largas	Retrasar, adiar
Darse de alta/baja	Inscribirse/Borrarse, retirarse, saír
Decomiso	Comiso
Intereses de demora	Xuros de mora
Derecho de paso	Pasantía
Conforme a derecho	Segundo dereito
Derrotero	Camiño, dirección, rumbo
Orden de desahucio	Orde de desafiuzamento
Desarrollar	Desenvolver (un tema). Desenrolar (des facer un rolo)
Polo de desarrollo	Polo de desenvolvemento
Desavenencia	Desavinza
Desechar	Desbotar, refugar
Desglosar	Detallar, especificar. Desunir, separar
Desglose	Detalle, pormenorización
Desperfecto	Dano, deterioración
Despido	Despedimento
A destajo	Ao axuste
Destrozo	Desfeita, estrago
En detalle	Polo miúdo

Devaluar (e der.)	Depreciar (e der.)
Dietas (de viaxe...)	Axudas de custo
Evacuar una diligencia	Realizar unha dilixencia
Dirección	Dirección, sentido. Enderezo
Dirección General	Dirección Xeral
Al dorso	No dorso
A efectos de...	Para os efectos de...
A todos los efectos	Para todos os efectos
Surtir efecto	Producir efecto
Por ello	Por isto, por iso
Lugar de emplazamiento	Situación
Encausar	Procesar
Enhorabuena	En hora boa, parabén
Entablar negociaciones	Establecer, emprender ou entrar en negociacións
Estar en entredicho	Estar en cuestión
Poner en entredicho	Poñer/Pór en dúbida
Escalonar	Graduar
Eslabón	Elo
Esquirol	Crebafolgas, quebrafolgas
Estadillo	Relación de persoal
Estimar una demanda	Admitir unha demanda
Echar en falta	Achar de menos
Fallo	Erro, fallo. Decisión. Sentenza, veredicto
Fechar	Datar
Firma	Firma (comercial). Sinatura
Fundacional	Da fundación
Acta fundacional	Acta constitutiva
Capital fundacional	Capital inicial
Gajes del oficio	Inconvenientes do oficio
Haber lugar	Proceder
Hermanamiento	Irmandade
Huellas digitales	Impresións dixitais
Impago	Non pagamento

Incomparecencia	Non comparecencia, falta de asistencia
Ingresos (dinero)	Retribución, ganancia
A instancia de...	A pedimento de..., por iniciativa de...
Interés	Interese (atención). Xuro (eido económico)
Intrusismo	Intrusión
Beneficio de inventario	Beneficio do inventario
Inversión	Inversión (do sentido, posición...).
	Investimento (eido económico)
Sociedad de inversiones	Sociedade de investimentos
Sus labores	Labores domésticos
A la larga	Ao final
Legajo	Cartapacio, cartafol, atado
Levantar la sesión	Rematar a sesión
Listín telefónico	Lista de teléfonos
Mandamiento	Mandado. Mandamento, precepto (de Deus)
Manzana	Mazá. Rueiro, quinteiro (de casas)
Alta mar	Mar aberto
Matrimonio por poderes	Casamento por procuración
Membrete	Cabeceira
Mayoría de edad	Maioridade
Montante	Contía, importe
Monto	Importe, suma
Ofuscación	Ofuscamento
Patria potestad	Potestade paterna
Perjudicar (e der.)	Prexudicar (e der.)
Cadena perpetua	Prisión perpetua
A la postre	En definitiva, despois de todo
Prenda	Peza (de vestir). Peñor (cousa que se deixa en garantía)
Dar en prenda	Dar en peñor
Por la presente	Por medio, a través deste escrito
A grandes rasgos	Sen entrar en detalles
Recopilación	Compilación
Recopilar	Recompilar

A renglón seguido	A seguir, a continuación
Rutinario	Rutineiro
Dictar sentencia	Dar, proferir ou pronunciar sentenza
Somero	Pouco profundo, superficial

Pero, evidentemente, hai moitas máis expresións que **convén** coñecer, aí van algunhas delas.

A ciencia cierta	Con certeza, de certo, sen dúbida
Adjuntar	Achegar ou xuntar
Adeudar	Deber
Alcantarillado	Rede de sumidoiros (alcantarilla - Sumidoiro)
A lo sumo	Como máximo, como moito
A los efectos	Para os efectos, co fin de, co obxecto de
Alquiler	Alugueiro
Aportar	É preferible empregar Achegar
Apremio	Prema, constrinximento
A raíz de	Por mor de , debido a, a consecuencia de
Arreglo	Non existe en galego o verbo arreglar . A expresión «con arreglo a» débese traducir: de acordo con , conforme a , consonte, segundo
Asignatura	Materia, disciplina
A tal efecto	Para tal efecto, con tal efecto
A tenor	A teor de , segundo o teor de, por razón de, en virtude de
Al efecto	Para o efecto
Al fin y el cabo	A fin e ao cabo
Al margen	Na marxe
Al menos	Polo menos , cando menos
Al objeto de	Co obxecto de, co fin de
Al por mayor	Por xunto
Al por menor	Polo miúdo
Aparte de	Á parte de
Aprisa	Axifia, de présa

Asimismo	Así mesmo
Basura	Lixo
Beca	Bolsa, bolsa de estudos
Becario	Bolseiro
Calificar	Cualificar
Canje	Troco
Casa consistorial	Casa do concello
Cierre	Cerramento
Cese	Cesamento
Cohecho	Suborno
Con arreglo a	Conforme a, de acordo con, segundo
Con creces	De sobra, dabondo, amplamente, abundantemente, por demais
Convalidar	Validar
Costas	Custas
Cualidad	Calidade
Cuota	Cota
Cupo	Cota
Daños y perjuicios	Danos e perdas
Decomisar	Comisar
De los corrientes	Deste mes/ano, do mes/ano que andamos
Derogar	Derrogar
Desahuciar	Desafiuzar
Desahucio	Desafiuzamento
Detentar	Deter
Dimitir	Demitir (e derivados)
Doctorado	Doutoramento
Donante	Doador
El abajo firmante	O que asina
Ello	Iso, isto
Enajenar	Allear
En aras a	De cara a, a prol de, para
En base a	Con base en, baseándose en
En consideración a	Tendo en conta, considerando, como consecuencia de

Encuesta	Enquisa
Enmienda	Emenda
En modo alguno	De ningún xeito, de ningún modo, de ningunha maneira
En su caso	Se é o caso, de ser o caso, chegado o caso, cando cumpra...
En su defecto	En defecto de, se non
Entablar	Promover, interpoñer/interpor
Evaluar	Avaliar
Fecha	Data
Fehaciente	Que fai fe
Financiero	Financeiro
Gravamen	Gravame
Habida cuenta	Tendo en conta
Heredar	Herdar.
Herencia	Herdanza, herdo
Insertar	Inserir
Lisa y llanamente	Simple e sinxelamente
Mancomunidad	Comunidade
Mancomunar	Unir, xuntar
Muy señor mío	Distinguido señor, estimado señor
Nada más	Máis nada
Nada menos	Nada menos
Pagadoría	Pagadoría
Pagaré	Obriga de pagamento
Papeleo	Papelame
Párrafo	Parágrafo
Partido judicial	Distrito xudicial
Peatón	Peón
Perjuicio	Prexuízo
Pesquisa	Pescuda
Plantear	Formular, expor, expoñer, presentar
Plantilla	Cadro de persoal
Pleito	Preito
Pliego	Prego

Ponencia	Relatorio
Ponente	Relator
Poner en conocimiento	Dar coñecemento
Prenda	Peñor, peza (de roupa)
Procesal	Procesual
Promedio	Media, termo medio
Proveer	Prover
Querella	Querela
Recabar	Obter, conseguir, acadar. / Reclamar, solicitar, demandar
Recaudar	Recadar
Rechazo	Rexeitamento
Reglamentario	Reglamentario
Reglamento	Reglamento
Renta	Renda
Rentabilidad	Rendibilidade
Rentable	Rendible
Sondear	Sondar
Subsanar	Rectificar, emendar, corrixir
Suministrar	Subministrar
Tasa	Taxa
Toda vez que	Xa que, dado que, pois, sendo así que
Turno a favor	Rolda a favor
Turno en contra	Rolda en contra
Ubicar	Radicar, situar, localizar, colocar
Vía ejecutiva	Vía de constrinximento
Visto bueno	Visto e prace

Xa para rematar unhas últimas precisións:

Calidade. Ten dous equivalentes en castelán *Calidad* e *Cualidad*.

Caudal. Esta palabra en galego SÓ ten o significado de cantidade de auga.

Cumprimentar. En galego só ten a acepción de facer cumprimentos a alguén, pero non é correcto o seu emprego co significado castelán de *Cubrir un documento*, nese caso débese facer uso do verbo cubrir.

Dieta. Só ten en galego o significado de réxime alimenticio. Na acepción económica a forma correcta é «axuda de custo».

Fallar. Non se pode **empregar** co significado de decidir, úsense os verbos decidir, ditaminar, sentenciar..., e resolución, ou **sentenza** no caso de **emprego** como substantivo *el fallo del jurado* a **resolución do xurado**.

Dirección. Ten os mesmos valores que en castelán, agás no de domicilio ou residencia, nese caso é obrigatorio usar **enderezo**.

Gasto. Ademais desa forma, tamén se pode **empregar** **despesa**.

Apartado. Como no caso anterior, tamén presenta un sinónimo en galego: **alineas**.

Cómpre lembrar por último que as palabras que están derivadas do latín **-SCRIPTO, -SCRIPCION** **perden o P** en galego:

Adscrición	Subscrición	Inscrición
Prescrición	Descrición	Circunscrición

EXERCICIOS

Pon en galego os seguintes textos:

1)

A) Fase de concurso.

Dicha fase será previa a la de oposición, publicándose en el Tablón de Edictos la puntuación asignada a cada uno de los aspirantes antes de la celebración de la fase de oposición. La puntuación obtenida en esta fase no podrá tenerse en cuenta para superar las pruebas de la fase de oposición.

Para dicho concurso se acompañará relación de los méritos que se aleguen por el orden que se alega en el Anexo número 1 de la presente convocatoria, uniendo a dicha relación los documentos acreditativos de los mismos (originales o fotocopias compulsadas), pues no se tomarán en consideración ni serán valorados aquellos que no queden acreditados en el plazo de inscripción.

El Tribunal podrá fijar con carácter previo la motivación de las valoraciones asignadas, fijando criterios generales para la asignación de puntuaciones en los supuestos en que no queden perfectamente delimitados en el Anexo 1.

B) Fase de oposición.

Constará de tres partes, siendo cada una de ellas eliminatoria para los aspirantes que no alcancen un mínimo de seis puntos sobre diez que se asignará al conjunto de cada uno de los ejercicios.

Primer ejercicio.- De carácter obligatorio para todos los aspirantes.

Consistirá en desarrollar por escrito, durante un período máximo de tres horas un tema de carácter general determinado por el Tribunal inmediatamente antes de celebrarse el ejercicio, y relacionado con las asignaturas comprendidas en el programa anexo a la convocatoria (Anexo 2), aunque no se atenga a epígrafe concreto del mismo, teniendo los aspirantes amplia libertad en cuanto a la exposición se refiere.

Se valorará especialmente en este ejercicio la facultad de redacción y el nivel de formación general.

El Tribunal podrá acordar la lectura pública del ejercicio por parte de los aspirantes.

Segundo ejercicio.- También será obligatorio para todos los aspirantes.

Consistirá en desarrollar por escrito en un período máximo de dos horas veinticinco cuestiones relacionadas con los temas.

El accionariado de esta empresa opina que levantar acta sobre el concurso de acreedores, con arreglo a lo dispuesto en las leyes vigentes, sería contraproducente.

Por ello, a efectos de evitar en lo posible que se produzcan desavenencias entre los miembros de la Dirección de nuestra sociedad de inversiones, la presidencia considera oportuno realizar un sondeo entre los señores y señoras accionistas para conocer su postura en el tema debatido.

Por la presente se pone en conocimiento que todos aquellos accionistas que lo deseen pueden pasar a recoger una copia del legajo que recopila todas las pesquisas realizadas hasta el momento sobre los pagarés que no hayan sido satisfechos hasta la fecha, y también el desglose de las actividades económicas del año en curso.

Se informa asimismo que la empresa ha entablado negociaciones con un prestigioso bufete de abogados (citado al dorso) para que dictamine sobre la posibilidad de evacuar diligencias ante las autoridades del partido judicial de esta Mancomunidad sobre las indemnizaciones por daños y perjuicios y los intereses de demora a los que nuestra firma pueda tener derecho, por impago.

A pesar de considerar haber cumplido con creces la misión de conducir los destinos de la sociedad, esta junta directiva ha acordado poner a disposición del accionariado sus cargos, debiendo entenderse esta decisión como un cese irrevocable.

Adjunto remito con este escrito el estadillo de personal y la lista de despidos y también fotocopias, que han sufrido compulsación, de los acuses de recibo de sus liquidaciones, indicando el montante económico de las mismas.

Los abajo firmantes esperan que a la postre su buen nombre deje de estar en entredicho y que, a lo sumo, este desagradable asunto se resuelva con el disgusto que ya nadie puede quitarnos.

Se ruega la comparecencia personal de todos los accionistas a la hora de recoger la documentación, o en su defecto que la persona que los representante venga provista del documento nacional de identidad del titular.

No se sabe a ciencia cierta cual será el presupuesto para la Casa Consistorial, se supone que se establecerá en base a lo que decida la mayoría de los ayuntamientos de la Mancomunidad, y en modo alguno contra el criterio por ellos expuesto.

Se pone en conocimiento de los aspirantes a las plazas de auxiliar administrativo que, a tenor de las pruebas por ellos realizadas, la lista de los considerados aptos se exhibirá en el tablón de anuncios al efecto de que los interesados dispongan de tiempo para preparar la segunda prueba.

Toda vez que todos los requisitos necesarios para optar al puesto hayan sido debidamente demostrados y habida cuenta de la cercanía de las fechas de los exámenes, los candidatos deberán presentar en las oficinas del organismo oficial competente toda la documentación pertinente para formalizar su inscripción.

En consideración a la gran cantidad de papeleo, que supera con creces al de años anteriores, los trabajadores de oficinas de todos los departamentos dependientes de este ministerio serán recompensados económicamente apenas los caudales públicos lo permitan, tengan paciencia serán a lo sumo tres o cuatro años.

A raíz de la devaluación de los cursos de doctorado en nuestra mancomunidad, el abajo firmante propone la recopilación de escritos que expresen el rechazo de esta situación y asimismo la firme voluntad de tomar medidas de fuerza, tales como negarse a facilitar las huellas digitales fuera de su partido judicial.

Ello dificultaría las pesquisas y las encuestas gubernamentales que al fin y al cabo se efectúan en aras de establecer el promedio de personas que renuncian a la patria potestad.

Muy señor mío:

Se le comunica que con arreglo a lo dispuesto a la Ley de Alquileres de 1980 se procederá al desahucio y enajenación de todos sus bienes en el plazo de diez días a contar desde la fecha de expedición de este documento.

Al margen de lo anteriormente dicho, deberá usted abonar una multa cuya cuantía será resultante del promedio de sus rentas anuales.

Asimismo sus hijos dejarán de percibir las becas de las que venían disfrutando y su cónyuge deberá devolver todo lo Ingresado en concepto de las dietas que le fueron concedidas.

Quede informado de que estas resoluciones no pueden ser recurridas y que la realización por su parte de un pliego de descargo sería interpretada como insumisión al poder que detento y sería castigado con una sentencia más rigurosa (fusilamiento como mínimo).

Nada más por el momento, reciba cordiales saludos del abajo firmante.

4) Traduce:

Se convocan oposiciones para cubrir la cuota de trabajadores de alcantarillado que la Comunidad Económica Europea ha concedido a Galicia.

La plantilla de este grupo pasará a formar parte del funcionariado cuando, después de superar las pruebas, acepte el pliego de condiciones que el puesto de trabajo exige.

Las instancias para la matricula se facilitarán en cualquier dependencia del INEM, sólo en horario de tarde, asimismo podrán ser entregadas una vez cumplimentadas en los mismos centros y con el mismo horario. La fecha límite de entrega es mañana. Con arreglo a ley de Oposiciones del Estado, es preciso adjuntar tres fotos tamaño carné y una declaración jurada de no presentar querrela contra los organismos públicos, sea cual sea el resultado de la oposición.

La oposición constará de una única prueba que evaluará las cualidades de los aspirantes para el puesto. Esta prueba consta de tres partes cada una de las cuales se subdivide en cuatro apartados, todos ellos eliminatorios. Básicamente, se debe demostrar un conocimiento amplio del reglamento de alcantarillas del año 1756, así como nociones de lenguas europeas como el inglés, francés, catalán y alemán.

Las listas de los admitidos serán expuestas en el tablón de anuncios de los diferentes organismos oficiales de la Comunidad Autónoma de Canarias en un plazo máximo de diez días, abriéndose un período de reclamaciones y enmiendas de media hora.

La entidad convocante se reserva el derecho de admisión y advierte de que no se devolverá el dinero de los derechos de examen. Lamentamos no

poder facilitar una dirección en la que los opositores puedan hacer sus consultas sobre el tema.

En el casco urbano los alquileres están subiendo, según las encuestas de todos los periódicos.

Hoy se celebra el juicio contra un becario acusado de cohecho, pagó a su profesor de gallego para aprobar la asignatura.

Las costas del juicio que entabló ese profesor van a hacer que el alumno padezca un gravamen financiero importante, puede llegarse al desahucio, si no subsana su error.

Así se demostrará que nadie puede sobornar a un profesor de gallego, por tan poco dinero.

Traduce:

Cómpre validar os cursos de iniciación e perfeccionamento de galego antes que derroguen a lei consonte a cal o que non fale galego será acusado de danos e perdas.

Tes una gran calidade, nunca aceptas axudas de custo que supoñan unha gran despesa para o Tesouro Nacional.

Nese parágrafo había catro alineas que falaban dos casos de cesamento, despedimento, alleamento e xa non lembro que máis.

A pagadoría das miñas empresas vai en prexuízo da rendibilidade delas mesmas.

Sería moito pedir que inserises no teu relatorio un artigo pequeno a prol do cerramento do peirao.

Tiven que recorrer á vía de constrinximento para acadar o visto e prace dese xulgado, non sei que descrición facer do seu traballo procesual.

El cierre de la sesión intentó evitar la dimisión de los ministros encargados de recaudar las tasas de los contratos de suministro. A pesar de ello, tras sondear a los posibles votantes, el presidente puso en conocimiento de la prensa su decisión de proceder al cese de los susodichos políticos.

Después de entablar una larga consulta con sus asesores financieros, el gobierno derogó las leyes que establecían el cupo de caudales públicos destinados a subsanar los daños y perjuicios sufridos por los agricultores gallegos.

El encargado de economía explicó en su ponencia que su departamento está dispuesto a recurrir a cualquier medida, incluso a la vía procesal, para evitar el crecimiento del déficit público, en otras palabras, lisa y llanamente amenazó a los empresarios, a los que calificó de culpables de cohecho.

Rechazan los pagarés con arreglo a lo dispuesto en el primer párrafo del reglamento de desahucios, ya que se considera que los perjudicados apenas han demostrado voluntad de cumplimentar los trámites a tal efecto establecidos.

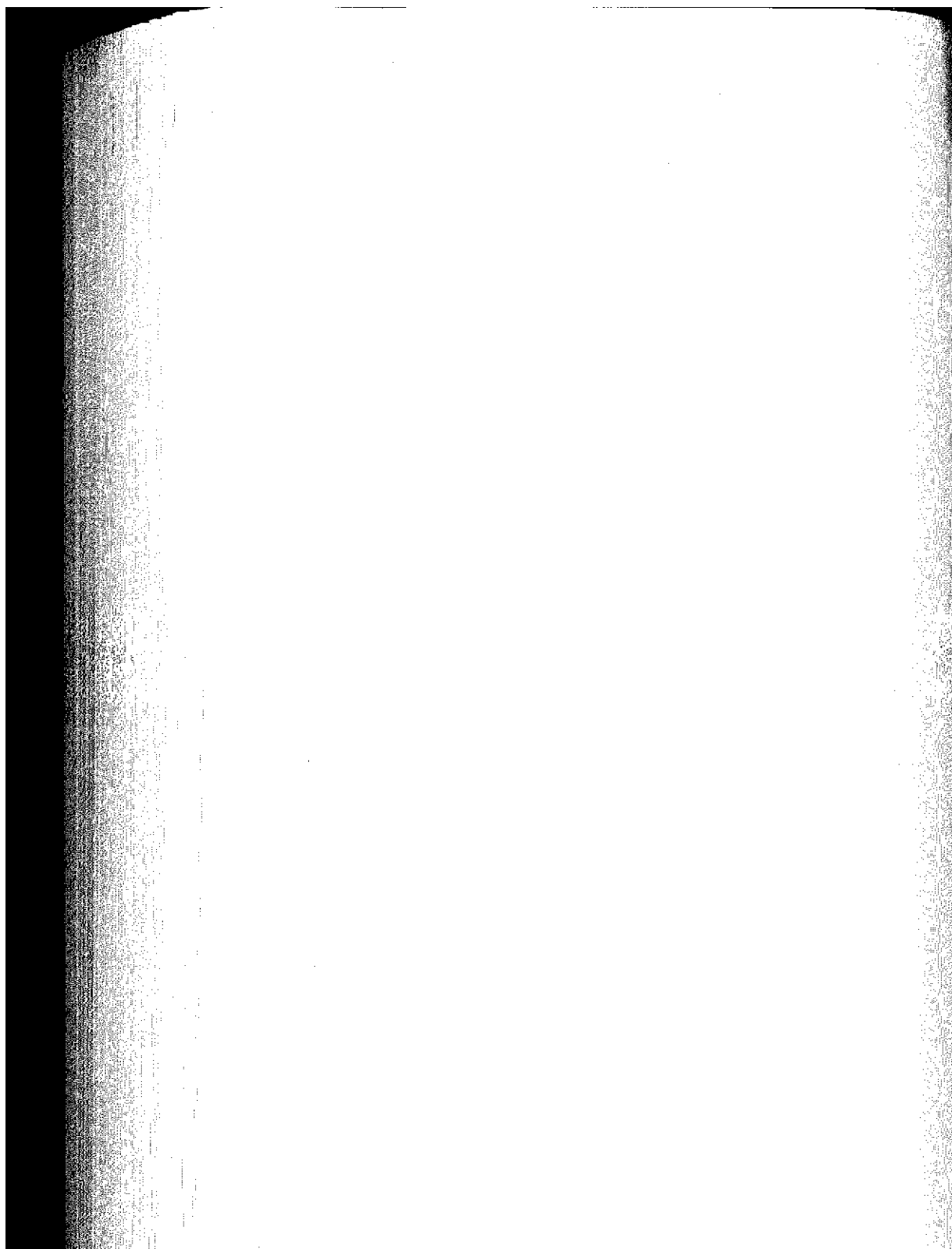
Las cualidades de los aspirantes al ingreso en la plantilla administrativa serán evaluadas en base a los méritos por ellos expuestos en el pliego que a tal efecto deben adjuntar a la instancia que se les facilitará en las dependencias de este ministerio.

En aras a evitar confusiones a la hora de cumplimentar tan prolijo papeleo las instrucciones son claras y concisas y existe un plazo de enmienda de errores.

Los aspirantes finalmente seleccionados deberán superar para ello una puntuación en la prueba cultural que será establecida después de hallar el promedio de todos los exámenes.

El día 25 de los corrientes se procederá a la celebración de la primera prueba selectiva, tras comprobar la autenticidad de la personalidad de los opositores mediante el examen de sus huellas digitales.

○ XÉNERO

○ NÚMERO

○ ARTIGO

A ACENTUACIÓN

A COMPARACIÓN

○ PRONOME PERSOAL

DEMOSTRATIVOS E POSESIVOS

RELATIVOS E NUMERAIS

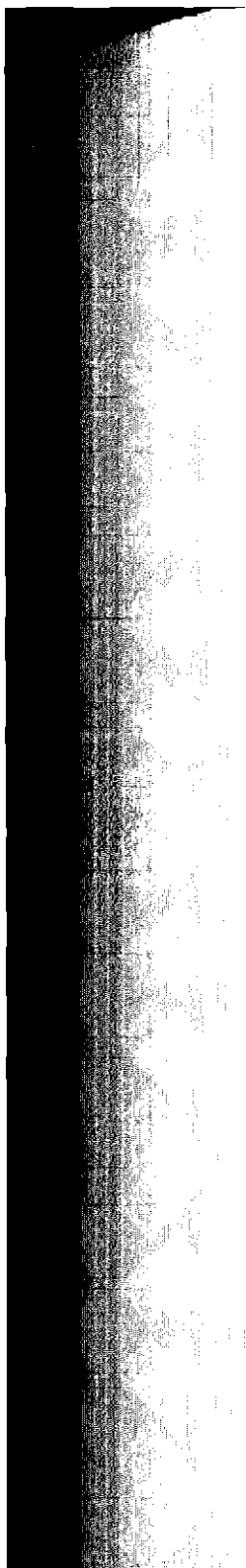
INDEFINIDOS, EXCLAMATIVOS E INTERROGATIVOS

PREPOSICIÓNS E CONXUNCIÓNS

OS VERBOS

PERÍFRASES VERBAIS

○ ADVERBIO

Traduce ao Galego:

- 1) Compro la leche y la miel en esa tienda porque son buenas.
Compro o leite e o mel nesa tenda porque son moi bos.
- 2) Ayer pasamos por un puente muy bonito.
Onte pasamos por unha ponte moi bonita.
- 3) También la reina tiene la sangre roja.
Tamén a raíña ten o sangue vermello.
- 4) Pon un poco de orden en tu vida.
Pon unha pouca de orde na túa vida.
- 5) Se vende una plaza en el garaje de tu padre.
Véndese unha praza no garaxe do (de) teu pai.
- 6) No llegará la sangre al río.
Non chegará o sangue ao río.
- 7) Esperó la señal hasta el fin.
Esperou o sinal ata a fin.
- 8) Ese templo pertenece al arte clásico.
Ese templo pertence á arte clásica.
- 9) Tu hermana no pertenece a la raza humana.
(A) túa irmá non pertence á raza humana.
- 10) Le hicieron un homenaje por su conducta urbana.
Fixéronlle unha homenaxe pola súa conduta urbana.
- 11) Tiene la costumbre de leer en sus viajes.
Ten o costume de lernas súas viaxes.
- 12) Desconozco el origen del problema.
Descoñezo a orixe do problema.
- 13) Si naciste en Castilla eres castellana.
Se naciches en Castela es castelá.
- 14) ¡Hermoso pájaro el águila!
Fermoso paxaro a aguiá!

- 15) Tengo poco margen de maniobra.
Teño pouca marxe de manobra.
- 16) Con el calor llegó el sudor.
Coa calor chegou a suor.
- 17) La nariz de Cleopatra era muy femenina.
O nariz de Cleopatra era moi feminino.
- 18) Me gusta el agua del mar.
Gústame a auga do mar.
- 19) El paisaje gallego está lleno de castaños.
A paisaxe galega está chea de castiñeiros.
- 20) Las ciudadanas ferrolanas son numerosas.
As cidadás ferrolás son numerosas.

Forma os femininos:

Princesa	Tsarina	Alcaldesa	Raíña
Curmá	Sultana	Catalá	Campioa
Baronesa	Xudía	Galiña	Freira
Capitana	Irmá	Poetisa	Duquesa
Actriz	Emperatriz	Castelá	Condesa
Xefa	Deusa	Vizcondesa	Sacerdotisa
Heroína	Consulesa	Folgazana	Viguesa

Traduce ao galego en masculino e feminino:

Carneiro/Ovella	Cabalo/Egua
Xenro/Nora	Macho/Femia
O/A testemuña	Cadro
Pai/Nai	Home/Muller
Boi/vaca	Can/Cadela
Compadre/Comadre	Padrasto/Madrasta
Xirafa/Xirafa macho	O/A suicida
Varón/Femia	Padriño/Madriña
O/A axente	Lobo/Loba

Emprega o feminino cando sexa posible:

- O galo do meu irmán está moi fraco.
A galiña da miña irmá está moi fraca.
- A muller do meu filio é a miña nora.
A muller do meu filio é a miña nora.

O macho da ovella é o carneiro.
A femia do carneiro é a ovella.
O cabalo é un animal moi nobre.
A egua é un animal moi nobre.
Xa hai moito tempo que somos compadres.
Xa hai moito tempo que somos comadres.
Comporteime como un cabaleiro.
Comporteime como unha dama.
O señor abade é un home gordo e simpático.
A señora abadesa é unha mullergorda e simpática.

Traduce ao galego e indica o xénero co artigo axeitado:

A árbore	A color	A orde	O sange
O paxe	A paisaxe	A calor	A orixe
A fronte	O fel	O acento	O mel
O costume	A alma	O fume	O testemuño
O lume	A arte	A análise	A marxe
O leite	A ponte	A auga	O sal
O cume	O sinal	A viaxe	A paréntese
O mar	O berce	O efe	O traxe
A sintaxe	A necrópole	A maldade	A canle
O pezuño	O legume	O sal	O couce
O paradoxo	A estrea	O dote	A fame
A área	O xiz	O pagode	O pesadelo
A sentinela	A síndrome	A icona	A reuma
A ábsida	A coma	A cute	A palafita
A empena	O masacre	A fraude	

Pon o artigo correspondente (e traduce ao castelán):

O poema	A la	A peaxe	O cal
El poema	La lana	El peaje	La cal
O costume	O talismán	O lume	A ra
La costumbre	El talismán	La lumbre	La rana
O dote	A fe	O sorriso	A calor
La dote	La fe	La sonrisa	El calor
O cofre	O riso	A culler	A análise
El cofre	La risa	La cuchara	El análisis

0 grilo	0 be	A agüia	0 nariz
El grillo	La be	El águila	La nariz
A carne	A noz	0 azar	0 colar
La carne	La nuez	El azar	El collar
0 cárcere	A dor	0 ubre	0 val
La cárcel	El dolor	La ubre	El valle
0 corvo	A orixe	0 puré	0 café
El cuervo	El orígen	El puré	El café
0 ele	A énfase	A auga	0 couce
La ele	El énfasis	El agua	La cox
0 pixama	0 atlas	0 cinceiro	0 leite
El pijama	El atlas	El cenicero	La leche
0 zapato	As pálpebras	0 garaxe	0 cabelo
El zapato	Los párpados	El garaje	El cabelo
0 humor	A paixón	0 garfo	A pel
El humor	La pasión	El tenedor	La piel

Indica o feminino e traduce ao castelán:

Tercelán /tercelá, tejedor
 Abade / abadesa, abad
 Formiga / hormiga
 Testemuño / testimonio
 Avó / avoa, abuelo
 Autor / autora, autor
 Saltón / s. femia, saltamontes
 Langrán / langrana, holgazán
 Pastor / pastora, pastor
 Capitán / capitana, capitán
 Accionista / o-a, accionista
 Escritor / escritora, escritor
 Compostelán / compostelá, compostelano
 Folgazán / folgazana, holgazan
 Marido / muller, marido
 Francés / francesa, francés
 Xenro / nora, yerno
 Pega / pega femia , urraca
 Pardal / p. femia, gorrión
 Mártir / o-a, mártir

Xornalista / o-a, periodista
 Madriña / **padriño**, madrina
 Contratista / o-a, contratista
 Irmán / **irmá**, hermano
 Ladrón / ladroa, ladrón
 Neno / nena, niño
 Vítima / vítima
 Inglés / inglesa, inglés
 Home / **muller**, hombre
 Cabaleiro / dama, caballero
 Patrón / patroa, patrón
 Sogro / sogra, suegro
 Español / española, español
 Rapaz / rapaza, muchacho
 Artista / o-a, artista
 Garda / o-a, guardia
 Mestre / **mestra**, maestro
 Monxe / **monxa**, monje
 León / **leoa**, león
 Aldeán / **aldeá**, aldeano
 Cidadán / cidadá, ciudadano
 Intérprete / o-a, intérprete
 Parente / o-a, pariente
 Alemán / **alemá**, alemán
 Condutor / condutora, conductor
 Raposo / raposa, zorro
 Embaixador / **embaixadora** embajador
 Xílgaro / **X. femia**, jilguero

Pon o artigo que conveña:

A Moto	☐ Paraugas	A Augardente	A Orde
☐ Traxe	A Homenaxe	☐ Paxe	A Gastrite
A Tuberculose	☐ Eme	A Foto	☐ Sinal
A Tonelaxe	A Calor	☐ Valor	A Ponte
☐ Cuspe	A Asma	A Avestruz	☐ Berce
A Análise	A Eclipse	A Aspa	A Pube

O NÚMERO

Pon en plural:

Aquel	Débil	Mil	Sal
Aqueles	Débiles	Milleiros	Sales
Caracol	Can	Home	Doutor
Caracois	Cans	Homes	Doutores
Cónsul	Control	Aval	Fértil
Cónsules	Controis	Avais	Fértiles
Animal	Tórax	Canon	Canón
Animais	Os tórax	Canons	Canóns
Iceberg	Álbum	Aerosol	Val
Icebergs	Álbums	Aerosois	Vales
Español	Sandwich	Xentil	Hábil
Españois	Sandwichs	Xentís	Hábiles
Réptil	Xudeu	Lapis	Déficit
Réptiles	Xudeus	Os lapis	Os déficit
Rei	Raíña	Zulú	Xardín
Reis	Raíñas	Zulús	Xardíns
Caixón	Pai	Postal	Mal
Caixóns	Pais	Postais	Males
Proxectil	Funil	Téxtil	Noz
Proxectís	Funis	Téxtiles	Noces
Flor	Dátil	Exame	Calor
Flores	Dátiles	Exames	Calores
Oasis	Plural	Dólar	Papel
Os oasis	Plurais	Dólares	Papeis
Café	Só	Púxil	Boxeador
Cafés	Sós	Púxiles	Boxeadores
Fósil	Fusil	Ril	Compás
Fósiles	Fusís	Riles	Compases
Garda Civil	Estrela de mar	Augardente	Redactor-Xefe
Gardas civís	Estrelas de mar	Augardentes	Redactores- -Xefes

Pon en plural as seguintes frases:

- 1) O paquistaní non se leva ben co hindú nin cunha interacción celestial.
Os paquistanís non se levan ben cos hindús nin cunhas intervencións celestiais.
- 2) Ás veces penso que o meu profesor de galego é imbécil.
As veces pensamos que os nosos profesores de galego son imbéciles.
- 3) O xoves sempre poño café para o meu invitado favorito, o que me regalou un televisor.
Os xoves sempre poñemos cafés para os nosos convidados favoritos, os que nos regalaron uns televisores.
- 4) O rei é favorable á república, pero non o di por medo de que escoite o garda civil de seguridade.
Os reis son favorables ás repúblicas, pero non o din por medo de que os escoiten os gardas civís de seguridade.
- 5) Nunca sobrepaso o nivel de alcol permitido para conducir.
Nunca sobrepasamos os niveis de alcol permitidos para conducir.
- 6) Hai que ser moi áxil para marcar un gol, o porteiro do equipo contrario é o mellor que vin.
Hai que ser moi áxiles para marcar uns goles, os porteiros dos equipos contrarios son os mellores que vimos.
- 7) Son tan langrán que espero que constrúan un hotel na Coruña para non ter que saír fóra de vacacións.
Somos tan langráns que esperamos que constrúan uns hoteís na Coruña para non termos que saír fóra de vacacións.
- 8) Aquel mar non aparece no mapa do teu curmán.
Aqueles mares non aparecen nos mapas dos teus curmáns.
- 9) Para poder saír pola rúa sen paraugas hai que esperar ao verán.
Para poder saír polas rúas sen paraugas hai que esperar aos veráns.
- 10) Merquei un Dalí o venres.
Mercamos uns Dalís os venres.
- 11) O banco pediulle ao sefardí un aval que ía contra da lei do seu pobo.
Os bancos pedíronlle aos sefardís uns avais que ían contra das leis dos seus pobos.
- 12) A industria téxtil da túa irmá é un fósil.
As industrias téxtiles das túas irmás son uns fósiles.
- 13) O aerosol é inimigo da atmosfera.
Os aerosois son inimigos da atmosfera.
- 14) Pinteí un cartel cun caracol para anunciar a carreira da miña vila.
Pintamos uns carteis cuns caracois para anunciar as carreiras das nosas vilas.

- 15) Non fun feliz ata que comín unha perdiz.
Non fomos felices ata que comemos unhas perdices.
- 16) A pipa que comiches non era de xirasol senón doutra cousa.
As pipas que comestes non eran de xirasoles senón doutras cousas.
- 17) Estabades moi elegantes coa vosa camiseta azul.
Estabades moi elegantes coas vosas camisetas azuis.
- 18) Tivo que vender ata o chal da avoa.
Tiveron que vender ata os chales das avoas.
- 19) Para a miña empresa necesito unha persoa versátil.
Para as nosas empresas necesitamos unhas persoas versátiles.
- 20) No mellor zoo do mundo non hai reptil tan túzaro como na casa do meu sogro.
Nos mellores zoos do mundo non hai réptiles tan túzaros como nas casas dos meus sogros.
- 21) No xardín da casa do edil canta un pardal.
Nos xardíns das casas dos edís cantan uns pardais.
- 22) Gústame o animal esculpido nese capitel.
Gústannos os animais esculpidos neses capiteis.
- 23) Foi moi xentil aquel zulú, e o papón do meu irmán regaloulle un lapis.
Foron moi xentís aqueles zulús, e os papóns dos meus irmáns regaláronlles uns lapis.
- 24) Despois dun café non me move do sofá nin un coronei caníbal.
Despois duns cafés non nos moven dos sofás nin uns coroneis caníbales.
- 25) Hai un garda municipal vixiando a traxectoria do convoí electoral.
Hai uns gardas municipais vixiando as traxectorias dos convois electorais.
- 26) Daquel álbum que tiñas non sei nada.
Daqueles álbums que tiñades non sabemos nada.
- 27) Prefiro empregar gas letal para acabar co meu profesor de galego.
Preferimos empregar gases letais para acabarmos cos nosos profesores de galego.
- 28) Que xentil foi o doutor co inútil do teu filio!
Que xentís foron os doutores cos inútiles dos teus fillos!
- 29) Ese tren ten que pasar por un túnel, segundo dixo o xuíz.
Eses trens teñen que pasar por uns túneles, segundo dixeron os xuíces.
- 30) Non é fácil nin difícil o exame para cónsul.
Non son fáciles nin difíciles os exames para cónsules.

Pon en plural:

Norteamericano/ Norteamericanos	Parasol/Parasoles
Ollomol/ Ollomoles	Fértil/Fértiles
Porco teixo/Porcos teixos	Vagalume/Vagalumes
Columna vertebral/Columnas vertebrais	Puntapé/Puntapés
Cinto de seguridade/Cintos de seguridade	Francoalemán/ Francoalemáns
Ocasional/ Ocasionais	Cruz/Cruces
Télex/ Os télex	Oasis/Os oasis
Esquí/Esquíis	Cempés/ Os cempés
Caixa forte/Caixas fortes	Descontrol/Descontrois
Lanzamísiles/ Lanzamisiles	Fusil/ Fusís
Club/ Clubs	Tul/Tules
Fráxil/ Fráxiles	Nupcias/Nupcias

Tema 3

O ARTIGO

Traduce ao Galego:

- 1) Piensa ir en primavera a Brasil.
Pensa ir na primavera ao Brasil.
- 2) Tiene la fea costumbre de meter el índice en la nariz.
Ten o feo costume de meter o índice no nariz.
- 3) En China no salía de casa hasta despues de cenar.
Na China non saía da casa ata despois de cear.
- 4) Vinieron de La Coruña más de cien turistas procedentes de América.
Viñeron da Coruña máis de cen turistas procedentes da América.
- 5) Tu profesor está en el aula magna.
O teu profesor está na aula magna.
- 6) A mi padre no le gusta tu coche.
A(o) meu pai non lle gusta o teu coche.

- 7) ¡Dios mío, aún estás en cama!
Meu Deus, aínda estás na cama!
- 8) Con un poco de suerte hoy ganamos por más de un gol.
Cunha pouca de sorte hoxe gañamos por máis de un gol.
- 9) Dime de una vez que haces con los pantalones en la cabeza.
Dime dunha vez que fas cos pantalóns na cabeza.
- 10) Del partido prefiero no hablar.
Do partido prefiro non falar.
- 11) El presentador dijo que volvían en unos minutos.
O presentador dixo que volvían nuns minutos.
- 12) Tu hijo dibuja mejor que el mío (emprega a partícula comp. CA).
O teu filio debuxa mellor có meu.
- 13) Estamos hartos del profesor de gallego, no hay quien aguante sus clases.
Estamos fartos do profesor de galego, non hai quen ature as súas clases.
- 14) Dios Nuestro Señor también entiende el gallego.
Deus Noso Señor tamén entende o galego.
- 15) En cuaresma la gente sale menos que en carnaval.
Na coresma a xente sae menos que no entroido.
- 16) Les dieron a cada uno de los que quedaban su foto, eso fue en La Coruña.
Déronlles a cada un dos que quedaban súa foto, iso foi na Coruña.
- 17) Con el agua que lleva ese río no sé para que tienen un puente tan grande.
Coa auga que leva ese río non sei para que teñen unha ponte tan grande.
- 18) Con la señal que me hicieron fue suficiente.
Co sinal que me fixeron foi suficiente.
- 19) Con tus gritos y sus canciones acabaré sordo como una tapia.
Cos teus berros e as súas cancións acabarei xordo como un penedo.
- 20) Coméis vosotros dos tanto como ellas tres.
Comedes vós os dous tanto coma elas (as) tres.

Completa coas contracción e artigos axeitados:

Comprei o pan nunha panadaría moi cara.
 Vendémos o noso coche na tenda de antigüidades do teu veciño.
 Aos pobres tanto lles ten as rebaixas dos grandes almacéns.
 Deulles todos os caramelos ás nenas.
 Aprobaredes coa nosa axuda o exame de galego.

Moitos dos teus libros son **dun** valor incalculable.
Nunha empresa como a túa é difícil traballar.
 Na estrada de Arteixo os nenos fixeron das súas este verán.
 Non vai **polo** meu rego o amigo **de/do** teu irmán.
 Saín onte coa sogra do doutor.
 Non nos gañaredes na vosa vida.
 Cun pouco de sorte saímos ben do asunto.
O /- teu avó asustouse co ruído dos foguetes na festa.
 Vivín na Coruña moitos anos, agora estou **nas** Pontes de García Rodríguez.
 Por mor da treboada a casa quedou **ás** escuras.
 Do futuro é mellor non falar.
 A túa casa precisa unha man de pintura.
 Quíxome guindar pola fiestra!
 Non sei que fixo **cos** papeis do seguro.
 Para xogar ao xadrez hai que ter máis miolos dos que ti tes.

Traduce empregando cando sexa posible a segunda forma do artigo:

- 1) Hechas las reparaciones los dueños no querían pagar la factura.
 Feitas as reparacións os donos non querían paga-la factura.
- 2) Les gusta la leche más que a los gatos.
Gústalle-lo leite máis que aos gatos.
- 3) Vosotros dos sois los culpables.
Vó-los dous **sóde-los** culpables.
- 4) El detective está tras la pista de los sospechosos.
O detective está traía pista dos sospeitosos.
- 5) Me gusta más tu amiga que comer las lentejas con los dedos.
Gústame máis a túa amiga que come-las lentellas **cos** dedos.
- 6) Tienes que acabar los estudios que empezaste el año pasado.
 Tes que **acaba-los** estudos que **empezáche-lo** ano pasado.
- 7) No conocemos los resultados por lo tanto no sabemos si tiene perdidas las esperanzas.
 Non **coñecémo-los** resultados polo tanto non sabemos se ten perdidas as esperanzas.
- 8) Comer los guisos de tu madre es el hecho más arriesgado que se me ocurre.
Come-los guisos da túa nai é o feito máis arriscado que se me ocorre.

- 9) Ya están corregidos los exámenes, pronto tendréis las notas.
Xa están corrixidos os exames, pronto teréde-las notas.
- 10) Les pregunté la verdad y me lo juraron por la gloria de su madre.
Preguntéille-la verdade e xuráronmo pola gloria da súa nai.
- 11) Se quemaron todos los árboles de tus montes.
Queimáronse tódalas árbores dos teus montes.
- 12) Trabajaba por un sueldo miserable.
Traballaba por un soldo miserable.
- 13) Hechas las cosas a tu manera siempre pareces la mujer más feliz del mundo.
Feitas as cousas á túa maneira sempre parece-la muller máis feliz do mundo.
- 14) Es difícil soportar las tonterías del profesor de gallego.
É difícil soporta-las parvadas do profesor de galego.
- 15) Al profesor los alumnos le parecen cachos de carne con ojos.
Ao profesor os alumnos parécenlle anacos de carne con ollos.
- 16) Entrenaban para ser los mejores.
Adestraban para se-los mellores.
- 17) El atlas los niños ni lo miran.
O atlas os nenos nin o miran.
- 18) Hay un refrán que dice: de la tierra el carnero y del mar el mero.
Hai un refrán que di: da terra o carneiro e do mar o mero.
- 19) Por el camino de la izquierda hay varias casas de la constructora de tu padre.
Polo camiño da esquerda hai varias casas da construtora do teu pai.
- 20) Es verdad que el gobierno quería traer al señor Raldón.
É verdade que o goberno quería traer ao señor Raldón.
- 21) Hasta que se demuestre su culpabilidad es inocente.
Ata que se demostre a súa culpabilidade é inocente.
- 22) Hacer una declaración, y otra, y otra, es la cosa más pesada que pueda concebir tu imaginación.
Facer unha declaración, e outra, e outra, é a cousa máis pesada que poida concibi-la túa imaxinación.
- 23) En el debate de mañana Felipe insultará a José María por sus bigotes.
No debate de mañá Filipe insultará a Xosé María polos seus bigotes.
- 24) La negociación es la negociación, para los trabajadores y para los empresarios del país.
A negociación é a negociación, para os traballadores e para os empresarios do país.
- 25) Supone una modificación esencial del poder.
Supón unha modificación esencial do poder.

- 26) En los pueblos de Castilla sólo comen garbanzos con la debida condimentación.
Nas vilas de Castela só comen garavanzos coa debida condimentación.
- 27) Los gallegos prefieren no hablar del fletán con los canadienses.
Os galegos prefiren non falar do fletán cos canadenses.
- 28) Conseguí salir de la droga con la ayuda de mis amigos.
Conseguín saír da droga coa axuda dos meus amigos.
- 29) De un enfermo no se puede esperar la misma alegría que de una persona sana.
Dun enfermo non se pode espera-la mesma alegría que dunha persoa sa.
- 30) En el mar los barcos gallegos torpedean a los canadienses.
No mar os barcos galegos torpedean aos canadenses.
- 31) Mi madre cose la falda con el hilo que compró en la feria.
(A) Miña nai cose a falda/saia co fío que mercou na feira.
- 32) No puedo olvidar los goles del Deportivo.
Non podo esquece-los goles do Deportivo.

A AGENTUACION E DIERESE

Traduce ao galego

- 1) Es curioso que tu padre tenga acné en el omóplato derecho.
É curioso que o teu pai teña acne na omoplata dereita.
- 2) En el cónclave sobre la atmósfera hablaron sobre la importancia de los parásitos.
No conclave sobre a atmosfera falaron sobre a importancia dos parasitos.
- 3) ¿Qué héroe puede contra un misil?
Que heroe pode contra un misil?
- 4) La médula de un reptil no tiene nada que ver con la de los pájaros.
A medula dun réptil non ten nada que ver coa dos paxaros.
- 5) El Deportivo tiene la aureola de campeón.
O Deportivo ten a auréola de campión.

- 6) Algunos animales tienen dedos prensiles.
Algúns animais teñen dedos prénsiles.
- 7) La industria textil catalana era una amalgama de intereses.
A industria téxtil catalá era unha amálgama de intereses.
- 8) Tuvieron que estudiar la tráquea y los omóplatos del cadáver.
Tiveron que estudar a traquea e as omoplatas do cadáver.
- 9) Los que están en la élite odian a los que están en la base.
Os que están na elite odian aos que están na base.
- 10) Pasar de la atmósfera a la estratosfera es imposible sin saber hablar gallego.
Pasar da atmosfera á estratosfera é imposible sen saber falar galego.
- 11) Hace tiempo siempre caíamos en la misma trampa.
Hai tempo sempre caíamos na mesma trampa.
- 12) Concluíaís siempre vuestros discursos con una estupidez.
Concluíades sempre os vosos discursos cunha estupidez.
- 13) Solíamos vender muy caras cosas sin valor a los turistas madrileños.
Acostumabamos vender moí caras cousas sen valor aos turistas madrileños.
- 14) En aquellas reuniones oíaís muchas cosas.
Naquelas reunións oíades moitas cousas.
- 15) Nosotros traíamos el vino y vosotros la comida.
Nós traíamos o viño e vós a comida.

Pon os acentos necesarios:

As ás do avión están ardendo.
Comes como un oso, polo menos unha bola en cada comida.
Dáme as claves da túa casa, necesito tomar un té.
Tiñas tanta **présa** que esqueciches dous paquetes fóra.
Vós diredes o que queirades máis, como arma, eu prefiro o fusil á bésta.
Cómpre pór un par de **ósos** no prato do can.
Dá esmolos aos pobres todos os días.
El é un pouco parvo non fai **máis** que mirar para os meus pés.
Fun ao oculista e non conseguín distinguir a letra te.
Se fose médico ti non estabas enferma.
Non o ves? Vén por aí un amigo da túa **irmá**.

Acentúa as palabras que o neecesiten:

Infeliz	Parálise	Comer	Lapis
Autobús	Bus	Peixe	Español

Irmán	Café	Tórax	Álbum
Avó	Nariz	Alférez	Levou
Débil	Feble	Sardiña	Vieira
Taxi	Vi uva	Mágoa	Esdrúxulas
Perdeu	Esquí	Miúdo	Triunfo
Tépedo	Dolmen	Cónsul	Avoa
Cruel	Rapidamente	Mobilidade	Nación
Dátil	Fácil	Facilmente	Avaría
Cantabamos	Baúl	Animais	Demais
Ademais	Bebíamos	Almacéns	Péndulo
Raiña	Colleu	Imbécil	Mediodía
Colega	Cadeira	Átonas	Lacóns
Materiais	Suxestión	Oficiais	Xarope
Álvarez	Rei	Lacazán	Baloncesto
Timidamente	Tímida	Paciencia	Climax
Cárcere	Portátil	Dous	Dúas
Visións	Desoír	Farois	El
Min	Martelo	Papeis	Fráxil
Aleivosía	Tía	Saúde	Bíceps
Xesuíta	Déficit	Bágoa	Hábitat
Mitin	Rúa	Nu	Proxectil
Prexuízo	Cámping	Bocoi	Partiu
Mártir	Táboa	Abelá	Islam

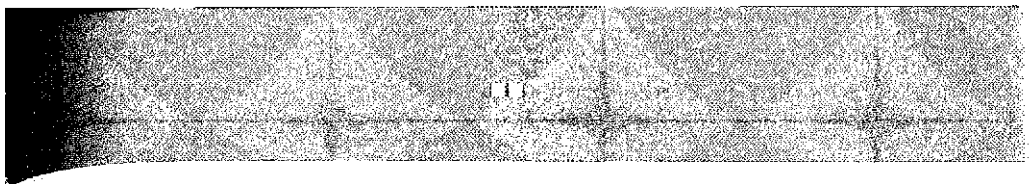
loca a diérese se é necesario:

Ambigüidade	Abranguer	Ungüento
Piragüismo	Guillotina	Aguerrida
Angüiliforme	Bodegueiro	Antigüidade
Bilingüe	Sangue	Merengue
Ortigueira	Pingüín	Guerra
Guiso	Lingüeta	Cargueiro
Pingüe	Lingüista	Figueira
Aguinaldo	Egua	Aguia
Exsangüe	Alugueiro	Contigüidade
Exigüidade	Albergue	Alfandegueiro

A COMPARACIÓN

Traduce ao galego (empregando todas as formas do comparativo posibles):

- 1) No es tan fuerte como nosotros.
Non é tan forte coma nós.
- 2) Siempre tuvisteis más fortuna que él.
Sempre tivestes máis fortuna ca el.
- 3) Es la mejor lanzadora de pesos que conozco.
É a mellor lanzadora de pesos que coñezo.
- 4) Nunca disfruté del deporte como ahora.
Nunca gocei do deporte como/coma agora.
- 5) Mi coche lleva encima menos kilómetros que el tuyo.
O meu coche leva enriba menos quilómetros que o/co teu.
- 6) Con los libros que leíste tienes que saber más que ellos.
Cos libros que liches tes que saber máis ca eles.
- 7) Nos gusta más comer que bailar.
Gústanos máis comer que bailar.
- 8) Está prohibido tirar la pelota con las manos.
Está prohibido tirar a pelota coas mans.
- 9) Te queda más mili que al palo de la bandera.
Quédache máis mili que ao / ca ao pao da bandeira.
- 10) No gano tanto dinero como vosotros.
Non gaño tanto diñeiro coma vós.
- 11) No gano tanto dinero como vosotros decís.
Non gaño tanto diñeiro como vós dicides.
- 12) ¿Cómo se puede ser tan guapa?
Como se pode ser tan guapa?
- 13) Tus amigos son tan listos como mi tortuga.
Os teus amigos son tan listos como/coma a miña tartaruga.
- 14) Que los pies te den problemas, tanto como a tu padre, es una cuestión de herencia.
Que os pés che dean problemas, tanto como/coma a teu pai é unha cuestión de herdanza.

Los mejores tiempos de esa carrera son peores que los de la nuestra.

Os mellores tempos desa carreira son peores que os/cós da nosa.

Fumas más de lo que deberías.

Fumas máis do que deberías.

Eres menos divertido que un ministro de hacienda.

Es menos divertido que/ca un ministro de Facenda.

Es preciso tener más ingresos que el año pasado.

É preciso ter máis ingresos que o/có ano pasado.

Nunca serás tan inteligente como yo.

Nunca serás tan intelixente coma min.

Dijeron que tus árboles están enfermos.

Dixeron que as túas árbores están enfermas.

Completa **cos** comparativos (cando sexa posible pon os de igualdade por riba da liña e os de superioridade/inferioridade so ela):

- 1) Aos teus pais quéroos tanto **como/coma** aos meus.
máis/menos que aos/ca
- 2) O paso vai ser tan rápido **como/coma** o da volta anterior.
máis/menos que o/có
- 3) Nunca serás tan feo coma min.
máis/menos ca
- 4) Sempre parece coma se estivese a piques de dicir algo.
- 5) Non creas que estás tan tolo **como/coma** o médico.
máis/menos que o/có
- 6) É que non sabes facer máis que o/có parvo!
- 7) Se falas tanto coma el mellor sería que foses mudo.
máis/menos ca
- 8) Xa sei que algún día comiches tanto coma **NÓS** os dous xuntos.
máis/menos ca
- 9) Parece que choran tanto como rin nesa casa.
máis/menos do que
- 10) Pois si, es tan parvo como eu pensaba!
máis/menos do que
- 11) Isto é moito máis/menos do que nós esperabamos.
- 12) Deixeiño tan ben como pensaba.
máis/menos do que
- 13) É o máximo/mínimo que podías facer.

14) Cres que es tanto coma min? pois non.

máis/menos ca

15) Esa rapaza estache como/coma un tren.

16) Cando era novo non pensaba máis que nas mulleres, e sigo igual.

17) Tecles tantas camisas como precisa un home na súa vida.

máis/menos do que

18) Non sei se non serás tan necio como parece.

máis/menos do que

19) Déronlle tantos cartos coma ti.

máis/menos ca

20) O meu ordenador ten tantas teclas como/coma o teu.

máis/menos que o/có

Subliña a forma correcta (se hai dúas indicao):

1) Non odio tanto a este como / coma a ti.

2) Moito me amola que estean tan novos como / coma cando eramos rapaces.

3) Tatexabas como / coma se estives nervioso.

4) É como / coma se alí non chovese nunca.

5) Está máis calvo que / ca ti.

6) Esta casa ten máis baños que / cá a de quen eu sei.

7) Son máis listo ca / do que vós dicides.

8) Son máis listo ca / do que dicides.

9) Nunca fixo tanta calor como / coma agora.

10) Ata hoxe nunca fixerades como / coma que non sabíades nada.

11) Perdoa, pero ti non es mellor que / ca min.

12) Cre que está mellor peiteado que / ca se fose xunto a Llongueras.

13) Nada é como / coma cando estaba acó o teu irmán.

14) Tes a mesma cara que / ca se che dicesen que o Deportivo fose un mal equipo.

15) Tratádesnos como / coma se non fosemos todos galegos.

16) É unha parvada discutir se un vigués é máis galego que / ca un coruñés ou ao revés (todos somos iguais aos ollos de Breogán).

17) Estivo máis pálido que / ca se lle dicesen que estaba vestido como / coma un pallaso.

18) Isto é mellor que / ca cando gañou a Copa do Rei o Deportivo ao Real Madrid.

19) A verdade, non hai praias máis fermosas que as / cá que hai en Vigo.

20) O Apóstolo Santiago preferiu ser soterrado en Compostela, é máis guapa que / ca París.

Traduce ao castelán:

- 1) No creo que haya sensación más placentera que la de ser gallego.
Non creo que haxa sensación máis pracenteira que a/cá de ser galego.
- 2) Los castellanos son así por culpa de su dieta, no comen más que garbanzos.
Os casteláns son así por culpa da súa dieta, non comen máis que/ca garavanzos.
- 3) Leemos más de lo que tu piensas.
Lemos máis do que ti pensas.
- 4) La bandera de Galicia es blanca, no tiene más que una franja azul, el color del Miño y del cielo.
A bandeira de Galicia / Galiza é branca, non ten máis que/ca unha franxa azul, a cor do Miño e do ceo.
- 5) No eres ni más ni menos que ingeniero nuclear, felicidades.
Non es nin máis nin menos que/ca enxeñeiro nuclear, felicidades.
- 6) Esto es como cuando los árboles estaban llenos de pájaros.
Isto é coma cando as árbores estaban cheas de paxaros.
- 7) Suena mejor la gaita gallega que la de otros países celtas.
Soa mellora gaita galega que a/cá doutros países celtas.
- 8) Entraste en mi casa como quien no quiere la cosa.
Entraches na miña casa coma quen non quere a cousa.
- 9) Sé comportarme como cuando era un chico.
Sei comportarme coma cando era un rapaz.
- 10) Es capaz de hacer más cosas de lo que tú piensas.
É capaz de facer máis cousas do que ti pensas.
- 11) Es más ágil que una ardilla.
É máis áxil que/ca un esquío.
- 12) Es más ágil que la ardilla que hay en tu jardín.
É máis áxil que o/có esquío que hai no teu xardín.
- 13) Realmente estábamos tan cansados como vosotros.
Realmente estabamos tan cansos coma vos.
- 14) Se da más importancia que si fuese un millonario.
Dáse máis importancia ca se fose un millonario.
- 15) Se comportaron como si fueran más viejos que mis abuelos.
Comportáronse coma se fosen máis vellos que/ca meus avós.
- 16) Mi padre siempre fue mejor que yo.
Meu pai sempre foi mellor ca min.

Tema 0

O PRONOME PERSOAL

Traduce ao galego:

- 1) Te busqué trabajo en la empresa de mi primo.
Busqueiche traballo na empresa do meu curmán.
- 2) Te llevé aquellas hojas de ejercicios.
Leveiche aquelas follas de exercicios.
- 3) Hace tiempo que no te quiero.
Hai tempo que non te quero.
- 4) Te hicieron una buena jugada.
Fixéronche unha boa xogada.
- 5) Quien te avisa no es traidor.
Quen te avisa non é traidor.
- 6) Tus padres te regalaron un ordenador.
Teus pais regaláronche un ordenador.
- 7) Te contaron una mentira.
Contáronche unha mentira.
- 8) Ese perro te mordió.
Ese can mordeute/traboute.
- 9) Ese perro te mordió una pierna.
Ese can mordeuche/traboucheunha perna.
- 10) Elas te llamaron demasiado tarde.
Elas chamáronte demasiado tarde.
- 11) Te traje la leche para el desayuno.
Tróuxenche o leite para o almorzo.
- 12) Te escribo esta carta para contarte lo que pasó.
Escriboche esta carta para contarche/che contar o que pasou.
- 13) Don Manuel te recibió por la mañana y te dijo que no había crisis.
Don Manuel recibíute pola mañá e díxoche que non había crise.
- 14) Te vi en el colegio cuando te expulsaron. No te importó nada.
Vinte no colexio cando te expulsaron. Non che importou nada.
- 15) Cuando te vieron no te reconocieron.
Cando te víron non te recoñeceron.

- 16) Te dije que el doctor te curará pronto, siempre te receta adecuadamente.
Díxenche que o doutor (te) curarate axiña, sempre che receita adecuadamente.
- 17) Te llamé y no te encontré en casa, te traje esto.
Chameite e non te atopei na casa, tróuxenche isto.
- 18) No te veo desde que tenías diez años.
Non te vexo desde que tiñas dez anos.
- 19) Te lavé las manos hace poco.
Laveiche as mans hai pouco.
- 20) Te lavé hace poco.
Laveite hai pouco.
- 21) Yo siempre te digo la verdad.
Eu sempre che digo a verdade.
- 22) Te queda muy bien ese traje.
Quédache moi ben ese traxe.
- 23) Te dije cien veces que estudies el pronombre.
Dixenche cen veces que estudes o pronome.
- 24) Pienso que te conviene cambiar de actitud.
Penso que che convén cambiar de actitude.
- 25) Te mataré si no apruebas el examen de gallego del Sergas.
Matareite se non aprobas o exame de galego do Sergas.
- 26) Nuestro profesor te enseñará gallego muy bien.
O noso profesor ensinarache galego moi ben.
- 27) Ya te avisaré.
Xa te avisarei.
- 28) Te dejaré aquí.
Deixareite aquí.
- 29) Te voy a dar un par de besos.
Vouche dar un par de bicos.

Emprega forma pronominal axeitada (O ou A):

- 1) Esta rapaza é a miña filia, mira para ela que a é.
- 2) Son de Camariñas, sono seguro, abonda con escoitar como falan.
- 3) Pensei que era médica, pero non o é, é astronauta.
- 4) Parecíame a mestra, pero xa vexo que non a é.
- 5) Parecíame mestra, pero xa vexo que non o é.
- 6) Parecíanme mestres, pero xa vexo que non o son.

- 7) Parecíanme as mestras, pero xa vexo que non as son.
- 8) Parecíanme mestras, pero xa vexo que non o son.
- 9) Ser non será Carme, pero parecer parécea.
- 10) Tense por moi guapa e éo.
- 11) -Ti es a filia de Antón? -Sona, é certo.
- 12) Aínda que pareza parva non o é.
- 13) Pensei que eran as miñas veciñas, pero non as son.
- 14) -E s curmá de Xosé? -Sona.
- 15) -E s a curmá de Xosé? -Sona.
- 16) Boas persoas coido que o son.
- 17) Esta señora é de Cangas, éo porque modixo Pepe.
- 18) Son os seus pais, sonos segundo ela.
- 19) Credes que son a máis lista da clase e non a son.

Traduce ao galego:

- 1) No hay nadie como yo.
Non hai ninguén coma min.
- 2) Nosotros pensamos que él era tu novio.
Nós pensamos que el era o teu noivo.
- 3) No espero nada de vosotros.
Non espero nada de vós.
- 4) Estoy harto de que esté siempre conmigo. ¿Es que usted nunca tiene nada que hacer?
Estou farto de que estea sempre comigo. É que vostede nunca ten nada que facer?
- 5) No hago otra cosa que pensar en ella, tú no lo entiendes.
Non fago outra cousa que pensar nela, ti non o entendes.
- 6) Comisteis con él la semana pasada, pero no nos dijisteis nada.
Comestes con el a semana pasada, pero non nos dixestes nada.
- 7) Cuando sólo piensa en si es porque es un egoísta.
Cando só pensa en si é porque é un egoísta.
- 8) De ellas no hacer eso no estaría ahora aquí.
De elas faceren iso non estaría agora aquí.
- 9) Ese coche verde es del primo Pedro, si de él.
Ese coche verde é do curmán Pedro, si del.

- 10) Estoy contigo, ellas no pueden ganar siempre.
Estou contigo, elas non poden gañarsempre.
- 11) No quiero ir con vosotros mientras habléis mal de ellas.
Non quero ir convosco mentres faledes mal delas.
- 12) Tú y él ¡Quién iba a ser!
Ti e el, quen ía ser!
- 13) Estuvo con vosotros hasta las cuatro de la tarde.
Estivo con vós os dous ata as catro da tarde.
- 14) No se queje y haga los ejercicios del pronombre como yo.
Non se queixe e faga os exercicios do pronome coma min.
- 15) No os lo daré hoy ni mañana, tened paciencia.
Non volo darei hoxe, nin mañá, tende paciencia.

Traduce ao castelán:

- 1) Vaise proceder á lectura dos documentos oficiais.
Se va a proceder a la lectura de los documentos oficiales.
- 2) Se non o quere cómollo eu.
Si no lo quiere se lo como yo.
- 3) Díxenlles que non se afastasen moito da casa.
Les dije que no se alejasen mucho de la casa.
- 4) Cantas veces tes que lle dicir unha cousa para que a entenda?
¿Cuántas veces tienes que decirle una cosa para que la entienda?
- 5) Déronnos moitas excusas pero aos ladróns ceibáronos axiña e nós quedamos sen a bicicleta.
Nos dieron muchas excusas pero a los ladrones los liberaron enseguida y nosotros nos quedamos sin la bicicleta.
- 6) Onte na escola léronvos unha páxina do meu libro.
Ayer en la escuela os leyeron una página de mi libro.
- 7) Compreilles tabaco porque xa non lles quedaba moito.
Les compré tabaco porque ya no les quedaba mucho.
- 8) Non chas quero, tiveches tempo abondo e ata hoxe nada.
No te las quiero, tuviste tiempo de sobra y hasta hoy nada.
- 9) Mandáronnos facer moitos exercicios, eses profesores de galego non che están ben da cabeza.
Nos mandaron hacer muchos ejercicios, esos profesores de gallego no están bien de la cabeza.
- 10) Ata que me pete non llelo darei.
Hasta que me dé la gana no se lo daré.

Traduce ao galego:

- 1) Dámelo a mi, no se lo des a ellas.
Dámo a min, non llelo deas a elas.
- 2) Nos lo confesó antes que a vosotras.
Confesóunolo antes que a vós.
- 3) Cuando te los dieron los ojos de tu padre brillaban de alegría.
Cando chos deron os ollos do (de) teu pai brillaban de ledicia.
- 4) La televisión no puedo devolvéroslo hasta dentro de unos días.
A televisión non podo devolvérola ata dentro duns días.
- 5) Esos lápices se los compraron a tu hermana.
Eses lapis compráronnos á túa irmá.
- 6) Les encargué eso la semana pasada.
Encargueilles iso a semana pasada.
- 7) La llevé a ver la Torre de Hércules y el Paseo Marítimo, le gustaron mucho.
Leveina ver a Torre de Hércules e o Paseo marítimo, gustáronlle moito
- 8) Ya se lo dije a ustedes hace tiempo, no estoy en venta.
Xa líelo dixen a vostedes hai tempo, non estou en venda.
- 9) Sólo nos quedan diez horas para ser ejecutados por hablar gallego.
Só nos quedan dez horas para sermos executados por falarmos galego.
- 10) Los llevaron hasta Carballo y después los dejaron marchar, no sin avisarnos.
Leváronos ata Carballo e despois deixáronos marchar, non sen nos avisar.
- 11) Se lo dije a ellos muchas veces.
Dixenllelo a eles moitas veces.
- 12) Se lo dije a ella muchas veces.
Díxenllo a ela moitas veces.
- 13) Lo dejamos abandonado y nos lo robaron.
Deixámolo abandonado e roubáronnolo.
- 14) No sé cuando se lo piensas decir, como tardes mucho ya no les hará falta.
Non sei cando llelo pensas dicir, como tardes moito xa non lles fará falla.
- 15) Es necesario pensarlo todo dos veces.
É necesario pensalo todo dúas veces.

Coloca o pronome no lugar axeitado.

- 1) Cedo se ergue o teu pai.
- 2) Se tanto o queres logo o (axiña) contrátoo (entón, daquela) (a el).

- 3) Ben **o** vin (a el).
- 4) Vira ben (a ela).
- 5) Facilmente che conseguín as entradas (a ti).
- 6) Hoxe déron**me** unha boa nova (a min).
- 7) Despois conducíronnos ata unha rúa moi estreita (a nós).
- 8) De repente metéronvos catro goles (a vós).
- 9) Diante colocáronche un piano (a ti).
- 10) A cada pouco danlle calafríos (a el).
- 11) Case me convences de mercar o sofá de coiro.
- 12) Se vas ti quizais me anime eu tamén.
- 13) Ata che contou iso, que desgraciado! (a ti).
- 14) Veláí vos vai o autobús (a vós).
- 15) Hoxe fanse moitos cadros con pouca pintura (reflexivo).
- 16) Dareivos un consello: falade galego (a vós).
- 17) Como o puiden esquecer?
- 18) Déches**llela**? (a eles, unha cousa).
- 19) Ninguén vos pode salvar do cárcere (a vós).
- 20) Digo eu que algo **lles** contarían (a elas).
- 21) A nós calquera nos convence do contrario!
- 22) O pan de boroa faille doer o estómago (a el).
- 23) Mañá vouvos matarvos (a vós).
- 24) Acábollelo de **llelo** comentar**llelo** (a eles).
- 25) Ou **mo** dis ou chamo á policía (a min).
- 26) Mala chispa vos confunda queridos alumnos! (a vós).
- 27) Demasiados paus sonnos difíciles de aturar (a nós).
- 28) Certas actitudes desgústanme (a min).
- 29) Din **que**, xa era hora, ascenderono a capitán (a el).
- 30) Varios alumnos convidárona (a ela).

DEMOSTRATIVOS E POSESIVOS

Traduce ao castelán:

- 1) Non fas máis que lembrar o garrido que estaba Afonso daquela, pero xa pasou moito tempo.
No haces más que recordar lo gallardo que estaba Alfonso por entonces, pero ya pasó mucho tiempo.
- 2) Abaixo miña viven os teus amigos de Bilbao.
Debajo de mi viven tus amigos de Bilbao.
- 3) Comiches os doces? Daquela non pidas cartos para mercar pasteis este domingo.
¿Comiste los dulces?. Entonces no pidas dinero para comprar pasteles este domingo.
- 4) Se soubeses daquela que eu era o profesor de galego! Daquela non ías á clase!
¡Si supieses por entonces que yo era el profesor de gallego! ¡Entonces no ibas a clase!
- 5) Estabamos na praia, deitados na area, e nisto comezou a chuvia.
Estábamos en la playa, tumbados en la arena, y en esto comenzó la lluvia.
- 6) Disque o viño é malo! Daquela dáme augardente!
¡Dicen que el vino es malo! ¡Entonces dame aguardiente!
- 7) Teu avó terá os seus oitenta anos polo menos.
Tu abuelo tendrá sus ochenta años por lo menos.
- 8) Pasaredes por riba miña antes de queimar a bandeira azul e branca.
Pasaréis por encima de mí antes de quemar la bandera azul y blanca.
- 9) Eses non fan nunca nada bo.
Esos no hacen nunca nada bueno.
- 10) Teño casa de meu para facer o que me pete.
Tengo casa propia para hacer lo que me dé la gana.
- 11) Cando naceu caeu de cabeza no chan e desde aquela anda aqueloutrado, iso di o seu pai, pero eu penso que é parvo de seu.
Cuando nació cayó de cabeza en el suelo y desde entonces anda despistado, eso dice su padre, pero yo pienso que es tonto de nacimiento.

- 12) Foi niso cando chamaron por teléfono e tivemos que interrompera nosa conversa.
Fue en eso cuando llamaron por teléfono y tuvimos que interrumpir nuestra conversación.
- 13) O tema daquela conferencia era moi interesante, o título tiña o seu aquel «Como criar saltóns se non tendes casa de voso».
El tema de aquella conferencia era muy interesante, el título tenía miga «Como criar saltamontes si no tenéis casa propia».
- 14) Os xornais daquel día falaban de como os ministros aquelaron o problema do fletán.
Los periódicos de aquel día hablaban de como los ministros resolvieron el problema del fletán.
- 15) Se esoutra rapaza é tan guapa como a túa noiva, daquela poden traballar xuntas no circo.
Si esa otra muchacha es tan guapa como tu novia, entonces pueden trabajar juntas en el circo.
- 16) Non sei como explicalo, pero tendes un aquel que dá noxo só mirar para vós.
No sé como explicarlo, pero tenéis un algo que da asco sólo mirar para vosotros.
- 17) Os teus papeis aqueles xa están nese caixón especial que teño na miña mesa.
Aquellos papeles tuyos ya están en ese cajón especial que tengo en mi mesa.
- 18) Recibiron cadanseu galano. Daquela que máis queren?
Recibieron cada uno su regalo ¿Por lo tanto qué más quieren?
- 19) Os tres criminaís recibiron cadansúa condena, a máis longa foi a daquel que vai sen barbear.
Los tres criminales recibieron su respectiva condena, la más larga fue la de aquel que va sin afeitarse.
- 20) Cando falades galego tendes un aquel especial, nótase que é unha habilidade de voso.
Cuando habláis gallego tenéis un algo especial, se nota que es una habilidad personal.

Pon nos ocos os posesivos ou demostrativos axeitados (co seu artigo e facendo as contraccións necesarias):

Os teus (de ti) cans comen moito e traballan pouco, parécenseme moito ao seu (deles) amo, a verdade é que apenas podo distinguilos, se non fose porque ti levas a túa (de ti) camisa de seda e eles van espidos, pero iso si, olen mellor porque son máis limpos de seu (de nacemento). Sempre tes unha aquela (escusa) para non te lavar, a última auga que viches foi a que che botou o cura da

nosa (de **nós**) parroquia o día do bautizo. Que se lle vai facer! na nosa (de **nós**) familia todos teñen cadanseu (cada un o seu) defecto.

Padezo unha grande mágoa por ser o teu (de ti) curmán, pero iso xa é irremediable. Cando penso nos celtas que foron os nosos (de **nós**) antergos coido que se terían suicidado antes de ter descendentes coma ti, pero claro daquela (entón) non podía prevelo nin o noso (posesivo de familiaridade) Breogán. Realmente non vexo xeito de aquelar a túa (de ti) actitude vital.

Traduce ao castelán o texto anterior

Tus perros comen mucho y trabajan poco, se me parecen mucho a su amo, la verdad es que apenas puedo distinguirlos, si no fuese porque tú llevas tu camisa de seda y ellos van desnudos, pero eso si, huelen mejor porque son más limpios de nacimiento. Siempre tienes una excusa para no lavarte, el último agua que viste fué la que te echó el cura de nuestra parroquia el día del bautizo. ¡Qué se le va a hacer! en nuestra familia todos tienen su respectivo defecto.

Siento mucha pena por ser tu primo, pero eso ya es irremediable, cuando pienso en los celtas que fueron nuestros antepasados pienso que se habrían suicidado antes de tener descendientes como tú, pero claro por entonces no podía preverlo ni nuestro Breogán. Realmente no veo forma de arreglar tu actitud vital.

Traduce ao galego (empregando se é posible formas contractas e usos especiais).

- 1) Los alumnos por entonces eran muy exigentes, a sus profesores de gallego los quemaban con la menor excusa.
Os alumnos daquela eran **moi** esixentes, aos seus profesores de galego **queimábanos coa menor aquela**.
- 2) Montados en sus respectivos coches Loly y Emilio compiten en Montecarlo.
Montados en cadanseu coche Loly e Emilio compiten en Montecarlo.
- 3) Nunca conseguiréis colocaros delante de mí.
Nunca conseguiredes colocarvos diante miña.
- 4) Estos niños son de aquella señora, si fueran míos...
Estes nenos son daquela señora, se fosen meus...
- 5) ¡Cuánto tiempo pasó desde entonces!
Canto tempo pasou desde aquela!
- 6) Su sombrero está muy bien en esa cabeza, está hueca y sirve de ancla.
O seu chapeu está moi ben nesa cabeza, está oca e serve de áncora.
- 7) Ese caramelo es de naranja, esos otros son de chorizo, la especialidad de la casa.
Ese caramelo é de laranxa, esoutros son de chourizo, a especialidade da casa.

- 8) En mi fábrica sólo pueden trabajar aquellos que sepan hablar correctamente gallego.
Na miña fábrica **só** poden traballar aqueles que saiban **falar** correctamente galego.
- 9) Nunca digas que eso está bien.
Nunca digas que **iso** está ben.
- 10) Entonces ¿Por qué no compras esos libros? son más baratos que aquellos otros.
Daquela, por que non compras eses libros? son **máis** baratos que aqueloutros.
- 11) Es por eso por lo que no aguanto a tu madre.
É por iso polo que non aturo á túa nai.
- 12) Con la excusa de tu boda estuve tres días sin ir a casa.
Co aquel da túa voda estiven tres días sen ir á casa.
- 13) Son buenos, pero no como esos otros que tiene tu suegra.
Son bos pero non como esoutros que ten a túa sogra.
- 14) ¡Amigo mío! ¿Traes mi dinero?
Amigo meu!, traes o meu diñeiro?
- 15) Con esos amigos que tienes no te hacen falta enemigos.
Con eses amigos que tes non che fan falla inimigos.
- 16) Cuando jugaba al fútbol mi banda era la izquierda.
Cando xogaba ao **futbol** a miña banda era a esquerda.
- 17) ¡Deja ya de hablar de aquello! ya pasó, entonces éramos muy jóvenes.
Deixa xa de falar **daquilo!**, xa pasou, daquela eramos **moi** novos.
- 18) Es una ventaja que cada uno tenga su televisión.
É unha vantaxe que teñan cadansúa televisión.
- 19) Lo de ser tan guapos es de nacimiento.
O de ser tan guapos é de noso.
- 20) Estos me gustan, de esos otros no se que decir, no los conozco.
Estes gústanme, desoutros non sei que dicir, non os coñezo.
- 21) Por debajo de nosotros hay muchos equipos.
Por debaixo nosa hai **moitos** equipos.
- 22) De este dinero vuestros vecinos poco verán.
Deste diñeiro os vosos **veciños** pouco verán.
- 23) ¿A qué amiga suya se lo dijiste?
A que amiga súa **llo** dixeches?
- 24) La Televisión Gallega no apoya a sus trabajadores.
A Televisión Galega non apoia aos seus traballadores.

- 25) La pesca de nuestros barcos era entonces mejor.
A pesca dos nosos barcos era daquela mellor.
- 26) Cualquier frase suya es un insulto para nuestra comunidad.
Calquera frase súa é un insulto para a nosa comunidade.
- 27) Cada calamar tiene su tinta.
Cada lura ten a súa tinta.
- 28) No podemos soportar esos ruidos que hacen tus hijos.
Non podemos aturar eses ruidos que fan os teu fillos.
- 29) Hacer estos ejercicios me llevó mis ocho horas.
Facer estes exercicios levoume as miñas oito horas.
- 30) No creo que la tuya sea tan grande como la mía.
Non creo que a túa sexa tan grande como a miña.
- 31) ...Y yo en la vuestra.
... e euna vosa.

..... Tema S

RELATIVOS E NUMERAIS

Emprega outra formas de numerais:

- 1) Nesa carreira cheguei despois do segundo.
Nesa carreira cheguei terceiro.
- 2) Vou pasar quince días coa túa tía Uxía.
Vou pasar unha quincena coa (con) túa tía Uxía.
- 3) Comprou uns dez traxes na xastraría máis cara da vila.
Comprou unha decena de traxes na xastraría máis cara da vila.
- 4) Malia andar con mil precaucións acabou no chan.
Malia andar cun milleiro de precaucións acabou no chan.
- 5) Es dúas veces máis parvo do aconsellable.
Es o dobre de parvo do aconsellable.

- 6) Doce ovos sonche o dobre que seis.
Unhaducia de ovos sonche dúas veces seis.
- 7) Non sei se serán vinte ou trinta os alumnos que me queren matar.
Non sei se serán unha vintena ou unha trintena os alumnos que me queren matar.
- 8) Deiche un cento de explicacións, pero aínda non estás conforme.
Deiche cen explicacións, pero aínda no estás conforme.
- 9) Eses dous non fan máis que bicarse tras a porta.
Esa parella non fai máis que bicarse tras a porta.
- 10) Con tres reis gañarías moitos cartos, con dous nin un peso.
Cun trío de reis gañarías moitos cartos, cunha parella nin un peso.

Escribe en galego con cifras ou letras segundo cumpra:

- 1) Tengo 20 libros y cerca de 50 fotografías sobre el tema.
Teño 20 libros e preto de cincuenta fotografías sobre o tema.
- 2) Ayer asistimos al 2º congreso sobre el artículo 4º de la Ley 10 del Estatuto de Autonomía.
Onte asistimos ao segundo congreso sobre o artigo 4º da Lei 10 do Estatuto de Autonomía.
- 3) Deme 2 mts. de tela blanca y azul.
Déame 2 m de tea branca e azul.
- 4) Ya te dije por lo menos 10 veces que no grites en la ópera, es de mal gusto.
Xa che dixen polo menos dez veces que non berres na ópera, é de mal gusto.
- 5) Hace por lo menos 25 años que vivo en la calle 17 de septiembre.
Hai polo menos vinte e cinco anos que vivo na rúa Dezasete de setembro.
- 6) Si hombre sí, $2 + 2$ son 4.
Si homesí, $2 + 2$ son 4.
- 7) Haced 3 ejercicios para mañana.
Facede tres exercicios para mañá.
- 8) 2 jugadores querían llevar el número 10.
Dous xogadores querían levar o número 10.
- 9) Alquilé 2 coches para las vacaciones.
Aluguei dous coches para as vacacións.
- 10) Hoy 22 de junio cumplo 33 años.
Hoxe 22 de xuño cumpo trinta e tres anos.

Traduce ao galego (emprega sempre letras):

- 1) Pasarán más de quinientos años antes de que el Deportivo pierda un partido.
Pasarán máis de cincocentos/quiñentos anos antes de que o Deportivo perda un partido.
- 2) No estuvo mal llegar en séptimo lugar.
Non estivo mal chegar en sétimo lugar.
- 3) No tengo dinero para alquilar ese cuarto piso.
Non teño cartos para alugar ese cuarto piso.
- 4) El primer idiota que diga algo ya se puede preparar.
O primeiro idiota que diga algo xa se pode ir preparando.
- 5) Doce eran los apóstoles, doce los meses del año y dieciocho los palos que te voy a dar.
Doce eran os apóstolos, doce os meses do ano e dezaioito os paus que che vou dar.
- 6) Veintidós perras pueden hacer mucho ruido.
Vinte e dúas cadelas poden facer **moito ruido.**
- 7) Pusimos en cuarentena a los que superaban la treintena.
Puxemos en corentena aos que superaban a trintena.
- 8) La temperatura ayer alcanzó los treinta grados.
A temperatura onte acadou os trinta graos.
- 9) Doscientas mujeres quieren tener hijos míos.
Duascentas mulleres queren ter fillos meus.
- 10) Una pareja de la Guardia Civil está compuesta por dos personas.
Unha parella da Garda Civil está composta por dúas persoas.
- 11) El tercer asiento es el suyo.
O terceiro asento é o seu.
- 12) Dieciseis años de cárcel sólo por robar un poquito.
Dezaseis anos de cárcere só por roubar un pouquiño.
- 13) Trece, mal número si no crece.
Trece, mal número se non crece.
- 14) Catorce resultados en la quiniela era lo que yo necesitaba.
Catorce resultados na quiniela era o que eu necesitaba.
- 15) El número quince es la niña bonita.
O número quince é a nena bonita.
- 16) Con el número veintidós canté bingo.
Co número vinte e dous cantei bingo.

- 17) Tienes cerca de cuarenta años y pareces un niño.
Tes preto de corenta anos e pareces un neno.
- 18) Ayer volví a ver la película «Alien, el octavo pasajero», pero en versión porno.
Ontes volví a ver a película «Alien, o oitavo pasaxeiro» pero en versión porno.
- 19) Hoy es el quincuagésimo aniversario de nuestro divorcio.
Hoxe é o quincuaxésimo aniversario do noso divorcio.
- 20) Te vi resolviendo estos veinte ejercicios.
Vinte resolviendo estes vinte exercicios.

Escribe con letra:

45.780	Corenta e cinco mil setecentos oitenta
49	Corenta e nove
436	Catrocentos trinta e seis
1º	Primeiro
13º	Décimo terceiro
73º	Septuaxésimo terceiro
1.000º	Milésimo
Apartado 24	Vinte e catro
Século XVIII	Dezaoito
118	Cento dezoito
1/3	Un terzo
17/30	Dezasete trintaavos
230.617	Douscentos trinta mil seiscientos dezasete
21	Vinte e un
123.000	Cento vinte e tres mil
1/2	Un medio
1/4	Un cuarto
1/24	Un vintecatroavo
5/8	Cinco oitavos
Capítulo III	Tres ou terceiro
Distrito 7º	Sete ou sétimo
36.809	Trinta e seis mil oitocentos nove
1/7	Un sétimo
Filipe II	Segundo
10.001	Dez mil un
2.098	Dous mil noventa e oito

1.002.333	Un millón dous mil trescentos trinta e tres
3º	Terceiro
24º	Vixésimo cuarto
98º	Nonaxésimo oitavo
1.000.001	Millonésimo primeiro
Urbano XXI	Vinte e un
Disposición 39ª	Trinta e nove
777	Setecentos setenta e sete
2/40	Dous corentaavos

Traduce ao galego:

- 1) Las madres cuyos hijos son árbitros son unas santas.
As nais cuxos fillos son árbitros son unhas santas.
- 2) Sois vosotros quienes robáis la fruta de mi abuelo.
Sodes vós os que roubades a froita do meu avó.
- 3) Nadie sabe de donde salió ese monigote.
Ninguén sabe de onde saíu ese monifate.
- 4) Odio a tu hermana, la cual está enamorada de mí.
Odio á túa irmá, a cal está namorada de min.
- 5) En cuanto muera mi tío de América seré rico.
En canto morra o meu tío da América serei rico.
- 6) No sé cual es el vestido apropiado para la ceremonia de esta noche.
Non sei cal é o vestido axeitado para a cerimonia desta noite.
- 7) Estás como siempre, eres insoportable.
Estás como sempre, es insoportable.
- 8) Aún recuerdo el día en que te conocí.
Aínda lembro o día no que te coñecín.
- 9) Cuando vayas con ese profesor de gallego vigila sus manos y tu cartera.
Cando vaías con ese profesor de galego vixía as súas mans e a túa carteiraira.
- 10) No sé ni donde, ni como, ni cuando llegamos a esta situación tan absurda.
Non sei nin onde, nin como, nin cando chegamos a esta situación tan absurda.

Tema 9

INDEFINIDOS, EXCLAMATIVOS E INTERROGATIVOS

Traduce ao galego:

- 1) ¿Por qué preguntas? No puedes tener duda alguna.
Por que preguntas? Non podes ter dúbida ningunha.
- 2) Quiero que cada uno cumpla con su cometido.
Quero que cada un/cadaquén cumpra co seu cometido.
- 3) Esto debe ser de alguien.
Isto debe ser de alguén.
- 4) En algunos casos es mejor seguir el ejemplo de otros.
Nalgúns casos é mellor seguir o exemplo doutros.
- 5) Nunca oí hablar de tales libros.
Nunca oín falar de tales libros.
- 6) No os creáis todo lo que os digan ciertas personas.
Non vos creades todo o que vos digan certas persoas.
- 7) Algunos son verdaderos, pero esos otros no.
Algúns son verdadeiros, pero esoutros non.
- 8) Cualquier tonto es capaz de resolver ese problema.
Calquera parvo é quen de resolver ese problema.
- 9) En pocos libros vi tantos dibujos.
En poucos libros vin tantos debuxos.
- 10) ¡De algo podrás jugar en otro equipo!
De algo poderás xogar noutro equipo!
- 11) Mucha cantidad de agua es mala para la patata.
Moita auga é mala para a patata.
- 12) Eres tan raro que pareces de otro planeta.
Es tan raro que pareces doutro planeta.
- 13) Por poco dinero tendré algunas joyas.
Por pouco diñeiro terei algunhas xoias.

- 14) Quienquiera que lea esto será destruido.
Quenquera que lea isto será destruido.
- 15) Los demás pueden salir.
Os demais poden saír.
- 16) Esto es de alguien, pero no puedo hacer nada.
Isto é de alguén, pero non podo facer nada.
- 17) Cualquier amigo tuyo es bien recibido.
Calquera amigo teu é ben recibido.
- 18) En esta cárcel no hay forma alguna de escapar.
Neste cárcere non hai forma ningunha de escapar.
- 19) No todos eran hombres, estaban allí todas las mujeres del pueblo, que no eran muchas por cierto.
Non todos eran homes, estaban alí todas as mulleres da vila, que non eran moitas por certo.
- 20) De algo sirvió que en alguna cafetera hubiera café.
De algo serviu que nalgunha cafeteira houberese café.
- 21) En algo tienes razón, no hay película alguna que merezca la pena.
En algo tes razón, non hai película ningunha que mereza a pena.
- 22) Lo hicieron entre ambos amigos.
Fixérono entrambos os amigos.
- 23) Incluso algunos jugadores del Madrid reconocieron la superioridad del Deportivo.
Mesmo algúns xogadores do Madrid recoñeceron a superioridade do Deportivo.
- 24) Cualquier cosa que digas será utilizada en tu contra.
Calquera cousa que digas será utilizada na túa contra.
- 25) En otras circunstancias no me fiaría de nadie.
Noutras circunstancias non me fiaría de ninguén.

Traduce ao galego:

- 1) ¿Cuáles crees que son las adecuadas?
Cales cres que son as axeitadas?
- 2) ¿Qué te dijo tu amiga?
Que che dixo a túa amiga?
- 3) ¡Quién lo iba a decir!
Quen cho ía dicir!
- 4) ¡Cómo es posible que estés dormido!
Como é posible que esteas durmido!

- 5) ¿Cuándo estarás callado?
Cando estarás calado?
- 6) ¿Dónde pusiste el cuadro de Velázquez?
Onde puxeches o cadro de Velázquez?
- 7) ¿Quiénes se creen que son esos monigotes?
Quen cren que son eses monicreques?
- 8) ¿Por qué no estudias gallego?
Por que non estudas galego?
- 9) ¿Qué dices? ¡Todos tus amigos están locos!
Que dis? Todos os teus amigos están tolos!
- 10) ¿Cuáles compraron, estos o aquellos otros?
Cales compraron, estes ou aqueloutros?
- 11) Dime ¿Qué quieres?
Dime, que queres?
- 12) ¿Hacía tanto frío como para quedarse en casa?
Ía tanto frío como para quedar na casa?
- 13) ¡Lo que hay que ver!
O que hai que ver!
- 14) ¡Cuánto tonto en poco espacio!
Canto parvo en pouco espazo!
- 15) ¿Cuánto tiempo tengo que esperar para que alguien me releve?
Canto tempo teño que esperar para que alguén me releve?

Traduce ao castelán:

- 1) Vaia comida puxo a túa sogra!
¡Vaya comida puso tu suegra!
- 2) Que non comes lentellas? Quen che dera!
¿Qué no comes lentejas? ¡Quién te diera!
- 3) Cantos pratos rompiches onte?
¿Cuántos platos rompiste ayer?
- 4) Calquera pode facer iso!
¡Cualquiera puede hacer eso!
- 5) Cantas plantas tes na horta?
¿Cuántas plantas tienes en la huerta?
- 6) Que o leve quen queira!
¡Que lo lleve quien quiera!

- 7) Quenquera que fose non estará tranquilo.
Quienquiera que fuera no estará tranquilo.
- 8) Sempre sodes os mesmos os que facedes o parvo na clase!
¡Siempre sois los mismos los que hacéis el tonto en clase!
- 9) De onde vés a estas horas?
¿De dónde vienes a estas horas?
- 10) Onde se metería o Xurxo?
¿Dónde se metería Jorge?
- 11) Quen son eles para diciren *iso* do meu irmán?
¿Quiénes son ellos para decir eso de mi hermano?
- 12) De tales persoas tales feitos!
¡De tales personas tales hechos!
- 13) Non dixer ren, xa o sabían eles!
¡No dije nada, ya lo sabían ellos!
- 14) Por algures aínda chove menos ca en Andalucía.
Por algún sitio aún llueve menos que en Andalucía.
- 15) En ningures atoparás mellor xente ca en Galicia!
¡En ningún sitio encontrarás mejor gente que en Galicia!
- 16) Mesmo pensei que estaba tolo!
¡Incluso pensé que estaba loco!
- 17) A vosa enfermidade non ten solución ningunha.
Vuestra enfermedad no tiene solución alguna.
- 18) Canto falas para non dicir ren!
¡Cuánto hablas para no decir nada!
- 19) Non es quen de resolver estes exercicios correctamente.
No eres capaz de resolver estos ejercicios correctamente.
- 20) Demo, si que es!
¡Diablos, si que eres!

PREPOSICIÓN E CONXUNCIÓN

Traduce ao galego:

- 1) No estoy dispuesto a llegar hasta allí.
Non estou disposto a chegar ata alí.
- 2) De aquí a casa de tus padres hay varios kilómetros.
De aquí a casa dos teus pais hai varios quilómetros.
- 3) Ayer salieron hacia Orense y aún no llegaron.
Onte saíron cara a Ourense e aínda non chegaron.
- 4) Nuestra causa es la de la lucha contra las injusticias.
A nosa causa é a da loita contra as inxustizas.
- 5) Tienes una cabeza muy bonita pero sin nada dentro.
Tes unha cabeza moi bonita pero sen nada dentro.
- 6) Tengo sobre la mesa un discurso sobre los peces de colores.
Teño encol da/sobre a mesa un discurso sobre os peixes de cores.
- 7) Esto no es para mi, así que hasta mañana.
Isto non é para min, así que ata mañá.
- 8) Desde ayer no soy capaz de escribir dos líneas.
Desde/dende onte non son capaz/quen de escribir dúas liñas.
- 9) Bajo mis pies está mi país.
Baixo/so os meus pés está o meu país.
- 10) No me atrevo a decir lo mismo ante ella.
Non me atrevo a dicir o mesmo ante/perante ela.
- 11) De alguien tiene que ser este perro.
De alguén ten que ser este can.
- 12) En aquellas tiendas hay desde telas hasta cuchillos de cocina.
Naquelas tendas hai desde/dende teas ata/até coitelos de cociña.
- 13) Ante todo no perdáis la calma.
Ante todo non perdades a calma.
- 14) Excepto vosotras todo el mundo se divirtió en la playa.
Excepto/agás vós todo o mundo se divertiu na praia.

- 15) A pesar de sus protestas se lo llevaron detenido.
Malia as/a pesar das súas protestas levárono detido.
- 16) De estas no tengo quejas, sin embargo de esas otras sí.
Destas non teño queixas, porén desoutras si.
- 17) Me compraron una gaita entre los vecinos de mi edificio, con la condición de que la toque a más de quinientos metros.
Compráronme unha gaita entre os veciños do meu edificio, coa condición de que a toque a máis de quiñentos metros.
- 18) ¡Hasta aquí podíamos llegar!
Ata aquí podíamos chegar!
- 19) Supongo que la reunión empezará a las cuatro de la tarde.
Supoño que a reunión empezará ás catro da tarde.
- 20) Intenta verlo desde mi punto de vista.
Intenta velo dende/desde o meu punto de vista
- 21) Por causas ajenas al autor estos ejercicios son fáciles para los alumnos.
Por causas alleas ao autor estes exercicios son doados para os alumnos.
- 22) Tienes el traje colgado tras la puerta del armario.
Tes o traxe colgado tras a porta do armario.
- 23) No pensaba estar con la hermana de Pepe todo el día.
Non pensaba estar coa irmá de Pepe todo o día.
- 24) Fueron hasta la farmacia para comprar aspirinas.
Foron ata a farmacia para compraren aspirinas.
- 25) Sobre cuarenta años calculo que harán falta para que me perdonen.
Sobre corenta anos calculo que farán falla para que me perdoen.

Traduce ao castelán:

- 1) A por de estudiar conseguiron obter o título.
A forza de estudar conseguieron obtener el título.
- 2) Teño que erguer a voz en prol de María.
Tengo que levantar la voz en favor de María.
- 3) No canto de Xaquín vai xogar Francisco.
En lugar de Joaquín va a jugar Francisco.
- 4) Fomos deica Santiago co gallo do Ano Santo.
Fuimos hasta Santiago con motivo del Año Santo.
- 5) Tes o almuerzo encol da mesa.
Tienes el desayuno encima de la mesa.
- 6) Xa é hora de que falemos verbo dos teus estraños costumes.
Ya es hora de que hablemos acerca de tus extrañas costumbres.

- 7) Segundo o teu tío declarar perante o xuíz foi unha desagradable experiencia.
Según tu tío declarar ante el juez fue una desagradable experiencia.
- 8) Acadamos unha gran Vitoria malia a actuación arbitral.
Obtuvimos una gran victoria a pesar de la actuación arbitral.
- 9) So este teito vivín durante moito tempo.
Bajo este techo viví durante mucho tiempo.
- 10) Axiña que remate estou contigo, mentres ten paciencia.
En cuanto acabe estoy contigo, mientras ten paciencia.
- 11) Estades preparados, no entanto coido que non vos debedes confiar.
Estáis preparados, sin embargo pienso que no os debéis confiar.
- 12) Por norte de ir á clase tiven que deixar a cama sen facer.
Por causa de ir a clase tuve que dejar la cama sin hacer.
- 13) En troques de estudar pasades o día na rúa.
El lugar de estudiar pasáis el día en la calle.
- 14) Deixou este mundo por mor do tabaco, o alcol e as mulleres.
Dejó este mundo por culpa del tabaco, el alcohol y las mujeres.
- 15) Consonte as regras do noso instituto seredes expulsados.
Según las reglas de nuestro instituto seréis expulsados.
- 16) Deixaches o acendedor cima dun moble.
Dejaste el encendedor encima de un mueble.
- 17) Sempre tes que quedar por enriba miña.
Siempre tienes que quedar por encima de mi.
- 18) Aprobaron todos, tirante os que non sabían falar galego.
Aprobaron todos, excepto los que no sabían hablar gallego.
- 19) O balón lanzado polo dianteiro saíu a rentes do pau longueiro.
El balón lanzado por el delantero salió a ras del palo larguero.
- 20) Viñeron xunta nós para falaren mal da túa curmá.
Vinieron junto a nosotros para hablar mal de tu prima.
- 21) Á beira da miña casa hai dous garaxes.
Al lado de mi casa hay dos garajes.
- 22) Desde aquela estou tolo polos seus ollos.
Desde entonces estoy loco por sus ojos.
- 23) Convencéronnos mediante enganós e mentiras.
Nos convencieron mediante engaños y mentiras.
- 24) Botan foguetes co adaxo das festas patronais.
Echan cohetes con motivo de las fiestas patronales.
- 25) Desoutro rapaz non debes agardar cousas boas.
De ese otro muchacho no debes esperar cosas buenas.

- 26) Esa bicicleta que está tras a parede é dela.
Esa bicicleta que está tras la pared es de ella.
- 27) Nin ti nin el podeades crer todo o que vos digan de min.
Ni tú ni él podéis creer todo lo que os digan de mí.
- 28) Estes exercicios ídelos facer decontado.
Estos ejercicios los váis a hacer enseguida.
- 29) Estou moi enfadado, de xeito que quitando Xoana xa non aturo a ninguén.
Estoy muy enfadado, de modo que excepto Juana ya no soporto a nadie.

Corrixe os erras no **emprego** das preposicións **nas** seguintes frases:

- 1) Estabamos mortos de frío incluso a carón da estufa de butano.
- 2) Estou segura de que as cuestións que se van debater son moi interesantes.
- 3) Baseándome nas pistas que teño dubido de que poida ir cear hoxe.
- 4) Aquelas mulleres opinan que se deben facer melloras cousas.
- 5) Sempre queda a esperanza de que o partido que se vai celebrar mañá se teña que pospoñer.
- 6) Atopei unha gata na porta da miña casa, e en relación con ese tema non vou dicir nada máis.
- 7) Déronse conta de que as cociñas de gas son máis baratas alí.
- 8) Maruxa estaba convencida de que Alberte mercara unha televisión en cor.
- 9) Vai rañar o bandullo! Eses costumes teus atentan contra o bo gusto!
- 10) Para manexar un barco de vapor coido que hai que ser moi mariñeiro.

Tema 1 1

VERBO

Traduce ao galego:

- 1) No será admitido aquel que agrede a otro socio.
Non será admitido aquel que agrede a outro socio.
- 2) Cuando compite se convierte en un animal.
Cando compite convértese nun animal.

- 3) Siempre despedís a los que no tienen donde ir.
Sempre despedides aos que non teñen onde ir.
- 4) Vosotros advertís del peligro, pero no dais soluciones.
Vós advertides do perigo, pero non dades solucións.
- 5) De esas opiniones yo difiero.
Desas opinións eu difiro.
- 6) Así es como diviertes a la gente que va a tu casa.
Así é como divirtes á xente que vai á túa casa.
- 7) Es preciso que no ingiera más alcohol en su vida.
É preciso/Cómpre que non inxira máis alcol na súa vida.
- 8) Él impide que despedamos el año con alegría.
El impide que despedamos o ano con alegría.
- 9) Repite tú si quieres esa canción, no serán ellos quienes la repitan.
Repite ti se queres esa canción, non serán eles os que a repitan.
- 10) Mides más de dos metros, pero ellas pedían menos dinero que tú.
Mides máis de dous metros, pero elas pedían menos diñeiro ca ti.
- 11) No comprendo que prefiráis los garbanzos a los grelos.
Non comprendo que prefirades os garavanzos aos grelos.
- 12) Él profirió un grito, nosotros proferimos otro y nadie lo advirtió.
El proferiu un berro, nos proferimos outro e ninguén o advertiu.
- 13) Yo no me refiero a lo que vosotros os referís.
Eu non me refiro ao que vós vos referides.
- 14) Repites siempre que no crees que vosotros os repetís o os repitáis.
Repites sempre que non cres que vós vos repetides ou vos repitades.
- 15) Lo que él sugiera nunca será lo que tú sugieres.
O que el suxira nunca será o que ti suxires.
- 16) No transfiráis tanto dinero a esa cuenta, transgrede la ley.
Non transfirades tanto diñeiro a esa conta, transgride a lei.
- 17) Tu vistas la misma ropa que vistieron tus abuelas.
Ti vistas a mesma roupa que vestiron as túas avoas.
- 18) No digas que no acudimos donde tu acudes.
Non digas que non acudimos onde ti acodes.
- 19) Cubre mañana la cama de tu padre con una manta, nosotros la cubrimos ahora.
Cobre mañá a cama do teu pai cunha manta, nós cubrímola agora.
- 20) Cumpro con mi misión como cumples tú y como cumple él.
Cumpro coa miña misión como compres ti e como compre el.

- 21) Colón descubre América en 1492, nosotros la descubrimos hoy.
Colón descubre América en **1492, nós descubrímolá hoxe.**
- 22) Si encubres a tu primo engulliremos todos los pasteles.
Se encobres ao teu curmán enguliremos todos os pasteis.
- 23) ¡Huye! si huyes y ellos huyen todos huimos con vosotros.
Fuxe!, se foxes e eles foxen todos fuximos convosco.
- 24) Cuando luce mi estrella no importa que vosotros escupáis al cielo.
Cando loce a miña estrela non importa que vós cuspades ao ceo.
- 25) Tu ordeñas a tu vaca cuando ellos duermen.
Ti moxes á túa vaca cando elas dormen.
- 26) Al pensar en Galicia resurgen en mi anhelos de independencia.
Ao pensar en Galicia/Galiza rexorden en min arelas de independencia.
- 27) Ruge el león, pero con el hambre también rugen nuestros estómagos.
Roxe o león, pero coa fame tamén roxen os nosos estómagos.
- 28) Si sacudís la pereza yo acudo a clase de gallego con vosotros.
Se sacudides a preguiza eu acudo á clase de galego convosco.
- 29) Subimos las escaleras como él sube la montaña más alta.
Subimos as escaleiras coma el sobe a montaña máis alta.
- 30) Si tu sufres yo sufro, nosotros sufrimos y ellos sufren, ¿Vosotros sufrís?
Se ti sofres eu sufro, nós sufrimos e eles sofren, vós sufrides?
- 31) Nunca toso cuando tú toses.
Nunca tuso cando ti toses.
- 32) ¡Que bien huele la flor de mi jardín! Casi tan bien como oléis vosotras.
Que ben ole a flor do meu xardín! Case tan ben como ulides vós.
- 33) Surgió la idea como cuando surgen las hojas en los árboles.
Xurdiu a idea coma cando xorden as follas nas árbores.
- 34) Yo consiento más cosas de las que tú consientes.
Eu consinto máis cousas das que ti consentes.
- 35) Consigue siempre lo que quiere.
Consegue sempre o que quere.
- 36) Consentís a vuestros hijos menos de lo que tú consientes a mis alumnos.
Consentides aos vossos fillos menos do que ti consentes aos meus alumnos.
- 37) Yo miento sólo cuando hace falta, vosotros mentís siempre que abríis la boca.
Eu minto só cando fai falla, vós mentides sempre que abrides a boca.
- 38) Hierre menos el que quiere que hiero yo cuando estoy enfadado.
Fere menos o que quere que firo eu cando estou enfadado.

- 39) Tú persigues una cosa que presiento es imposible de conseguir.
Ti persegues unha cousa que presinto é imposible de conseguir.
- 40) Nos resentimos de tu actitud.
Resentímonos da túa actitude.
- 41) No sirvo para las mismas cosas para las que servís.
Non sirvo para as mesmas cousas para as que servides.
- 42) Disiento de las declaraciones de ese individuo, y las desmiento.
Disinto das declaracións dese individuo e desmíntoas.
- 43) A pesar de todo proseguimos si él sigue con su trabajo.
A pesar de todo proseguimos se el segue co seu traballo.
- 44) Siento lo mismo que sentís en Vigo y que sienten en Pontevedra.
Sinto o mesmo que sentides en Vigo e que senten en Pontevedra.
- 45) Sólo hiere aquel que siente los colores como yo.
Só fere aquel que sente as cores coma min.

Traduce ao castelán:

- 1) Se cantásedes coma elas non estariades no paro.
Si cantaseis como ellas no estaríais en el paro.
- 2) Ti saltaches pola fiestra cando che dei a noticia da morte do teu can.
Tú saltaste por la ventana cuando te dí la noticia de la muerte de tu perro.
- 3) Andarades moito con aqueles rapaces polos camiños da vila.
Habíais andado mucho con aquellos muchachos por los caminos del pueblo.
- 4) Non sei canto andastes, pero eu xa andei demasiado por hoxe.
No sé cuanto anduvisteis, pero yo ya anduve demasiado por hoy.
- 5) Ela sofre pesadelos, cousa da que eu non padezo.
Ella sufre pesadillas, cosa de la que yo no padezco.
- 6) Canto tempo levades acó? Xa sei que non é cousa miña.
¿Cuánto tiempo lleváis aquí? Ya sé que no es cosa mía.
- 7) Désteslles todo canto pediron e agora non vos falan.
Les disteis todo cuanto pidieron y ahora no os hablan.
- 8) O que o saiba que o diga, sen vergoña.
El que lo sepa que lo diga, sin vergüenza.
- 9) Vai un vento de medo, din que xa derrubou tres casas.
Hace un viento de miedo, dicen que ya derribó tres casas.
- 10) Pedíronnos que désemos algún tipo de garantía.
Nos pidieron que diésemos algún tipo de garantía.

- 11) Sotelaron aliviados ao partirdes.
Suspiraron aliviados cuando partisteis.
- 12) Colleuna polo pescozo e, se non o evita Pedro, alí mesmo esgánaa.
La cogió por el pescuezo y, si no lo evita Pedro, allí mismo la estrangula.
- 13) Non te preocupes, nunca soubo o noso.
No te preocupes, nunca supo lo nuestro.
- 14) Velázquez pintou unha vella fritindo ovos.
Velázquez pintó una vieja friendo huevos.
- 15) Eles sempre ven por onde vén Xaquín, pero ti non o soubeches ata onte.
Ellos siempre ven por donde viene Joaquín, pero tú no lo supiste hasta ayer.
- 16) Andou moito tempo sen saber que facer, comesto polos remorsos.
Anduvo mucho tiempo sin saber que hacer, comido por los remordimientos.
- 17) Non sei se darás limpado iso ata que se poida considerar limpo.
No sé si limpiarás eso hasta que se pueda considerar limpio.
- 18) Se eu comese o que come el xa estaría no hospital.
Si yo comiese lo que come él ya estaría en el hospital.
- 19) Chorou todo o día ao leares o seu cabaliño de cartón.
Lloró todo el día al llevarte su caballito de cartón.
- 20) Leu tantos libros que agora está tolo, o mesmo que o meu profesor de galego.
Leyó tantos libros que ahora está loco, lo mismo que mi profesor de gallego.

Corrixe as formas verbais que o precisen:

- 1) Xamais **saberás** o porqué da nosa decisión.
- 2) Quen sabe por onde andaches!
- 3) Nese ascensor non **caíbo**, e tampouco a túa curmá.
- 4) O porteiro non viu por onde ía a pelota.
- 5) Non o podo **crer**.
- 6) Conducín con moita habilidade pero dei contra unha farola.
- 7) Cando eramos novos **caíamos** sempre na mesma trampa.
- 8) Amólame moito que non haxa auga en Andalucía.
- 9) Vós **puidestes** salvarme pero non quixestes.
- 10) Aínda que non o pareza é un parvo.
- 11) Nesa academia eu dei clases de francés e debuxo.
- 12) Mañá **ímos** ata Lugo, din que se come moi ben.
- 13) Non vallo tanto como pensades.

- 14) Nesa época **oñamos** a radio de moda.
- 15) Estivestes enfermos cando veu o circo á nosa cidade.
- 16) Quero mercar dúas lámpadas de pé para miña avóa.
- 17) **Vindes/Vides** cheos de rancor, iso non é bo.
- 18) **Fomos** ata alí para ver que pasaba.
- 19) Se tes algo que **dicir** será mellor que sexa agora, ou cala para sempre.
- 20) Cando **saiamos** da tenda chegou a policía.

Traduce ao galego:

- 1) Agradezco vuestras intenciones pero aún no estoy dispuesto.
Agradezo as vosas intencións, pero aínda non estou disposto.
- 2) El que no obedezca será castigado.
O que non obedeza/obedecer será castigado.
- 3) La segunda prueba del examen consiste en que traduzcamos un texto muy largo.
A segunda proba do exame consiste en que traduzamos un texto moi longo.
- 4) Redujiste la posibilidad de riesgo pero no la eliminaste.
Reduciches a posibilidade de risco pero non a eliminaches.
- 5) Seduce si puedes, yo también seduje en mi tiempo.
Seduce se podes, eu tamén seducín no meu tempo.
- 6) No os debe extrañar que yo conduzca.
Non vos debe estrañar que eu conduza.
- 7) Conocemos los efectos del experimento, a no ser que se humedezca el suelo.
Coñecemos os efectos do experimento, a non ser que se humedeza o chan.
- 8) No es extraño que palidezcáis ante los hechos.
Non é estraño que palidezades ante os feitos.
- 9) Ya concluyo señor juez, esa noche nosotros no éramos los que cantábamos.
Xa conclúo señor xuíz, esa noite nós non eramos os que cantabamos.
- 10) Molíamos el trigo en el molino de tu tía.
Moñamos o trigo no muíño da túa tía.
- 11) Aunque no lo sepas contribuyes al malestar general.
Aínda que non o saibas contribúes ao malestar xeral.
- 12) Nunca poseí más de lo que poseo hoy.
Nunca posuín máis do que posúo hoxe.

- 13) Cuando tú eras un niño yo ya había cantado en muchas fiestas.
Cando ti eras un neno eu xa cantara en moitas festas.
- 14) Recluyendo a tus padres en un asilo disminuirás tus ocupaciones.
Recluíndoos aos teus pais nun asilo diminuírás as túas ocupacións.
- 15) Destruye tú los papeles si eres valiente.
Destrúe ti os papeis se es valente.
- 16) No se como puedes comerte eso sin reventarte.
Non sei como podes comer iso sen reventar.
- 17) Te fracturaste un dedo jugando al parchís.
Fracturadles un dedo xogando ao parchís.
- 18) Mientras el palo va y viene descansa la espalda.
Mentres o pau vai e vén descansa o lombo.
- 19) El premio quedó desierto porque no hay nadie que lo merezca.
O premio quedou deserto porque non hai ninguén que o mereza.
- 20) ¿Cuánto tiempo hace que no sales de casa?
Canto tempo hai que non saes da casa?
- 21) Tiene usted que curarse antes del fin de semana, necesitamos su cama.
Ten vostede que curar antes da fin de semana, necesitamos a súa cama.
- 22) Bebíamos mucho antes de conocerte.
Bebíamos moito antes de te coñecer.
- 23) Al romperse el diálogo se acabó nuestra esperanza.
Ao romper o diálogo acabouse a nosa esperanza.
- 24) Arreglabas la situación destituyendo a los consejeros de tu empresa.
Arranxabas a situación destituíndo os conselleiros da túa empresa.
- 25) No pienso casarme hasta que tenga trabajo.
Non penso casar ata que teña traballo.
- 26) Al sentarse hizo un gesto de dolor.
Ao sentar fixo un xesto de dor.
- 27) Ya he comido suficiente, gracias.
Xa comín suficiente, grazas.
- 28) Sólo seré feliz cuando perezcas.
Só serei feliz cando perezcas.
- 29) Los profesores instruyen a sus alumnos.
Os profesores instrúen aos seus alumnos.
- 30) Eso lo había hecho antes un pintor cuyo nombre no recuerdo.
Iso fixérao antes un pintor cuxo nome non lembro.

Compieta **axeitadamente** os infinitivos:

Incorrer	Elixir	Combater	Posuir
Transcorrer	Converter	Corromper	Xemer
Perverter	Tusir	Ler	Recorrer
Somerxer	Derreter		

n en galego:

Ocurrir	Ocorrer	Hundir	Afundir
Abatir	Abater	Resbalar	Esvarar/escorregar
Llenar	Encher	Incurrir	Incorrer
Olvidar	Esquecer	Pertenecer	Pertencer
Recurrir	Recorrer	Emerger	Emerxer
Encender	Acender	Hervir	Ferver
Garantizar	Garantir	Engullir	Engulir/engulipar
Escupir	Cuspir	Reflejar	Reflectir
Ingerir	Inxerir	Toser	Tusir
Reinsertar	Reinserir	Requerir	Requirir
Competir	Competir	Concurrir	Concorrer
Escurrir	Escorrer	Rebatir	Rebater
Gemir	Xemer	Tullir	Toller
Desvanecer	Esvaecer	Convergir	Converxer
Reconvertir	Reconverter	Ordeñar	Muxir/munxir
Derrochar	Desbaldir	Irrumpir	Irromper
Poseer	Posuír	Leer	Ler
Sobreseer	Sobreser	Esparcir	Esparexer
Convertir	Converter	Atañer	Atinxir
Hendir	Fender	Insertar	Inserir
Batir	Bater	Creer	Crer
Balbupear	Balbucir	Apretar	Apertar/premer
Derretir	Derreter	Rendir	Render
Temblar	Tremar	Morir	Morrer
Recorrer	<i>Percorrer</i>	Dormir	Durmir
Decir	Dicir	Oír	Oír/ouvir
Trabajar	Traballar	Estudiar	Estudar

Tema 12

PERÍFASES VERBAIS

Constrúe perffrases:

dar + participio

Non o darás feito.

Cando deu arranxado o coche xa era tarde.

ir + infinitivo

Vou comer que teño fame.

Manolo e María van casar mañá.

haber + (de) + infinitivo

Has de facelo antes da data límite.

Vós habedes rematar antes do que pensades.

hai + que + infinitivo

Hai que pensar as cousas dúas veces.

Sempre dñen que hai que ser espelido para vivir aquí.

estar + para + infinitivo

Ese tren está para saír.

O pobre home está para morrer dun momento a outro.

levar + participio

Moito levo andado hoxe.

Presumes moito pero levas feito menos do que dis.

estar + xerundio

Estades facendo todo o que podedes.

Estiven sachando na leira ata o solpor.

ser + participio

Fun atendido por un funcionario.

Seredes recibidos ás oito.

seguir + xerundio

Segue andando ata que eu diga.

Morreu porque seguía fumando malia as indicacións do doutor.

ir + xerundio

Vou adiantando aos máis lentos.

Foi eliminando a todos os seus rivais.

andar + a + infinitivo

Anda a facer as beiras ás mozas.

Agora anda a vender coches de ocasión.

ter + participio

Ten feito moitas trasnadas de novo.

Daquela xa tiña lido máis de douscentos libros.

dar + en + infinitivo

Deu en estudar despois de cumprir os corenta.

Non sei o porqué, pero destes en rir cando entrei na sala.

querer + infinitivo.

Quero facer algo importante.

Nós só queríamos correr un gran premio automobilístico.

Traduce ao galego:

1) No volveré a hacer eso, lo juro.

Non volverei facer **iso**, xúroo.

2) Ramiro y Pedro fueron a comer patatas con carne.

Ramiro e Pedro foron comer patacas con carne.

3) Voy a sentarme en esta silla.

Vou sentar nesta cadeira.

4) Este partido lo váis a ganar sin esfuerzo.

Este partido ídelo gañar sen esforzo.

5) Cuando volví a escribir fue pensando en ti.

Cando volvín escribir foi pensando en ti.

Tema 13

ADVERBIO

Traduce ao castelán:

- 1) Que se vou ir ao baile?, abofé que si.
¿Qué si voy a ir al baile? claro/desde luego que si.
- 2) Debe estar xalundes, por aquí non o vexo.
Debe estar en otro lado, por aquí no lo veo.
- 3) Camiñamos sempre devagar.
Caminamos siempre despacio.
- 4) Arestora están tocando os músicos da banda municipal.
En este momento están tocando los músicos de la banda municipal.
- 5) Xa temos abondo, así que marchamos.
Ya tenemos suficiente, así que nos marchamos.
- 6) Carlos di que se barbea e fuma asemade.
Carlos dice que se afeita y fuma simultáneamente.
- 7) Quizais aí estea a solución do noso problema.
Tal vez ahí esté la solución de nuestro problema.
- 8) Visítabamos acotío as leiras montados nun pobre animal.
Visitábamos a menudo las fincas montados en un pobre animal.
- 9) Facendo iso non chegaredes a ningures.
Haciendo eso no llegaréis a ningún lado.
- 10) Fixo a quiniela ao chou e tocoulle.
Hizo la quiniela al azar y le tocó.
- 11) Se cadra así aprendades dunha vez.
Tal vez así aprendáis de una vez.
- 12) De súpeto foise a luz.
De repente se fue la luz.
- 13) Antonte contaba o avó como antano decote apagaba a luz para andar ás agachadas pola casa.
Anteayer contaba el abuelo como antaño a menudo apagaba la luz para andar a escondidas por la casa.

- 14) Despois de ver os vossos exercicios porei ceros a oito.
Después de ver vuestros ejercicios pondré ceros por doquier.
- 15) De certo que o fixo á mantenta.
Seguro que lo hizo a propósito.

Fai **unha** frase coas **seguintes** locucións e adverbios:

Velaquí

Velaquí están as túas primas, dalles un bico.

Xalundes

Atoparas a ese home xalundes, por acó xa **hai tempo** que non vén.

Ao redor

Nesa película os indios están sempre ao redor das caravanas.

Arestora

O programa de humor ten que comezar arestora.

A rentes

Vou cortar esas árbores a rentes do chan.

A carón

Moito me gustaría estar a carón de Claudia.

Axiña

Acabei axiña, así que puiden ir á praia cedo.

Decote

Ten un feo costume, deixa decote a roupa sucia en calquera parte.

A reo

É insoportable **fala** a reo e aos berros.

Polo miúdo

Contounos a súa vida polo miúdo.

Á mantenta

Íso non foi un accidente, fixérono á mantenta.

De vez

Vou rematar con este asunto de vez.

De raro en raro

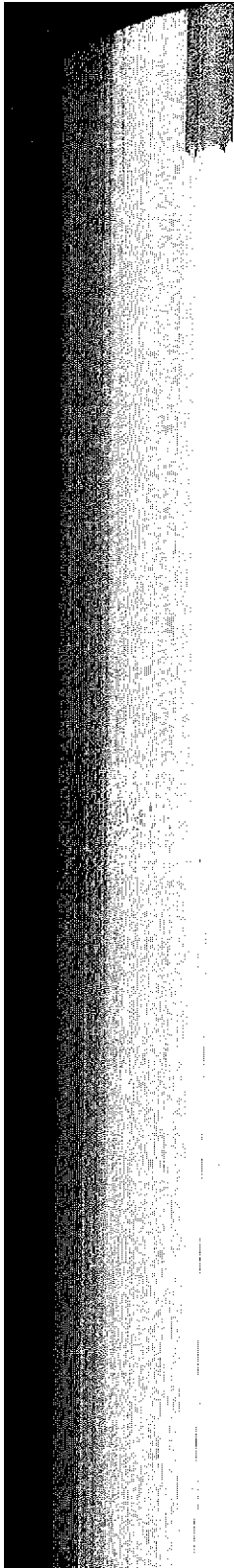
De raro en raro estudo un pouco.

Ás presas.

Se te ergueses cedo non **terías** que almorzar sempre ás presas.

A oito.

Ese tendeiro sempre coloca as mercadorías a oito nas bolsas.

TEORÍA

Palabras conflitivas
Familias léxicas irregulares
Reglas do B e o V
Apócope
Separación de palabras a final de liña

LETRAS

O H
Problemas de S ou X
Problemas con L e N
Outras Letras

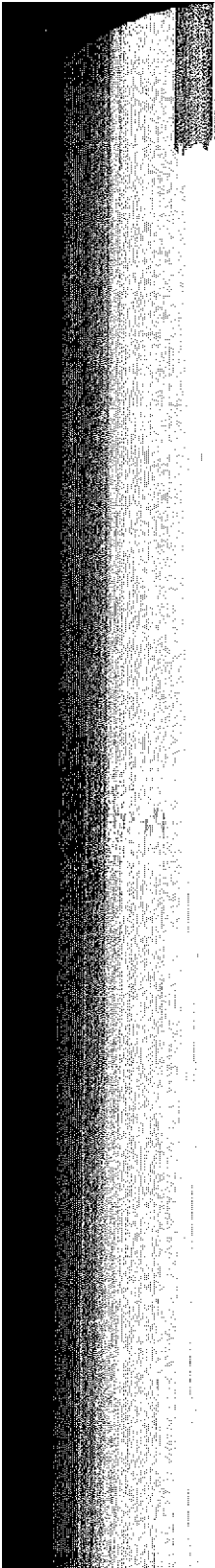
TERMINACIÓNS

Terminacións
Sufijos diminutivos e rematados en -ade
Sufijos -nte dos verbos da 3ª conxugación

LÉXICO

Específico
Léxico administrativo

eoria

PALABRAS CONFLITIVAS

FAMILIAS LÉXICAS IRREGULARES

REGRAS DO B E DO V

APÓCOPE

SEPARACIÓN DE PALABRAS A FINAL DE LIÑA

PALABRAS CONFLITIVAS

Traduce ao galego:

- 1) Los militares de alto grado si no comen cigalas no se quedan contentos.
Os militares de alto grao se non comen cigalas non quedan contentos.
- 2) Cuando estábamos ahí tenías muchos granos en la cara.
Cando estabamos aí tiñas moitos grans na cara.
- 3) ¿Con qué hiciste esa mesa? es necesario un alto grado de habilidad.
Con que fixeches esa mesa? cómpre un alto grao de habilidade.
- 4) No es ese sino aquel el hombre que dice ay.
Non é ese senón aquel o home que di aí.
- 5) Ahí estáis, conque a estudiar gallego.
Aí estades, conque a estudar galego.
- 6) Farruco dice que el ángulo recto hierve a noventa grados.
Farruco di que o ángulo recto ferve a noventa graos.
- 7) Vete al grano, ¿Sois parientes de segundo grado o no?
Vai ao gran. Sodes parentes de segundo grao ou non?
- 8) Si ellos no lo quieren otros lo querrán de buen grado.
Se eles non o queren, outros quererano de bo grado.
- 9) Es un gran maestro, sabe todos los porqués.
É un gran mestre, sabe todos os porqués.
- 10) El incendio le provocó quemaduras de segundo grado.
O incendio provocoulle queimaduras de segundo grao.
- 11) No tiene sentido común, siempre va por sentido contrario.
Non ten sentido común, sempre vai por sentido contrario.
- 12) No doy crédito a lo que oigo, no soportas el agua a menos de sesenta grados.
Non dou creto ao que oio, non soportas a auga a menos de sesenta graos.
- 13) Pedir un crédito a ese banco es como querer conocer el porqué del origen del Universo.
Pedir un crédito a ese banco é como querer coñecer o porqué da orixe do Universo.
- 14) El sentido de la vista no permite percibir los granos que tiene, el maquillaje hace milagros.
O sentido da vista non permite percibir os grans que ten, a maquillaxe fai milagres.

- 15) Sé donde vives, ahí, en esa calle, conque ya me estás devolviendo los libros de cuarto grado de ingeniería si no quieres que le diga a tu novia que eres una persona sin crédito.
Sei onde vives, aí, nesa rúa, conque xa me estás devolvendo os libros de cuarto grao de enxeñaría, se non queres que lle diga á túa noiva que es unha persoa sen creto.
- 16) Tiene mucho interés en poner su firma en el libro de visitas.
Ten **moito** interese en poñer/pór a súa sinatura no libro de visitas.
- 17) La entrada secreta sólo la conozco yo, pero el padre Andrés sospecha algo.
A entrada secreta **só** a coñezo eu, pero o padre Andrés sospeita algo.
- 18) No es un secreto que falta a las pasantías día si y otro también.
Non é un segredo que falta **ás** clases particulares día si e outro **tamén**.
- 19) Sólo le dije hola y me llenó el cuerpo de cardenales.
Só **lle** dixen ola e **encheume** o corpo de negróns.
- 20) No escuches cantos de sirena y firma por nuestra firma comercial.
Non escoítes cantos de serea e asina pola nosa firma comercial.
- 21) En la sede eclesiástica pasan mucha sed.
Na **sé** eclesiástica pasan **moita** sede.
- 22) Siempre dice lo mismo: padre no hay más que uno y tonto el último.
Sempre di o **mesmo**: pai non hai **máis** que un e parvo o último.
- 23) Sus últimas palabras fueron para dejar claro el derecho de paso.
As súas últimas palabras foron para deixar clara a pasantía/dereito de paso/pasaxe.
- 24) No creo que sea buena idea invertir tanto dinero.
Non creo que sexa boa idea investir tantos cartos.
- 25) Mi patrón os acusa de inversión sexual, y prohibirá al banco que pague los intereses de vuestra cuenta.
O meu patrón acúsavos de inversión sexual, e prohibirá ao banco que pague os xuros da vosa conta.
- 26) Se necesita valor para recorrer la falda de la montaña.
Necesítase valor para percorrer a **faldra/aba** da montaña.
- 27) El niño buscaba nidos todo el año.
O neno buscaba niños todo o ano.
- 28) El fin de semana vi nacer un cordero.
A fin de semana **vin** nacer un año/cordeiro.
- 29) Las alas de los sombreros tienen el fin de proteger del sol.
As abas dos sombreiros teñen o fin de protexer do sol.
- 30) El abogado recurrirá la sentencia si tu testimonio fue falso.
O avogado recorrerá a sentenza se o teu testemuño foi falso.

FAMILIAS LÉXICAS IRREGULARES

Traduce ao galego:

- 1) Ese pintor usa el color de una forma tan indolente que produce dolencias en los ojos.
Ese pintor usa a cor/color dunha forma tan indolente que produce doenzas nos ollos.
- 2) Nosotros creemos que por ser solitarios tenéis una personalidad lunática.
Nós cremos que por ser solitarios tedes unha personalidade lunática.
- 3) No me gusta personalizar pero el único que se presentó voluntariamente fue Pedro.
Non me gusta personalizar, pero o único que se presentou voluntariamente foi Pedro.
- 4) Tu conducta sólo nos produce dolor, adoleces de lo que tiene que tener una persona.
A túa conduta só nos produce dor, adoececes do que ten que ter unha persoa.
- 5) Pensaban que comprando un ordenador pondrían orden en su vida, pero alunizaron en terreno desconocido.
Pensaban que comprando un ordenador porían orde na súa vida, pero aluaron en terreo descoñecido.
- 6) La coloración lunar es objeto de estudio en la actualidad.
A coloración lunar é obxecto de estudo na actualidade.
- 7) Los generales de esa generación no buscan personalismos, por regla general.
Os xenerais desa xeración non buscan personalismos, por regra xeral.
- 8) La soledad es la lumbre en la que se consumen las personas y los personajes, generadora de comportamientos lunáticos.
A soidade é o lume no que se consumen as persoas e os personaxes, xeradora de comportamentos lunáticos.
- 9) Es extraordinario como ha degenerado hasta ese punto.
É extraordinario como dexenerou ata ese punto.
- 10) La generación de mis padres solamente entiende los colorines de tus cuadros.
A xeración dos meus pais soamente entende as cores/colores dos teus cadros.
- 11) Hubo un rey al que llamaban «El doliente», no debía ser una luminaria.
Houbo un rei ao que chamaban «O doente», non debía ser unha luminaria.
- 12) Tengo por misión alumbrar la senda de los que recorren el doloroso camino de las oposiciones.
Teño por misión alumear/alumar a senda dos que percorren o doloroso camiño das oposicións.

- 13) El general que pide voluntarios para la guerra, personalmente creo que está destinado a ser una personalidad solitaria.
O xeneral que pide voluntarios para a guerra, persoalmente coido que está destinado a ser unha personalidade solitaria.
- 14) Por mucha voluntad que tengas no puedes luchar contra el ordenamiento jurídico.
Por moita vontade que teñas non podes loitar contra o ordenamento xurídico.
- 15) Cuando se apagó el generador tuvisteis una idea luminosa.
Cando se apagou o xerador tivestes unha idea luminosa.
- 16) Cuando seas comerciante comprenderás lo difícil que es elegir el género textil.
Cando sexas comerciante comprenderás o difícil que é elixir o xénero téxtil.
- 17) No sabes lo que me duele que estés siempre en la luna.
Non sabes o que me doe que esteas sempre na lúa.
- 18) Se tiñó el pelo de una forma muy colorista, dice que así gana en personalidad.
Tinguiuse o pelo dunha forma moi colorista, di que así gaña en personalidade.
- 19) Tenía un lunar en la frente y otro en un sitio en el que generalmente no lo hay.
Tiña un lunar na fronte e outro nun sitio no que xeralmente non o hai.
- 20) Su novia es tan voluntariosa como él indolente, ¡que pareja!
A súa noiva é tan voluntariosa coma el indolente, que parella!
- 21) Esos refrescos sólo tienen colorantes y conservantes autorizados.
Eses refrescos só teñen colorantes e conservantes autorizados.

Define:

Un líquido que non ten cor/color é	Incoloro
Texto representado por persoas	Personificado
Algo que causa dor	Doloroso
Manchas na pel	Lunares
O que non ten compañía	Solitario
Máis alto grao militar	Xeneral
O que fai algo porque quere (faino)	Voluntariamente
Está frío, é de sabores (cómese)	Xelado
Peza dental (para mastigar)	Moa
Se te meten no conxelador estás	Conxelado
Relativo ás moas	Molar
Cando levas un golpe estás	Dorido
A igrexa do Evanxeo é	Evanxélica
Se non é vocal é	Consoante
O Papa reza o	Ángelus
Poñer cousas enriba doutras é	Amontoar
Dar o perdón a alguén	Perdoar
Unha canción habitual	Ordinaria
Premio, distinción	Galardón

REGRAS DO B E DO V

Traduce ao galego:

- 1) Mi bisabuelo conocía a un trovador.
O meu bisavó conecía a un trobador.
- 2) Es una maravilla ver caer los chubascos en la tele.
É unha marabilla ver caer os chuvascos na tele.
- 3) Tenía la extraña costumbre de disecar escarabajos, buitres y abubillas.
Tiña o estraño costume de disecar escaravellos, voitres e bubelas.
- 4) La barandilla de su casa recorría todo el pabellón norte.
A varanda da súa casa percorría todo o pavillón norte.
- 5) Con tanto barullo, la grabación quedo fatal.
Con tanto barullo, a gravación quedou fatal.
- 6) Ayer tu madre tuvo que lavar, barrer y tejer una bufanda.
Onte a túa nai tivo que lavar, varrer e tecer unha bufanda.
- 7) El vicepresidente de la comunidad no se sintió bienaventurado hasta que tomó bicarbonato.
O vicepresidente da comunidade non se sentiu benaventurado ata que tomou bicarbonato.
- 8) Está obcecado en emplear palabras trisílabas, como por ejemplo cobarde.
Está obcecado en empregar palabras trisílabas, como por exemplo covarde.
- 9) Aquel automovilista demostró gran habilidad para no sucumbir.
Aquel automobilista demostrou unha gran habilidade para non sucumbir.
- 10) La biografía del Vizconde de Betanzos es una obra increíble.
A biografía do Vizconde de Betanzos é unha obra incrible
- 11) ¡No hombre, la víbora no es un animal herbívoro!
Non home, a víbora non é un animal herbívoro!
- 12) Beber y conversar es lo que más le gusta.
Beber e conversar é o que máis lle gusta.
- 13) Divulgaron la iniciativa de su abuela.
Divulgaron a iniciativa da súa avoa.
- 14) La abundancia de vagabundos se debe a que perciben la posibilidad de una boda.
A abundancia de vagabundos débese a que perciben a posibilidade dunha voda.

- 15) Ese biólogo considera una vulgaridad usar el bisturí para reventar bolsas.
Ese biólogo considera unha vulgaridade usar o bisturí para rebentar bolsas.
- 16) Mi bisnieto tiene un busto del vicesecretario en el recibidor que está barnizado.
O meu bisneto ten un busto do vicesecretario no recibidor que está vernizado
- 17) La deuda del gobierno con los albañiles es consecuencia de la privatización del sector.
A débeda do goberno cos albaneis é consecuencia da privatización do sector.
- 18) Cantabas cuando creías que no encontrarían el cadáver en la taberna.
Cantabas cando crías que non atoparían o cadáver na taberna.
- 19) Los sorbetes de avellana saben mejor que los de garbanzo.
Os sorbetes de abelá saben mellor que os de garavanzo.
- 20) Te he dicho veinte veces que el número cinco no es divisible por dos.
Díxenche vinte veces que o número cinco non é divisible por dous.
- 21) En esta casa no son bienvenidos los capitanes de corbeta.
Nesta casa non son benvidos os capitáns de corveta.
- 22) El Deportivo consiguió un resultado abultado.
O Deportivo conseguiu un resultado avultado.
- 23) Resbalé cuando pisé el agua que habías vertido.
Escorreguei cando pisei a auga que verteras.
- 24) Los pasos de las liebres son leves.
Os pasos das lebres son leves.
- 25) Debe llover hoy o mañana para que se salve la cosecha.
Debe chover hoxe ou mañá para que se salve a colleita.
- 26) Me dejó acobardado cuando le vi lanzar la jabalina.
Deixoume acovardado cando lle vin lanzar a xavelina.
- 27) Ese chivo está como una cabra.
Ese chibo está como unha cabra.
- 28) Tomar un subfusil requiere una buena dosis de valor.
Tomar un subfusil require unha boa dose de valor.
- 29) Sentado en el diván no conseguirás jamás ser esbelto,
Sentado no diván non conseguirás xamais ser esvelto.
- 30) Aunque encuentre un trebol de cuatro hojas no tendrá nunca una familia de abolengo.
Aínda que encontre un trevo de catro follas non terá nunca unha familia de avoengo.

Completa con **B** ou **V**:

Pol bo	Bolboreta	Tiven	Pom ba
Abella	Chibo	Gaivota	Vulto
Tro b ador	V arrer	Vulgar	Avogado
Vurullo	Rebentar	Gravar	Buscar
Balorecer	V esar	Banzo	Veludo
Vermello	Baleiro	Covarde	Gob er no
Luvas	Barullo	Billa	Marabilla
Inservible	Busto	V írgula	Mó b il

A **ñ** **e**

Traduce ao galego:

- 1) No es que sea un gran ingeniero, pero está protegido por San Cosme.
Non é que sexa un gran enxeñeiro, pero está protexido por San Cosme.
- 2) Grande fue mi disgusto cuando Santa Rita no me concedió el deseo.
Grande foi o **meu** disgusto cando Santa Rita non me concedeu o desexo.
- 3) San Antón y San Pedro son los más grandes santos.
Santo Antón e San Pedro son os **máis** grandes santos.
- 4) Como no era un gran médico se especializó en medicina forense.
Como non era un gran médico especializouse en medicina forense.
- 5) Tus palabras tuvieron una gran repercusión social.
As túas palabras tiveron unha gran repercusión social.
- 6) Yo por si las moscas voy mañana a San Andrés de Teixido.
Eu por se as moscas vou **mañá** a Santo André de Teixido.
- 7) Santa Ana y Santa María son imágenes más pequeñas que el gran Santo Cristo del altar.
Santa Ana e Santa María son **ímaxes** máis **pequenas** que o gran Santo Cristo do altar.

SEPARACIÓN DE PALABRAS A FINAL DE LÍNEA

Sinala as palabras mal separadas, supoñendo que a barra / indica cambio de liña:

Ma-/chete	Cou-/to	Lei-/rón	Exa-/me
Pers-/picacia	Gramma-/lleira	Algu-/nha	Exac-/to
Ambi-/guo	So-/ciais	Sei-/xal	Re-/fresco
Pro-/clamación	Xen-/ro	Adop-/tar	Reac-/ción
Bis-/avó	Trans-/atlántico	Xesu-/íta	Co-/ordinar

Sinala todas as posibilidades de separación a final de liñas das seguintes palabras:

Delincuencia	De-lincuencia, Delin-cuencia, Delincuen-cia
Raíña	Ra-íña, Raí-ña
Obxectivo	Ob-xectivo, Obxec-tivo, Obxecti-vo
Areeiro	Are-eiro, Areei-ro
Carraxe	Ca-rraxe, Carra-xe
Subscrición	Subs-crición, Subscri-ción
Miúdo	Mi-údo, Miú-do
Científico	Cien-tífico, Científico, Cientifi-co
Desdobrado	Des-dobrado, Desdo-brado, Desdobra-do
Comunmente	Co-munmente, Comun-mente, Comunmen-te
Ensaíou	En-saiou, Ensa-iou
Xoia	Xo-ia
Acción	Ac-ción
Coroado	Co-roado, Coro-ado, Coroa-do
Continuidade	Con-tinuidade, Conti-nuidade, Continui-dade, Continuida-de
Conspiradora	Cons-piradora, Conspi-radora, Conspira-dora, Conspirado-ra
Lactante	Lac-tante, Lactan-te

Obscenidade	Obs-cenidade, Obsce-nidade, Obsceni-dade, Obscenida-de
Coengo	Co-engu, Coen-go
Pallaso	Pa-llaso , Palla-so

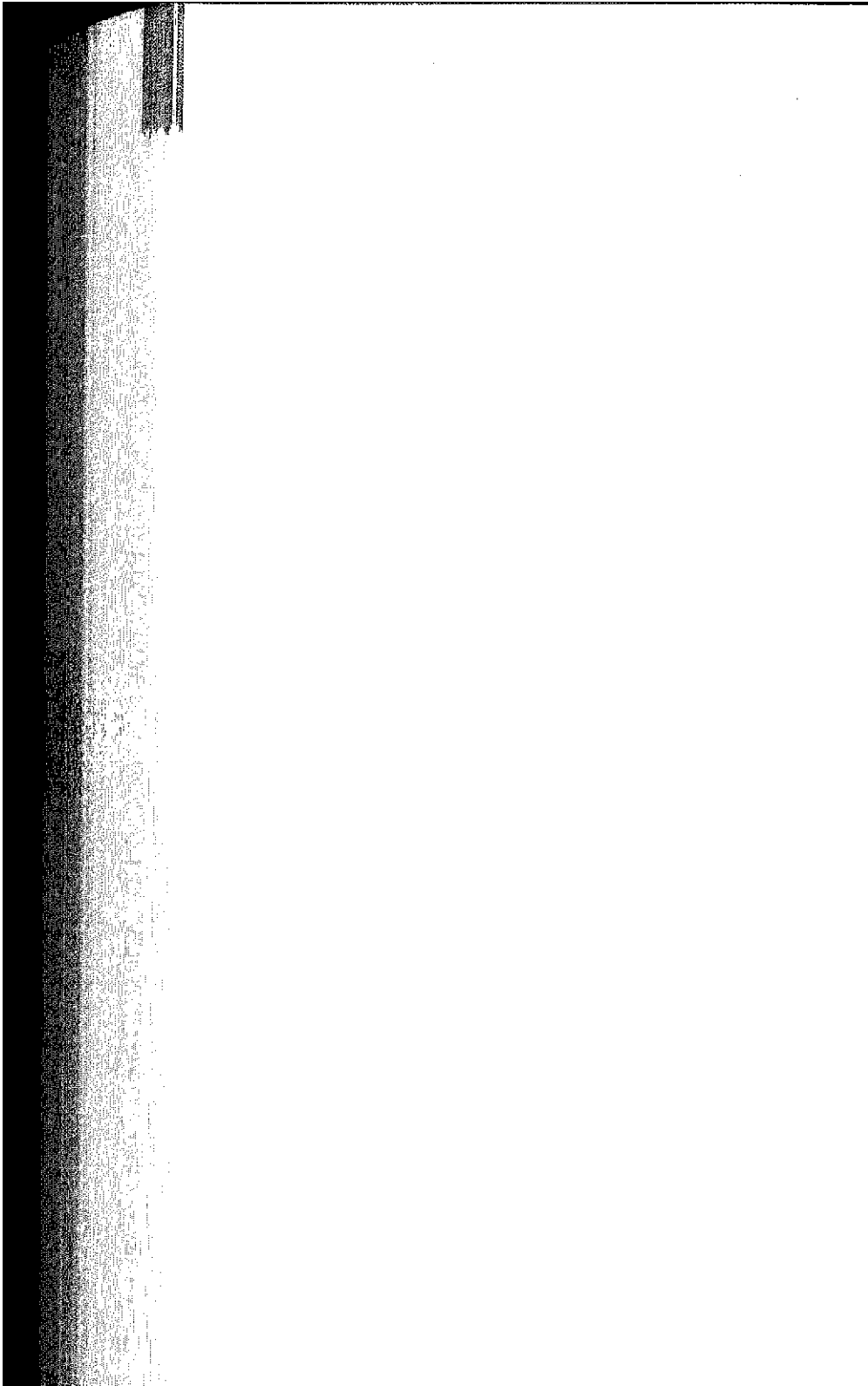
Corrixe os erros na partición de palabras que atopas:

Penso que deberías ser máis reflexivo e non votar a esa coalición PG-XG só por que che gusta a lou-ra que reparte a propaganda.

Fai o favor de saír cando conclúas con ese traballo, non esquezas apagar a luz, o aire acondicionado ou mellordito a calefacción.

Non nos importa que sexa francés, inglés ou alemán, o que xa non queremos é encher a empresa de xente que non saíba falar galego.

O seu problema era unha enfermidade maníaco-depresiva que lle facía parecer ante os ollos dos demais unha especie de monstro, cousa que non era de ningunha maneira.

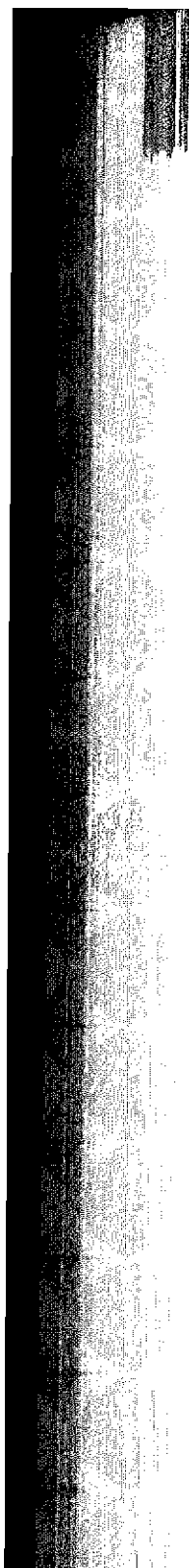

○ H

PROBLEMAS DE S OU X

PROBLEMAS CON L E N

OUTRAS LETRAS

Traduce ao galego:

- 1) Sus hermanos dan hierba a los caballos cerca del hospital.
Os seus irmáns dan herba aos cabalos preto do hospital.
- 2) Nunca serás un héroe ni un superhombre mientras seas tan holgazán.
Nunca serás un heroe nin un superhome mentres sexas tan folgazán.
- 3) Los hidalgos murieron ahogados de forma humillante.
Os fidalgos morreron afogados de xeito humillante.
- 4) La humedad produce moho en las cosas, eso es lo que pasa en la cocina del Hospicio.
A humidade produce mofo nas cousas, iso é o que pasa na cociña do Hospicio.
- 5) Siendo huérfano no queda más remedio que ser humilde.
Sendo orfo non queda máis remedio que ser humilde.
- 6) Cuando caí por el hueco de la escalera me lastimé el hombro.
Cando caín polo oco da escaleira manqueei o ombro.
- 7) Tienes que desinhibirte y decir por lo menos ¡hola!
Tes que te desinhibir e dicir polo menos ola!
- 8) Esa prohibición me parece inhumana, una injusticia que rompe la armonía.
Esa prohibición paréceme inhumana, unha inxustiza que rompe a harmonía.
- 9) Nunca estáis de buen humor, aunque os hipnoticen.
Nunca estades de bo humor, aínda que vos hipnoticen.
- 10) Exhortó con vehemencia a aquellos truhanes.
Exhortou con vehemencia a aqueles truáns.
- 11) La humanidad necesita más alhelies y menos horrores.
A humanidade necesita máis alelís e menos horrores.
- 12) De primer plato tomaré huevos fritos, de segundo habas con harina y para beber horchata.
De primeiro prato tomarei ovos fritos, de segundo fabas con fariña e para beber orchata.
- 13) Tienes una rueda deshinchada en tu vehículo, pero no es ninguna deshonra.
Tes unha roda desinchada no teu vehículo, pero non é ningunha deshonra.

- 14) Menos mal que llevas luces halógenas, no se ve nada en varias hectáreas.
Menos mal que levas luces halóxenas, non se ve nada en varias hectáreas.
- 15) ¡Que susto! se rompió el húmero y es hemofílico.
Que susto!, rompeu o úmero e é hemofílico.
- 16) Cree que ser bohemio consiste en beber hectolitros de alcohol.
Cre que ser bohemio consiste en beber hectolitros de alcohol/alcol
- 17) Vuestros exámenes me produjeron una hemorragia cerebral, nadie sabe lo que significa heliocéntrico.
Os vossos exames producíronme unha hemorraxia cerebral, ninguén sabe o que significa heliocéntrico.
- 18) El hormigón no es el macho de la hormiga, por lo menos en el Hemisferio Norte.
O formigón non é o macho da formiga, polo menos no Hemisferio Norte.
- 19) Vivía como un sultán en su harén, pero acabó en la horca.
Vivía como un sultán no seu harén, pero acabou na forca.
- 20) Como su nombre indica endecasílabo se refiere a once sílabas.
Como o seu nome indica, hendecasílabo refírese a once sílabas.
- 21) ¡Que lástima! toda el agua de la bahía está llena de hidrocarburo.
Que mágoa!, toda a auga da baía/badía está cnea de hidrocarburo.
- 22) ¡Pues no queridos alumnos! no es lo mismo homosexual que heterosexual.
Pois non queridos alumnos!, non é o mesmo homosexual que heterosexual.
- 23) Nos hizo una exhibición de humor negro en aquel inhóspito hospicio.
Fíxonos unha exhibición de humor negro naquel inhóspito hospicio.
- 24) Hogaño es lo contrario de antaño.
Hogano é o contrario de antano.
- 25) Hasta que llegaron con aquella aguja hipodérmica que parecía un arpón no me puse nervioso.
Ata que chegaron con aquela agulla hipodérmica que parecía un arpón, non me puxen nervioso.
- 26) Dices que tu suegra es una arpía horrible, culpable del holocausto judío entre otros crímenes, vigila la hipertensión.
Dis que a túa sogra é unha harpía horrible, culpable do holocausto xudeu entre outros crimes, vixía a hipertensión.
- 27) La hipótesis de que el hipo lo provocan los hongos de los pies es muy vieja.
A hipótese de que o ímpo o provocan os fungos dos pés é moi vella.
- 28) Ya sé que los ejercicios sobre ortografía conducen al hastío, y que los alumnos os sentís rehenes de un profesor loco.
Xa sei que os exercicios sobre ortografía conducen ao fastío, e que os alumnos vos sentides reféns dun profesor tolo.

- 29) Sobre la mesa de haya el tãhurjugó con habilidade sus cartas.
Sobre a mesa de faia o tafurxogou con habilidade as súas cartas.
- 30) Nos preguntaron sobre las palabras homógrafas y como se halla el área de un hexaedro.
Preguntáronnos sobre as palabras homógrafas e como se acha a área dun hexaedro.
- 31) Los cristales de la tahona estaban cubiertos de vaho.
Os cristáis da tafona estaban cubertos de bafo.

PROBLEMAS DE S OU X

Pon en galego:

- 1) En Bruselas experimentan inyectando gasolina en la sangre.
En Bruxelas experimentan inxectando gasolina no sangue.
- 2) En mis barcos nunca hay polizones, exijo a mi tripulación una preparación excepcional.
Nos meus barcos nunca hai polisóns, esixo/exixo á miña tripulación unha preparación excepcional.
- 3) No podrás ayunar mucho tiempo si estás tan cerca de bizcochos y torreznos.
Non poderás xaxuar moito tempo se estás tan preto de biscoitos e torresmos.
- 4) Lo que desean los concejales es derribar la iglesia, pero no lo conseguirán sin pelea.
O que desexan os concelleiros é derrubar a igrexa, pero non o conseguirán sen pelexa.
- 5) Estudia solfeo por un antojo de su sexagenario abuelo.
Estuda solfexo por un antollo do seu sesaxenario avó.
- 6) La vida conyugal de los bolcheviques es como la de cualquier otra pareja.
A vida conxugal dos bolxeviques é como a de calquera outra parella.
- 7) Usaba su lápiz como un proyectil contra los demás compañeros.
Usaba o seu lapis como un proxectil contra os demais compañeiros.

- 8) Nunca creí que fueras tan mezquino, emborrachar a los conejos con cerveza no estuvo bien.
Nunca crín que foses tan mesquiño, emborrachar aos coellos con cervexa non estivo ben.
- 9) El satre yace sobre sus bocetos víctima de la falta de oxígeno.
O xastre xace sobre os seus bosquexos vítima da falta de osíxeno.
- 10) Es extraño que a la izquierda de la mezquita no existan cornisas.
É estraño que á esquerda da mesquita non existan cornixas.
- 11) El médico me aconsejó disminuir el consumo de grasas mientras bostezaba, debe estar aburrido de decir siempre lo mismo.
O médico aconselloume diminuír o consumo de graxas mentres bocexaba, debe estar aburrido de dicir sempre o mesmo.
- 12) Como la baraja se le manchó de yema de huevo el muy animal la lavó con lejía.
Como a baralla se lle manchou de xema de ovo, o moi animal lavouna con lixivia.
- 13) Los dentistas irlandeses cobran sus revisiones de encías en chelines.
Os dentistas irlandeses cobran as súas revisións de xenxivas en xelíns.
- 14) La coyuntura económica permitió la esclavitud.
A conxuntura económica permitiu a escravitude.
- 15) Si crees que por ser aparejador estás libre del sarampión estás muy equivocado.
Se cres que por ser aparelador estás libre do sarpelo/xarapón estás moi equivocado.
- 16) El marroquí que os vendió el hachís tenía una chilaba muy llamativa.
O marroquí que vos vendeu o haxís tiña unha xilaba moi rechamante.
- 17) Los estudiantes opinan que las tasas universitarias son exageradas.
Os estudantes opinan que as taxas universitarias son esaxeradas.
- 18) El aire huele a jazmines y el paisaje es majestuoso.
O aire ule a xasmíns e a paisaxe é maxestosa.
- 19) Hoy asistimos a una proyección sobre la vida del pachá de un país africano.
Hoxe asistimos a unha proxección sobre a vida do paxá dun país africano.
- 20) Es una conjetura pero creemos que aquí puede haber sal gema.
É unha conxectura, pero cremos que aquí pode haber sal xema.
- 21) Ya le expliqué que es deber del anfitrión agasajar a sus invitados.
Xa lle expliquei que é deber do anfitrión agasallar aos seus invitados.
- 22) Son lentejas, si quieres las comes si no las dejas.
Son lentellas, se queres as comes se non as deixas.

- 23) Hay varias tejas sobre la cornisa de la iglesia.
Hai varias tellas sobre a cornixa da igrexa.
- 24) La trayectoria del proyectil dibujó un arco.
A traxectoria do proxectil debuxou un arco.
- 25) La extensión de tus tierras no supera a la de las de mi cónyuge.
A extensión das túas terras non supera á das do meu cónxuxe.
- 26) Le cortaba de buena gana la yugular a mi profesor de gallego.
Cortáballe de boa gana a xugular ao meu profesor de gallego.
- 27) No puedo ensalzar la sustracción de esos libros, pero no pude sujetar mis manos.
Non podo enxalzar a subtracción deses libros, pero non puiden suxeitar as miñas mans.
- 28) Excelente partido de tenis el que jugaron esa pareja de concejales.
Excelente partido de tenis o que xogaron esa parella de concelleiros.
- 29) El extranjero nunca había visto burbujas de esa clase.
O estranxeiro nunca vira burbullas desa clase.
- 30) No me gustaría estar en pellejo de mi sobrina cuando tenga que examinarse de gallego.
Non me gustaría estar na pelella da miña sobriña cando teña que se examinar de galego.

Traduce ao galego:

Yo tenía una prima que era muy exagerada, con la excusa de hacer un café exprés, exigía que todos, excepto su hermano, jurásemos que no tenía ni un gramo de grasa.

Eu tiña unha curmá que era moi esaxerada/exaxerada, coa aquela de facer un café expreso esixía/exixía que todos, excepto o seu irmán, xurásemos que non tiña nin un gramo de graxa.

Hacía falta tomar oxígeno despues de semejante mentira, era como ensalzar la delgadez de un elefante, una mentira que no sonaba bien ni con la ayuda del solfeo.

Facía falta/falla tomar osíxeno despois de semellante mentira, era como enxalzar a delgadeza dun elefante, unha mentira que non soaba ben nin coa axuda do solfexo.

Otro ejemplo: el día que fue al sastre, el pobre hombre tuvo que hacerse el sordo cuando le comentó que la vida en Bruselas, como extranjero turco, consistía en pelear y coser chilabas para sus compatriotas, aguantar dolor de encías cuando les pegaban los neonazis, y pagar las tasas con sujección a la ley.

Outro exemplo: o día que foi ao xastre, o pobre home tivo que facerse o xordo cando lle comentou que a vida en Bruxelas como estranxeiro turco

consistía en pelexar, e coser xilabas para os seus compatriotas, aguantar dor de enxivas cando lles pegaban os neonazis, e pagar as taxas con suxeición á lei.

El sastre no pudo aguantar y le contestó que prefería beber leña en una cornisa antes que aguantar las conjeturas de alguien que había fumado demasiado hachís.

O xastre non puido aguantar e contestoulle que prefería beber lixivia nunha cornixa que aturar as conxecturas de alguén que fumara demasiado haxís.

Lo peor fue cuando le quiso pagar en chelines.

O peor foi cando lle quixo pagar en xelíns.

Todas las conjeturas que hagáis no son suficientes para calificar a esa mujer que rompe con el cliché del bolchevismo. Ojalá.

Todas as conxecturas que fagades non son suficientes para cualificar esa muller que rompe co clivé do bolxevismo. Oxalá.

El sexagenario sastre no se extralimitó, no fue extraordinariamente desagradable, pero necesitaba ser más experto en el trato con los extraños.

O sesaxenario xastre non se excede, non foi extraordinariamente desagradable, pero necesitaba ser máis experto no trato cos estraños.

Al llegar a este extremo pienso que la expulsión de mi prima era necesaria, antes de que se extralimitase. Pero ella había ido allí ex profeso para exprimir los sesos del sastre, y cuando él habló le dió la oportunidad por la que ella estaba a la expectativa.

Ao chegar a ese punto coido que a expulsión da miña curmá era necesaria, antes de que se excedese. Pero ela fora alí ex profeso para espremer os sisos do xastre, e cando el falou deulle a oportunidade pola que ela agardaba.

Corresponde a un médico estudiar la excitación que le produjo aquella respuesta. Antes de expirar el día, extender una extensa extrañeza sobre aquel polizón era su único objetivo. Después de eso el aire olería a jazmín y alimentaría como bizcochos.

Corresponde a un médico estudar a excitación que lle producía aquela resposta. Antes de expirar o día, estender unha extensa estrañeza sobre aquel polisón da súa vida era o seu único obxectivo. Despois diso o aire olería a xasmín e alimentaría como biscoitos.

Pon en galego:

- 1) Mi padre vendía globos en la plaza.
(O) meu pai vendía globos na praza.
- 2) Antaño trabajaban con palas y palancas.
Antano traballaban con pas e pancas.
- 3) Al pelo blanco también se le llama canas.
Ao pelo branco tamén se lle chama canas.
- 4) Las personas flacas no tienen salud, son bastante flojas.
As persoas fracas non teñen saúde, son bastante frouxas.
- 5) Comieron callos y chorizos criollos, tres platos cada uno.
Comeron callos e chourizos crioulos, tres pratos cada un.
- 6) En julio siempre asiste más público y gana más dinero.
En xullo sempre asiste máis público e gaño máis diñeiro.
- 7) Es un crimen engañar a la gente joven.
É un crime enganar á xente nova.
- 8) Lo atropellaron cerca del cabildo.
Atropelárono preto do cabido.
- 9) Reclutan a todos los obreros que pueden para emplearlos en la construcción de la rampa de lanzamiento.
Recrutan a todos os obreiros que poden para empregalos na construción da rampla de lanzamento.
- 10) Reclamó en la heladería, en la Cofradía de pescadores, y mañana piensa ponerles un pleito.
Reclamou na xeladaría, na Confraría de pescadores, e mañá pensa poñer-lles un preito.
- 11) Tu tío es un carcamal que no sabe más que juzgar y condenar a los demás.
O teu tío é un carcamán que non sabe máis que xulgar e condenar aos demais.
- 12) El dictamen de la Iglesia fue claro y rotundo: Excomunión.
O ditame da Igrexa foi claro e rotundo: Excomuñón.
- 13) Ya es viejo ese maniquí, tiene ranuras en la cara.
Xa é vello ese manequín, ten rañuras na cara.
- 14) El tallo de las plantas se puede llamar caña.
O talo das plantas pódese chamar cana.

- 15) En la rueda de prensa del ministro el bullicio no desapareció hasta que se serenaron los periodistas.
Na rolda de prensa do ministro o bulicio non desapareceu ata que se serenaron os xornalistas.
- 16) Quinientos langostinos deben comer mucho plancton.
Quiñentos lagostinos deben comer moito plancto.
- 17) Blasfemar contra el Evangelio no es lo más apropiado antes de comulgar.
Blasfemar contra o Evanxeo non é o máis apropiado antes de comungar.
- 18) Abandona la idea de arreglar el dintel con un soplete.
Abandona a idea de arranxar o lintel cun soprete.
- 19) Su nombre de pila es Julio, y su primer apellido Iglesias, y él es un cantante.
O seu nome de pía é Xulio, e o seu primeiro apelido Igrexas, e el é un cantante.
- 20) Una plaga amenaza a la cosecha de naranjas este año.
Unha praga ameaza á colleita de laranxas este ano.
- 21) Sonó la sirena y supimos que la clase había acabado.
Soou a sirena e soubemos que a clase acabara.
- 22) Necesitó seis velas para el candelabro.
Necesitou seis candeas para o candelabro.
- 23) Los párpados de los camellos son blandos.
As pálpebras dos camelos son brandas.
- 24) Pensar en mi mujer llevando el volante me produce pesadillas, no sabe donde está el freno.
Pensar na miña muller levando o volante produceme pesadelos, non sabe onde está o freo.
- 25) El aguila es un ave de rapiña.
A aguia é unha ave de rapina.
- 26) No se puede encerrar a los gérmenes con un candado.
Non se pode encerrar aos xermes cun cadeado.
- 27) Despues de alinear a los reclutas comenzamos los ensayos para el día de la coronación.
Despois de aliñar aos recrutas comezamos os ensaios para o día da coroación.
- 28) Demasiado almidón es incómodo, pero sin él esta tela no vale para presentar en el certamen.
Demasiado amidón é incómodo, pero sen el esta tea non vale para presentar no certame.
- 29) Desengáñate, el espécimen de sardina no puede adaptarse a vivir cerca de un remolino.
Desengánate, o especime de sardiña non pode adaptarse a vivir cerca/preto dun remuíño.
- 30) La clase entera declamó la escena en la playa.
A clase enteira declamou a escena na praia.

Pon en galego:

- 1) Como nació en Alicante le llaman «alicantino».
Como naceu en Alacante chámanlle «alacantino».
- 2) En esa carretera echaron alquitrán.
Nesa estrada botaron alcatrán.
- 3) Sólo ella consigue enojarme, estoy enojado.
Só ela consegue anoxarme, estou anoxado.
- 4) Para ser capaz de asesinar hay que ser un asesino.
Para ser capaz de asasinar hai que ser un asasino.
- 5) O no sé evaluar o eso no es evaluable.
Ou non sei avaliar ou iso non é avaliable.
- 6) El hijo de Floro no acabó el bachillerato.
O filio de Floro non acabou o bacharelato.
- 7) Tu enfermedad es una desventaja.
A túa enfermidade é unha desvantaxe.
- 8) Ese político echa muchos garbanzos en su plato.
Ese político bota moitos garavanzos no seu prato.
- 9) Trabaja limpiando letrinas.
Traballa limpando latrinas.
- 10) Como estaba oscuro llevé una linterna.
Como estaba escuro levei unha lanterna.
- 11) Tus dientes son de nácar.
Os teus dentes son de nácara.
- 12) No le guardo rencor al rebaño pero sólo porque no soy rencoroso.
Non lle gardo rancor ao rabaño pero só porque non son rancoroso.
- 13) Fue una ventaja ir con ella a la romería.
Foi unha vantaxe ir canda ela á romaría.
- 14) Suenan las campanas de la iglesia.
Soan as campás da igrexa.
- 15) Tuve una avería en el coche.
Tiven unha avaría no coche.

- 16) No sé si tendré que telefonar para que me traigan la mermelada.
Non sei se terei que telefonar para que me traian a mermelada.
- 17) Durante mucho tiempo pensé en sabotear la empresa.
Durante moito tempo pensei en sabotar a empresa.
- 18) Tuve que lidiar con ellos y menuda lidia.
Tiven que lidar con eles e vaia lida.
- 19) Fui a la vendimia porque me gusta vendimiar.
Fun á vendima porque me gusta vendimar.
- 20) Esa es la diferencia entre estar acompasado y desacomasado.
Esa é a diferenza entre estar compasado e descompasado.
- 21) Ese ganadero siempre pone mucha achicoria.
Ese gandeiro sempre pon moita chicoria.
- 22) Ametrallé las amapolas de tu jardín con mi ametralladora.
Metrallei as mapoulas do teu xardín coa miña metraladora.
- 23) Corté una rebanada de pan para untarle mantequilla y desayunar.
Cortei unha rebanda de pan para untarlle manteiga e almorzar.
- 24) De tanto jugar al ajedrez se hizo un gran ajedrecista.
De tanto xogar ao xadrez fíxose un gran xadrecista.
- 25) Masticó la carne quemada y después declaró que le convenía ayunar.
Mastigou a carne queimada e despois declarou que lle conviña xaxuar.
- 26) Llenó hasta la mitad su vaso y aplastó el pan con la mano.
Encheu ata a metadeo seu vaso e esmagou o pan coa man.
- 27) Mientras soplab a el viento atajó por el camino más corto, pero tuvo que recorrer varios kilómetros.
Mentres sopraba o vento atallou polo camiño máis curto, pero tivo que percorrer varios quilómetros.
- 28) Recurrió contra la sentencia judicial que le ordenaba derribar su casa.
Recorreu contra a sentenza xudicial que lle ordenaba derrubar a súa casa.
- 29) Las margaritas están marchitas, se marchitan enseguida.
As margaridas están murchas, murchan axiña.
- 30) Es un error no llevar bikini al archipiélago.
É un erro non levar bikini ao arquipélago.
- 31) ¡Una orquesta, payasos!, tu padastro sí que sabe hacer fiestas.
Unha orquestra, pallasos!, o teu padraito si que sabe facer festas.
- 32) Disculpa pero esa maniobra no está bien hecha, si crees que los esquimales son tontos te equivocas.
Desculpa pero esa manobra non está ben feita, se cres que os esquimós son parvos equivocaste.

- 33) Quería que le diesen gratis el embudo.
Quería que lle desen gratis o embude.
- 34) Tu hija no tiene seso dentro del cráneo.
A túa filia non ten siso dentro do cranio.
- 35) El mayordomo de mi tutor compró las llantas para los neumáticos del coche cuando iba conmigo.
O mordomo do meu titor comprou as lamias para os pneumáticos do coche cando ía comigo.
- 36) El centinela pudo ver como sobornaban a los diputados.
A sentinela puido ver como subornaban aos deputados.
- 37) Consiguieron sofocar las llamas, pero les costó sangre y sudor.
Conseguiron sufocar as chamas/lapas, pero custoulles sangue e suor.
- 38) Tienes la creencia de que los que llevan peluca padecen el tifus, ¡Que ocurrencia!
Tes a crenza de que os que levan perruca padecen o tifo, que ocurrencia!
- 39) Hasta el séptimo intento no conseguimos convencer a aquella tribu de que se vacunasen.
Ata o sétimo intento non conseguimos convencer a aquela tribo de que se vacinasen.
- 40) No pueden garantizar que ese manantial tenga agua todo el año.
Non poden garantir que ese manancial teña auga todo o ano.
- 41) Interrumpí la descripción del burdel porque vi agazapado a uno de los profesores.
Interrompín a descrición do bordel porque vin acazapado a un dos profesores.
- 42) Limpió tanto los zapatos que tenía betún hasta en el ombligo.
Limpou tanto os zapatos que tiña betume ata no embigo.
- 43) La ceremonia será en la diócesis.
A cerimonia será na diócese.
- 44) El gallo tiene una oruga en la cresta.
O galo ten unha eiruga na crista.
- 45) Fue un milagro encontrar un oasis.
Foi un milagre atopar un oasis.
- 46) Después de arreglar el engranaje con sólo unas tenazas nos pusimos a bailar un vals.
Despois de arranxar a engrenaxe con só unhas tenaces puxémonos a bailar un valse.
- 47) La pertenencia a nuestra sociedad obliga a respetar su reglamento.
A pertenza á nosa sociedade obriga a respectar o seu regulamento.
- 48) Desde la ciudad se pueden ver los mástiles de los barcos, son muy llamativos.
Dende a cidade pódense ver os mastros dos barcos, son moi rechamantes.

- 49) No se que haces en el vestuario con una grapadora.
Non sei que fas no vestuario cunha **grampadora**.
- 50) Son las campeonas de la hipocresía.
Son as campioas da **hipocrísfa**.
- 51) Es difícil diseñar un laberinto, y añadir medidas de seguridad contra los seísmos.
É **difícil** deseñar un labirinto, e engadir medidas de seguridade contra os sismos.
- 52) En el examen de lengua haré preguntas sobre sintaxis y diptongos.
No **exame** de lingua farei preguntas sobre sintaxe e ditongos.
- 53) Cuando le dije que estaba enamorado empezó a reírse a carcajadas.
Cando lle dixen que estaba namorado empezou a rir a gargalladas.

Subliña a forma correcta:

Naranxa / <u>Laranxa</u>	<u>Milagre</u> / Miraagre	<u>Leste</u> / Este
Cárcel / <u>Cárcere</u>	Xuzgado / <u>Xulgado</u>	Nobre / Noble
Vontario / <u>Voluntario</u>	Doble / <u>Dobre</u>	Volante / <u>Voante</u>
<u>Público</u> / Púbrico	<u>Atropelar</u> / Atropellar	<u>Colar</u> / Collar
Avasallar / <u>Avasalar</u>	Clavo / <u>Cravo</u>	Destello / <u>Destelo</u>
<u>Moble</u> / Mobre	Estrella / <u>Estrela</u>	<u>Flor</u> / Fror
Pa / Pala	Flauta / <u>Frauta</u>	Voo / Volo
Flecha / <u>Frecha</u>	Cabildo / <u>Cabido</u>	Flouxo / <u>Frouxo</u>
<u>Amidón</u> / Almidón	Flaco / <u>Fraco</u>	<u>Camelo</u> / Camello
Regla / <u>Regra</u>	Beleza / Belleza	Singladura / <u>Singradura</u>
Saúde / Salude	Complacer / <u>Compracer</u>	Xulio / Xullo
Plaga / <u>Praga</u>	<u>Perigoso</u> / Peligroso	Soplar / Soprar
Selo / Sello	Soplete / <u>Soprete</u>	<u>Frequés</u> / Feligrés
<u>Obrigación</u> / Obligación	Villa / <u>Vila</u>	Blanco / Branco
Talo / Tallo	Pasodoble / <u>Pasodobre</u>	<u>Flamante</u> / Framante
<u>Floreiro</u> / Froreiro	Paladar / <u>Padal</u>	<u>Callos</u> / Calos
<u>Claridade</u> / Craridade	Palanca / Panca	Canciller / <u>Chanceler</u>
Anguja / Anguila		

Escalofrío / Calofrío / <u>Calafrio</u>	Diablo / <u>Diabro</u> / Diabo
Criollo / Crioulo / <u>Crioulo</u>	Calambre / Cambre / <u>Cambra</u>
<u>Doce</u> / Dulce / Dolce	Fleco / Freco / <u>Fioco</u>
<u>Igrexa</u> / Eirexa / Iglesia	

Localiza as palabras incorrectas:

revogar	recrutar	acoirazado	sinistro
madrasta	catividade	vestiario	friame
diminución	estoxo	rapina	alelí
assemblea	bambán	réptil	costume
canonazo	cirurxián	cheminea	crocodrilo
espírito	incerteza	calquera	conveniente
alfinete	peite	biscoito	polisón
suco	arquipélago	delito	orquestra
mastro	bispo	placa	cartolina
grampadora	comigo	columna	derrubar
rampla	caveira	VOO	sismo
ingrediente	treito	menopausa	titor
atuar	ambiente	alcol	humidade
látego	estufar	bulicio	curral
trevo	marabilla	bucina	morcego
alcume	gubernamental	ladaíña	callar*

*En castelán *Cuajar*. Non falar é Calar.

Escolle a forma correcta:

bolsa / **bulsa**
 machacar / machucar
 reglamento / **regulamento** / regramento
 cincuenta / cinconta / **cincoenta**
 cuarenta / corenta / coarenta
 punto / **ponto**
 sofocar / **sufocar**
tusir / toser / tuser
 ciudade / cidade / cidad
 maxestoso / **maxestuoso**
 fastuoso / fastoso
 amplio / **ampio**
 maniobra / **manobra**
 resumen / **resumo**
 trance / **transo**

octubre / outubro
valeroso / valoroso
comunión / comuñón
pergamino / **pergamiño** (tamén pergameo)
comino / **comiño**
ranura / **rañura** (tamén entalla, fenda ou regaña)
montaña / montana
pestaña / **pestana** (tamén perfeba)
lagosta / langosta
polen / **pole**
maniquí / manequí / **manequín**
filarmónica / filharmónica
carcaxada / gargallada
salada / **salgada**
podenco / podengo
sincero / **sincero**
polilla / traza / couza
crista / cresta
ceremonia / **cerimonia**
manancial / manantial

TERMINACIÓNS

SUFIXOS DIMINUTIVOS E REMATADOS EN -ADE

SUFIXOS -NTE DOS VERBOS DA 3ª CONXUGACIÓN

■ :

Traduce ao galego:

- 1) El Decano de mi facultad no admite estudiantes africanos ni compostelanos.
O decano da miña facultade non admite estudantes africanos nin composteláns.
- 2) Los canguros son animales australianos, pero allí también hay seres humanos.
Os canguros son animais australianos, pero alí tamén hai seres humanos.
- 3) Los orensanos y los zaragozanos son siempre luteranos.
Os ourensáns e os zaragozanos son sempre luteranos.
- 4) Su abuelo contaba siempre historias de su época partisana.
O seu avó contaba sempre historias da súa época partisana.
- 5) Su novia era californiana, su padre cubano, su madre ferrolana pero él parecía un marciano.
A súa noiva era californiana, o seu pai cubano, a súa nai ferrolá pero el parecía un marciano.
- 6) Las persianas de su casa estaban rotas, según él por culpa del Vaticano.
As persianas da súa casa estaban rotas, segundo el por culpa do Vaticano.
- 7) Ese gitano habla tanto gallego como castellano.
Ese xitano fala tanto galego como castelán.
- 8) Los asturianos tienen el monopolio del gas propano.
Os asturianos teñen o monopolio do gas propano.
- 9) La semana que viene vendrán unos parientes venezolanos, veteranos de la II Guerra Mundial.
A semana que vén virán uns parentes venezolanos, veteranos da II Guerra Mundial.
- 10) Pensó en hacerse mahometano, cristiano o confuciano, finalmente sigue siendo ateo.
Pensou en facerse mahometano, cristián ou confuciano, finalmente segue a ser ateo.
- 11) Ese soberano trata a sus paisanos como un tirano inhumano.
Ese soberano trata aos seus paisanos como un tirano inhumano.
- 12) Tu tío es monje franciscano, y da unos sermones maratonianos en sus misas.
O teu tío é monxe franciscano, e dá uns sermóns maratonianos nas súas misas.

- 13) Lituanos y arzuanos nunca harán buena pareja.
Lituanos e arzuáns nunca farán boa parella.
- 14) Cuando supe que eras vegetariana te compré una manta zamorana.
Cando souben que eras vexetariana compreiche unha manta zamorana.
- 15) Es de buen samaritano socorrer tanto a coreanos como a angoleños.
É de bo samaritano socorrer tanto a coreanos como a angolanos.
- 16) El ron antillano es mejor que el aguardiente gaditano.
O ron antillano é mellor que a augardente gaditana.
- 17) Para librarse de sus complejos freudianos recurre al canto gregoriano dos veces por semana.
Para librarse dos seus complexos recorre ao canto gregoriano dúas veces por semana.
- 18) Jugar con tu mecano y comer ancas de rana es lo único que sabes hacer.
Xogar co teu mecano e comer ancas de ra é o único que sabes facer.
- 19) Mi conocimiento sobre la época victoriana es sólo mediano.
O meu coñecemento sobre a época victoriana é só mediano.
- 20) Crees que por saber catalán eres mas mundano que el que habla italiano.
Cres que por saber catalán es máis mundano que o que fala italiano.
- 21) El área metropolitana orensana es pequeña, pero muy hermosa.
A área metropolitana ourensá é pequena, pero moi fermosa.
- 22) Una venganza siciliana es lo que se merece ese guardia urbano.
Unha venganza siciliana é o que merece ese garda urbano.
- 23) La religión de Cristo es la cristiana, la de Mahoma mahometana, y la música de Wagner wagneriana.
A relixión de Cristo é a cristiá, a de Mahoma a mahometana, e a música de Wagner wagneriana.
- 24) Gasto mucho en butano en mi casa ferrolana, pero pasamos un frío siberiano.
Gasto moito en butano na miña casa ferrolá, pero pasamos un frío siberiano.

Emprega o xentilicio que corresponde:

Nixeria	Nixeriano/-ana	Ponteareas	Ponteareán/-á
Arousa	Arousán/-á	Troia	Troiano/-ana
Irán	Iraniano/-á	Ribeira	Ribeirán/-á
Bierzo	Berciano/-ana	Tolosa	Tolosano/-ana
Segovia	Segoviano/-ana	Fisterra	Fisterrán/-á
Redondela	Redondelán/-á	Roma	Romano/-ana
Ourense	Ourensán/-á	Perú	Peruano/-ana

Emprega o adxectivo axeitado:

Teresa (Sta.)	TeresianoAana	Mahoma	Mahometano/-ana
Urbanidade	Urbano/-ana	Shakespeare	ShakesperianoAana
Cristo	Cristián/-á	Xúpiter	Xupiteriano/-ana
Confucio	Confuciano/-ana	Sahara	SaharianoAana
Diluvio	DiluvianoAana	Bacteria	BacterianoAana

Traduce ao galego:

- 1) El dinero invertido en piedra pómez es una pequeñez dentro del presupuesto.
O diñeiro investido en pedra pómez é unha pequenez dentro do orzamento.
- 2) Sólo dices sandeces tras idioteces.
Só dis sandeces tras idioteces.
- 3) Tu hermana llegó la primera con gran nitidez.
A túa irmá chegou a primeira con gran nitidez.
- 4) Fue una insensatez jugar al ajedrez contra los rusos.
Foi unha insensatez xogar ao xadrez contra os rusos.
- 5) Permite que ponga en duda la solidez de tu empresa.
Permite que poña en dúbida a solidez da túa empresa.
- 6) ¡Si hombre, estado de gravidez es sinónimo de preñez!
Si home, estado de gravidez é sinónimo de preñez!
- 7) La rigidez en la dieta lleva a la delgadez.
A rixidez na dieta leva á delgadeza.
- 8) Si venciese mi timidez sería otro hombre.
Se vencese a miña timidez sería outro home.
- 9) Vencimos sin brillantez pero con intrepidez y desfachatez.
Vencimos sen brillantez pero con intrepidez e desvergoña.
- 10) Sólo su testarudez le permite conllevar una grave invalidez.
Só a súa teimosía lle permite soportar unha grave invalidez.
- 11) Los profesores de gallego sólo necesitan un vistazo para saber quien da el cambiazo en los exámenes.
Os profesores de galego só necesitan unha ollada para saberen quen dá o cambio nos exames.
- 12) Las cosas no se resuelven a puñetazos ni a balazos.
As cousas non se resollen a puñazos nin a balazos.
- 13) Creo que ese pintor utiliza la técnica del brochazo.
Cóido que ese pintor utiliza a técnica da brochada.
- 14) El Deportivo dió un zarpazo y se llevó los tres puntos en juego.
O Deportivo deu unha poutada e levou os tres puntos en xogo.

- 15) Cuando eras ciclista no podían contigo ni los pinchazos.
Cando eras ciclista non podían contigo nin as picadas.
- 16) De golpe y porrazo esas chicas nos dieron esquinazo.
De súpeto esas rapazas escapulíronse.
- 17) Al primer puyazo el toro buscó las tablas, no pude dar ni un capotazo.
Á primeira picada o touro buscou as táboas, non puiden dar nin un pase de capote.
- 18) Estoy dudando si darte un navajazo o un escopetazo.
Estou dubidando se darche unha navallada ou unha escopetada.
- 19) Me apetece lo mismo ir a clase de gallego que darme un martillazo en la cabeza.
Apetéceme o mesmo ir á clase de galego que darme unha martelada na cabeza.
- 20) El partido de ayer fue una demostración de cabezazos y taconazos.
O partido de onte foi unha demostración de cabezadas e taconazos.
- 21) Necesito que tu padre me dé el espaldarazo definitivo.
Necesito que o teu pai me dea o empurrón definitivo.

Traduce ao castelán:

- 1) A escaseza de auga pode ser grave este ano.
La escasez de agua puede ser grave este año.
- 2) Se queres moer o allo primeiro pono no machucador.
Si quieres moler el ajo primero ponlo en el almirez.
- 3) Seica o botaron da escola por bocapodre.
Parece que lo echaron de la escuela por soez.
- 4) Non aturo as estreituras dos grandes almacéns en época de rebaixas.
No soporto las estrecheces de los grandes almacenes en época de rebajas.
- 5) Foi o teu desleixo o que che fixo perder o traballo.
Fue tu dejadez lo que te hizo perder el trabajo.
- 6) O esquío aliméntase de cunchos.
La ardilla se alimenta de nueces.
- 7) Padecemos todos de acía, e ti queres comer callos!
Padecemos todos de acidez, ¡y tú quieres comer callos!
- 8) A miña nenez transcorreu con sinxeleza.
Mi niñez transcurrió con sencillez.
- 9) Ata que acadas a madurez non penses en ter un coche.
Hasta que alcances la madurez no pienses en tener un coche.
- 10) Ata os bancos teñen pouca liquidez.
Hasta los bancos tienen poca liquidez.

Pon a calidade á que corresponde o adxectivo (Ex. Sólido / Solidez):

Estúpido	Estupidez	Sinxelo	Sinxeleza
Honrado	Honradez	Vello	Vellez
Espléndido	Esplendidez	Cándido	Candidez
Estreito	Estreiteza	Árido	Aridez/secura
Sensato	Sensatez	Ávido	Avidez
Pálido	Palidez	Rápido	Rapidez
Escaso	Escaseza	Delgado	Delgadeza
Tartamudo	Tartamudez	Altivo	Altivez/-a
Maduro	Madurez/-a	Embriagado	Embriaguez
Viuvo	Viuvez	Fríxido	Frixidez
Válido	Validez	Neno	Nenez

Traduce ao galego:

- 1) Se nota un gran cansancio en el almirantazgo.
Nótase un gran cansazo no almirantado.
- 2) La institución del mayorazgo suponía un grave menosprecio para los hijos menores.
A institución do morgado supuña un grave menosprezo para os fillos menores.
- 3) Aprecio y desprecio son sentimientos que no tienen precio.
Aprecio e desprezo son sentimentos que non teñen prezo.
- 4) La avaricia conduce al precipicio a todos los necios.
A avaricia/avareza conduce ao precipicio a todos os necios.
- 5) Tomaba sus noviazgos como negocios, sin ningún prejuicio.
Tomaba os seus noivados como negocios, sen ningún prexuízo.
- 6) Bajo el quicio de la puerta se produjo un importante hallazgo.
Baixo o couzón da porta produciuse un importante achado.
- 7) Nadie discute su liderazgo en nuestra nación.
Ninguén discute o seu liderato na nosa nación.
- 8) Sólo la codicia del nuncio oscureció su ejercicio.
Só a cobiza do nuncio escureceu o seu exercicio.
- 9) Estamos hartos de las injusticias en Galicia.
Estamos fartos das inxustizas en Galicia/Galiza.
- 10) Debeis ir despacio, porque teneis el vicio de la velocidad.
Debedes ir amodo, porque tedes o vicio da velocidade.
- 11) No esperes justicia en el juicio.
Non esperes xustiza no xuízo.

- 12) Sin su patronazgo el comercio no produciría beneficios.
Sen o seu padroado o comercio non produciría beneficios.
- 13) Sus recias costumbres no eran bien vistas en palacio.
Os seus rexeos costumes non eran ben vistos en palacio.
- 14) ¡Olvida ya tus sucios prejuicios!
Esquece xa os teus sucios prexuízos!
- 15) El pelo lacio es más bonito que el rizo.
O pelo liso é máis bonito que o rizo/crecho.
- 16) No tengo en el bolsillo más que un azucarillo, pero no se lo digas a nadie cotilla.
Non teño no peto máis que un terrón de azucre, pero non llo digas a ningún contíneiro.
- 17) Tu bicicleta tiene el manillar roto, por eso tienes las rodillas llenas de postillas.
A túa bicicleta ten o guiador roto, por iso tes os xeonllos cheos de carapolas.
- 18) Manolo reparte octavillas para poder comer pescadilla y fumar un pitillo de vez en cuando.
Manolo reparte folletos para poder comer pixota e fumar un pito de cando en vez.
- 19) El molinillo del café está cerca de las natillas, no seas quisquilloso y vete por él.
O muíño do café está preto das cremas, non sexas puntilloso e vai por el.
- 20) Debajo de la sombrilla hay un ejército de grillos moviendo sus colmillos sobre una morcilla.
Debaixo do parasol hai un exército de grilos movendo seus caíños sobre unha morcilla.
- 21) Ese chiquillo tiene las canillas llenas de golpes y delgadas como palillos.
Ese neno ten as canelas cheas de golpes e delgadas como escarvades.
- 22) Pepe siempre mira por el rabillo del ojo para evitar que le pongan zancadillas.
Pepe sempre mira polo rabo do ollo para evitar que lle poñan cambadelas.
- 23) Sus cartas nunca ocupan más de una carilla, además escribe en papel amarillo.
As súas cartas nunca ocupan máis dunha cara, ademais escribe en papel amarelo.
- 24) El brillo del Sol no se puede comparar con la luz de una bombilla.
O brillo do Sol non se pode comparar coa luz dunha lámpada.
- 25) Fue una buena broma eso de meter arcilla en los bocadillos de tortilla.
Foi unha boa broma iso de meter arxila nos bocadillos de tortilla.
- 26) Tengo la barbilla llena de espinillas.
Teño o queixo cheo de espiñas.
- 27) Mis zapatillas de deporte fueron más caras que toda la vajilla de tu madre.
As miñas zapatillas de deporte foron máis caras que toda a vaixela da túa nai.

- 28) Cuando estoy enfermo mi médico siempre me receta las mismas pastillas, y yo, cuando salgo de su consulta y estoy en el coche, las tiro por la ventanilla.
Cando estou enfermo o meu médico sempre me receita as mesmas pastillas, e eu, cando saio da súa consulta e estou no coche, tñoas pola fies- tra.
- 29) El tesoro estaba debajo de la trampilla oculta por el tresillo, tú no la encontraste porque eres un pardillo.
O tesouro estaba debaixo da trapela oculta por el tresillo, ti non a atopaches porque es un paspán.
- 30) Ocho años de conservatorio y ahora se gana la vida tocando el organillo y haciendo bailar a un mono que come peladillas.
Oito anos de conservatorio e agora gaña a vida tocando o órgano de man e facendo bailar a un mono que come améndoas confitadas.
- 31) El solomillo a la parrilla es un manjar de dioses, sobre todo si de primer plato hay ensaladilla.
O solombo á grella é un manxar de deuses, sobre todo se de primeiro prato hai ensalada rusa.
- 32) Su mujer le esperaba con el rodillo preparado, él le pidió perdón de rodillas, pero desde entonces sufre pesadillas.
A súa muller esperábao co rodete preparado, el pediulle perdón de xeon- llos, pero desde aquela sofre pesadelos.
- 33) Siempre emplea la misma muletilla para acabar sus frases, en la pandilla no le soportan.
Sempre emprega o mesmo retrouso para acabar as súas frases, na cuadri- lla non o soportan.
- 34) Las polillas se comieron sillas, sillones y hasta el mango de los rastrillos.
As couzas comeron cadeiras, butacas e ata o mango dos anciños.
- 35) No seas pillo, fuiste tú el que tiró la papilla del niño por la orilla del pasillo.
Non sexas pillo/pillabán, fuches ti o que tirou a papa do neno pola ourela do corredor.
- 36) Robar aquel ovillo y poner millas por medio fue todo uno.
Roubar aquel nobelo e poñer millas por medio foi todo un.
- 37) Trabaja dando la puntilla a los novillos, ¡Que maravilla!
Traballa dando a puntilla aos novelos, que marabilla!
- 38) Está calvo por la coronilla, pero flequillo aún tiene.
Está calvo pola coroa, pero floco aínda ten.
- 39) Saben que fumas porque encontraron la boquilla de tu cigarrillo en la buhardilla.
Saben que fumas porque atoparon a boquilla do teu cigarro na bufarda.

- 40) Fue necesario hacer encaje de bolillos para aprobar la gimnasia, sobre todo las anillas.
Foi necesario facer encaixe de palillos para aprobar a ximnasia, sobre todo os aros.
- 41) No creo que las ardillas puedan estar en los bordillos de las aceras.
Non creo que os esqufos poidan estar nos bordos das beirarrúas.
- 42) Come a dos carrillos cuando le ponen por delante un cochinito asado.
Come a boca chea cando lle poñen por diante un leitón asado.
- 43) Perdió las lentillas cuando cayó en la gravilla de la carretera, y cuando las buscaba se clavó una jeringuilla en un nudillo.
Perdeu as lentes de contacto cando caeu no cascallo da estrada, e cando as buscaba se cravou unha xiringa nun coteno.
- 44) Posó la cucharilla sobre el mantel de ganchillo y nos enseñó un casquillo de bala.
Posou unha culleriña sobre o mantel de gancho e ensinounos un casco de bala.
- 45) Corté la colilla con una cuchilla muy fina que me prestaron en el cuartelillo de bomberos.
Cortei a cabicha cunha coitela moi fina que me prestaron no cuartel de bombeiros.

Traduce ao galego:

- 1) Tu abuela fue la única que picó el anzuelo de la autoescuela.
(A) túa avoa foi a única que picou o anzol / amocelo / cebo / a brinca... da autoescuela.
- 2) No pagamos nunca los buñuelos, somos unos ladronzuelos.
Non pagamos nunca as chulas, somos uns ladroeiros / rapiñeiros / raspiñeiros / rateiros.
- 3) El mochuelo es un pájaro que caza de noche.
O moucho é un paxaro que caza de noite.
- 4) Cuando fui al dentista no perdí la muela porque la traje en un pañuelo.
Cando fun ao dentista non perdín a moa porque a trouxen nun pano.
- 5) Antes de levantar el vuelo no pensábamos que una simple tachuela nos hiciese besar el suelo.
Antes de levantar o voo non pensabamos que unha simple chatola / brinca nos fixese bicar o chan.
- 6) La suela de tus zapatos muestra las secuelas de tus locuelos bailes.
A sola dos teus zapatos amosa as secuelas / consecuencias... dos teus toleiráns bailes.

- 7) Sólo una sanguijuela como tú puede sabotear la zarzuela.
Só unha sanguisuda / sambesuga / un chupón... coma ti pode sabotar a zarzuela.
- 8) Os convencieron con un señuelo muy común, el de las riquezas del subsuelo.
Convencéronvos cun reclamo / cebo / engado moi común, o das riquezas do subsolo.
- 9) Mi tatarabuelo murió al batirse en duelo, en su entierro no se recibió duelo.
(O) meu tataravó morreu ao se bater en duelo, no seu enterro non se recibiu dó.
- 10) Si tuvieses más cautela ahora no tendrías la viruela.
Se tiveses máis cautela agora non terías a variola / as boas / as vexigas.
- 11) La esquila de tu abuelo fue muy comentada.
A nota necrolóxica do teu avó foi moi comentada.
- 12) Siempre vende sus mercancías en las callejuelas que están cerca del arroyuelo.
Sempre vende as súas mercadorías nas ruelas / nos canellos / calellos / canellóns / nas quellas / quenllas que están preto do arroio / regato / regueiro / rego.
- 13) Su bisabuelo come ciruelas dentro de la escuela vieja.
(O) seu bisavó come cirolas/ameixas dentro da escola vella.
- 14) Para comer habichuelas no tenéis que formar tanto revuelo.
Para comer fabas / feixóns non tedes que formar tanto rebumbio / balbordo / barullo.
- 15) Lavó la cazuela en el riachuelo.
Lavou a cazola / o cazolo / a pota / a tarteira.. no arroio / regueiro / regato...
- 16) La lesión fue grave y tuvo que salir del campo en paruhuelas.
A lesión foi grave e tivo que saír do campo en padiolas / angarellas.
- 17) Con su traje de lentejuelas y sus hoyuelos en las mejillas se convirtió en la reina de la fiesta.
Co seu traxe de abeloiros e as súas furas / furadas nas meixelas converteuse na raíña da festa.
- 18) Encontramos consuelo en la desgracia del prójimo, somos unos pilluelos.
Encontramos conforto / consolo / consolación na desgraza dos demais, somos uns pillabáns / trastes.
- 19) Tus castañuelas están bajo el ciruelo que plantó tu bisabuelo.
As túas castañas / castañetas están baixo a ciroleira / ameixeira que plantou o teu bisavó.
- 20) Perdió las espuelas cuando cruzaba el entresuelo del edificio.
Perdeu as esporas / os aguillóns... cando cruzaba o entrechán / a entreplanta do edificio.

- 21) Si no llega a ser por el agarradero resbalo y me caigo, cada día estoy más ciego.
Se non chega a ser polo agarradoiro escorrego e caio, cada día estou máis cego.
- 22) Se puso como una fiera cuando el tren non frenó en el apeadero.
Púxose como unha fera cando o tren non freou no apeadeiro / apeadoiro.
- 23) El dueño del aserradero no tiene sosiego por sus problemas financieros.
O dono do serradeiro non ten sosego polos seus problemas financeiros.
- 24) Allí estaba, en el mirador, con su sudadera, en la que se leía: «Soy un mujeriego».
Alí estaba, no miradoiro, co seu suadoiro no que se lía «Son un mullereiro».
- 25) En el noticiero de la tarde hablaron de los productos perecederos.
No noticiario da tarde falaron dos produtos perecedoiros.
- 26) El justiciero enmascarado está en paradero desconocido durante el periodo veraniego.
O xusticieiro enmascarado está en paradoiro descoñecido durante o período estival.
- 27) La carne en salmuera es el plato favorito de ese ingeniero griego.
A carne en salmoira é o prato favorito dese enxeñeiro grego.
- 28) Las gallinas apagan la sed en el bebedero que puso el labriego cerca de su ponedero.
As galiñas apagan a sede no bebedoiro / bebedeiro que puxo o labrego preto do seu poñedoiro.
- 29) La defensa es un coladero que cualquiera puede atravesar, y eso que siempre les digo que practiquen la siega.
A defensa é un coadoiro que calquera pode atravesar, e iso que sempre lles digo que practiquen a sega.
- 30) El trasiego de ganado hacia el matadero es muy intenso.
A trasfega de gando cara ao matadoiro é moi intensa.
- 31) No soy pendenciero, pero defenderé a muerte mi fondeadero.
Non son camorrista, pero defenderei a morte o meu fondeadoiro.
- 32) En el atracadero está el famoso barco-invernadero del arriero millonario.
No atracadoiro está o famoso barco-invernadoiro do arrieiro millonario.
- 33) Tienes modales palaciegos y unos principios imperecederos.
Tes modais palacianos e uns principios imperecedoiros.
- 34) Me duele la espalda desde que trabajo en el vertedero, voy a ver si me dan unas friegas.
Dóeme o lombo desde que traballo no vertedoiro / vertedeiro, vou ver se me dan unhas fregas / fretas.
- 35) Los frutales están al lado del secadero que tiene vidrieras.
As froiteiras están a carón do secadoiro que ten vidreiras.

DIMINUTIV

Forma o diminutivo ou afectivo de:

Cartón / Cartoncino	Avó / Avoíño	Campo / Campiño
Lapis / Lapiño	Libro / Libriño	Can / Canciño
Voz / Vociña	Nai / Naiciña	Raia / Raíña
Cruz / Cruciña	Río / Riíño	Xosé / Xoseíño
Andrés / Andresiño	Pantalón / Pantalenciño	Home / Homiño
Muller / Mulleriña		

Forma o substantivo abstracto a partir do adxectivo (Ex. Grave / Gravidade):

Leve / Levidade	Orfo / Orfandade	Malo / Maldade
Cristián / Cristiandade	Libre / Liberdade	Ebrio / Ebriedade
Van / Vaidade	Propio / Propiedade	Leal / Lealdade
Fácil / Facilitade	Húmido / Humidade	Breve / Brevidade
Maxestoso / Maxestosidade	Mortal / Mortandade	Novo / Novidade
Serio / Seriedade	Feo / Fealdade	Feliz / Felicidade
Pío / Piedade	Capaz / Capacidade	Vario / Variedade
Púber / Puberdade	Igual / Igualdade	Ansia / Ansiedade

Pon en galego:

Hermanito / Irmanciño	Perrito / Canciño	Hermanita / Irmanciña
Trabajito / Traballino	Pobrecito / Pobriño	Pecesito / Peixiño
Librito / Librino	Piececito / Peíño	Perrita / Cadeliña
Jamoncito / Xamonciño	Abuelito / Avoíño	Cafecito / Cafeíño
Abuelita / Avoíña	Solita / Soíña	Madrecita / Naiciña
Pastorcito / Pastorino	Saborcito / Saboriño	Manita / Mancíña

Forma o diminutivo de:

Pan / Pancino	Formiga / Formiguiña	Tolo / Toliño
Amiga / Amiguiña	Doutor / Doutorino	Pai / Paiciño
Cadro / Cadriño	Pantalón / Pantalenciño	Figura / Figurina
Calor / Caloriña	Rosa / Rosiña	Prato / Pratiño
Saia / Saiña	Raia / Raíña	Sol / Solino

Pon en galego:

Rapina	Cociña	Porcino
Riña	Andoriña	Supino
Campiña	Espiña	Daniño
Cariño	Vespertino	Fariña
Cortina*	Carabina	Bailarina
Nicotina	Liño	Cartolina
Felino	Touciño	Sobriño
Mariña	Galiña	Estorniño
Anxina	Setemesiño	Disciplina
Armiño	Veciño	Gabardina
Intestino	Chiscar de ollo	Camiño
Campesiño	Cretino	Citrino
Latrina	Toxina	Padriño
Comiño	Canino/caíño	Herculino
Destino	Esquina	Piñeiro
Piña	Interino	Alpina
Meniña/santiña	Libertino	Mesquiño
Alfonsino	Submarino	Vaiña

*Cortiña = leira

Pon en galego:

- 1) Sus hijos son terribles, me hicieron jugar a las adivinanzas, cuando se cansaron quemaron las cortinas de la casa.
Os seus fillos son terribles, fixéronme xogar ás adiviñas, cando cansaron queimaron as cortinas da casa.
- 2) Su destino es una incógnita, pero recorre un camino lleno de espinas.
O seu destino é unha incógnita, pero percorre un camiño cheo de espiñas.
- 3) Es mezquino por tu parte no respetar la voluntad de los demás vecinos.
É mesquiño pola túa parte non respectar a vontade dos demais veciños.
- 4) Parece mentira pero a mi edad estoy metido en un torbellino de oscuridad.
Parece mentira pero á miña idade estou metido nun turbillón de escuridade.
- 5) Una semanita de descanso me calmaría la ansiedad.
Unha semaniña de descanso calmaríame a ansiedade.
- 6) Querido abuelito, la soledad no es buena, en nosotros siempre encontrarás solidaridad.
Querido avoíño, a soidade non é boa, en nós sempre atoparás solidariedade.
- 7) Al quedar sin gasolina no tuvo más remedio que ir a comprar los cominos a pie.
Ao quedar sen gasolina non tivo máis remedio que ir comprar os comiños a pé.

- 8) Esa cancioncita que inventaste es una necedad pero a ellos les parece música divina.
Esa cancionciña que inventaches é unha necidade pero a eles parécelles música divina.
- 9) Amiguita, la maldad no conduce a la felicidad.
Amiguiña, a maldade non conduce á felicidade.
- 10) La cocaína no es una droga blandita, digan lo que digan en la oficina.
A cocaína non é unha droga brandiña, digan o que digan na oficina.
- 11) Es una novedad que en ese papelito aparezcan conceptos de bondad.
É unha novidade que nese papeliño aparezan conceptos de bondade.
- 12) Son unos asesinos todos los militares que participaron en la guerra de las patatas.
Son uns asasinos todos os militares que participaron na guerra das patacas.
- 13) Pobrecita la oveja que confía en la lealtad del hombre.
Pobriña a ovella que confía na lealdade do home.
- 14) La Humanidad está en peligro, pero eso lo desconoce el campesino gallego.
A Humanidade está en perigo, pero iso descoñéceo o campesiño galego.
- 15) Tu hermanito es un felino bajo los palos, un portero de lujo en el equipito del pueblo.
O teu irmanciño é un felino baixo os paus, un porteiro de luxo no equipito da vila.
- 16) La libertad no se suplica, se conquista.
A liberdade non se suplica, conquístase.
- 17) América Latina es una zona en ruinas, propiedad de los que emplean la crueldad como método.
A América latina é unha zona en ruinas, propiedade dos que empregan a crueldade como método.
- 18) La hermandad de los monfortinos es la que más majestad pone en sus desfiles.
A Irmandade dos monfortinos é a que máis maxestade pon nos seus desfiles.
- 19) Cartoncitos o cartulinas ¡que más da! el caso es anunciar el casino.
Cartonciños ou cartolinas, que máis dá! o caso é anunciar o casino.
- 20) Tus comidas provocaron una subida en la mortandad habitual, mamaíta.
As túas comidas provocaron unha subida na mortandade habitual, mamaíña.
- 21) No contaban con tanta arbitrariedad cuando repartieron las crucecitas.
Non contaban con tanta arbitrariedade cando repartiron as cruciñas.
- 22) La mitad de los que llegan a la pubertad son golondrinas sin destino ni facultades desarrolladas.
A metade dos que chegan á pubertade son andoriñas sen destino nin facultades desenvolvidas.

- 23) Seriedad y humildad es lo único que le piden al jefe de mi oficina.
Seriedade e humildade é o único que lle piden ao xefe da miña oficina.
- 24) Las aguas de la playa son cristalinas, el Sol les da claridad y los vecinos evitan que nadie las contamine.
As augas da praia son cristalinas, o Sol dálles claridade e os veciños evitan que ninguén as contamine.
- 25) La humedad de tu casa se la debes a Pedrito, ese que estudió medicina en una facultad de Madrid.
A humidade da túa casa débéslla a Pedriño, ese que estudou medicina nunha facultade de Madrid.

SUFIXOS -NTE DOS VERBOS DA TERCEIRA CONXUGACIÓN

Pon en galego:

- 1) No seas impaciente, como tú estamos todos los contribuyentes.
Non sexas impaciente, coma ti estamos todos os contribuíntes.
- 2) La actitud de la gente desobediente es un asunto urgente a resolver.
A actitude da xente desobediente é un asunto urxente a resolver.
- 3) Sus argumentos son inconsistentes señor abogado.
Os seus argumentos son inconsistentes señor avogado.
- 4) Es preferible trabajar de escribiente que de sirviente.
É preferible traballar de escribente que de servente.
- 5) Las lenguas maldicientes siempre consiguen oyentes.
As linguas maldicientes sempre conseguen oíntes.
- 6) Donde hay algo maloliente hubo antes otra cosa.
Onde hai algo cheirento houbo antes outra cousa.
- 7) Jugar en sus condiciones es contraproducente.
Xogar nas súas condicións é contraproducente.
- 8) La luz de sus ojos es refulgente, sin duda proveniente de algún estímulo químico.
A luz dos seus ollos é refulxente, sen dúbida proveniente dalgún estímulo químico.

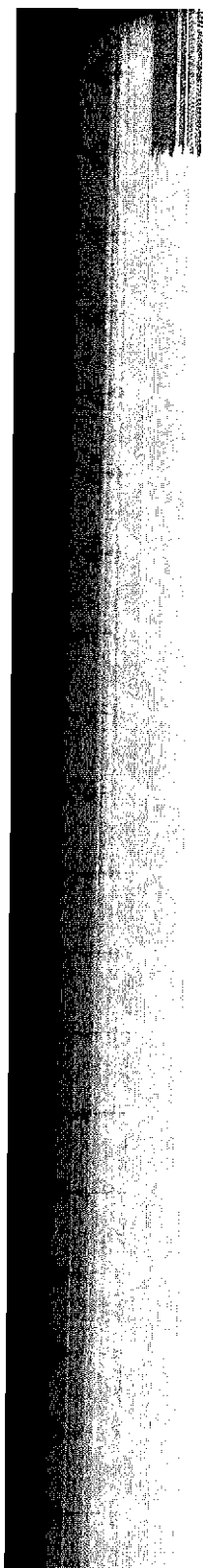
- 9) Es evidente que nosotros no somos muy competentes.
É evidente que nós non somos moi competentes.
- 10) Vender esos recipientes tan resistentes es necesario.
Vender eses recipientes tan resistentes é necesario.
- 11) No hubo supervivientes de vuestro último invento, el reconstituyente universal.
Non houbo superviventes do voso último invento, o reconstituínte universal.
- 12) Aunque era una persona sobresaliente sus parientes acabaron con su carrera política.
Aínda que era unha persoa sobresaínte os seus parentes acabaron coa súa carreira política.
- 13) En lo concerniente a los elementos nutrientes no tengo más que decir.
No concernente aos elementos nutrientes non teño máis que dicir.
- 14) ¡Que barbaridad! Ilamarnos maledicentes por redactar su expediente contando la verdad.
Que barbaridade! chamarnos maledicentes por redactar o seu expediente contando a verdade.
- 15) Es tan fina que a los ciegos les llama invidentes.
É tan fina que aos cegos lles chama invidentes.
- 16) La entidad adquiriente desalojó a los directivos salientes.
A entidade adquirente desalojou aos directivos saíntes.
- 17) Échale más diluyente a la pintura.
Bótalle máis diluínle á pintura.
- 18) Tantos años de sustituto le valieron el sobrenombre de «sustituyente».
Tantos anos de substituto valéronlle o sobrenome de «substituínte».
- 19) Es muy hiriente ese discurso, ser paciente y esperar es mi consejo.
É moi ferinte ese discurso, ser paciente e esperar é o meu consello.
- 20) Los afluentes de los ríos gallegos son importantes.
Os afluentes dos ríos galegos son importantes.

Pon a forma rematada en -nte   corresponde a cada verbo.

1) Pedir / Pidente	8) Producir / Producente
2) Transixir / Transixente	9) Resistir / Resistente
3) Delinquir / Delincuente	10) Provir / Proveniente
4) Posuír / Posuínle	11) Conseguir / Consequinte
5) Concernir / Concernente	12) Influir / Influyente
6) Lucir / Lucente	13) Ver / Vidente
7) Conseguir / Consequinte	14) Expedir / Expediente

ESPECÍFICO
ADMINISTRATIVO

©

LÉXICO ESPECÍFICO

Pon en castelán:

- 1) Quixen amosarlles as miñas luvas que merquei para cando chegue a sarabia.
Quise mostrarles mis guantes que compré para cuando llegue el granizo.
- 2) É tan espelido que por alcume lle puxeron « Esquíu».
Es tan espabilado que por mote le pusieron «Ardilla».
- 3) O teu noivo é un babeco, non distingue a caluga das tempas.
Tu novio es un necio, no distingue la nuca de las sienes.
- 4) O noso boneco de veludo leva un reloxo no pulso esquerdo.
Nuestro muñeco de terciopelo lleva un reloj en la muñeca izquierda.
- 5) Ninguén pensaba que ese librón estivese cheo de adiviñas.
Nadie pensaba que ese mamotreto estuviese lleno de adivinanzas.
- 6) Ata que desapareza a brétema non se poderán ver os marcos.
Hasta que desaparezca la bruma no se podrán ver los mojonos.
- 7) Como está a velas vir ten que vivir nun cortello no que hai que estar sempre de crequenas.
Como está a dos velas tiene que vivir en una pocilga en la que hay que estar siempre en cuclillas.
- 8) É tan preguiceiro que cando move un calcapapeis do seu sitio xa ten maniotas.
Es tan perezoso que cuando mueve un pisapapeles de su sitio ya tiene agujetas.
- 9) Seca as túas bágoas e morra o conto.
Seca tus lágrimas y bórren y cuenta nueva.
- 10) Aínda estou acirrado polo rebumbio que montaches onte.
Aún estoy enardecido por la tremolina que montaste ayer.
- 11) É cuspidiño ao (a) seu pai, non sae das máquinas comecartos.
Es el vivo retrato de su padre, no sale de las máquinas tragaperras.
- 12) Cantos chanzos terá ese rañaceos?
¿Cuántos escalones tendrá ese rascacielos?
- 13) As miñas boas intencións quedaron en augas de bacallau.
Mis buenas intenciones quedaron en agua de borrajas.
- 14) A abella mestra non lles dá cortado os fumes aos abázcaros.
La abeja reina no consigue cortar las alas a los zánganos.

- 15) A súa presentación puxo de relevo que lle gusta falar por falar.
Su presentación puso de relieve que le gusta hablar por hablar.
- 16) Onte vin unha pita montés comendo un verme.
Ayer vi un urogallo comiendo un gusano.
- 17) Perdeu unha man na guerra e agora está toco.
Perdió una mano en la guerra y ahora está manco.
- 18) O peixeiro tatexo vendeume un polbo e unhas luras moi boas.
El pescador tartamudo me vendió un pulpo y unos calamares muy buenos.
- 19) Había un enxame de abellas moi preto do bambán onde xogaban os nenos.
Había un enjambre de abejas muy cerca del columpio donde jugaban los niños.
- 20) Meu pai mercoume un papaventos, así que agora digo «Diga a miña veciña e teña o meu fol fariña».
Mi padre me compró una cometa, así que ahora digo «Ande yo caliente y ríase la gente».

Pon en galego:

- 1) Tiene una lesión grave en la rodilla, el muslo muy dolorido y molestias en la ingle.
Ten unha lesión grave no xeonllo, a coxa moi dorida e molestias na íngua.
- 2) Ayer comieron muslo de pavo real y puré de castañas.
Onte comeron zanco de pavón e puré de castañas.
- 3) Pertenece a la Sociedad de Estudiosos de las Costumbres del Escarabajo.
Pertence á Sociedade de Estudosos dos Costumes do Escaravello.
- 4) Se produjo un tira y afloja sobre el precio de las tenazas entre el albañil y el carpintero.
Produciuse unha tirapuxa sobre o prezo das tenaces entre o albanel e o carpinteiro.
- 5) Venden merluza en el muelle, y también lenguado pescado con anzuelo.
Venden pescada no peirao, e tamén linguado pescado con anzol.
- 6) Las Canarias son un archipiélago rico en delfines y ballenas.
As Canarias son un arquipélago rico en golfinhos e baleas.
- 7) Ese juez es como un marino sin brújula no hace más que mariposear como una luciérnaga borracha.
Ese xuíz é como un mariño sen compás non fai máis que tarabelear como un vagalume borracho.
- 8) ¡Que asco! Mezcló mejillones con membrillo y se lo comió a pesar de las cucarachas que habían caído dentro.
Que noxo! Mesturou mexillóns con marínelo e comeuno malia as cascudas que caeran dentro.

- 9) Es mejor madera la de roble que la de pino, por no hablar de la de castaño.
É mellor madeira a de carballo que a de piñeiro, por non falar da de casti-
ñeiro.
- 10) En esta época del año alondras y golondrinas anidan por doquier.
Nesta época do ano lavercas e andoriñas aniñan por todas as partes.
- 11) Soy un peatón que cumple las normas a rajatabla, no a regañadientes como tú.
Son un peón **que cumple** as normas rigurosamente, non de mala gana coma ti.
- 12) ¿Qué quieres que le den de comer a tu perro en la perrera? cualquier bodrio.
Que queres que lle dean de comer ao teu can no canil? calquera galdrumada.
- 13) Este clérigo siempre nos castiga con la misma manida letanía.
Este crego **sempre** nos castiga coa mesma gastada ladaíña.
- 14) Es muy cursi lisonjear al alcalde por el diseño de los pasos de cebra.
É moi ridículo afagar ao alcalde polo deseño dos pasos de peóns.
- 15) Se rascaba el orzuelo del ojo con el dedo meñique.
Rañaba o tirizó do ollo co dedo maimiño.
- 16) Se pintó los labios y se maquilló las mejillas, parecía otra.
Pintou os beizos e **maquillou** as fazulas, parecía outra.
- 17) No sé si su prima será bizca, pero cuando el río suena agua lleva.
Non sei se a súa **curmá** será **birolla**, pero cando as pitas cacarexan algo senten.
- 18) Siempre vestido de negro y siempre saliendo de noche, no me extraña que te llamen «el murciélago».
Sempre vestido de negro e **sempre** saíndo de noite, non me estraña que te chamen «o morcego».
- 19) Aunque sea ciego, me gusta pasear entre los almendros y perales.
Aínda que sexa **cego**, gústame pasear entre as amendoeiras e pereiras.
- 20) La piel de las comadreas y las nutrias tiene un precio muy alto para mí.
A **pel** das donicelas e as londras ten un prezo moi alto para **min**.
- 21) El yunque es un pequeño hueso del oído, no debes confundirlo con el yunque del herrero.
A bigornia é un **pequeno óso** do oído, non o debes confundir coa engra do ferreiro.
- 22) Con cuatro tornillos, algo de alambre, un taladro y un martillo soy capaz de hacer cualquier cosa.
Con catro parafusos, algo de aramio, unha trade e un martelo son capaz de facer calquera cousa.
- 23) No seas mimoso, deja de llorar que las tuyas son lágrimas de cocodrilo.
Non sexas **mecoso**, deixa de chorar que as túas bágoas son de crocodilo/pranto de herdeiro.

- 24) Le pregunté: «¿Quién te dió vela en este entierro?» pero él siguió sin soltar prenda,
Pregunteille: «Quen che mandou tocar aquí a gaita?», pero el seguiu calado coma un peto.
- 25) La afonía y los estornudos son síntomas de catarro.
O rouquén/afonía e os espirros son síntomas de catarro.

Traduce **ao** galego:

- 1) Fui a la ferretería para comprar alambre y una docena de clavos.
Fun á ferraxaría para comprar arame e unha docia de cravos.
- 2) No soy dentista, pero con tenazas o alicates en la mano le saco las muelas a cualquiera.
Non son dentista, pero con tenaces ou alicates nas mans sácolle as moas a calquera.
- 3) Si tu primo está en la cárcel, llévale un pastel con una lima dentro.
Se o teu curmán está no cárcere, lévalle un pastel cunha lima dentro.
- 4) Está claro que hace tiempo que os falta un tornillo.
Está claro que hai tempo que vos falta un parafuso.
- 5) Esa rueda tiene flojas las tuercas, y sin llave inglesa no podrás arreglarla.
Esa roda ten frouxas as porcas/rosclas, e sen chave inglesa non poderás arranxala.
- 6) No creo que puedas hacer agujeros en esa pared con un berbiquí, inténtalo con un taladro.
Non creo que poidas facer buratos nesa parede cun berbequí, inténtao cunha trade.
- 7) Para meterles algo en la cabeza a mis alumnos necesitaría emplear un hacha.
Para meterlles algo na cabeza aos meus alumnos necesitaría empregar unha machada/macheta.
- 8) El yunque es un hueso del oído, pero por yunque también se conoce en castellano una pieza de metal.
A bigornia é un óso do oído, pero por engra tamén se coñece en castelán unha peza de metal.
- 9) Con una escuadra, una regla, un lápiz y unas tijeras sois capaces de cualquier cosa.
Cunha escuadra, unha regra, un lapise unhas tesoiras sodes capaces de calquera cousa.
- 10) Cortamos varios árboles con la sierra de tu vecino. Despues intentamos unirlas clavando alcayatas.
Cortamos varias árbores coa serra do teu veciño. Despois intentamos unilas cravando alcaiatas.

- 11) Si no lijas en primer lugar la pared, no podrás pintarla por muy buena que sea la brocha o el rodillo.
Se non lixas en primeiro lugar a parede, non poderás pintala por moi boa que sexa a brocha ou o rolo/rodo/rodete.
- 12) Las tijeras si no están afiladas no cortan ni papel ni cartulina.
As tesoiras se non están afiadas non cortan nin papel nin cartolina.
- 13) El taladro sin broca es como un campo sin flores.
A trade sen broca é como un campo sen flores.
- 14) Eres tonto, con los brazos escayolados no puedes pretender sacar el barniz con tan poco aguarrás.
Es parvo, cos brazos escaiolados non podes pretender sacar o verniz con tan pouca augarrás.
- 15) Ni una grúa puede derribar las paredes construidas con el hormigón y los ladrillos de mi fábrica.
Nin un guindastre pode derrubar as paredes construídas co formigón e os tixelos da miña fábrica.
- 16) La cal viva es peligrosa si en vez de brocha usas pincel.
O cal vivo é perigoso se no canto de brocha usas pincel.
- 17) Mi profesor de gallego se parece mucho al eslabón perdido, siempre dice que el alumno es el mejor amigo del hombre.
O meu profesor de galego parécese moito ao elo perdido, sempre di que o alumno é o mellor amigo do home.
- 18) Me pone fuera de quicio que los carpinteros atornillen las bisagras mal en el quicio de la puerta.
Ponme fóra de min que os carpinteiros aparafusen as bisagras/palmelas/os gonzos mal no couzón da porta.
- 19) Tiene la muñeca izquierda vendada.
Ten o pulso esquerdo vendado.
- 20) La falta de oxígeno mata muchos sastres.
A falta de osíxeno mata moitos xastres.
- 21) Los ajedrecistas son unos jugadores incorregibles.
Os xadrecistas son uns xogadores incorrixibles.
- 22) Ni siquiera los relámpagos asustan a los buitres.
Nin sequera os lóstregos asustan aos voitres.
- 23) Durante tu juventud pensabas hacerte buzo.
Durante a túa xuventude pensabas facerte mergullador.
- 24) Es un error andar por la acera, es más divertido pisar los baches de la carretera.
É un erro andar pola beirarrúa, é máis divertido pisar as foxas da estrada.

- 25) Todos los asesinos comen garbanzos y ametrallan rebaños de ovejas.
Todos os asasinosen comen garavanzos e metralan rabaños de ovellas.
- 26) Ayer fui al concierto de la Orquesta Filarmónica de La Coruña.
Onte fun ao concerto da Orquestra Filharmónica da Coruña.
- 27) Anunciaron tu boda por los altavoces de la iglesia.
Anunciaron a túa voda polos altosfalantes da igrexa.
- 28) Nuestro tutor padece escalofríos en los muslos.
O noso titor padece calafros nas coxas.

Traduce ao castelán:

- 1) É tan forte que no canto de rodete usa martelo para dar pintura ás paredes.
Es tan fuerte que en lugar de rodillo usa martillo para dar pintura a las paredes.
- 2) Cómpre un desaparafusador para arranxar as eivas da túa cabeza.
Hace falta un destornillador para arreglar los defectos de tu cabeza.
- 3) Todo o mundo sabe que os tixolos che son máis febles que as pedras, agás ti paspán.
Todo el mundo sabe que los ladrillos son más débiles que las piedras, excepto tú tonto.
- 4) Os cristais desa fiestra precisan máis masilla para non caer ao chan.
Los cristales de esa ventana precisan más masilla para no caer al suelo.
- 5) Deu tal martelada na bigornia que pensamos que a romperá.
Dió tal martillazo en el yunque que pensamos que lo había roto.
- 6) Coa axuda dunha escuadra cravei a palmela na porta.
Con la ayuda de una escuadra clavé la bisagra en la puerta.
- 7) Empregando unha engra é doado arranxar os arames.
Empleando un yunque es fácil arreglar los alambres.
- 8) Mercou un guindastre e un camión con caixa abatible para a súa empresa.
Compró una grúa y un camión con volquete para su empresa.
- 9) Hai que ser animal para querer serrar os gonzos de chumbo cunha serra para madeira.
Hay que ser animal para querer serrar las bisagras de plomo con una sierra para madera.
- 10) Tedes unha forma de falar que vai acabar por rachar a miña bigornia e o meu martelo.
Tenéis una forma de hablar que va a acabar por romper mi yunque y mi martillo.

- 11) **O xeso ten moitas virtudes, pero cando rompín o brazo púxenlle cemento, eu son así.**
El yeso tiene muchas virtudes, pero cuando rompí el brazo le puse cemento, yo soy así.
- 12) **Esmaguei unha cascuda co matapiollos.**
Aplasté una cucaracha con el pulgar.
- 13) **Ese concelleiro non pode soportar aos ourives.**
Ese concejal no puede soportar a los orfebres.
- 14) **Se queres ser gandeiro pensa en contratar pegureiros.**
Si quieres ser ganadero piensa en contratar pastores.
- 15) **Merquei unha perruca moi esaxerada.**
Compré una peluca muy exagerada.
- 16) **O cirurxián púxome o furabolos nunha virilla.**
El cirujano me puso el índice en una ingle.
- 17) **Morrera dun golpe na caluga.**
Había muerto de un golpe en la nuca.
- 18) **Sinaloume co pai de todos, e a min tremábanme os xeonllos.**
Me señaló con el dedo corazón, y a mí me temblaban las rodillas.
- 19) **Foi noxento, todo aquilo estaba cheo de saltóns, limacos e cocos.**
Fue asqueroso, todo aquello estaba lleno de saltamontes, babosas y gusanos.
- 20) **Almorcei biscoitos e xantei friame**
Desayuné bizcochos e comí fiambre.
- 21) **Tiven que axotar os abázcaros para poder durmir.**
Tuve que espantar los zánganos para poder dormir.

Pon en galego:

- 1) **La lluvia, la llovizna o los chubascos son rasgos característicos del clima gallego.**
A choiva, a chuvisca ou os chubascos son característicos do clima galego.
- 2) **¡Pedazo de alcornoque! Claro que el granizo no es bueno para la cosecha de patatas.**
Parvo! Claro que a sarabia non é boa para a colleita de patacas.
- 3) **No le pidas peras al olmo, si no estudias es imposible que apruebes, aunque tu profesor sea Ramón.**
Non pidas imposibles, se non estudas é imposible que aprobes, aínda que o teu profesor sexa Ramón.
- 4) **En esa parte del país sólo hay rayos y truenos.**
Nesa parte do país só hai raios e tronos.

- 5) Hoy anunciaron la llegada de una borrasca, así que no salgas sin chubasquero y paraguas.
Hoxe anunciaron a chegada dunha borrasca, así que non saias sen chuvasqueiro e paraugas.
- 6) La bruma era tan intensa que no podía ver la carretera y mi automóvil está ya muy viejo, o sea el viaje fue peligroso.
A brétema era tan intensa que non podía ver a estrada e o meu automóbil está xa moi vello, ou sexa a viaxe foi perigosa.
- 7) Estaba acostumbrado a que me condujeran por ese camino entre la neblina.
Estaba acostumado a que me conducisen por ese camiño entre a boraxeira.
- 8) Es difícil que por allí no haya nevadas fuertes en el mes de diciembre.
É difícil que por alí non haxa nevadas fortes no mes de decembro.
- 9) Ni un huracán pude borrar el arco Iris que se dibujó en mi alma al ver tu sonrisa.
Nin un furacán pode borrar o arco da vella que se debuxou na miña alma ao ver o teu sorriso.
- 10) Mi cosecha quedo hecha pedazos por causa de las heladas, no del rocío, como se había dicho.
A miña colleita quedou esnaquizada por mor das xeadas, non do orballo, como se dixera.
- 11) Un vendaval no puede asustar a nadie que sea gallego.
Un vendaval non pode asustar a ninguén que sexa galego.
- 12) El pedrisco arruinó las perspectivas de mi comarca para el cultivo de zanahorias.
O salpedrés arruinou as perspectivas da miña bisbarra para o cultivo de cenorias.
- 13) Sólo un adivino pude prever una tormenta como la que está a punto de ocurrir en el seno de nuestro partido.
Só un adiviño pode prever unha tormenta como a que está a piques de ocorrer no seo do noso partido.

LÉXICO ADMINISTRATIVO

1)

A) Fase de concurso.

Esta fase será previa á de oposición, publicándose no Taboleiro de Edictos a puntuación asignada a cada un dos aspirantes antes da celebración da fase de oposición. A puntuación obtida nesta fase non poderá terse en conta para superar as probas da fase de oposición.

Para este concurso achegarase* relación dos méritos que se aleguen pola orde que se establece no Anexo número 1 da presente convocatoria, unindo a esta relación os documentos acreditativos dos mesmos (orixinais ou fotocopias compulsadas), pois non se tomarán en consideración nin serán valorados aqueles que non queden acreditados no prazo de inscrición.

O Tribunal poderá fixar con carácter previo a motivación das valoracións asignadas, fixando criterios xerais para a asignación de puntuacións nos supostos en que non queden perfectamente delimitados no Anexo 1.

B) Fase de oposición.

Constará de tres partes, sendo cada unha delas eliminatória para os aspirantes que non acaden un mínimo de seis puntos sobre dez que se asignará ao conxunto de cada un dos exercicios.

Primeiro exercicio.- De carácter obrigatorio para todos os aspirantes.

Consistirá en desenvolver por escrito, durante un período máximo de tres horas un tema de carácter xeral determinado polo Tribunal inmediatamente antes de se celebrar o exercicio, e relacionado coas materias comprendidas no programa anexo á convocatoria (Anexo 2), aínda que non se atenta a epígrafe concreta do mesmo, tendo os aspirantes ampla liberdade en canto á exposición se refire.

Valorarase especialmente neste exercicio a facultade de redacción e o nivel de formación xeral.

O Tribunal poderá acordar a lectura pública do exercicio por parte dos aspirantes.

Segundo exercicio.- Tamén será obrigatorio para todos os aspirantes.

Consistirá en desenvolver por escrito nun período máximo de dúas horas vinte e cinco cuestións relacionadas cos temas.

* O verbo acompañar debe ser substituído por ACHEGAR ou XUNTAR cando aparece en contextos como este.

O conxunto de accionistas desta empresa opina que redactar a acta sobre o concurso de acredores, conforme/consonte ao disposto nas leis vixentes, sería contraproducente.

Por iso, co fin de evitar no posible que se produzan desavinzas entre os membros da Dirección da nosa sociedade de investimentos, a presidencia considera oportuno realizar unha sondaxe entre os señores e señoras accionistas para coñecer a súa postura no tema debatido.

Por medio deste escrito dáse coñecemento que todos aqueles accionistas que o desexen poden pasar a recoller unha copia do atado que recompila todas as pescudas realizadas ata o momento sobre as obrigas de pagamento que non fosen satisfeitas ata a data, e tamén a pormenorización das actividades económicas deste ano.

Infórmase así mesmo que a empresa estableceu negociacións cun prestixioso despacho de avogados (citado no dorso) para que ditamine sobre a posibilidade de realizar dilixencias ante as autoridades do distrito xudicial desta Comunidade sobre as indemnizacións por danos e perdas e os xuros de mora aos que a nosa firma poida ter dereito, por falta de pagamento.

Malia considerar ter cumprido de sobra a misión de conducir os destinos da sociedade, esta xunta directiva acordou poñer a disposición do conxunto de accionistas os seus cargos, debendo entenderse esta decisión como un cesamento irrevogable.

Remito xunto con este escrito a relación de persoal e a lista de despedimentos e tamén fotocopias, que sufriron compulsa, dos xustificantes de recepción das súas liquidacións, indicando a contía económica das mesmas (a súa contía económica).

Os que abaixo asinan esperan que en definitiva o seu bo nome deixe de estar en cuestión e que, como máximo, este desagradable asunto se resolva co desgusto que xa ninguén nos pode quitar.

Prégase a comparecencia persoal de todos os accionistas á hora de recoller a documentación, ou no defecto que a persoa que os represente veña provista do documento nacional de identidade do titular.

Non se sabe con certeza/de certo cal será o presuposto/orzamento para a Casa do Concello, suponse que se establecerá baseándose no que decida a maioría dos concellos da Comunidade, e de ningún modo contra o criterio por eles exposto.

Dáse coñecemento aos aspirantes ás prazas de auxiliar administrativo que, a teor das probas por eles realizadas, a lista dos considerados aptos se exporá no taboleiro de anuncios para o efecto de que os interesados dispoñan de tempo para preparar a segunda proba.

Sendo así que todos os requisitos necesarios para optar ao posto sexan debidamente demostrados e tendo en conta a proximidade das datas dos exames, os candidatos deberán presentar nas oficinas do organismo oficial competente toda a documentación pertinente para formalizaren a súa inscrición.

Considerando a gran cantidade de papelame que supera de sobra ao de anos anteriores, os traballadores de oficinas de todos os departamentos dependentes deste ministerio serán recompensados economicamente apenas os fondos públicos o permitan, teñan paciencia serán como máximo tres ou catro anos.

Por mor da depreciación dos cursos de doutoramento na nosa Comunidade, o que asina propón a compilación de escritos que expresen o rexeitamento desta situación e así mesmo a firme vontade de tomar medidas de forza, tales como negarse a facilitar as impresións dixitais fóra do seu distrito xudicial.

Iso dificultaría as pescudas e as enquisas gobernamentais que á fin e ao cabo se efectuasen para establecer o termo medio de persoas que renuncian á potestade paterna.

Distinguido señor:

Comunicaselle que conforme ao disposto na Lei de Alugueiros de 1980 se procederá ao desafiuamento e alleamento de todos os seus bens no prazo de dez días a contar desde a data de expedición deste documento.

Á marxe do anteriormente dito, deberá vostede aboar unha multa cuxa contía será resultante da media das súas rendas anuais.

Así mesmo os seus fillos deixarán de percibir as bolsas de estudos das que viñan gozando e o seu cónxuxe deberá devolver todo o ingresado en concepto das axudas de custo que foron concedidas.

Quede informado de que estas resolucións non poden ser recorridas e que a realización pola súa parte dun prego de descargo sería interpretada como insubmisión ao poder que deteño e sería castigada cunha sentenza máis rigorosa (fusilamento como mínimo).

Máis nada polo momento, reciba cordiais saúdos do que asina.

Convócanse oposicións para cubrir a cota de traballadores da rede de sumidoiros que a Comunidade Económica Europea concedeu a Galicia.

O cadro de persoal deste grupo pasará a formar parte do funcionariado cando, despois de superar as probas, acepte o prego de condicións que o posto de traballo esixe/exixe.

As instancias para a matrícula facilitaranse en calquera dependencia do INEM, só en horario de tarde, así mesmo poderán ser entregadas unha vez cubertas nos mesmos centros e co mesmo horario. A data límite de entrega é mañá. De acordo coa Lei de Oposicións do Estado, cómpre achegar tres fotos tamaño

carné e unha declaración xurada de non presentar querela contra os organismos públicos, sexa cal for o resultado da oposición.

A oposición constará dunha única proba que avaliará as calidades dos aspirantes para o posto. Esta proba consta de tres partes, cada unha das cales se subdivide en catro apartados, todos eles eliminatorios. Basicamente, débese demostrar un coñecemento amplo do regulamento de sumidoiros do ano 1756, así como nocións de linguas europeas como o inglés, francés, catalán e alemán.

As listas dos admitidos serán expostas no taboleiro de anuncios dos diferentes organismos oficiais da Comunidade Autónoma de Canarias nun prazo máximo de dez días, abríndose un período de reclamacións e emendas de media hora.

A entidade convocante resérvase o dereito de admisión e advirte de que non se devolverá o diñeiro dos dereitos de exame. Lamentamos non poder facilitar un enderezo no que os opositores poidan facer as súas consultas sobre o tema.

No núcleo urbano os alugueiros están subindo, segundo as enquisas de todos os xornais.

Hoxe celébrase o xuízo contra un bolseiro acusado de suborno, pagou ao seu profesor de galego para aprobar a materia/disciplina.

As cusías do xuízo que interpuxo ese profesor van facer que o alumno padeza un gravame financeiro importante, pódese chegar ao desafiuzamento se non corrixe o seu erro.

Así se demostrará que ninguén pode subornar a un profesor de galego, por tan poucos cartos.

Es preciso convalidar los cursillos de iniciación y perfeccionamiento de gallego antes que deroguen la ley con arreglo a la cual el que no hable gallego será acusado de daños y perjuicios.

Tienes una gran cualidad, nunca aceptas dietas que supongan un gran gasto para el Tesoro Nacional.

En ese párrafo había cuatro apartados que hablaban de los casos de cese, despedido, enajenación y ya no me acuerdo que más.

La pagaduría de mis empresas va en perjuicio de la rentabilidad de las mismas.

Sería mucho pedir que insertases en tu ponencia un artículo pequeño a favor del cierre del muelle.

Tuve que recurrir a la vía de apremio para conseguir el visto bueno de ese juzgado, no sé que descripción hacer de su trabajo procesal.

O cerramento da sesión intentou evitar a dimisión dos ministros encargados de recadar as taxas dos contratos de subministración/fornecemento. Malia iso, tras sondar aos posibles votantes, o presidente deu coñecemento á prensa da súa decisión de proceder ao cesamento destes políticos.

Despois de interpoñer unha longa consulta cos seus asesores financeiros, o goberno derogou as leis que establecían a cota de fondos públicos destinados a corrixir os danos e perdas sufridos polos agricultores galegos.

O encargado de economía explicou no seu relatorio que o seu departamento está disposto a recorrer a calquera medida, mesmo á vía procesual, para evitar o crecemento do déficit público, noutras palabras, simple e sinxelamente ameazou aos empresarios, aos que cualificou de culpables de suborno.

Rexeitan as obrigas de pagamento conforme ao disposto no primeiro parágrafo do regulamento de desafiuzamentos, xa que se considera que os prexudicados apenas demostraron vontade de cubrir os trámites para tal efecto establecidos.

As calidades dos aspirantes ao ingreso no cadro de persoal administrativo serán avaliadas baseándose nos méritos por eles expostos no prego que para tal efecto deben achegar á instancia* que se lles facilitará nas dependencias deste ministerio.

* A expresión «a instancia de» débese traducir «a pedimento de».

De cara a evitar confusións á hora de cubrir tan proliso papelame as instrucións son claras e concisas e existe un prazo de emenda de erros.

Os aspirantes finalmente seleccionados deberán superar para isto unha puntuación na proba cultural que será establecida despois de achar a media de todos os exames.

O día 25 deste mes procederase á celebración da primeira proba selectiva, tras comprobar a autenticidade da personalidade dos opositores mediante o exame das súas impresións dixitais.*

* «Huella» noutros contextos tradúcese por «Pegada».

Manual práctico de galego para oposicións.

Ramón X. Beltrán Carballeira

1000 preguntas de galego tipo test.

Ramón X. Beltrán Carballeira

Manual práctico de galego.

Ramón X. Beltrán Carballeira

Tests de galego para oposicións: *sergas*.

Xoán Carlos Fraga Celeiro

